КОНТРОЛЬНИЙ ТЕКСТ ПРОЄКТУ
(станом на 16.06.2024 року)

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Зміст

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Книга перша. ПРО КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Розділ 1.1. Вихідні положення
Розділ 1.2. Принципи Кримінального кодексу та його застосування
Розділ 1.3. Дія Кримінального кодексу в часі та просторі
Розділ 1.4. Глосарій

Книга друга. ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Розділ 2.1. Кримінальне правопорушення та його склад
Розділ 2.2. Об’єкт і об’єктивна сторона
Розділ 2.3. Суб’єкт
Розділ 2.4. Суб’єктивна сторона
Розділ 2.5. Шкода та її види. Тяжкість кримінального правопорушення
Розділ 2.6. Незакінчений злочин
Розділ 2.7. Співучасть у кримінальному правопорушенні
Розділ 2.8. Множинність кримінальних правопорушень
Розділ 2.9. Обставини, що виключають протиправність діяння
Розділ 2.10. Кримінально-правова кваліфікація

Книга третя. ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Розділ 3.1. Загальні положення про кримінально-правові засоби
Розділ 3.2. Покарання
Розділ 3.3. Призначення покарання
Розділ 3.4. Звільнення від покарання. Зміна призначеного покарання
Розділ 3.5. Засоби пробації
Розділ 3.6. Засоби безпеки
Розділ 3.7. Реституція та компенсація
Розділ 3.8. Конфіскація майна та вилучення речі
Розділ 3.9. Судимість
Розділ 3.10. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх та молодих осіб
Розділ 3.11. Кримінально-правові засоби щодо юридичної особи

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Книга четверта. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЛЮДИНИ

Розділ 4.1. Злочини проти життя людини
Розділ 4.2. Кримінальні правопорушення проти здоров’я людини
Розділ 4.3. Кримінальні правопорушення проти ментальної та фізичної безпеки людини
Розділ 4.4. Кримінальні правопорушення проти особистої свободи та гідності людини
Розділ 4.5. Кримінальні правопорушення проти сексуальної свободи та сексуальної недоторканості людини
Розділ 4.6. Кримінальні правопорушення проти сім’ї та дітей
Розділ 4.7. Кримінальні правопорушення проти приватності людини
Розділ 4.8. Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав людини
Розділ 4.9. Кримінальні правопорушення проти свободи світогляду та віросповідання людини
Розділ 4.10. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав та референдумного права

Розділ 4.11. Кримінальні правопорушення проти рівноправності та політичних прав

Книга п'ята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Розділ 5.1. Кримінальні правопорушення проти порядку охорони здоров'я людей

Розділ 5.2. Кримінальні правопорушення проти порядку обігу психоактивних речовин

Розділ 5.3. Кримінальні правопорушення проти безпеки довкілля

Книга шоста. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЕКОНОМІКИ

Розділ 6.1. Кримінальні правопорушення проти власності

Розділ 6.2. Кримінальні правопорушення проти інтелектуальної власності

Розділ 6.3. Кримінальні правопорушення проти фінансів

Розділ 6.4. Кримінальні правопорушення проти порядку господарювання

Розділ 6.5. Кримінальні правопорушення проти порядку використання природних ресурсів

Книга сьома. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА

Розділ 7.1. Злочини проти безпеки від організованої злочинної діяльності

Розділ 7.2. Злочини проти безпеки від тероризму

Розділ 7.3. Кримінальні правопорушення проти загальної безпеки

Розділ 7.4. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Розділ 7.5. Кримінальні правопорушення проти публічного порядку

Розділ 7.6. Кримінальні правопорушення проти моральності та культурної спадщини

Розділ 7.7. Кримінальні правопорушення проти безпеки інформаційних систем

Розділ 7.8. Кримінальні правопорушення проти достовірності інформації, що міститься на речових носіях

Розділ 7.9. Кримінальні правопорушення проти доброчесності у приватній та спортивній сферах

Книга восьма. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Розділ 8.1. Злочини проти основ правосуддя

Розділ 8.2. Кримінальні правопорушення проти сприяння правосуддю

Розділ 8.3. Кримінальні правопорушення проти порядку виконання судового рішення

Книга дев'ята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДЕРЖАВИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розділ 9.1. Злочини проти національної безпеки України

Розділ 9.2. Кримінальні правопорушення проти режиму таємниці інформації, що належить державі

Розділ 9.3. Кримінальні правопорушення проти порядку перетинання державного кордону України та міграційного режиму

Розділ 9.4. Кримінальні правопорушення проти порядку публічної служби

Розділ 9.5. Кримінальні правопорушення проти доброчесності у публічній сфері

Розділ 9.6. Кримінальні правопорушення проти порядку декларування

Розділ 9.7. Кримінальні правопорушення проти порядку публічного управління

Розділ 9.8. Кримінальні правопорушення проти порядку виконання військового, мобілізаційного обов'язків, проходження альтернативної служби чи служби цивільного захисту

Книга десята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Розділ 10.1. Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі

Розділ 10.2. Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби

Розділ 10.3. Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та експлуатації засобів ведення бою

Розділ 10.4. Кримінальні правопорушення проти порядку несення спеціальних служб

Розділ 10.5. Кримінальні правопорушення проти порядку військової публічної служби
Розділ 10.6. Злочини проти порядку несення військової служби в умовах збройного конфлікту

Книга одинадцята. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ
Розділ 11.1. Злочин геноциду
Розділ 11.2. Злочини проти людяності
Розділ 11.3. Злочин агресії
Розділ 11.4. Воєнні злочини
Розділ 11.5. Злочини проти міжнародної безпеки

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Книга перша.
ПРО КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Розділ 1.1.
ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1.1.1. Відносини, що регулюються Кримінальним кодексом

1. Кримінальний кодекс України на засадах верховенства права регулює відносини, що виникають із вчинення:

1) кримінального правопорушення;

2) протиправного діяння, передбаченого цим Кодексом;

3) діяння за обставин, що виключають його протиправність.

2. Цей Кодекс ґрунтується на Конституції України.

3. Якщо в іншому кодексі або законі України відносини, зазначені у частині 1 цієї статті, врегульовані інакше, ніж цим Кодексом, то застосовуються положення цього Кодексу.

4. У разі суперечності між положеннями Загальної та Особливої частин цього Кодексу застосовуються положення його Загальної частини.

Стаття 1.1.2. Призначення Кримінального кодексу

1. Цей Кодекс визначає:

1) ознаки складів кримінальних правопорушень – злочинів і кримінальних проступків (далі у цьому Кодексі – проступки) та вичерпний перелік злочинів і проступків;

2) кримінально-правові засоби;

3) підстави та умови, за яких ці засоби застосовуються або не застосовуються.

Стаття 1.1.3. Презумпція знання та стабільність Кримінального кодексу

1. В Україні діє презумпція знання Кримінального кодексу.

2. З метою забезпечення знання положень та стабільності Кримінального кодексу:

1) цей Кодекс та закони про внесення змін до нього офіційно оприлюднюються в порядку, встановленому законом;

2) зміни до цього Кодексу вносяться, як правило, шляхом прийняття окремого закону про внесення змін до цього Кодексу, який також може містити положення про зміни до Кримінального процесуального кодексу, Кримінально-виконавчого кодексу або Кодексу України про адміністративні правопорушення;

3) зміни до цього Кодексу вносяться, як правило, не частіше одного разу протягом однієї сесії Верховної Ради України;

4) одна і та сама стаття (частина статті, пункт статті) цього Кодексу, як правило, не може бути змінена раніше, ніж через дванадцять місяців із дня набрання чинності законом про попередні зміни до неї;

5) закон про внесення змін до цього Кодексу набирає чинності через тридцять днів із дня його офіційного опублікування, якщо більш тривалий строк не передбачений самим законом. Закон, який скасовує кримінальну відповідальність за діяння або поліпшує правовий статус особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, набуває чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування, а закон, яким змінюється розмір розрахункової одиниці, – з 1 січня року, наступного за роком, у якому цей закон був офіційно опублікований.

3. Положення першого речення пункту 5 частини 2 цієї статті, а також частини 2 статті 1.2.9 цього Кодексу можуть не застосовуватися в особливий період і в умовах надзвичайного стану.

4. Положення закону про внесення змін до Кримінального кодексу включається до цього Кодексу з моменту набрання чинності таким законом.

Розділ 1.2.

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 1.2.1. Принцип законності

1. Кримінальним правопорушенням є лише діяння, що передбачене цим Кодексом як злочин або проступок.

2. До особи, яка вчинила протиправне діяння, передбачене цим Кодексом, можуть бути застосовані лише визначені ним кримінально-правові засоби.

3. Застосування цього Кодексу до неврегульованих ним відносин (аналогія закону) не допускається стосовно:

1) видів та ознак кримінальних правопорушень,
2) кримінально-правових засобів і
3) підстав та умов, за яких ці засоби застосовуються або не застосовуються.

Стаття 1.2.2. Принцип юридичної визначеності

1. Положення цього Кодексу мають відповідати вимогам доступності, стабільності, достатньої чіткості, однозначності та передбачуваності, щоб давати особі можливість заздалегідь знати, які діяння є кримінальними правопорушеннями, які кримінально-правові засоби встановлені за їх вчинення, і за яких підстав та умов ці засоби застосовуються або не застосовуються.

Стаття 1.2.3. Принцип рівності

1. Усі особи є рівними перед цим Кодексом.

2. Не є порушенням принципу рівності встановлення цим Кодексом особливостей кримінально-правових засобів щодо окремих категорій осіб.

Стаття 1.2.4. Принцип пропорційності

1. Кримінально-правові засоби є крайніми засобами реагування держави на протиправні діяння, передбачені цим Кодексом.

2. Пропорційність є основою поділу кримінальних правопорушень на види.

3. Кримінально-правові засоби встановлюються відповідно до ступеня тяжкості кримінального правопорушення та застосовуються з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення й особи винного.

4. Надмірність кримінально-правових засобів не допускається. Більш суворий кримінально-правовий засіб встановлюється та застосовується тільки тоді, коли менш суворого засобу недостатньо для досягнення його мети.

Стаття 1.2.5. Принцип індивідуальності

1. Кримінально-правові засоби, що застосовуються до особи, мають індивідуальний характер. Не допускаються колективна відповідальність і відповідальність особи за діяння іншої особи.

2. Не вважається порушенням принципу індивідуальності застосування кримінально-правових засобів до співучасників кримінального правопорушення, а також до юридичних осіб.

Стаття 1.2.6. Принцип гуманізму

1. Цей Кодекс передбачає гуманне обмеження прав і свобод особи, яка вчинила протиправне діяння.

2. Кримінально-правові засоби не мають на меті спричинити фізичні страждання або іншим чином принизити людську гідність.

3. Цей Кодекс забезпечує визнання та дотримання прав, свобод і законних інтересів потерпілої особи.

Стаття 1.2.7. Принцип однократності застосування кримінально-правових засобів

1. Особа не може бути піддана кримінально-правовим засобам за цим Кодексом більше одного разу за те саме кримінальне правопорушення.

2. Якщо інше не передбачено міжнародним договором, то суд України може застосувати

кримінально-правові засоби до особи, засудженої іноземним або міжнародним судом за те саме кримінальне правопорушення.

Стаття 1.2.8. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань

1. Цей Кодекс має відповідати міжнародним договорам.

2. Якщо для надання згоди Верховної Ради України на обов'язковість для України подається міжнародний договір, виконання якого потребує змін до цього Кодексу, то проєкт закону про внесення таких змін подається на розгляд Верховної Ради України разом з проєктом закону про ратифікацію (приєднання, прийняття) і ухвалюється безпосередньо перед прийняттям закону про ратифікацію (приєднання, прийняття).

3. Цей Кодекс застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Стаття 1.2.9. Відповідність принципам Кримінального кодексу та його застосування

1. Цей Кодекс та його застосування повинні відповідати принципам, визначеним його статтями 1.2.1–1.2.8.

2. Пленум Верховного Суду надає висновок щодо відповідності зареєстрованого у Верховній Раді України проєкту Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України вимогам статей 1.2.1–1.2.8 цього Кодексу, який розглядається Верховною Радою України в порядку, передбаченому законом.

Розділ 1.3.
ДІЯ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ В ЧАСІ ТА ПРОСТОРІ

Стаття 1.3.1. Пряма дія Кримінального кодексу в часі

1. До особи, яка вчинила передбачене цим Кодексом протиправне діяння (далі у цьому Розділі – діяння), застосовуються його положення, чинні на час вчинення діяння.

Стаття 1.3.2. Зворотна дія Кримінального кодексу в часі

1. Зворотною дією цього Кодексу в часі є застосування до особи положень цього Кодексу, що набули чинності після вчинення особою діяння, якщо на підставі раніше чинного закону до неї підлягали застосуванню кримінально-правові засоби.

2. Положення цього Кодексу, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, пом'якшено кримінально-правовий засіб або іншим чином поліпшено правовий статус особи, яка вчинила діяння, передбачене цим Кодексом, має зворотну дію в часі.

3. Положення цього Кодексу, яким встановлено кримінальну відповідальність за діяння, посилено кримінально-правовий засіб або іншим чином погіршено правовий статус особи, яка вчинила діяння, передбачене цим Кодексом, не має зворотної дії в часі.

4. Положення цього Кодексу, яким частково пом'якшено кримінально-правовий засіб або іншим чином поліпшено правовий статус особи, яка вчинила діяння, передбачене цим Кодексом, а частково посилено кримінально-правовий засіб або іншим чином погіршено правовий статус особи, має зворотну дію в часі тільки в тій частині, в якій воно пом'якшує кримінально-правовий засіб або іншим чином поліпшує правовий статус особи.

5. Якщо після вчинення особою діяння, передбаченого цим Кодексом, його положення змінювалися кілька разів, то зворотну дію в часі мають ті положення цього Кодексу, якими скасовано кримінальну відповідальність за діяння, пом'якшено кримінально-правовий засіб або іншим чином поліпшено правовий статус особи, яка вчинила діяння, передбачене цим Кодексом.

Стаття 1.3.3. Час вчинення діяння

1. У випадках, визначених статтями 1.3.1 і 1.3.2 цього Кодексу, часом вчинення діяння вважається момент початку передбаченої цим Кодексом дії чи бездіяльності.

Стаття 1.3.4. Дія Кримінального кодексу щодо діяння, вчиненого на території

України

1. Цей Кодекс застосовується до особи, яка вчинила діяння на території України.

2. Для цілей застосування статті 1.3.4 цього Кодексу діяння визнається вчиненим на території України, якщо:

1) його було почато, продовжено, закінчено чи припинено на території України або

2) на території України вчинив дію чи бездіяльність хоча б один із співучасників.

3. Якщо інше не передбачено міжнародним договором, цей Кодекс застосовується до особи, яка вчинила передбачене ним діяння на:

1) території чи об'єкті дипломатичного або консульського представництва України за кордоном,

2) території військового підрозділу України, дислокованого за кордоном,

3) державному повітряному судні, військовому кораблі чи судні або судні прикордонної служби, служби цивільного захисту, органу Національної поліції чи органу доходів і зборів,

4) іншому морському, річковому чи повітряному судні, що зареєстроване в Україні і знаходиться у відкритому морі чи відкритому повітряному просторі або територіальних водах чи повітряному просторі іншої держави, яка не встановила свою юрисдикцію щодо вчиненого діяння, або

5) об'єкті, що належить Україні, громадянину України чи юридичній особі, зареєстрованій в Україні, та знаходиться на території, що не належить до території жодної держави.

4. У випадках, передбачених міжнародним договором, цей Кодекс застосовується до особи, яка вчинила передбачене ним діяння у виключній морській економічній зоні України чи на континентальному шельфі України.

5. У випадках, передбачених міжнародним договором, цей Кодекс застосовується до особи, яка вчинила передбачене ним діяння з використанням медіа чи інформаційної системи, незалежно від того, чи знаходилась ця особа на території України та незалежно від місця реєстрації медіа або інформаційної системи.

Стаття 1.3.5. Дія Кримінального кодексу щодо злочину, вчиненого за межами території України

1. Цей Кодекс підлягає застосуванню до громадянина України або особи без громадянства, що постійно проживає в Україні, якщо вони вчинили злочин за межами території України.

2. Цей Кодекс підлягає застосуванню до іноземця або особи без громадянства, що постійно не проживає в Україні, якщо вони вчинили за межами території України:

1) злочин, за який на виконання міжнародного договору чи акту Європейського Союзу передбачена відповідальність статтями **___?__?__?__?__** цього Кодексу,

2) тяжкий чи особливо тяжкий злочин проти інтересів України,

3) тяжкий чи особливо тяжкий злочин, потерпілою людиною від якого є громадянин України чи особа, яка постійно проживає на її території, або

4) на користь юридичної особи, створеної на території України, злочин проти сексуальної свободи або недоторканості людини, потерпілою від якого є неповнолітня дитина, злочин проти особистої свободи та гідності людини, передбачений статтею 4.4.6 цього Кодексу, злочин проти рівноправності людей та політичних прав громадян, передбачений статтею 4.11.5 цього Кодексу, злочин проти моральності, передбачений статтями 7.6.4–7.6.7 цього Кодексу, потерпілою від якого є неповнолітня дитина, злочин проти безпеки від тероризму чи злочин проти міграційного режиму, передбачений статтею 9.3.6 цього Кодексу.

3. Особа, яка вчинила злочин за межами території України, підлягає в Україні кримінальній відповідальності, якщо вчинене нею діяння визнається злочином згідно з цим Кодексом та законом держави, у якій вчинено злочин. У разі вчинення злочину, передбаченого пунктами 1–3 частини 2 цієї статті, особа підлягає в Україні відповідальності за цим Кодексом незалежно від того, чи передбачене вчинене нею діяння як злочин за законом держави, в якій воно було вчинене.

4. Особі, яка вчинила злочин за межами території України, суд не може призначити покарання більш суворе, ніж передбачене законом держави, у якій вчинено злочин.

Стаття 1.3.6. Наявність дипломатичного або іншого імунітету

1. Наявність в особи, яка вчинила передбачене цим Кодексом діяння, дипломатичного чи іншого імунітету, передбаченого Конституцією України, міжнародним договором чи актом Європейського Союзу, виключає застосування кримінально-правових засобів до такої особи.

2. До особи, зазначеної у частині 1 цієї статті, кримінально-правові засоби застосовуються на загальних підставах, якщо:

1) імунітет подолано в порядку, встановленому Конституцією України, міжнародним договором чи актом Європейського Союзу, або

2) минув строк дії такого імунітету.

Розділ 1.4.
ГЛОСАРІЙ

Стаття 1.4.1. Значення термінів Кримінального кодексу

1. Терміни, вжиті у цьому Кодексі, які мають визначення в іншому законі, міжнародному договорі чи акті Європейського Союзу, застосовуються відповідно до свого нормативного визначення, крім випадків, передбачених частиною 2 цієї статті та іншими статтями цього Кодексу.

2. У цьому Кодексі відповідні терміни мають таке значення:

1) *активи (доходи)* – грошові кошти (у тому числі готівкові кошти, кошти, що перебувають на банківських рахунках чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах), інше майно, нематеріальні активи, зокрема в криптовалютах, обсяг зменшення фінансових зобов'язань, роботи чи послуги, отримані особою;

2) *близька людина* – член сім'ї або інша людина, інтереси якої мають суттєве значення для особи;

3) *боєприпас* – предмет, призначений та придатний для здійснення пострілу з вогнепальної зброї та враження людини чи спричинення шкоди її здоров'ю або знищення чи пошкодження матеріального об'єкта;

4) *військове формування* – утворене відповідно до законів України формування, що комплектується військовослужбовцями (зокрема Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки, Державна прикордонна служба України, Національна гвардія України, Управління державної охорони, Державна спеціальна служба транспорту, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України);

5) *викрадення* – вилучення чужої рухомої речі:

а) з ігноруванням волі власника, законного володільця чи користувача або уповноваженої особи,

б) всупереч їх волі або

в) зі спотворенням їх волі, –

що спричинило пряму майнову шкоду;

6) *вимагання хабара*:

а) вимога надати хабар з погрозою вчинення дій або бездіяльності зі зловживанням стосовно особи, яка надає хабар, чи її близької людини або

б) умисне створення умов, за яких особа вимушена надати хабар з метою запобігання шкоди для її (чи її близької людини) прав або законних інтересів;

7) *вплив* – спонукання іншої людини вчинити чи не вчинювати певну дію;

8) *вчинення кримінального правопорушення у зв'язку з реалізацією потерпілою людиною суб'єктивного права чи виконанням нею юридичного обов'язку* – вчинення кримінального правопорушення з метою:

а) перешкодити реалізації потерпілою людиною її суб'єктивного права чи виконання нею юридичного обов'язку,

б) змінити характер такої діяльності або

в) помститися за таку діяльність, незалежно від часу, що минув з моменту реалізації потерпілою людиною її суб'єктивного права чи виконання нею юридичного

обов'язку;

9) *володіння особи* – місце, отримати доступ до якого або перебувати у якому можна лише з дозволу власника, законного володільця чи користувача або уповноваженої особи, у тому числі:

а) *житло* – будь-яке приміщення, призначене для постійного чи тимчасового проживання в ньому людини, а також всі складові частини такого приміщення, або

б) *інше володіння* – транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, будівля, приміщення чи споруда будь-якого призначення, що перебуває у власності чи користуванні;

10) *дія сексуального характеру* – дія, спрямована на задоволення сексуального потягу, пов'язана або не пов'язана з сексуальним проникненням;

11) *дитина* – людина, яка не досягла 18-річного віку на час вчинення кримінального правопорушення нею або щодо неї чи в її присутності, зокрема:

а) *малолітня дитина* – людина, яка не досягла 14-річного віку;

б) *неповнолітня дитина (особа)* – людина, яка досягла 14-річного віку, але не досягла 18-річного віку;

12) *довгострокова шкода довкіллю* – шкода довкіллю у виді масової загибелі об'єктів тваринного чи рослинного світу або радіаційного чи хімічного забруднення, за якої повернення пошкоджених природних ресурсів до їхнього попереднього стану відбувається понад рік;

13) *завідомо* – розуміння особою, яка вчиняє кримінальне правопорушення, певного факту як явного, очевидного. Термін «завідомо» означає наявність прямого умислу;

14) *загальнонебезпечний спосіб* – спосіб, який спричиняє шкоду чи створює реальну небезпеку спричинення шкоди двом чи більше людям (вибух, підпал, затоплення, використання радіоактивних матеріалів, отруйних речовин, збудників інфекційних захворювань);

15) *застосування зброї* – її використання для спричинення смерті людини, шкоди її здоров'ю, знищення чи пошкодження майна або для залякування;

16) *зброя* – предмет (засіб, пристрій), крім гладкоствольної мисливської зброї, який:

а) придатний або може бути пристосований без використання спеціального обладнання для спричинення смерті людини, шкоди її здоров'ю, поєднаного або не поєднаного зі знищенням чи пошкодженням матеріального об'єкта,

б) має спеціальний правовий режим – вилучений з цивільного обігу або є предметом дозвільної системи та

в) належить до одного з таких видів: вогнепальна стрілецька зброя, здатна вистрілити кулю, снаряд, стрілу діаметром більше 4,5 мм із початковою швидкістю 100 чи більше м/сек; артилерійська зброя, ракетна зброя; холодна зброя, метальна зброя;

17) *збут* – оплатна чи безоплатна передача речі шляхом: продажу, обміну, розміну, дарування, використання як засобу платежу, удаваного програшу в азартній грі, передачі в борг чи в рахунок покриття боргу або для тимчасового зберігання чи для використання тощо;

18) *зловживання* – використання службових повноважень, професійного чи опікунського статусу або пов'язаних із ними можливостей з метою отримати неправомірну вигоду або хабар для себе чи іншої особи та/або спричинити шкоду правомірним інтересам іншого суб'єкта – фізичної чи юридичної особи, територіальної громади, держави або Європейського Союзу;

19) *іноземна публічна службова особа:*

а) службова (посадова) особа іноземної держави (особа, яка обіймає посаду в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі прокурор, присяжний засідатель, інша особа, яка здійснює функції держави для іноземної держави, зокрема для її державного органу або юридичної особи публічного права), керівник адміністративного, управлінського чи наглядового органу державного підприємства,

б) службова (посадова) особа органу місцевого самоврядування іноземної держави,

в) іноземний третейський суддя, особа, уповноважена вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземній державі у порядку, альтернативному судовому,

г) службова (посадова) особа міжнародної організації (працівник міжнародної організації чи будь-яка інша особа, уповноважена такою організацією діяти від її імені),

член міжнародної парламентської асамблеї, учасником якої є Україна, службова (посадова) особа Європейських співтовариств,

д) суддя, прокурор чи інша посадова особа міжнародного суду;

20) *інформаційна система*:

а) пристрій чи група взаємно поєднаних або пов'язаних пристроїв, один чи більше з яких, відповідно до певної програми, виконує автоматичну обробку даних;

б) комп'ютерні дані, що зберігаються, обробляються, вилучаються або передаються цими пристроями чи групою пристроїв з метою їх експлуатації, використання, захисту або технічного обслуговування;

21) *корисливий мотив* – спонукання особи до одержання матеріального блага для себе чи іншої особи, одержання або збереження певного речового права, уникнення матеріальної витрати, досягнення іншої матеріальної вигоди шляхом вчинення кримінального правопорушення;

22) *корупційне кримінальне правопорушення* – передбачений цим Кодексом злочин чи проступок, склад якого містить такі обов'язкові ознаки корупції:

а) неправомірна вигода або хабар, – як предмет або засіб кримінального правопорушення та

б) зловживання чи схиляння до зловживання, вплив на прийняття рішення чи торгівля впливом, – як спосіб кримінального правопорушення.

Корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 4.4.6, 5.2.8, 6.1.4–6.1.6, 6.1.7–6.1.9, 6.2.2–6.2.4, 6.3.9, 6.5.3–6.5.5, 7.6.10, 7.6.11, 7.8.5, 10.5.4, 10.5.6, 10.5.7, у разі їх вчинення з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних з ними можливостей та з метою одержання неправомірної вигоди, кримінальні правопорушення, пов'язані з хабарництвом, передбачені статтями 4.10.8–4.10.9, 5.1.5–5.1.6, 7.9.4–7.9.9, 8.2.13–8.2.14, 9.5.13–9.5.16, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 9.5.4–9.5.6, 9.5.18 цього Кодексу;

23) *кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією*, – передбачене цим Кодексом кримінальне правопорушення, вчинене особою, зазначеною у частині 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», яке порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони чи обмеження, але не містить ознак корупції.

Кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 9.5.7–9.5.12, 9.5.17, 9.5.19–9.5.21, 9.6.3–9.6.5 цього Кодексу;

24) *масові дії* (заворушення, заходи тощо) – дії, у вчиненні яких брали участь 50 і більше осіб;

25) *масове отруєння, захворювання* – таке, від якого постраждало 50 і більше осіб;

26) *масштабна шкода довкіллю* – шкода довкіллю, яка має місце на площі понад сто квадратних кілометрів або понад десять кубічних кілометрів, поєднана з тяжкою майновою шкодою;

27) *міжнародний договір* – чинний міжнародно-правовий акт, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

28) *молода особа* – особа, яка досягла 18-річного віку, але не досягла 21-річного віку на час вчинення нею кримінального правопорушення;

29) *мотив належності до певної соціальної групи* – мотив ненависті чи упередженості через вік, стать або гендер, сексуальну орієнтацію, інвалідність, етнічне чи соціальне походження, генетичні ознаки, колір шкіри, расу, національність, мову, соціальний стан, рід занять або професію, релігію чи віросповідання, політичні або інші переконання чи погляди, належність до національної меншини, майновий стан або місце народження чи проживання;

30) *насильство* – фізичний, акустичний, світловий, термічний чи хімічний вплив на іншу людину;

31) *небезпечний предмет:*

а) токсична, вибухова, окислювальна, горюча речовина чи речовина біологічного походження, біологічний агент (біохімічний, мікробіологічний, біотехнологічний препарат, патогенний для людей чи тварин мікроорганізм, озоноруйнівна речовина

тощо), які або сукупність яких становлять реальну небезпеку для життя і здоров'я людей, довкілля, матеріальних чи культурних цінностей, або

б) пристрій, що містить таку речовину, агент чи препарат;

32) *незаконне заволодіння* – обернення на свою або іншої особи користь предмета:

а) всупереч волі власника, законного володільця чи користувача або уповноваженої особи,

б) зі спотворенням його волі або

в) який не має власника, законного володільця чи користувача або уповноваженої особи;

33) *незаконне збройне формування* – попереднє об'єднання п'яти або більше співучасників, ознаками якого є:

а) єдиноначальність,

б) стійкість,

в) наявність зброї щонайменше у п'яти учасників та

г) мета об'єднання – участь у збройному конфлікті або насильницьких діях, спрямованих на зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади;

34) *незаконне набуття* – дії, в результаті яких особа без належного дозволу стає фактичним володільцем певного предмета, зокрема шляхом заволодіння, купівлі, обміну, одержання як подарунку чи відшкодування боргу;

35) *неправомірна вигода* – грошові кошти чи інше майно, перевага, пільга, послуга, нематеріальний актив, вигода немайнового характеру, уступка майнових вигід чи майнових прав на користь іншої особи, які особа без законних на те підстав безпосередньо або через посередника набуває для себе чи для іншої особи шляхом зловживання, за відсутності ознак хабарництва;

36) *неурядова організація* – громадське об'єднання, професійна спілка чи об'єднання громадян за професійною ознакою, організація роботодавців, організація споживачів, орган самоорганізації населення, громадське формування з охорони громадського порядку і державного кордону, добровольче формування територіальної громади;

37) *обман* – повідомлення завідомо неправдивих відомостей або приховування певних відомостей, які особа зобов'язана була і могла повідомити;

38) *орган правопорядку* – орган (підрозділ) досудового розслідування або оперативний підрозділ відповідного державного органу, який здійснює слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії;

39) *опір* – фізична протидія правомірному здійсненню особою владних повноважень, виконання її юридичного обов'язку або реалізації її суб'єктивного права в публічних інтересах;

40) *особливо уразлива людина:*

а) малолітня дитина;

б) вагітна жінка;

в) людина, яка досягла 80-річного віку;

г) людина з інвалідністю I групи;

41) *переміщування* – перевезення, перенесення, пересилання чи інша дія, результатом якої є зміна місця перебування людини чи будь-якого предмету в просторі з використанням транспорту або без такого, у тому числі переміщування через митний кордон України – ввезення на територію України, вивезення з території України чи транзит через територію України певного предмету з його переміщенням через митний кордон України або спробою такого переміщення, незалежно від способу (зокрема при особі, яка переміщує, з використанням транспортного засобу чи засобу поштового зв'язку);

42) *підкуп* – пропозиція або надання фізичній особі прямо або опосередковано хабара за вчинення нею певної дії чи бездіяльності;

43) *підроблення* – здійснена з метою введення в оману зміна властивостей предмета чи надання йому такого зовнішнього вигляду, який не відповідає його справжній суті;

44) *погроза* – усне, письмове чи конклюдентними діями залякування людини застосуванням насильства, зґвалтуванням, знищенням чи пошкодженням майна, розголошенням дійсних чи вигаданих відомостей, які можуть скомпрометувати людину, або спричиненням їй будь-якої іншої шкоди, якщо ця людина сприйняла погрозу як таку, що може

бути реалізована щодо неї чи її близької людини;

45) *пошкодження* – приведення речі або інформації у часткову непридатність щодо цільового використання;

46) *представник влади* – публічна службова особа, уповноважена у межах своєї компетенції пред'являти вимоги та приймати рішення, обов'язкові для виконання будь-якою юридичною чи фізичною особою;

47) *примушування* – вимога до іншої людини всупереч її волі вчинити чи не вчинювати певну дію;

48) *пропозиція хабара* – висловлення службовій чи іншій особі наміру надати хабар, незалежно від того, повідомляється при цьому про час, місце чи спосіб її надання;

49) *психоактивна речовина* – речовина, потрапляння в організм якої призводить до змін психічної діяльності людини, що може проявлятися в частковій або повній втраті людиною здатності здійснювати розумово-вольовий контроль за своєю поведінкою (наркотичний засіб, психотропна речовина чи їх аналоги, одурманюючий засіб, сильнодіючий лікарський засіб, алкогольний напій тощо);

50) *публічна службова особа*:

а) особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, – службова особа, яка обіймає посаду, пов'язану з виконанням владних, організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських, контрольно-ревізійних чи реєстраційних обов'язків, в органі державної влади чи органі місцевого самоврядування, зазначена у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»;

б) службова особа, яка виконує такі обов'язки в юридичній особі публічного права;

в) особа, яка здійснює професійну діяльність з надання публічних послуг, тобто відповідно до закону та на підставі ліцензії, включення до реєстру чи укладення публічного договору надає публічні послуги, що створюють правові наслідки для інших осіб (зокрема нотаріус, приватний виконавець, оцінювач, незалежний посередник, член трудового арбітражу, суб'єкт державної реєстрації прав, третейський суддя, судовий експерт, спеціаліст);

г) військова публічна службова особа;

д) іноземна публічна службова особа;

51) *публічна службова особа, яка займає особливо відповідальне становище:*

а) Президент України,

б) Голова Верховної Ради України, Перший заступник, заступник Голови Верховної Ради України, голова Комітету Верховної Ради України, голова депутатської фракції у Верховній Раді України,

в) Прем'єр-міністр України, член Кабінету Міністрів України, керівник центрального органу виконавчої влади, який не входить до складу Кабінету Міністрів України, або особи, які виконують їхні обов'язки,

г) Секретар Ради національної безпеки і оборони України, Головнокомандувач Збройних Сил України,

д) Голова Верховного Суду, Голова Конституційного Суду України, Генеральний прокурор, Голова Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Національного банку України, Голова Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голова Рахункової палати, Голова Служби безпеки України, Голова Фонду державного майна України, Голова Центральної виборчої комісії, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Державного бюро розслідувань України або особи, які виконують їхні обов'язки,

е) керівник постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, керівник апарату Верховної Ради України, керівник Секретаріату Кабінету Міністрів України, керівник Державного управління справами або особи, які виконують їхні обов'язки;

є) голова обласної державної адміністрації, керівник обласної військово-цивільної адміністрації, міський голова міста – обласного центру;

52) *публічне місце* – будівля, споруда (як внутрішні приміщення, так і території, що прилягають до них), ділянка, доступні та відкриті для перебування (вільно, за запрошенням, безоплатно чи за плату) відповідно до встановлених щодо такого місця правил;

53) *публічне (публічний, публічна) використання, виправдовування, виступ, вихваляння, заклик, заперечення, звеличення, непокора, осквернення, повідомлення, показ, поширення, применшення, розголошення,* – розраховане на публіку, зокрема здійснюване у приміщенні чи місці, де може бути присутньою невизначена кількість осіб, які не є членами сім'ї чи близькими людьми;

54) *публічний інтерес* – важливі для значної кількості фізичних і юридичних осіб потреби, які відповідно до законодавчо встановленої компетенції забезпечуються суб'єктами публічної адміністрації;

55) *ризик вчинення нового злочину* – ймовірність вчинення особою нового злочину, що впливає на застосування виду та міри кримінально-правового засобу, визначена органом пробації з урахуванням психологічних, соціальних та правових характеристик особи;

56) *розголошення інформації* – діяння особи, яка володіє інформацією з обмеженим доступом, яка довірена або стала відомою їй у зв'язку з її професійною діяльністю чи службовим становищем, що полягає у:

а) повідомленні такої інформації хоча б одній особі, яка не належить до кола осіб, що мають право доступу до такої інформації, або

б) наданні можливості ознайомитися з відповідною інформацією шляхом створення умов для цього хоча б для однієї особи, яка не належить до кола осіб, що мають право доступу до такої інформації;

57) *службова особа* (публічна службова особа, військова публічна службова особа, іноземна публічна службова особа, службова особа юридичної особи приватного права) – будь-яка особа, яка при вчиненні кримінального правопорушення використовує:

а) посаду, яку вона обіймає постійно або тимчасово та пов'язану з виконанням владних, організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських, контрольно-ревізійних чи реєстраційних обов'язків, незалежно від того, була вона призначена на посаду чи обрана, обіймає посаду за плату чи безоплатно або

б) статус, відповідно до якого вона спеціально уповноважена виконувати такі обов'язки повноважним органом, повноважною службовою особою, судом чи законом;

58) *спеціальний технічний засіб негласного отримання інформації* – технічний, апаратно-програмний, програмний чи інший засіб, призначений та придатний для негласного прийому, обробки, реєстрації або передавання інформації у прихований спосіб під час здійснення оперативно-розшукової, контррозвідувальної або розвідувальної діяльності;

59) *сприяння розкриттю або розслідуванню кримінального правопорушення* – дії особи, спрямовані на надання добровільної допомоги органу досудового розслідування, прокурору у всебічному, повному і неупередженому встановленні всіх обставин кримінального правопорушення шляхом повідомлення всієї відомої такій особі інформації про обставини його вчинення та повного сприяння отриманню доказів у кримінальному провадженні;

60) *транспортний засіб* – пристрій, призначений для перевезення людей, вантажу або обладнання чи механізмів, який приводиться в рух двигуном, силою природи або м'язовою силою людини чи тварини;

61) *уразлива людина*:

а) неповнолітня дитина;

б) людина, яка досягла 70-річного віку;

в) людина з інвалідністю II групи;

г) людина з фізичною чи психічною вадою, що істотно утруднює її життєдіяльність;

д) людина, яка перебуває в матеріальній чи службовій залежності від суб'єкта кримінального правопорушення;

62) *ухилення* – невиконання юридичного обов'язку особою, яка має реальну можливість його виконати;

63) *хабар* – грошові кошти чи інше майно, перевага, пільга, послуга, нематеріальний актив, вигода немайнового характеру, уступка майнових вигід чи майнових прав на користь іншої особи, які особа без законних на те підстав безпосередньо або через посередника:

а) одержує, просить чи вимагає для себе чи для іншої особи за вчинення чи невчинення в інтересах особи, яка пропонує чи надає хабар, або іншої особи, певної дії шляхом зловживання чи торгівлі впливом, незалежно від наявності в неї реальної можливості вчинити чи не вчинювати таку дію та незалежно від того, одержує, просить чи вимагає вона хабар до або після вчинення (не вчинення) зазначеної дії, або

б) пропонує чи надає іншій особі за те, щоби вона, шляхом зловживання чи впливу на прийняття рішення вчинила чи не вчинила будь-яку дію в інтересах того, хто пропонує чи надає хабар або іншої особи;

64) *хабар у значному розмірі* – хабар майнового характеру, розмір якого в одну тисячу і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

65) *хабар у великому розмірі* – хабар майнового характеру, розмір якого в десять тисяч і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

66) члени сім'ї:

а) подружжя та їхні діти до досягнення ними повноліття – незалежно від спільного проживання;

б) будь-які особи, які спільно проживають, незалежно від перебування в шлюбі, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки (крім прав та обов'язків, які не мають характеру сімейних);

67) *шкода майнова* – майнові втрати, яких особа зазнала внаслідок вчинення кримінального правопорушення у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного речового права або права інтелектуальної власності (прямі збитки);

68) *щире каяття* – негативна оцінка особою своєї протиправної поведінки, яка характеризується:

а) визнанням своєї провини,

б) висловленням жалю щодо такої поведінки та

в) у випадках спричинення шкоди – добровільним здійсненням реституції або компенсації.

Стаття 1.4.2. Розрахункова одиниця

1. У цьому Кодексі розрахункова одиниця, яка застосовується для визначення розмірів предмета або засобу кримінального правопорушення, а також спричиненої ним майнової шкоди і розміру штрафу та грошового стягнення, дорівнює 1/30 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року Законом про Державний бюджет України. Розмір розміру штрафу та грошового стягнення виражається в повних гривнях.

Стаття 1.4.3. Розміри шкоди здоров'ю

1. У цьому Кодексі шкода здоров'ю має такі розміри:

1) *істотна шкода здоров'ю* – шкода здоров'ю, якій не властиві ознаки тяжкої шкоди здоров'ю, але яка полягає у:

а) розладі здоров'я тривалістю від одного до 21 дня або

б) стійкій втраті загальної працездатності у розмірі до 10 відсотків;

2) *значна шкода здоров'ю* – шкода здоров'ю, якій не властиві ознаки тяжкої шкоди здоров'ю, але яка полягає у:

а) розладі здоров'я тривалістю 22 дня чи більше або

б) стійкій втраті загальної працездатності у розмірі, включно, від 10 до 33 відсотків;

в) стійкій втраті професійної працездатності у розмірі понад 50 відсотків;

3) *тяжка шкода здоров'ю* – шкода здоров'ю, яка полягає у:

а) втраті органу чи його функції,

б) каліцтві статевого органу чи стерилізації,

в) стійкому розладі психіки,

г) розладі здоров'я, поєднаному зі стійкою втратою загальної працездатності понад 33 відсотки чи повною втратою професійної працездатності,

д) зараженні особливо небезпечною інфекційною хворобою або її збудником,

е) перериванні вагітності,

є) непоправному спотворенні обличчя чи тіла або

ж) реальній небезпеці для життя людини в момент спричинення шкоди здоров'ю.

Стаття 1.4.4. Розміри майнової шкоди

1. У цьому Кодексі майнова шкода має такі розміри:

1) *неістотна* – майнова шкода розміром не більше 50 розрахункових одиниць;

2) *істотна* – майнова шкода, яка більше ніж у 50, але не більше ніж у 500 разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

3) *значна* – майнова шкода, яка більше ніж у 500, але не більше ніж у 5 000 разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

4) *тяжка* – майнова шкода, яка більше ніж у 5 000 разів перевищує розмір розрахункової одиниці.

2. Розміри майнової шкоди встановлюються на момент її спричинення.

Стаття 1.4.5. Обчислення строків, передбачених цим Кодексом

1. Строки, передбачені цим Кодексом, обчислюються цілою кількістю днів, місяців або років.

2. Строки, передбачені цим Кодексом, починають спливати з початком дня, наступного за днем, в якій виник юридичний факт, що породжує цей строк.

3. Строки, передбачені цим Кодексом, спливають із закінченням останнього дня їхньої тривалості, що визначена цим Кодексом.

Книга друга.
ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Розділ 2.1.
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО СКЛАД

Стаття 2.1.1. Поняття кримінального правопорушення

1. Кримінальним правопорушенням є протиправне діяння, яке відповідає складу злочину чи проступку, передбаченого цим Кодексом.

Стаття 2.1.2. Протиправність діяння

1. Протиправним є діяння, яке порушує заборону, передбачену законом чи іншим джерелом права.

Стаття 2.1.3. Склад кримінального правопорушення

1. Складом кримінального правопорушення (складом злочину чи складом проступку) є сукупність обов'язкових ознак, що визначають об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт та суб'єктивну сторону складу кримінального правопорушення і передбачені у:

1) статтях Загальної частини цього Кодексу, які визначають загальні ознаки складу кримінального правопорушення, та

2) статтях Особливої частини цього Кодексу, які визначають ознаки складу окремого кримінального правопорушення та ступінь його тяжкості.

2. Зміст ознак складу кримінального правопорушення встановлюється на підставі положень цього Кодексу та інших джерел права.

3. Статті Особливої частини цього Кодексу передбачають склади закінчених кримінальних правопорушень, вчинених однією особою.

4. Особливості складів незакінчених злочинів та кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, визначаються розділами 2.6 і 2.7 цього Кодексу.

Розділ 2.2.
ОБ'ЄКТ І ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Стаття 2.2.1. Об'єкт складу кримінального правопорушення

1. Об'єктом складу кримінального правопорушення є соціальна цінність, якій спричинюється шкода, передбачена статтями 2.5.2–2.5.7 цього Кодексу.

2. У випадках, передбачених цим Кодексом, ознакою об'єкта є також потерпіла особа або предмет складу кримінального правопорушення.

Стаття 2.2.2. Потерпіла особа

1. Потерпілою особою є фізична особа (людина) чи юридична особа, якій спричинено шкоду кримінальним правопорушенням.

Стаття 2.2.3. Предмет

1. Предметом є матеріальний об'єкт (річ, інформація, енергія), який має інтелектуальну, майнову чи іншу цінність, та щодо якого вчинене кримінальне правопорушення.

Стаття 2.2.4. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

1. Ознаками об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення є дія або бездіяльність, а у випадках, передбачених цим Кодексом, також наслідок дії або бездіяльності, причиновий зв'язок між дією або бездіяльністю та наслідком, спосіб, знаряддя (засіб), місце, час, обстановка складу кримінального правопорушення.

Стаття 2.2.5. Дія або бездіяльність

1. Кримінальне правопорушення вчиняється шляхом дії або бездіяльності, передбаченої цим Кодексом.

2. Бездіяльність є ознакою складу кримінального правопорушення, якщо особа не вчинила конкретної дії, щодо якої вона мала:

1) юридичний обов'язок та

2) реальну можливість її вчинити.

3. Поведінка особи не визнається дією або бездіяльністю як ознакою складу кримінального правопорушення у випадках непереборної сили, непереборного фізичного примусу, рефлекторної чи іншої неконтрольованої особою її поведінки.

4. Питання про кримінальну відповідальність особи, яка спричинила шкоду внаслідок фізичного примусу, якщо вона зберігала можливість керувати своїми діями, або психічного примусу, вирішується відповідно до положень статті 2.9.6 цього Кодексу.

Стаття 2.2.6. Наслідок дії або бездіяльності та причиновий зв'язок

1. Наслідком дії чи бездіяльності є шкода, яка визначена цим Кодексом та перебуває у причиновому зв'язку з дією чи бездіяльністю.

2. Причиновим є зв'язок між дією чи бездіяльністю та її наслідком, якщо дія чи бездіяльність:

1) передувала в часі настанню цього наслідку та

2) була необхідною і достатньою умовою його настання.

3. Причиновий зв'язок між дією чи бездіяльністю та її наслідком існує також у разі, якщо дія чи бездіяльність передувала в часі настанню цього наслідку, була необхідною умовою його настання та:

1) бездіяльність суб'єкта не запобігла наслідку, спричиненого дією чи бездіяльністю іншої особи, силами природи або впливом небезпечного предмета;

2) спричинила спільний наслідок двома або більше особами;

3) наслідок настав через поведінку потерпілої особи, спричинену впливом на цю людину з боку суб'єкта кримінального правопорушення.

Стаття 2.2.7. Спосіб вчинення кримінального правопорушення

1. Способом вчинення кримінального правопорушення є визначені цим Кодексом прийом, операція або система прийомів, операцій, що застосовуються суб'єктом для вчинення дії чи бездіяльності.

Стаття 2.2.8. Знаряддя (засіб) вчинення кримінального правопорушення

1. Знаряддям (засобом) вчинення кримінального правопорушення є визначені цим Кодексом річ, інформація або енергія, які використовуються суб'єктом для впливу на об'єкт, потерпілу особу чи предмет або для полегшення вчинення кримінального правопорушення.

Стаття 2.2.9. Місце вчинення кримінального правопорушення

1. Місцем вчинення кримінального правопорушення є визначений цим Кодексом простір, в/на якому вчинена передбачена цим Кодексом дія чи бездіяльність або настали її наслідки.

Стаття 2.2.10. Час вчинення кримінального правопорушення

1. Часом вчинення кримінального правопорушення як ознакою об'єктивної сторони є визначений цим Кодексом строк або момент вчинення дії чи бездіяльності.

Стаття 2.2.11. Обстановка вчинення кримінального правопорушення

1. Обстановкою вчинення кримінального правопорушення є визначені цим Кодексом просторово-часові умови, в яких вчинюється дія чи бездіяльність або перебуває потерпіла особа.

Розділ 2.3.
СУБ'ЄКТ

Стаття 2.3.1. Поняття та види суб'єктів складу кримінального правопорушення

1. Суб'єктом кримінального правопорушення є осудна фізична особа, яка по досягненню віку, визначеного цим Кодексом, вчинила кримінальне правопорушення.

2. Суб'єкт кримінального правопорушення є спеціальним, якщо крім ознак, передбачених частиною 1 цієї статті, щодо нього Особливою частиною цього Кодексу визначена хоча б одна додаткова ознака.

3. Особа є суб'єктом кримінального правопорушення, якщо вона його вчинила:

1) безпосередньо,

2) у співучасті з іншою особою,

3) з використанням неосудної чи такої, яка не досягла віку суб'єкта кримінального правопорушення, або іншої особи, яка не підлягає кримінальній відповідальності, або

4) з використанням іншої особи, яка вчинила кримінальне правопорушення через необережність.

Стаття 2.3.2. Осудна особа

1. Осудною є особа, яка під час вчинення кримінального правопорушення могла:

1) розуміти фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності,

2) передбачати її наслідок, якщо він визначений цим Кодексом, та

3) керувати своєю дією чи бездіяльністю.

2. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, вважається осудною, якщо не доведена її неосудність.

Стаття 2.3.3. Неосудна особа

1. Неосудною визнається судом особа, яка через психічний розлад під час вчинення протиправного діяння, передбаченого цим Кодексом, не могла:

1) розуміти фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності,

2) передбачати її наслідок, якщо він визначений цим Кодексом, або

3) керувати своєю дією чи бездіяльністю.

Стаття 2.3.4. Обмежено осудна особа

1. Обмежено осудною визнається судом особа, яка через наявний у неї психічний розлад під час вчинення кримінального правопорушення не могла повною мірою:

1) розуміти фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності,

2) передбачати її наслідок, якщо він визначений цим Кодексом, або

3) керувати своєю дією чи бездіяльністю.

2. Обмежено осудна особа є суб'єктом кримінального правопорушення.

3. Обмежена осудність особи враховується у випадку, передбаченому пунктом 5 частини 1 статті 3.3.2 цього Кодексу.

Стаття 2.3.5. Вчинення кримінального правопорушення в особливому психічному стані

1. Особливий психічний стан особи, що вчиняє кримінальне правопорушення, полягає у зниженні здатності особи повною мірою розуміти фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності, передбачати її наслідок, якщо він визначений цим Кодексом, або керувати нею, якщо такий стан обумовлений:

1) її пологами або

2) протиправною поведінкою потерпілої людини, яка полягає у вчиненні нею щодо особи, у якої виник особливий психічний стан, або щодо іншої особи протиправних дії чи бездіяльності або приниження її честі чи гідності, за відсутності ознак правомірного захисту.

2. Особа, яка спричинила шкоду потерпілій людині під впливом особливого психічного стану, підлягає кримінальній відповідальності лише у випадках, передбачених статтями 4.1.5 і 4.2.6 цього Кодексу.

Стаття 2.3.6. Вчинення кримінального правопорушення в стані сп'яніння

1. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення в стані сп'яніння, викликаному добровільним вживанням психоактивних речовин, підлягає кримінальній відповідальності.

2. Станом сп'яніння є зміни в організмі, викликані вживанням психоактивних речовин, які не виключають осудності, але знижують увагу чи швидкість реакції або характеризуються послабленням інтелектуальної і вольової сфери психічної діяльності людини, у тому числі вживанням алкогольного напою, що перевищує 0,20 г чистого алкоголю на літр крові.

3. До перебування у стані сп'яніння на час вчинення кримінального правопорушення прирівнюються:

1) відмова особи після вчинення злочину чи проступку за її участю від проходження у встановленому порядку огляду на стан сп'яніння або

2) приведення особою себе у стан сп'яніння до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану сп'яніння чи до прийняття рішення про звільнення особи від проведення такого огляду.

4. Особа, яка вчинила необережне кримінальне правопорушення у стані сп'яніння, що виникло проти її волі, внаслідок чого вона була нездатна повною мірою розуміти фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності або керувати нею під час його вчинення, не підлягає кримінальної відповідальності.

Стаття 2.3.7. Вік суб'єкта кримінального правопорушення

1. Суб'єктом кримінального правопорушення є особа, яка вчинила його після досягнення 15-річного віку, а суб'єктом вбивства, – особа, яка вчинила його після досягнення 13-річного віку.

2. Статтями Особливої частини цього Кодексу може бути визначений підвищений вік, по досягненні якого особа є суб'єктом кримінального правопорушення.

3. Особа вважається такою, що досягла віку суб'єкта кримінального правопорушення, зазначеного у частинах 1 або 2 цієї статті, з початком дня, наступного за відповідним днем її народження.

Розділ 2.4.
СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

Стаття 2.4.1. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

1. Ознаками суб'єктивної сторони кримінального правопорушення є вина, а у випадках, визначених у статті Особливої частини цього Кодексу, також мета і мотив.

2. Виною є виражене у формі умислу або необережності психічне ставлення особи до вчинюваної нею протиправної дії чи бездіяльності, а також до її наслідку, якщо він визначений цим Кодексом як ознака складу кримінального правопорушення.

3. Якщо в статті Особливої частини цього Кодексу форма вини не вказана, то за передбачене нею кримінальне правопорушення особа підлягає кримінальній відповідальності лише за наявності умислу.

4. Особа підлягає кримінальній відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене з необережності, лише в передбачених у статті Особливої частини цього Кодексу випадках спричинення значної, тяжкої чи особливо тяжкої шкоди.

Стаття 2.4.2. Умисел прямий

1. Умисел є прямим, якщо особа:

1) розуміла фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності та

2) бажала її вчинити.

2. Бажання вчинити дію чи бездіяльність означає, що особа завідомо спрямовувала свою волю на її вчинення.

3. Якщо спричинений наслідок є ознакою складу кримінального правопорушення, то бажання вчинити дію чи бездіяльність означає, що для особи такий наслідок був метою вчинюваної нею дії чи бездіяльності або передбачався нею як неминучий.

Стаття 2.4.3. Умисел непрямий

1. Умисел є непрямим, якщо особа:

1) розуміла фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності,

2) передбачала її наслідок, який є ознакою складу кримінального правопорушення, та

3) хоча не бажала, але припускала його настання.

Стаття 2.4.4. Легковажність

1. Необережність є легковажністю, якщо особа:

1) розуміла фактичні обставини своєї протиправної дії чи бездіяльності,

2) передбачала ймовірність настання її наслідку, який є ознакою складу кримінального правопорушення,

3) але безпідставно розраховувала на відвернення такого наслідку.

2. Безпідставність розрахунку на відвернення наслідку полягає у неправильній оцінці особою власних можливостей, поведінки інших людей або зовнішніх обставин щодо його відвернення.

Стаття 2.4.5. Недбалість

1. Необережність є недбалістю, якщо особа:

1) розуміла фактичні обставини своєї дії чи бездіяльності,

2) не передбачала настання її наслідку,

3) але мала обов’язок передбачити такий наслідок і могла його передбачити.

2. Обов’язок передбачити наслідок свого діяння обумовлюється:

1) вимогами законодавства чи судового рішення,

2) займаною посадою, професією чи видом діяльності,

3) договором або

4) звичайними правилами обачності.

Стаття 2.4.6. Фактична помилка

1. Фактичною помилкою є неправильне розуміння суб’єктом кримінального правопорушення наявності або відсутності у вчиненому ним діянні певної ознаки складу кримінального правопорушення.

2. Дія або бездіяльність суб’єкта кримінального правопорушення кваліфікується як замах на вчинення того кримінального правопорушення, яке він мав намір вчинити, якщо:

1) існувала обставина, яку суб’єкт кримінального правопорушення безпідставно не вважав ознакою складу кримінального правопорушення, або

2) була відсутня обставина, яку суб'єкт кримінального правопорушення безпідставно вважав ознакою складу кримінального правопорушення.

3. При кримінально-правовій кваліфікації не враховується ознака складу кримінального правопорушення, яку особа не розуміла і не могла розуміти.

4. Фактична помилка щодо обставини, яка виключає протиправність діяння, визначається за правилами статті 2.9.15 цього Кодексу.

Стаття 2.4.7. Юридична помилка

1. Юридичною помилкою є неправильне розуміння особою того:

1) чи становить вчинена нею дія або бездіяльність передбачене цим Кодексом кримінальне правопорушення;

2) якою статтею (якими статтями) цього Кодексу ця дія або бездіяльність передбачені;

3) які кримінально-правові засоби можуть бути застосовані за вчинення цієї дії чи бездіяльності.

2. Кримінально-правові засоби застосовуються, крім випадку, передбаченого частиною 4 цієї статті, до особи, яка помилково не вважала вчинену нею дію чи бездіяльність кримінальним правопорушенням.

3. Кримінально-правові засоби не застосовуються до особи, яка помилково вважала вчинену нею дію чи бездіяльність кримінальним правопорушенням.

4. Кримінально-правові засоби не застосовуються у разі спростування презумпції знання особою положень цього Кодексу або іншого нормативно-правового акту, з урахуванням якого діяння, передбачене у статті Особливої частини цього Кодексу, визначається як кримінальне правопорушення.

5. Презумпція, зазначена у частині 4 цієї статті, може бути спростована у випадках встановлення судом:

1) порушення порядку оприлюднення нормативно-правового акту, зазначеного у частині 4 цієї статті,

2) об'єктивної неможливості ознайомлення особи з цим актом, або

3) наявності протилежних за змістом роз'яснень цього акту уповноваженими органами державної влади, що обумовило його різне правозастосування.

Стаття 2.4.8. Випадок (казус)

1. Діяння особи визнається вчиненим без вини за відсутності передбачених складом відповідного кримінального правопорушення умислу чи необережності.

Стаття 2.4.9. Мотив та мета

1. Мотивом вчинення кримінального правопорушення є усвідомлене внутрішнє спонукання суб'єкта кримінального правопорушення до вчинення діяння, передбаченого цим Кодексом.

2. Метою вчинення кримінального правопорушення є уявлення суб'єкта кримінального правопорушення про бажаний наслідок свого діяння, передбаченого цим Кодексом.

Розділ 2.5.
ШКОДА ТА ЇЇ ВИДИ. ТЯЖКІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 2.5.1. Визначення тяжкості кримінального правопорушення

1. Тяжкість кримінального правопорушення визначається видом і розміром спричиненої шкоди та формою вини.

2. Кримінальне правопорушення, яким умисно спричинено неістотну шкоду або з необережності спричинено значну шкоду, є проступком.

3. Кримінальне правопорушення, яким умисно спричинено істотну, значну, тяжку, особливо тяжку чи винятково тяжку шкоду або з необережності спричинено тяжку або особливо тяжку шкоду, є злочином.

4. Протиправне діяння, яке спричинило мізерну шкоду, не є кримінальним правопорушенням.

Стаття 2.5.2. Неістотна шкода

1. Видами неістотної шкоди є:

1) неістотна майнова шкода (пункт 1 частини 1 статті 1.4.4 цього Кодексу);

2) інша шкода, якщо вона не визначена у цьому Кодексі як істотна чи значна шкода.

Стаття 2.5.3. Істотна шкода

1. Видами істотної шкоди є:

1) істотна шкода здоров'ю (пункт 1 частини 1 статті 1.4.3 цього Кодексу);

2) істотна майнова шкода (пункт 2 частини 1 статті 1.4.4 цього Кодексу);

3) створення реальної небезпеки спричинення значної, тяжкої чи особливо тяжкої шкоди, якщо така небезпека передбачена статтею Особливої частини цього Кодексу як ознака складу відповідного злочину;

4) інша шкода, якщо вона не визначена у цьому Кодексі як значна, тяжка, особливо тяжка чи винятково тяжка шкода.

Стаття 2.5.4. Значна шкода

1. Видами значної шкоди є:

1) значна шкода здоров'ю (пункт 2 частини 1 статті 1.4.3 цього Кодексу);

2) значна майнова шкода (пункт 3 частини 1 статті 1.4.4 цього Кодексу);

3) шкода безпеці від публічних закликів до спричинення тяжкої чи особливо тяжкої шкоди або від виправдовування її спричинення;

4) погроза спричиненням тяжкої чи особливо тяжкої шкоди;

5) інша шкода, якщо вона не визначена у цьому Кодексі як тяжка, особливо тяжка чи винятково тяжка шкода.

Стаття 2.5.5. Тяжка шкода

1. Видами тяжкої шкоди є:

1) тяжка шкода здоров'ю людини (пункт 3 частини 1 статті 1.4.3 цього Кодексу) чи плоду людини;

2) тяжка майнова шкода (пункт 4 частини 1 статті 1.4.4 цього Кодексу);

3) шкода особистій свободі та гідності людини, пов'язана з торгівлею людьми;

4) шкода сексуальній свободі чи сексуальній недоторканості людини, пов'язана з сексуальним проникненням без добровільної згоди потерпілої людини;

5) шкода порядку охорони здоров'я людей, спричинена масовим інфекційним чи неінфекційним захворюванням людей;

6) довгострокова або масштабна шкода довкіллю чи загроза спричинення довгострокової та масштабної шкоди довкіллю;

7) шкода фінансам, спричинена підробленням грошей та поводженням із підробленими грошима;

8) шкода безпеці від діяльності організованих злочинних груп;

9) шкода безпеці від тероризму;

10) шкода національній безпеці України;

11) шкода порядку несення військової служби в умовах збройного конфлікту;

12) шкода міжнародній безпеці.

Стаття 2.5.6. Особливо тяжка шкода

1. Видами особливо тяжкої шкоди є:

1) смерть людини;

2) загибель плоду людини, починаючи з 22 тижня вагітності;

3) шкода довкіллю у виді довгострокової та масштабної шкоди;

4) шкода міжнародному правопорядку внаслідок злочинів проти людяності та воєнних злочинів (зокрема шкода від публічних закликів до злочину геноциду,

агресивної війни або від виправдовування її ведення), якщо вона не визначена у цьому Кодексі як винятково тяжка шкода.

Стаття 2.5.7. Винятково тяжка шкода

1. Винятково тяжкою шкодою є шкода міжнародному правопорядку внаслідок злочинів:

1) геноциду;

2) агресії;

3) проти людяності або воєнних злочинів, вчинених у формі вбивства.

Стаття 2.5.8. Мізерна шкода

1. Мізерною є шкода, яка хоча формально і передбачена цим Кодексом, але є настільки малою, що застосування будь-яких кримінально-правових засобів за її спричинення є непропорційним.

2. Мізерною не може бути визнана:

1) шкода здоров'ю, яка відповідає ознакам, визначеним статтею 1.4.3 цього Кодексу;

2) майнова шкода, яка відповідає ознакам, визначеним пунктами 2–4 частини 1 статті 1.4.4 цього Кодексу.

Стаття 2.5.9. Ступені тяжкості злочину

1. Ступені тяжкості злочинів визначаються з урахуванням:

1) виду шкоди, спричиненої об'єкту кримінального правопорушення (статті 2.5.3–2.5.7 цього Кодексу) та

2) ознак складу злочину, що змінюють ступінь тяжкості злочину (стаття 2.5.10 цього Кодексу).

2. Ступінь тяжкості злочину, визначений у статті Особливої частини цього Кодексу без урахування ознак складу злочину, що змінюють ступінь його тяжкості, є базовим ступенем тяжкості злочину.

3. Умисні злочини мають дев'ять ступенів тяжкості, з яких 1, 3, 5, 7 і 9 є базовими ступенями тяжкості, а необережні злочини – п'ять ступенів тяжкості, з яких 3 та 5 є базовими ступенями тяжкості.

4. Видам спричиненої шкоди відповідають такі базові ступені тяжкості умисних злочинів:

1) істотна шкода – 1 ступінь тяжкості;

2) значна шкода – 3 ступінь тяжкості;

3) тяжка шкода – 5 ступінь тяжкості;

4) особливо тяжка шкода – 7 ступінь тяжкості;

5) винятково тяжка шкода – 9 ступінь тяжкості.

5. Видам спричиненої шкоди відповідають такі базові ступені тяжкості необережних злочинів:

1) тяжка шкода – 3 ступінь тяжкості;

2) особливо тяжка шкода – 5 ступінь тяжкості.

6. Умисні злочини 7–9 ступенів тяжкості визнаються особливо тяжкими злочинами, умисні злочини 5–6 ступенів тяжкості та необережні злочини 5 ступеня тяжкості – тяжкими злочинами, всі інші злочини – нетяжкими злочинами.

7. Під час кримінально-правової кваліфікації ступені тяжкості вчинених злочинів, за наявності ознак складу злочину, що змінюють ступінь його тяжкості, визначаються за правилами статей 2.5.11 і 2.5.12 цього Кодексу.

Стаття 2.5.10. Поняття та види ознак складу злочину, що змінюють ступінь його тяжкості

1. Ознакою складу злочину, яка змінює ступінь тяжкості злочину, є ознака, яка змінює його порівняно з базовим ступенем тяжкості злочину та передбачена у статтях цього Кодексу як ознака, що:

1) знижує ступінь тяжкості злочину (частина 2 статті 2.6.2, частина 3 статті 2.6.3 і відповідні статті Особливої частини цього Кодексу, які визначають ознаки складу злочину, що знижують ступінь тяжкості злочину);

2) підвищує ступінь тяжкості злочину (відповідні статті Особливої частини цього Кодексу, які визначають ознаки складу злочину, що підвищують ступінь тяжкості злочину).

Стаття 2.5.11. Правила встановлення ступеня тяжкості злочину за наявності ознак складу злочину, що змінюють ступінь його тяжкості

1. Ознаки складу злочину, що змінюють ступінь тяжкості злочину, які передбачені у відповідних статтях Особливої частини цього Кодексу, враховуються за правилами, визначеними у статті 2.5.12 цього Кодексу.

2. Якщо у статті Особливої частини як ознака основного складу злочину передбачена ознака, що змінює ступінь тяжкості злочину, то при встановленні ступеня тяжкості вчиненого злочину ця ознака не враховується.

3. Наявність більше ніж однієї ознаки складу злочину, яка підвищує ступінь тяжкості вчиненого злочину, враховується судом при застосуванні кримінально-правових засобів.

Стаття 2.5.12. Алгоритм встановлення ступеня тяжкості злочину

1. Алгоритм встановлення ступеня тяжкості вчиненого злочину за наявності ознак, які порівняно з базовим змінюють його тяжкість, полягає в таких послідовних кроках:

1) тяжкість злочину знижується на три ступеня, якщо злочин вчинений за наявності однієї або більше ознак складу злочину, що знижують тяжкість злочину на три ступеня і незалежно від наявності ознак складу злочину, що знижують тяжкість злочину на два ступеня чи підвищують ступінь тяжкості злочину;

2) за відсутності підстав для зниження тяжкості злочину на три ступеня тяжкість злочину знижується на два ступеня, якщо злочин вчинений за наявності однієї або більше ознак складу злочину, що знижують тяжкість злочину на два ступеня, та незалежно від наявності ознак складу злочину, що підвищують ступінь тяжкості злочину;

3) за відсутності підстав для зниження тяжкості злочину на два чи три ступеня тяжкість злочину підвищується на два ступеня, якщо злочин вчинений за наявності однієї або більше ознак складу злочину, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня, та незалежно від наявності ознак складу злочину, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь;

4) за відсутності підстав для зниження тяжкості злочину на два чи три ступеня або для підвищення тяжкості злочину на два ступеня тяжкість злочину підвищується на один ступінь, якщо злочин вчинений за наявності однієї або більше ознак складу злочину, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь;

5) у випадку вчинення незакінченого злочину тяжкість злочину знижується на три ступеня відповідно до частини 2 статті 2.6.2 або на один чи два ступеня відповідно до частини 3 статті 2.6.3 цього Кодексу.

2. Якщо підстав для зниження чи підвищення ступеня тяжкості вчиненого злочину не встановлено, то суд не може змінити базовий ступінь тяжкості злочину.

Розділ 2.6.
НЕЗАКІНЧЕНИЙ ЗЛОЧИН

Стаття 2.6.1. Поняття і види незакінченого злочину

1. Злочин є незакінченим, якщо він не містить усіх ознак об’єкта або об’єктивної сторони складу закінченого злочину, передбачених частинами 1 та 2 статті 2.1.3 цього Кодексу.

2. Видами незакінченого злочину є готування до злочину та замах на злочин.

3. Склад незакінченого злочину встановлюється з урахуванням ознак складу відповідного закінченого злочину та ознак, передбачених статтями 2.6.2 та 2.6.3 цього Кодексу.

4. Кримінально-правові засоби застосовуються до суб'єкта злочину, який вчинив готування до злочину або замах на злочин, але не довів злочин до кінця з причин, що не залежали від його волі.

5. Не є кримінальним правопорушенням:

1) готування до проступку;

2) замах на проступок;

3) готування до злочину 1–4 ступенів тяжкості (крім злочинів, караність готування до яких встановлена відповідно до міжнародного договору);

4) замах на злочин 1–2 ступенів тяжкості (крім злочинів, караність замаху на які встановлена відповідно до міжнародного договору або акту Європейського Союзу).

Стаття 2.6.2. Готування до злочину

1. Готуванням до злочину є вчинена з прямим умислом дія чи бездіяльність суб'єкта, який:

1) розробив план злочину,

2) створив, підшукав або пристосував знаряддя (засіб) злочину,

3) вступив в змову на вчинення злочину, у тому числі у випадках, коли співучасник не зміг виконати дії, обумовлені змовою, або добровільно відмовився від участі у злочині до початку виконання об'єктивної сторони,

4) усунув перешкоду для вчинення злочину,

5) створив умови для вчинення злочину або

6) створив умови для приховування злочину чи для уникнення кримінальної відповідальності за його вчинення.

2. Тяжкість готування до злочину 5–9 ступеня тяжкості знижується на три ступеня.

Стаття 2.6.3. Замах на злочин

1. Замахом на злочин є вчинена з прямим умислом дія чи бездіяльність суб'єкта, який частково виконав об'єктивну сторону складу закінченого злочину.

2. Замах на злочин є:

1) закінченим, якщо особа виконала усі дії (у разі бездіяльності – утрималась від виконання усіх дій), що вважала необхідними для доведення злочину до кінця;

2) незакінченим, якщо особа не виконала усіх дій, що вважала необхідними для доведення злочину до кінця.

3. Тяжкість замаху на злочин 3–8 ступеня тяжкості знижується:

1) при закінченому замаху – на один ступінь;

2) при незакінченому замаху – на два ступеня.

Стаття 2.6.4. Добровільна відмова

1. Добровільною відмовою від закінчення злочину є дія або бездіяльність його суб'єкта, який за своєю волею:

1) остаточно припинив створення умов для вчинення злочину,

2) остаточно припинив дію чи бездіяльність, спрямовані на вчинення закінченого злочину, або

3) відвернув наслідок дії чи бездіяльності,

якщо при цьому він усвідомлював можливість закінчення злочину.

2. Суб'єкт кримінального правопорушення підлягає кримінальній відповідальності лише у разі, якщо вчинена ним до добровільної відмови дія чи бездіяльність відповідала складу іншого кримінального правопорушення.

Стаття 2.6.5. Добровільна відмова при співучасті та провокації

1. У разі добровільної відмови виконавця від закінчення злочину дія чи бездіяльність іншого співучасника підлягає кваліфікації як готування до того злочину або замах на той злочин, від вчинення якого добровільно відмовився виконавець.

2. Добровільною відмовою організатора, підбурювача чи пособника є вчинення ним дій, внаслідок яких відвернуто вчинення злочину або своєчасно повідомлено орган державної влади про злочин, що готується або вчиняється.

3. Добровільною відмовою пособника, крім дій, передбачених частиною 2 цієї статті, також є ненадання ним знаряддя (засобу) вчинення злочину або неусунення перешкоди для його вчинення.

4. Організатор, підбурювач, пособник злочину підлягає кримінальній відповідальності лише у разі, якщо вчинена ним до добровільної відмови дія чи бездіяльність відповідала складу іншого кримінального правопорушення.

5. У разі добровільної відмови будь-кого зі співучасників дія чи бездіяльність виконавця, який через це не довів злочин до кінця, підлягає кваліфікації як готування до злочину або замах на злочин.

6. Добровільною відмовою провокатора є вчинення ним дій, внаслідок яких відвернуто вчинення злочину спровокованою особою.

Розділ 2.7.
СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Стаття 2.7.1. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні

1. Співучастю у кримінальному правопорушенні є спільне вчинення умисного кримінального правопорушення двома або більше його суб'єктами за змовою між ними, досягнутою усно, письмово чи шляхом конклюдентних дій до моменту закінчення такого правопорушення.

2. Склад кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті, встановлюється з урахуванням ознак складу кримінального правопорушення, вчиненого виконавцем, та ознак, передбачених частинами 2–5 статті 2.7.2 цього Кодексу.

Стаття 2.7.2. Співучасники кримінального правопорушення

1. Співучасниками є виконавець, організатор, підбурювач та пособник.

2. Виконавцем є особа, яка повністю або частково виконала об'єктивну сторону кримінального правопорушення.

3. Організатором є особа, яка:

1) керувала готуванням до кримінального правопорушення або його вчиненням,

2) створила просту групу, що вчинила кримінальне правопорушення, чи керувала нею,

3) створила організовану злочинну групу чи керувала нею або

4) координувала діяльність двох чи більше організованих злочинних груп.

4. Підбурювачем є особа, яка схилила до вчинення кримінального правопорушення, зокрема шляхом віддання розпорядження чи наказу, іншого співучасника, який до цього не мав наміру його вчинити або, крім висловлення наміру, не мав рішучості його реалізувати.

5. Пособником є особа, яка сприяла іншому співучаснику вчинити кримінальне правопорушення:

1) порадою, вказівкою чи наданням інформації,

2) посередництвом,

3) наданням знаряддя (засобу) кримінального правопорушення,

4) усуненням перешкоди для вчинення кримінального правопорушення або

5) заздалегідь наданою обіцянкою приховати вчинення кримінального правопорушення, його іншого співучасника, знаряддя (засіб) його вчинення, слід його вчинення чи предмет кримінального правопорушення або набути, збути, перемістити чи зберігати такий предмет, володіти чи користуватися ним.

Стаття 2.7.3. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом

1. При вчиненні у співучасті кримінального правопорушення зі спеціальним суб'єктом його виконавцем може бути лише особа, яка має ознаку такого спеціального суб'єкта.

2. Організатором, підбурювачем або пособником кримінального правопорушення зі спеціальним суб'єктом може бути будь-який суб'єкт кримінального правопорушення.

Стаття 2.7.4. Провокація кримінального правопорушення

1. Провокацією кримінального правопорушення є спонукання особи до вчинення злочину або проступку з метою її викриття перед органами правопорядку.

2. Особа, яка спровокувала вчинення кримінального правопорушення, підлягає кримінальній відповідальності як за підбурювання до його вчинення.

3. Вчинення особою кримінального правопорушення внаслідок провокації не виключає застосування до неї кримінально-правових засобів.

4. Не визнається провокацією злочину виявлення прокурором чи службовою особою органу правопорядку вже існуючого в особи наміру на вчинення певного злочину і надання їй можливості його вчинити під здійснюваним відповідно до закону контролем прокурора чи органу правопорядку.

Стаття 2.7.5. Форми співучасті

1. Формами співучасті у кримінальному правопорушенні є:

1) проста група,

2) організована злочинна група.

2. Простою групою є група:

1) яка складається з двох або більше співучасників,

2) учасники якої досягли змови про спільне вчинення кримінального правопорушення до моменту його закінчення.

3. Організованою злочинною групою є група, яка:

1) складається з п'яти або більше повнолітніх співучасників,

2) створена для спільного вчинення злочинів базового 3, 5, 7 або 9 ступеня тяжкості,

3) має розподіл функцій між співучасниками та

4) є стійкою, тобто здатною протидіяти факторам, що загрожують існуванню такої групи.

4. Терористичною група є група, створена для вчинення злочину (злочинів), передбаченого (передбачених) статтями 7.2.4–7.2.10 цього Кодексу. Видами терористичної групи є:

1) неструктурована, яка має ознаки простої групи, визначені частиною 2 цієї статті, та створена для негайного вчинення одного із зазначених злочинів;

2) структурована, яка має ознаки організованої злочинної групи, визначеної частиною 3 цієї статті, та створена для вчинення двох або більше зазначених злочинів.

Стаття 2.7.6. Кримінальна відповідальність за злочин, вчинений у складі організованої злочинної групи

1. Особа, яка створила організовану злочинну групу або керувала нею, підлягає кримінальній відповідальності як організатор кожного злочину, вчиненого учасниками такої групи, якщо цей злочин був передбачений метою її діяльності.

2. Особа, яка вчинила злочин у складі організованої злочинної групи, підлягає кримінальній відповідальності за цей злочин, а також за злочини, передбачені, відповідно, статтями 7.1.5 або 7.2.7 цього Кодексу.

3. Учасник організованої злочинної групи підлягає кримінальній відповідальності як виконавець злочину, у вчиненні якого він брав участь, незалежно від тієї ролі, яку він виконував при вчиненні злочину.

Стаття 2.7.7. Ексцес співучасника

1. Ексцесом співучасника є вчинення ним кримінального правопорушення, не передбаченого змовою співучасників.

2. Співучасник не підлягає кримінальній відповідальності за ексцес іншого співучасника.

3. Не є ексцесом співучасника вчинення учасником організованої злочинної групи злочину, передбаченого метою такої групи.

Стаття 2.7.8. Необережне спільне спричинення наслідку

1. Не є співучастю необережне спільне спричинення наслідку – вчинення двома або більше суб'єктами кримінального правопорушення взаємопов'язаних діянь, що з необережності спричинили єдиний наслідок, передбачений цим Кодексом.

2. При необережному спільному спричиненні наслідку кожен суб'єкт кримінального правопорушення підлягає індивідуальній кримінальній відповідальності за статтею Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає цей наслідок.

Розділ 2.8.
МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 2.8.1. Поняття та види множинності кримінальних правопорушень

1. Множинністю кримінальних правопорушень є вчинення особою:

1) двох чи більше проступків або

2) двох чи більше злочинів.

2. Видами множинності кримінальних правопорушень є:

1) сукупність проступків;

2) сукупність злочинів.

3. Не визнається множинністю вчинення особою проступку та злочину.

Стаття 2.8.2. Сукупність кримінальних правопорушень

1. Сукупністю кримінальних правопорушень є вчинення особою двох чи більше проступків або двох чи більше злочинів:

1) за жоден з яких її не було засуджено і

2) за кожен з яких до особи підлягають застосуванню кримінально-правові засоби.

2. У разі сукупності кримінальних правопорушень застосовуються передбачені цим Кодексом правила кваліфікації та правила призначення покарання.

Розділ 2.9.
ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Стаття 2.9.1. Поняття та види обставин, що виключають протиправність діяння

1. Обставиною, що виключає протиправність діяння, є дія або бездіяльність, яка:

1) спричиняє шкоду,

2) є правомірною, тобто вчинена при використанні особою свого суб'єктивного права, виконанні юридичного обов'язку або здійсненні владних повноважень, передбачених Конституцією України, цим Розділом, іншим законом або міжнародним договором.

2. Шкодою у цьому Розділі визнається шкода правам чи правоохоронюваним інтересам особи, суспільства, держави чи інтересам міжнародного співтовариства, визначена у статтях 2.5.2–2.5.7 цього Кодексу.

3. Протиправним посяганням у цьому Розділі визнається дія або бездіяльність, яка спричиняє шкоду.

4. Положення статей 2.9.2–2.9.6 цього Кодексу не поширюються на осіб, для яких вчинення передбачених цими статтями дії або бездіяльності є виконанням службових повноважень або професійних обов'язків.

Стаття 2.9.2. Правомірний захист

1. Кожна особа має право на правомірний захист шляхом спричинення шкоди особі, яка вчиняє протиправне посягання, незалежно від можливості уникнути протиправного посягання або звернутися за допомогою до інших осіб, органу державної влади чи органу місцевого самоврядування.

2. Підставою спричинення шкоди є протиправне посягання або негайна загроза його вчинення.

3. Не є правомірним захист особи від спровокованого нею протиправного посягання.

4. Правомірним є захист, якщо шкода спричинена:

1) тому, хто здійснює протиправне посягання,

2) під час такого посягання або при його негайній загрозі,

3) з метою припинення або відвернення протиправного посягання, та

4) в межах, що відповідає небезпечності такого посягання та обстановці захисту.

5. Особа, яка перевищила межі правомірного захисту, тобто з прямим умислом спричинила тому, хто здійснював протиправне посягання, смерть або тяжку шкоду здоров'ю, що явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці захисту, підлягає кримінальній відповідальності лише у випадках, передбачених статтями 4.1.5 і 4.2.6 цього Кодексу.

6. Не є перевищенням меж правомірного захисту спричинення будь-якої шкоди особі, яка вчиняє протиправне посягання, у випадках, якщо особа:

1) здійснювала захист від протиправного посягання особи, яка застосувала зброю, небезпечний предмет (пункт 32 частини 2 статті 1.4.1 цього Кодексу) чи інший предмет, який має властивості зброї або небезпечного предмета,

2) здійснювала захист від нападу двох чи більше осіб,

3) припиняла протиправне вторгнення у житло чи інше володіння або

4) здійснювала захист від зґвалтування.

Стаття 2.9.3. Захист України від збройної агресії

1. Кожна особа має право на захист України від збройної агресії будь-якими доступними їй засобами.

2. Підставою спричинення шкоди є збройна агресія проти України.

3. Правомірним визнається спричинення шкоди державі-агресору, її збройному формуванню, комбатанту або найманцю, представнику окупаційної адміністрації або іррегулярного незаконного збройного формування, створеного державою-агресором.

4. Захист України від збройної агресії не може здійснюватися шляхом вчинення злочину проти людяності, злочину геноциду та воєнного злочину.

Стаття 2.9.4. Використання захисного засобу, що вражає автономно

1. Кожна особа має право на використання засобу, що вражає автономно, для захисту житла та іншого володіння.

2. Захисним засобом, що вражає автономно, є тварина, пристрій, інший засіб, призначений для спричинення шкоди людині без участі особи, яка використала такий засіб.

3. Підставою спричинення шкоди є протиправне вторгнення у житло або інше володіння особи, якщо:

1) захисний засіб створює небезпеку спричинення шкоди лише тому, хто здійснює таке вторгнення,

2) захисний засіб завідомо не створює небезпеки спричинення смерті або тяжкої шкоди здоров'ю тому, хто здійснює протиправне вторгнення, та

3) перед застосуванням захисного засобу особа вжила заходи щодо попередження сторонніх осіб про його наявність.

4. Правомірним є спричинення шкоди особі, яка здійснювала протиправне вторгнення у житло чи інше володіння, захисним засобом, якщо спричинена школа не перевищила межі використання такого захисного засобу.

5. Особа, яка перевищила межі використання захисного засобу, тобто використала його у такий спосіб, що це призвело до спричинення смерті або тяжкої шкоди здоров'ю тому, хто здійснював протиправне вторгнення у житло чи інше володіння, підлягає кримінальній відповідальності лише у випадках, передбачених статтями 4.1.5 і 4.2.6 цього Кодексу.

6. Не є перевищенням меж використання захисного засобу спричинення тяжкої шкоди здоров'ю тому, хто здійснював протиправне вторгнення у житло чи інше володіння, якщо для припинення такого вторгнення попередньо був приведений в дію захисний засіб, призначений для недопущення сторонніх осіб у житло чи інше володіння, або який спричинив істотну чи значну шкоду здоров'ю, але використання таких захисних засобів не зупинило того, хто здійснював протиправне вторгнення, від подальшого проникнення у житло чи інше володіння.

Стаття 2.9.5. Затримання особи, яка вчинила явно протиправне посягання

1. Кожна особа має право на затримання іншої особи, яка вчинила явно протиправне посягання, передбачене цим Кодексом, якщо є необхідність її негайного доставлення до органу державної влади або органу місцевого самоврядування.

2. Підставою вимушеного спричинення шкоди є намагання особи уникнути затримання.

3. Правомірним є вимушене спричинення шкоди такій особі, якщо при цьому не були перевищені межі спричинення шкоди, необхідної для її затримання.

4. Особа, яка перевищила межі спричинення шкоди особі, необхідної для її затримання, тобто спричинила з прямим умислом особі, яка затримується, смерть або тяжку шкоду здоров'ю, що явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання, підлягає кримінальній відповідальності лише у випадках, передбачених статтями 4.1.5 і 4.2.6 цього Кодексу.

5. Не є перевищенням меж спричинення будь-якої шкоди особі, яка при її затриманні здійснює збройний опір.

Стаття 2.9.6. Крайня необхідність

1. Кожна особа має право на спричинення шкоди у стані крайньої необхідності.

2. Підставою спричинення шкоди у стані крайньої необхідності є:

1) наявність небезпеки, яка загрожує негайним спричиненням шкоди, і

2) неможливість усунення цієї небезпеки в обстановці, що склалася, інакше, ніж спричиненням шкоди.

3. Не є підставою спричинення шкоди у стані крайньої необхідності свідоме створення особою небезпеки з метою її подальшого усунення шляхом спричинення шкоди.

4. Правомірним є спричинення шкоди у стані крайньої необхідності, якщо особа спричинила таку шкоду з метою усунення небезпеки і при цьому не перевищила межі крайньої необхідності.

5. Особа, яка перевищила межі крайньої необхідності, тобто умисно спричинила шкоду, рівноцінну або більш значну, ніж шкода, спричиненням якої загрожувала небезпека, підлягає кримінальній відповідальності лише у випадках, передбачених статтями 4.1.5 і 4.2.6 цього Кодексу.

Стаття 2.9.7. Виправданий ризик

1. Особа, яка виконує професійні обов'язки чи здійснює владні повноваження, має право на вчинення виправданої дії або бездіяльності, поєднаної з ризиком спричинення шкоди (виправданий ризик).

2. Підставою спричинення шкоди в умовах виправданого ризику є:

1) наявність у особи невідкладної необхідності забезпечення значного суспільно корисного результату,

2) відсутність у неї можливості в обстановці, що склалася, забезпечити такий результат дією чи бездіяльністю, не поєднаною з ризиком,

3) вжиття особою в обстановці, що склалася, усіх можливих заходів для запобігання можливої шкоди.

3. Не є підставою спричинення шкоди в умовах виправданого ризику дія або бездіяльність, яка завідомо для особи створювала небезпеку спричинення:

1) тяжкої чи особливо тяжкої шкоди;

2) шкоди особливо уразливій людині чи людині, яка перебуває у місці ув'язнення.

4. Правомірним є спричинення в умовах виправданого ризику шкоди, пропорційної очікуваному результату та обстановці вчинення дії або бездіяльності.

5. Особа, яка перевищила межі спричинення шкоди в умовах виправданого ризику, тобто спричинила шкоду, яка явно непропорційна очікуваному результату чи обстановці вчинення дії або бездіяльності, підлягає кримінальній відповідальності за необережне кримінальне правопорушення лише у випадках, передбачених цим Кодексом.

Стаття 2.9.8. Спричинення шкоди за згодою людини

1. Кожна особа має право за правомірною згодою іншої людини спричинити їй шкоду її правам чи інтересам.

2. Правомірною є згода людини, якщо:

1) шкода спричинюється правам чи інтересам, якими ця людина повноважна розпоряджатися,

2) ця згода є добровільною і

3) заздалегідь одержана відповідно до вимог законодавства.

3. Людиною, яка повноважна розпоряджатися відповідними правами й інтересами, є дієздатна людина або законний представник недієздатної чи обмежено дієздатної людини.

4. Правомірним є спричинення шкоди людині в межах наданої нею згоди.

5. Не визнається правомірним спричинення смерті людини за її згодою або на її прохання.

Стаття 2.9.9. Спричинення шкоди під час занять спортом

1. Правомірним є спричинення шкоди життю чи здоров'ю людини під час спортивного змагання або тренування, якщо:

1) відповідний вид спорту у встановленому порядку визнаний в Україні,

2) правила цього виду спорту передбачають спричинення шкоди суперникові для отримання перемоги,

3) людина, якій спричинюється шкода, добровільно та заздалегідь надала згоду на зайняття цим видом спорту, та

4) особа, яка спричинила шкоду, дотримувалася правил цього виду спорту.

2. Особа, яка спричинила смерть або шкоду здоров'ю людини під час спортивного змагання або тренування з порушенням вимог, визначених частиною 1 цієї статті, підлягає кримінальній відповідальності на загальних підставах, передбачених цим Кодексом.

Стаття 2.9.10. Виконання службових повноважень чи професійних обов'язків

1. Правомірним є спричинення шкоди при:

1) належному виконанні особою своїх службових повноважень чи професійних обов'язків, покладених на неї законом чи іншим нормативним актом, виданим на виконання закону;

2) здійсненні особою гласної чи негласної слідчої (розшукової) дії, оперативно-розшукового, контррозвідувального чи антитерористичного заходу на підставах, в межах повноважень та в порядку, передбачених законом;

3) застосуванні уповноваженою особою фізичного впливу, спеціальних засобів або зброї на підставі, в межах повноважень та в порядку, передбачених законом.

Стаття 2.9.11. Бойовий імунітет

1. Правомірним є спричинення шкоди внаслідок діяння військовослужбовця, який на підставі отриманої інформації прийняв рішення про здійснення воєнної операції (бойових дій) або здійснив таку операцію (бойові дії), необхідну для відсічі збройній агресії проти України чи ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту:

1) в умовах воєнного стану, збройної агресії, ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту,

2) при плануванні, санкціонуванні або здійсненні воєнної операції (бойових дій), та

3) відповідно до своїх повноважень.

2. Бойовий імунітет не застосовується у разі вчинення злочину проти людяності, злочину геноциду чи воєнного злочину.

Стаття 2.9.12. Виконання наказу або розпорядження

1. Правомірним є вимушене спричинення шкоди при належному виконанні особою законного наказу або розпорядження.

2. Наказ або розпорядження є законними, якщо вони віддані уповноваженою особою у встановленому порядку та в межах її повноважень.

3. Не підлягає кримінальній відповідальності особа, яка відмовилася виконувати явно злочинний наказ або розпорядження.

4. Явно злочинним є наказ або розпорядження вчинити:

1) дію чи бездіяльність, що передбачена цим Кодексом як кримінальне правопорушення, завідомо для особи, яка віддала наказ або розпорядження, або для його виконавця;

2) злочин геноциду або злочин проти людяності чи воєнний злочин.

5. Особа, яка виконала явно злочинний наказ або розпорядження, за шкоду, спричинену під час його виконання, підлягає кримінальній відповідальності згідно з цим Кодексом.

6. Якщо особа, яка виконала наказ чи розпорядження, не розуміла і не могла розуміти його злочинний характер, то за шкоду, спричинену виконанням такого наказу або розпорядження, підлягає кримінальній відповідальності лише особа, яка віддала такий наказ або розпорядження.

Стаття 2.9.13. Колізія обов'язків

1. Правомірним є спричинення шкоди при виконанні юридичного обов'язку, якщо особа:

1) повинна була одночасно виконати два або більше юридичних обов'язки, покладених на неї правовим актом (правовими актами),

2) належно виконала один юридичний обов'язок та не виконала або неналежно виконала інший юридичний обов'язок, внаслідок чого спричинено шкоду, і

3) спричинена шкода є рівноцінною або менш значною порівняно зі шкодою, яка могла настати, якби особа виконала інший юридичний обов'язок.

Стаття 2.9.14. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої злочинної групи або терористичної групи

1. Правомірним є вимушене спричинення шкоди особою, яка відповідно до закону виконувала спеціальне завдання:

1) беручи участь в організованій злочинній групі чи терористичній групі з метою розкриття її злочинної діяльності, або

2) будучи учасником такої групи, конфіденційно співпрацювала з органом правопорядку.

2. Особа, зазначена у частині 1 цієї статті, підлягає кримінальній відповідальності лише за злочин 7 або 9 базового ступеня тяжкості, вчинений під час виконання спеціального завдання.

Стаття 2.9.15. Помилка щодо обставини, яка виключає протиправність діяння

1. Помилка щодо обставини, яка виключає протиправність діяння, існує, якщо:

1) підстава для правомірного спричинення шкоди була відсутня, але

2) особа неправильно оцінила обстановку, що склалася, та

3) припустила наявність підстави для спричинення шкоди.

2. Помилка щодо обставини, яка виключає протиправність діяння, передбаченої статтями 2.9.1–2.9.14 цього Кодексу, є вибачальною, якщо:

1) обстановка, що склалася, давала особі достатні підстави припускати, що підстава для спричинення шкоди існує реально, і

2) ця особа не розуміла та не могла розуміти помилковості свого припущення.

3. У разі вибачальної помилки вважається, що обставина, яка виключає протиправність діяння, була наявною та застосовуються відповідні положення статей 2.9.1–2.9.14 цього Кодексу.

4. Помилка щодо обставини, яка виключає протиправність діяння, передбаченої статтями 2.9.1–2.9.14 цього Кодексу, є невибачальною, якщо:

1) обстановка, що склалася, не давала особі достатніх підстав припускати, що існує реальна підстава для спричинення шкоди, та

2) ця особа хоча і не розуміла, але повинна була та могла розуміти помилковість свого припущення.

5. У разі невибачальної помилки щодо обставини, яка виключає протиправність діяння, особа підлягає відповідальності за необережне кримінальне правопорушення.

Розділ 2.10.
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

Стаття 2.10.1. Поняття кримінально-правової кваліфікації

1. Кримінально-правовою кваліфікацією (далі – кваліфікація) є визначення статті (її частини, пункту) цього Кодексу, що передбачає вчинене діяння та визначає його як кримінальне правопорушення (включаючи статті, які передбачають ознаки, що змінюють ступінь тяжкості злочину, наявність готування до злочину або замаху на злочин, вид співучасника та форму співучасті) або як діяння, що не є кримінальним правопорушенням.

2. Кожне кримінальне правопорушення або діяння, що не є кримінальним правопорушенням, підлягає самостійній кваліфікації.

Стаття 2.10.2. Формула кваліфікації

1. Формулою кваліфікації є зазначення у процесуальному акті статті (її частини, пункту), визначеної відповідно до частини 1 статті 2.10.1 цього Кодексу.

2. Формула кваліфікації закінченого кримінального правопорушення, вчиненого однією особою, має містити послідовне посилання на:

1) статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає вчинене кримінальне правопорушення;

2) відповідну статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, яка визначає ознаки складу злочину, що змінюють ступінь тяжкості злочину, – за наявності таких ознак.

3. У формулі кваліфікації діяння, що не є кримінальним правопорушенням, зазначаються:

1) стаття (її пункт) Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає відповідне цьому діянню кримінальне правопорушення, стаття (її частина, пункт) цього Кодексу, яка змінює ступінь тяжкості злочину, та

2) стаття (її частина, пункт) Загальної частини цього Кодексу, яка визначає це діяння як таке, що не є кримінальним правопорушенням.

Стаття 2.10.3. Обґрунтування результатів кваліфікації

1. Обґрунтування результатів кваліфікації кримінального правопорушення полягає у доведенні відповідності між обставинами вчиненого кримінального правопорушення та ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею Особливої частини цього Кодексу, з урахуванням також, за їх наявності:

1) ознаки складу злочину, яка змінює ступінь тяжкості злочину,

2) обставин, які вказують на готування до злочину чи замах на злочин, та

3) обставин, які вказують на співучасть у вчиненні кримінального правопорушення.

2. Обґрунтування результатів кваліфікації діяння, що не є кримінальним правопорушенням, полягає у доведенні обставин, вказаних в частині 3 статті 2.10.2 цього Кодексу.

3. У разі застосування статті (її частини, пункту), що має зворотну дію у часі, при обґрунтуванні кваліфікації вказується та редакція статті (її частини, пункту) цього Кодексу, за якою здійснюється кваліфікація.

4. Якщо зміст ознак складу кримінального правопорушення або діяння, що не є кримінальним правопорушенням, встановлюється з урахуванням іншого нормативно-правового акту, то при обґрунтуванні кваліфікації зазначаються повна назва цього акту та його відповідна структурна частина (стаття, частина, пункт, параграф, абзац).

Стаття 2.10.4. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень

1. Кожне із вчинених кримінальних правопорушень, які утворюють сукупність, кваліфікується окремо.

2. Кримінальні правопорушення, вчинені однією чи кількома діями чи бездіяльністю, якими спричинена шкода двом або більше потерпілим особам, кваліфікуються окремо щодо кожної з потерпілих осіб з урахуванням шкоди, спричиненої кожній з них, крім випадку, передбаченого пунктом 6 статті 4.1.3, статтями 11.1.2, 11.1.3, 11.2.2, 11.4.2 цього Кодексу.

Стаття 2.10.5. Кваліфікація кримінального правопорушення у разі конкуренції статей, які передбачають цілий склад кримінального правопорушення та його частину

1. Якщо кримінальне правопорушення передбачене кількома статтями цього Кодексу, одна з яких містить усі ознаки складу цього кримінального правопорушення, а інші – лише частину таких ознак, то воно кваліфікується за тією статтею, яка містить усі ознаки складу кримінального правопорушення.

Стаття 2.10.6. Кваліфікація кримінального правопорушення у разі конкуренції статей, які передбачають спеціальний та загальний склади кримінального правопорушення

1. Склад кримінального правопорушення є спеціальним, якщо він включає:

1) хоча б одну ознаку, яка є додатковою до ознак загального складу кримінального правопорушення, або

2) ознаку, обсяг якої є вужчим за обсяг відповідної ознаки загального складу кримінального правопорушення.

2. Якщо при кваліфікації вчиненого кримінального правопорушення встановлено конкуренцію статей цього Кодексу про спеціальний і загальний склади кримінального правопорушення, то підлягає застосуванню стаття, яка передбачає спеціальний склад кримінального правопорушення.

Стаття 2.10.7. Кваліфікація незакінченого злочину

1. Готування до злочину кваліфікується з посиланням на:

1) статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідний закінчений злочин,

2) частину 1 статті 2.6.2 цього Кодексу, та

3) відповідну статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, яка визначає ознаки складу злочину, що змінюють ступінь тяжкості злочину, – за наявності таких ознак.

2. Якщо готування до злочину становить собою інше кримінальне правопорушення, передбачене окремою статтею Особливої частини цього Кодексу, то вчинене кваліфікується за статтями, які передбачають готування до злочину та вчинення відповідного закінченого кримінального правопорушення.

3. Замах на злочин кваліфікується з посиланням на:

1) статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідний закінчений злочин,

2) статті, визначені у пункті 2 частини 2 статті 2.10.2 цього Кодексу, та

3) пункт 1 чи 2 частини 2 статті 2.6.3 цього Кодексу.

Стаття 2.10.8. Кваліфікація добровільної відмови

1. Добровільна відмова кваліфікується з посиланням на:

1) статтю (її частину, пункт) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідний закінчений злочин,

2) статті, визначені у пункті 2 частини 2 статті 2.10.2 цього Кодексу;

3) частину 1 статті 2.6.2 або пункти 1 чи 2 частини 2 статті 2.6.3 цього Кодексу, та

4) статтю 2.6.4 або 2.6.5 цього Кодексу, яка передбачає добровільну відмову при незакінченому злочині.

2. Обґрунтування кваліфікації добровільної відмови полягає у встановленні відповідності між фактичними ознаками готування до відповідного злочину чи замаху на нього та ознаками добровільної відмови, передбаченими у статті 2.6.4 або 2.6.5 цього Кодексу.

Стаття 2.10.9. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті

1. Кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, кваліфікується окремо щодо кожного співучасника з посиланням на:

1) статті, визначені у пунктах 1 і 2 частини 2 статті 2.10.2 цього Кодексу;

2) частину 1 статті 2.6.2 або пункти 1 чи 2 частини 2 статті 2.6.3 цього Кодексу, –

за наявності ознак готування чи замаху на вчинення злочину у співучасті, та

3) частини 2–5 статті 2.7.2 цього Кодексу, яка передбачає вид співучасника.

2. У разі вчинення виконавцем незакінченого злочину інші співучасники підлягають кримінальній відповідальності за співучасть у незакінченому злочині.

3. Ознаки суб'єкта кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті, включаючи ознаки, які змінюють ступінь тяжкості злочину, враховуються при кваліфікації діяння лише особи, яка має такі ознаки.

4. Кримінальне правопорушення, вчинене у складі простої групи співучасником, який виконує одночасно кілька ролей, кваліфікується за статтею Особливої частини цього Кодексу про кримінальне правопорушення, вчинене виконавцем, з посиланням на кожну з частин статті 2.7.2 цього Кодексу, яка передбачає відповідний вид співучасника.

5. Злочин, вчинений у складі або за завданням організованої злочинної групи чи терористичної групи, кваліфікується за статтею Особливої частини, яка передбачає такий злочин, та статтею 7.1.5 або 7.2.7 цього Кодексу.

Стаття 2.10.10. Зміна кваліфікації

1. Зміна кваліфікації означає складання формули кваліфікації, яка відрізняється від попередньої.

2. Зміна кваліфікації передбачає поліпшення, а у випадках, передбачених пунктами 5 і 6 частини 3 цієї статті, й погіршення правового статусу особи, діяння якої кваліфікується.

3. Підставами зміни кваліфікації є:

1) зміна положень цього Кодексу чи іншого законодавства, зокрема внаслідок прийняття рішення Конституційним Судом України;

2) надання Верховною Радою України згоди на обов'язковість міжнародного договору;

3) набрання чинності остаточним рішенням Європейського суду з прав людини у справі проти України;

4) встановлення нових фактичних обставин вчиненого діяння;

5) встановлення неправильного застосування цього Кодексу внаслідок помилки або зловживання слідчого, детектива, дізнавача, прокурора чи судді під час кримінального провадження, –

що вплинуло на визначення змісту ознак складу кримінального правопорушення або формули кваліфікації.

4. Неправильним застосуванням цього Кодексу, що тягне за собою зміну кваліфікації, є:

1) незастосування його положення, яке підлягає застосуванню;

2) застосування його положення, яке не підлягає застосуванню.

Книга третя.
ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Розділ 3.1.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ

Стаття 3.1.1. Поняття та мета кримінально-правового засобу

1. Кримінально-правовим засобом є передбачене цим Кодексом обмеження прав особи або покладення на неї обов'язків, що застосовується судом у разі вчинення нею кримінального правопорушення чи іншого передбаченого цим Кодексом протиправного діяння.

2. Метою кримінально-правового засобу є убезпечення людини, суспільства та держави від кримінальних правопорушень та інших передбачених цим Кодексом протиправних діянь.

Стаття 3.1.2. Види кримінально-правових засобів

1. Видами кримінально-правових засобів є:

1) покарання;

2) засоби пробації;

3) засоби безпеки;
4) реституція чи компенсація;
5) конфіскація майна чи вилучення речі;
6) судимість;
7) кримінально-правові засоби щодо юридичної особи.

Стаття 3.1.3. Кримінальна відповідальність та інші кримінально-правові засоби

1. Кримінальною відповідальністю є покарання та судимість, які застосуються до особи, засудженої за кримінальне правопорушення.

2. До особи, засудженої за кримінальне правопорушення, також застосовуються інші кримінально-правові засоби:

1) засоби пробації;
2) засоби безпеки;
3) реституція чи компенсація;
4) конфіскація майна чи вилучення речі.

3. До фізичної особи, яка вчинила протиправне діяння, що не є кримінальним правопорушенням, можуть бути застосовані:

1) засоби безпеки;
2) реституція чи компенсація;
3) конфіскація майна чи вилучення речі.

4. До юридичної особи, зазначеної у частині 2 статті 3.8.4 цього Кодексу, застосовуються кримінально-правові засоби на підставах та в порядку, передбачених розділом 3.11 цього Кодексу.

Розділ 3.2.
ПОКАРАННЯ

Стаття 3.2.1. Поняття та мета покарання

1. Покарання є кримінально-правовим засобом, що застосовується за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, з тим, щоб через кару досягнути мети убезпечення людини, суспільства та держави від нових кримінальних правопорушень.

Стаття 3.2.2. Види покарань

1. Основними покараннями є:

1) громадські роботи;
2) штраф;
3) обмеження свободи;
4) строкове ув’язнення;
5) довічне ув’язнення.

2. Додатковим покаранням до обмеження свободи та строкового ув’язнення є штраф.

Стаття 3.2.3. Громадські роботи

1. Громадські роботи полягають у виконанні засудженою особою безоплатних суспільно корисних робіт.

2. Види громадських робіт та перелік об’єктів, на яких вони виконуються, визначають органи місцевого самоврядування.

3. Громадські роботи призначаються:

1) за проступок як основне покарання або в порядку, передбаченому статтею 3.2.5 цього Кодексу – на строк від 60 до 180 годин,

2) за злочин, в порядку, передбаченому статтею 3.2.5 цього Кодексу – на строк від 180 до 720 годин.

4. Громадські роботи відбуваються особою, яка:

1) має постійне місце роботи або навчається за очною формою, – не більше ніж 4 години на день і не більше, ніж 60 годин на місяць;

2) належить до незайнятого населення, – не більше ніж 8 годин на день і не

більше, ніж 90 годин на місяць.

5. Громадські роботи не можуть бути призначені:

1) військовослужбовцю;

2) вагітній жінці;

3) особі, яка має на утриманні дитину віком до трьох років;

4) особі з інвалідністю I групи;

5) особі, яка досягла 70 років.

6. Якщо обставина, передбачена пунктом 2–5 частини 5 цієї статті, виникла в період відбування громадських робіт, то виконання цього покарання припиняється.

7. Якщо особа з поважних причин у встановлений судом строк не відбула громадські роботи, то суд продовжує строк їх виконання до повного відбуття цього покарання.

8. Якщо особа без поважної причини у встановлений судом строк не відбула громадські роботи, то суд замінює невідбутий строк цього покарання строковим ув'язненням із розрахунку 1 день строкового ув'язнення за кожні 8 годин громадських робіт.

Стаття 3.2.4. Штраф

1. Штраф полягає у стягненні із засудженої особи визначеної судом грошової суми до Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим.

2. Штраф як основне покарання встановлюється:

1) за проступок – у розмірі від 50 до 100 розрахункових одиниць,

2) за злочини 1–3 ступенів тяжкості – у розмірі від 100 до 2000 розрахункових одиниць.

3. Штраф як основне покарання не призначається у разі засудження:

1) особи, яка не має доходу або майна, достатніх для сплати штрафу, якщо його стягнення поставить таку особу у стан крайньої нужди, та за відсутності можливості його сплати в порядку, передбаченому частиною 6 цієї статті;

2) за кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством, якщо його стягнення може перешкодити такій особі виконати її фінансові зобов'язання перед потерпілою людиною.

4. Штраф як додаткове покарання встановлюється:

1) за проступок – в розмірі від 10 до 50 розрахункових одиниць,

2) за злочин – у розмірі від 50 до 2500 розрахункових одиниць,

3) у випадках, передбачених частиною 5 статті 3.2.8 цього Кодексу, – в трикратному розмірі вартості предмету хабаря чи неправомірної вигоди або розміру спричиненої ним майнової шкоди.

5. Штраф сплачується протягом 60 днів від дня набрання вироком законної сили, крім випадків, передбачених частиною 6 цієї статті.

6. З урахуванням майнового стану особи суд у вироку може ухвалити рішення про:

1) розстрочення штрафу, тобто його сплату частинами за проступок на строк до 2 років, а за злочин на строк до 5 років, із визначенням розмірів платежів та їх періодичності (не рідше ніж один раз на 60 днів), або

2) відстрочення сплати штрафу за проступок на строк до 6 місяців, а за злочин на строк до 1 року

7. У разі несплати особою з поважної причини штрафу, призначеного як основне чи додаткове покарання, у строки, визначені частинами 5 та 6 цієї статті, суд ухвалює рішення про розстрочення або продовження розстрочення штрафу в порядку, передбаченому пунктом 1 частини 6 цієї статті, на строк до 5 років.

8. У разі несплати особою без поважної причини штрафу, призначеного як основне чи додаткове покарання:

1) у строк, передбачений частиною 5 цієї статті,

2) відповідно до порядку, визначеного в пункті 1 частини 6 цієї статті, або

3) після закінчення строку відстрочення, визначеного в пункті 2 частини 6 цієї статті, –

несплачену суму штрафу суд замінює строковим ув'язненням із розрахунку один день ув'язнення за три розрахункові одиниці несплаченого штрафу, але не більше передбаченого цим Кодексом максимального строку ув'язнення за проступок або злочин, за вчинення якого

особа була засуджена.

Стаття 3.2.5. Обмеження свободи

1. Обмеження свободи полягає у виконанні засудженою особою одного або кількох обов'язків:

1) періодично з'являтися для реєстрації до органу пробації;

2) повідомляти орган пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання;

3) не виїжджати за межі України, а також на тимчасово окуповану територію України без погодження з органом пробації;

4) дотримуватися вимог щодо вчинення певних дій, обмеження спілкування, пересування та проведення дозвілля;

5) виконувати громадські роботи;

6) перебувати під електронним моніторингом;

7) перебувати під домашнім арештом;

8) перебувати під пенітенціарним арештом.

2. Суд покладає на засуджену особу обов'язки, передбачені пунктами 1-3 частини 1 цієї статті, один або декілька обов'язків, передбачених пунктами 5-8 частини 1 цієї статті, а також може покласти обов'язки, передбачені п. 4 частини 1 цієї статті

3. Строк обмеження свободи визначається:

1) за проступок – від 6 місяців до 1 року;

2) за злочин – від 1 до 5 років, при заміні строкового ув'язнення обмеженням свободи – на строк призначеного або невідбутого строкового ув'язнення (статті 3.4.5, 3.4.10 цього Кодексу), а при заміні довічного ув'язнення обмеженням свободи – на 10 років (стаття 3.4.12 цього Кодексу).

4. Громадські роботи застосовуються в порядку і на строк, що передбачені статтею 3.2.3. цього Кодексу.

5. Перебування під електронним моніторингом полягає в обов'язку засудженої особи строком від 1 місяця до 1 року використовувати електронний засіб контролю і нагляду та проживати за вказаною у рішенні суду адресою.

6. Перебування під домашнім арештом полягає у виконанні обов'язку особи, засудженої за вчинення злочину, не залишати без погодження з органом пробації житло, яке є місцем її проживання, в будні дні цілодобово чи у певний період доби або у вихідні, святкові дні та встановлюється на строк від 3 до 12 місяців.

7. Перебування під пенітенціарним арештом полягає в триманні особи в установі виконання покарань у вихідні, святкові дні, у нічний час (з 22 години до 6 години) або у будні дні та встановлюється на строк:

1) за злочини, не пов'язані із застосуванням насильства, – від 1 до 6 місяців;

2) за злочини, пов'язані із застосуванням насильства, – від 2 до 12 місяців.

8. Перебування під пенітенціарним арештом не застосовується до:

1) вагітної жінки;

2) жінки, яка виховує дитину віком до 3 років;

3) особи, яка самостійно виховує малолітню дитину (крім особи, яка вчинила злочин щодо дитини або в її присутності);

4) особи з інвалідністю I групи.

9. Обов'язки, передбачені пунктами 4-8 частини 1 цієї статті, можуть бути змінені або доповнені судом за поданням органу пробації у разі, якщо особа під час виконання обмеження свободи:

1) вчинила проступок,

2) не виконує хоча б один із покладених на неї обов'язків або

3) не здійснила реституцію чи компенсацію або не вживає усіх залежних від неї заходів для їх здійснення.

10. У разі систематичного невиконання обов'язків, передбачених пунктами 1-8 частини 1 цієї статті, суд за поданням органу пробації замінює обмеження свободи строковим ув'язненням особі, якій:

1) призначено обмеження свободи за проступок або злочин 1-3 ступеня тяжкості – на строк невідбутої частини обмеження свободи;

2) строкове ув'язнення або його невідбута частина замінені обмеженням свободи під умовою – на строк призначеного строкового ув'язнення або його невідбутої частини;

3) довічне ув'язнення замінене обмеженням свободи – на 10 років.

Стаття 3.2.6. Строкове ув'язнення

1. Строкове ув'язнення полягає у перебуванні засудженої особи у кримінально-виконавчій установі протягом визначеного судом строку.

2. Строкове ув'язнення встановлюється за проступок від 15 діб до 3 місяців, а за злочин – від 3 місяців до 20 років. За злочин геноциду, злочин агресії, а також за злочини проти людяності і воєнні злочини, пов'язані з умисним позбавленням життя людини (розділи 11.1–11.4 цього Кодексу), строкове ув'язнення встановлюється від 16 до 30 років.

3. Строкове ув'язнення, що призначене військовослужбовцю, за рішенням суду може відбуватися:

1) при призначенні його за проступок – на гауптвахті;

2) при призначенні його за злочин на строк до 2 років – у дисциплінарному батальйоні.

Стаття 3.2.7. Довічне ув'язнення

1. Довічне ув'язнення полягає у безстроковому перебуванні засудженої особи в місці ув'язнення.

2. Довічне ув'язнення встановлюється лише за злочини 8 та 9 ступеня тяжкості.

3. Довічне ув'язнення не може бути призначене особі, яка:

1) була вагітною на час вчинення злочину,

2) вчинила злочин у віці до 21 року або

3) досягла 70 років на час ухвалення вироку.

Стаття 3.2.8. Санкції

1. За проступок встановлюються основні покарання у виді громадських робіт на строк від 60 до 180 години, штрафу від 50 до 100 розрахункових одиниць, обмеження свободи від 6 місяців до 1 року, або строкового ув'язнення від 15 днів до 3 місяців.

2. За злочин залежно від ступеня тяжкості встановлюються такі основні покарання:

1) злочин 1 ступеня тяжкості – штраф від 100 до 500 розрахункових одиниць або обмеження свободи від 1 до 2 років або строкове ув'язнення від 3 місяців до 2 років;

2) злочин 2 ступеня тяжкості – штраф від 500 до 1000 розрахункових одиниць або обмеження свободи від 2 до 3 років або строкове ув'язнення від 2 до 3 років;

3) злочин 3 ступеня тяжкості – штраф від 1000 до 2000 розрахункових одиниць або обмеження свободи від 3 до 5 років або строкове ув'язнення від 3 до 4 років;

4) злочин 4 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 4 до 6 років;

5) злочин 5 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 6 до 8 років;

6) злочин 6 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 8 до 10 років;

7) злочин 7 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 10 до 13 років;

8) злочин 8 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 13 до 16 років або довічне ув'язнення;

9) злочин 9 ступеня тяжкості – строкове ув'язнення від 16 до 20 років або довічне ув'язнення;

10) злочин 9 ступеня тяжкості, який є злочином геноциду, злочином агресії, а також злочином проти людяності або воєнним злочином, пов'язаним з умисним позбавленням життя людини, – строкове ув'язнення від 16 до 30 років або довічне ув'язнення.

3. Штраф як додаткове покарання за умисний проступок, вчинений з корисливого мотиву або пов'язаний з корупцією, встановлюється у розмірі від 10 до 50 розрахункових одиниць.

4. Штраф як додаткове покарання за умисний злочин, вчинений з корисливого мотиву, або пов'язаний з корупцією, або яким спричинено значну чи тяжку майнову шкоду, встановлюється у розмірі:

1) за злочин 1 ступеня тяжкості – від 50 до 200 розрахункових одиниць;

2) за злочин 2 ступеня тяжкості – від 200 до 300 розрахункових одиниць;
3) за злочин 3 ступеня тяжкості – від 300 до 400 розрахункових одиниць;
4) за злочин 4 ступеня тяжкості – від 400 до 500 розрахункових одиниць;
5) за злочин 5 ступеня тяжкості – від 500 до 750 розрахункових одиниць;
6) за злочин 6 ступеня тяжкості – від 750 до 1000 розрахункових одиниць;
7) за злочин 7 ступеня тяжкості – від 1000 до 1500 розрахункових одиниць;
8) за злочин 8 ступеня тяжкості – від 1500 до 2000 розрахункових одиниць;
9) за злочин 9 ступеня тяжкості – від 2000 до 2500 розрахункових одиниць.

5. Штраф як додаткове покарання за корупційне кримінальне правопорушення встановлюється у трикратному розмірі вартості предмету хабаря чи неправомірної вигоди або розміру спричиненої майнової шкоди.

6. Санкції за злочини, вчинені неповнолітніми особами, встановлено статтею 3.10.1 цього Кодексу.

Розділ 3.3.
ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Стаття 3.3.1. Загальні правила призначення покарання

1. Суд призначає покарання, яке за видом та розміром є необхідним і достатнім для досягнення його мети. Більш суворе покарання призначається лише в разі, якщо менш суворе є недостатнім для досягнення цієї мети.

2. Суд призначає покарання в межах санкції, встановленої статтями 3.2.5 або 3.10.1 цього Кодексу за злочин відповідного ступеня тяжкості або за проступок та з урахуванням:

1) положень Загальної частини цього Кодексу.
2) особливостей конкретного кримінального правопорушення,
3) особи винного,
4) кількості ознак, які підвищують ступінь тяжкості злочину,
5) обставин, які пом’якшують покарання за злочин та проступок (стаття 3.3.2 цього Кодексу) або обтяжують покарання за проступок (стаття 3.3.3 цього Кодексу),
6) ризиків вчинення нового кримінального правопорушення та інших обставин, установлених органом пробації у досудовій доповіді (при призначенні покарання за злочин).

3. За одне кримінальне правопорушення може бути призначене одне основне покарання.

4. Щодо особи, якій призначено штраф, громадські роботи або обмеження свободи суд у вироку визначає, що в разі несплати штрафу або невиконання громадських робіт чи обмеження свободи без поважної причини, вони підлягають заміні відповідно до частини 8 статті 3.2.4, частини 8 статті 3.2.3 або частин 10 статті 3.2.5 цього Кодексу.

5. Щодо особи, якій призначене строкове ув’язнення за один злочин або за сукупністю злочинів, за наявності обставин, передбачених частиною 2 статті 3.4.5 цього Кодексу, суд повинен розглянути питання про можливість заміни цього покарання обмеженням свободи під умовою.

Стаття 3.3.2. Обставини, які пом’якшують покарання за злочин та проступок

1. Обставинами, які пом’якшують покарання за злочин або проступок, визнаються:

1) добровільне зізнання особи органу правопорядку чи прокурору про вчинене кримінальне правопорушення;
2) сприяння розкриттю або розслідуванню кримінального правопорушення;
3) щире каяття;
4) надання допомоги потерпілій особі після вчинення кримінального правопорушення;
5) вчинення кримінального правопорушення вагітною жінкою, неповнолітньою або обмежено осудною особою;
6) вчинення кримінального правопорушення через збіг тяжких особистих чи сімейних обставин;
7) вчинення кримінального правопорушення через матеріальну чи службову залежність;

8) вчинення кримінального правопорушення внаслідок провокації.

2. При призначенні покарання за злочин або проступок суд може визнати обставиною, яка пом'якшує покарання, й іншу обставину, не зазначену в частині 1 цієї статті. При цьому не можуть бути враховані ознаки, які знижують ступінь тяжкості злочину, зазначені у відповідних статтях Особливої частини цього Кодексу.

Стаття 3.3.3. Обставини, які обтяжують покарання за проступок

1. Обставинами, які обтяжують покарання за проступок, визнаються вчинення його:

1) щодо уразливої чи особливо уразливої людини;

2) щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, виконання нею юридичного обов'язку або реалізацією її суб'єктивного права в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

7) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

8) з мотиву належності до певної соціальної групи.

Стаття 3.3.4. Призначення покарання за незакінчений злочин

1. При призначенні покарання за незакінчений злочин суд, керуючись статтями 2.6.2 і 2.6.3 цього Кодексу, враховує ступінь здійснення злочинного наміру та причини, через які злочин не було доведено до кінця.

2. За замах на злочин 9 ступеня тяжкості довічне ув'язнення не призначається, крім випадків вчинення злочину геноциду, злочину агресії, злочинів проти людяності та воєнних злочинів.

Стаття 3.3.5. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті

1. При призначенні покарання співучаснику кримінального правопорушення суд враховує характер та ступінь його участі у вчиненні кримінального правопорушення.

2. Ознаки, що характеризують співучасника кримінального правопорушення, враховуються при призначенні покарання лише цьому співучаснику.

Стаття 3.3.6. Призначення покарання за сукупністю злочинів

1. При сукупності злочинів суд:

1) призначає покарання за кожний злочин окремо,

2) складає покарання одного виду, призначені за кожний злочин, з урахуванням обмежень, передбачених частинами 4, 5 і 6 цієї статті, та

3) визначає остаточне покарання з урахуванням обмежень, передбачених частинами 6 і 7 цієї статті.

2. Основне покарання у виді штрафу не підлягає складанню з іншими видами покарання і виконуються самостійно.

3. При складанні покарань у виді обмеження свободи і строкового ув'язнення покарання у виді обмеження свободи переводиться у покарання у виді строкового ув'язнення у розрахунку один день строкового ув'язнення за два дні обмеження свободи.

4. При складанні основних покарань у виді штрафу остаточне покарання не може перевищувати трикратного розміру штрафу, передбаченого за більш тяжкий злочин із тих, що утворюють сукупність злочинів.

5. При складанні основних покарань у виді обмеження свободи остаточне покарання не може перевищувати 6 років.

6. При складанні покарань у виді строкового ув'язнення або обмеження свободи і строкового ув'язнення основне покарання не може перевищувати, якщо найбільш тяжким злочином, що входить до сукупності, є:

1) злочин 1 або 2 ступеня тяжкості – 5 років;

2) злочин 3 або 4 ступеня тяжкості – 8 років;

3) злочин 5 або 6 ступеня тяжкості – 13 років;

4) злочин 7, 8 або 9 ступеня тяжкості – 20 років;

5) злочин 9 ступеня тяжкості, який є злочином геноциду, злочином агресії, злочином проти людяності або воєнним злочином, – 30 років.

7. Якщо хоча б за один зі злочинів призначено довічне ув'язнення, то остаточне покарання призначається шляхом поглинення покарання у виді строкового ув'язнення або обмеження свободи довічним ув'язненням.

8. Додаткові покарання у виді штрафу підлягають повному складанню між собою.

9. Якщо після набрання законної сили вироком суду буде встановлено, що засуджена особа винна також в іншому злочині, вчиненому до набрання законної сили цим вироком, суд:

1) призначає покарання за злочин, вчинений до набрання законної сили вироком суду,

2) визначає остаточне покарання за правилами, передбаченими частинами 1–8 цієї статті, та

3) зараховує у строк покарання, визначеного за сукупністю злочинів, покарання, відбуте за попереднім вироком.

Стаття 3.3.7. Призначення покарання за сукупністю проступків

1. При сукупності проступків суд:

1) призначає покарання за кожний проступок окремо,

2) якщо призначені покарання одного виду, – складає їх у межах, передбачених частиною 2 цієї статті, та призначає остаточне покарання,

3) якщо призначені покарання різних видів – визначає послідовність їх виконання.

2. При складанні покарань одного виду остаточне покарання не може перевищувати:

1) громадські роботи – 240 годин;

2) штраф – 200 розрахункових одиниць;

3) строкове ув'язнення – 6 місяців.

3. Додаткові покарання у виді штрафу підлягають повному складанню між собою.

4. Якщо після набрання законної сили вироком суду буде встановлено, що засуджена особа винна ще і в іншому проступку, вчиненому до набрання законної сили цим вироком, суд:

1) призначає покарання за проступок, вчинений до набрання законної сили вироком суду,

2) визначає остаточне покарання за правилами, передбаченими частинами 1–3 цієї статті, та

3) зараховує у строк покарання, визначеного за сукупністю проступків, покарання, відбуте за попереднім вироком, у випадках призначення покарання одного виду.

Стаття 3.3.8. Призначення покарання за сукупністю вироків за злочини

1. Якщо особа, засуджена за злочин, після набрання вироком законної сили, але до повного відбуття покарання вчинила новий злочин, суд до покарання, призначеного за новим вироком, приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вироком, з урахуванням обмежень, передбачених частинами 4- 6 цієї статті.

2. Основне покарання у виді штрафу не підлягає складанню з іншими видами покарань і виконуються самостійно.

3. При складанні покарань у виді обмеження свободи і строкового ув'язнення покарання у виді обмеження свободи переводиться у покарання у виді строкового ув'язнення у розрахунку один день строкового ув'язнення за два дні обмеження свободи окрім випадків, передбачених частинами 7-10 цієї статті.

4. При складанні основних покарань у виді обмеження свободи остаточне покарання не може перевищувати 8 років.

5. При складанні покарань у виді строкового ув'язнення або обмеження свободи і строкового ув'язнення основне покарання не може перевищувати, якщо найбільш тяжким злочином, що входить до сукупності, є:

1) злочин 1 або 2 ступеня тяжкості – 6 років;

2) злочин 3 або 4 ступеня тяжкості – 10 років;

3) злочин 5 або 6 ступеня тяжкості – 15 років;

4) злочин 7, 8 або 9 ступеня тяжкості – 20 років;

5) злочин 9 ступеня тяжкості, який є злочином геноциду, агресії, злочином проти людяності або воєнним злочином, – 30 років.

6. Якщо хоча б одним із вироків призначене довічне ув'язнення, то остаточне покарання призначається шляхом поглинення обмеження свободи або строкового ув'язнення довічним ув'язненням.

7. При вчиненні нового необережного злочину або умисного злочину 1-4 ступенів тяжкості особою, якій було замінено покарання у виді строкового ув'язнення на обмеження свободи під умовою або виконання покарання у виді строкового ув'язнення зупинено із заміною на обмеження волі під умовою, суд частково або повністю приєднує невідбуту частину покарання у виді строкового ув'язнення за попереднім вироком, з урахуванням:

1) стану виконання засудженим покладених на нього обов'язків при виконанні покарання у виді обмеження свободи,

2) виконання додаткового покарання у виді штрафу, і

3) висновків досудової доповіді органу пробації.

8. При вчиненні нового умисного злочину 5-9 ступенів тяжкості особою, якій було замінено покарання у виді строкового ув'язнення на обмеження свободи під умовою або виконання покарання у виді строкового ув'язнення зупинено із заміною на обмеження волі під умовою, суд невідбуту частину покарання виді строкового ув'язнення приєднує до покарання, призначеного за новим вироком, за правилами, передбаченими частинами 1, 2, 5, 6 цієї статті.

9. При вчиненні особою, якій було зупинено виконання довічного ув'язнення із заміною обмеженням свободи під умовою, нового умисного злочину 5–9 ступенів тяжкості, суд призначає покарання за правилами, передбаченими частинами 1, 5 та 6 цієї статті.

10. При вчиненні особою, якій було зупинено виконання довічного ув'язнення із заміною обмеженням свободи під умовою, нового необережного злочину або умисного злочину 1-4 ступенів тяжкості суд до покарання, призначеного за новим вироком, приєднує покарання у виді ув'язнення строком на десять років.

11. Якщо особа, засуджена за злочин, після набрання вироком законної сили, але до повного відбуття покарання вчинила два або більше злочини, суд призначає покарання за ці злочини відповідно до статті 3.3.6 цього Кодексу, а потім призначає покарання за сукупністю вироків.

Стаття 3.3.9. Призначення покарання за сукупністю вироків за проступки

1. Якщо особа, засуджена за проступок, після набрання вироком законної сили, але до повного відбуття покарання вчинила новий проступок, суд за новим вироком призначає їй покарання за правилами, передбаченими статтями 3.3.1–3.3.3, 3.3.5 цього Кодексу, яке складанню з невідбутою частиною покарання за попереднім вироком не підлягає і виконується самостійно.

Стаття 3.3.10. Правила зарахування строку попереднього ув'язнення

1. Попереднє ув'язнення зараховується судом у строк покарання у разі засудження до штрафу з розрахунку один день попереднього ув'язнення за три розрахункових одиниці штрафу.

2. Попереднє ув'язнення зараховується судом у строк покарання у разі засудження до обмеження свободи із розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні обмеження свободи.

3. Попереднє ув'язнення зараховується судом у строк покарання у разі засудження до строкового ув'язнення або довічного ув'язнення з розрахунку день за день.

Стаття 3.3.11. Призначення покарання за угодою про примирення або про співпрацю

1. При призначенні покарання за угодою про примирення з потерпілою особою або угодою про співпрацю суд, перевіривши відповідність положень такої угоди вимогам цього

Кодексу, призначає покарання, узгоджене сторонами угоди, яке може:

1) дорівнювати нижній межі покарання, що передбачене цим Кодексом, за вчинене кримінальне правопорушення, щодо якого досягнута угода, а за наявності у санкції статті кількох видів основних покарань – нижній межі менш суворого покарання за таке кримінальне правопорушення, або

2) бути призначене у межах санкції за злочин, який є менш тяжким на один чи два ступеня тяжкості порівняно зі вчиненим злочином, але не менше, як у межах санкції за злочин 1 ступеня тяжкості.

2. Призначивши покарання у виді строкового ув'язнення відповідно до частини 1 цієї статті, суд може передбачити його заміну на покарання у виді обмеження свободи під умовою відповідно до статті 3.4.5 цього Кодексу.

Розділ 3.4.
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ.
ЗМІНА ПРИЗНАЧЕНОГО ПОКАРАННЯ

Стаття 3.4.1. Види звільнення від покарання та зміни призначеного покарання

1. Видами звільнення від покарання є:

1) непризначення покарання;

2) невиконання призначеного покарання;

3) відстрочення виконання призначеного покарання;

4) зупинення виконання покарання;

5) припинення виконання покарання.

2. Видами зміни призначеного покарання є:

1) скорочення невідбутої частини покарання;

2) скорочення (зменшення) призначеного покарання;

3) заміна призначеного покарання.

Стаття 3.4.2. Непризначення покарання у зв'язку з позитивною поведінкою особи після вчинення кримінального правопорушення

1. Не призначається покарання особі, яка вперше вчинила проступок або злочин 1–3 ступеня тяжкості, якщо вона:

1) щиро покаялася та

2) примирилася з потерпілою особою.

2. Не призначається покарання особі, яка була учасником організованої злочинної групи, незаконного збройного формування чи терористичної групи або сприяла їхній діяльності, якщо вона:

1) добровільно припинила зв'язок з організованою злочинною групою, незаконним збройним формуванням або терористичною групою, та

2) сприяла розкриттю чи розслідуванню злочину або запобіганню діяльності такої групи чи формування.

3. Не призначається покарання особі за передбачені цим Кодексом зраду Україні, колабораційну діяльність або шпигунство, якщо вона:

1) добровільно повідомила прокурора чи орган правопорядку про зв'язок з іноземною державою, іноземною організацією, незаконним збройним формуванням або їх представником,

2) не виконала злочинне завдання або виконала дії в інтересах контррозвідувальної чи розвідувальної діяльності на користь України та

3) сприяла розкриттю чи розслідуванню злочину або запобіганню протиправної діяльності іноземної держави, іноземної організації, незаконного збройного формування чи їх представника.

4. Не призначається покарання особі за передбачене цим Кодексом фінансування політичної партії або передвиборної агітації чи агітації референдуму, фінансування тероризму або фінансування злочину проти державної безпеки, якщо вона:

1) добровільно повідомила прокурора чи орган правопорядку про фінансування нею політичної партії або передвиборної агітації чи агітації референдуму, фінансування тероризму або фінансування злочину проти державної безпеки та

2) сприяла розкриттю чи розслідуванню фінансування політичної партії або передвиборної агітації чи агітації референдуму, фінансування тероризму або фінансування злочину проти державної безпеки чи сприяла запобіганню цих злочинів.

5. Не призначається покарання особі за вперше вчинене передбачене цим Кодексом вироблення, виготовлення, набуття, зберігання, переміщення або використання відповідного предмета, якщо вона:

1) добровільно видала цей предмет прокурору чи органу правопорядку або повідомила їм про місце його знаходження,

2) вказала джерело його набуття та

3) сприяла розкриттю чи розслідуванню кримінального правопорушення.

6. Не призначається покарання особі за передбачене цим Кодексом вироблення, виготовлення, набуття, зберігання чи переміщення психоактивної речовини, якщо вона добровільно:

1) звернулась до закладу охорони здоров'я та

2) розпочала курс лікування від розладу психіки або поведінки, обумовлених вживанням психоактивних речовин, чи іншого соціально небезпечного захворювання.

7. Не призначається покарання особі за вперше вчинене передбачене цим Кодексом ухилення від сплати або несплату відповідних платежів, якщо вона до повідомлення їй про підозру сплатила:

1) відповідні платежі у двократному розмірі та

2) фінансові санкції чи неустойку (штраф, пеню), якщо вони передбачені законом або договором.

8. Не призначається покарання особі за вперше вчинене передбачене цим Кодексом ухилення від військової служби, проходження альтернативної служби, навчальних чи спеціальних зборів або невиконання обов'язків під час мобілізації, якщо вона до повідомлення їй про підозру добровільно з'явилася для виконання відповідного обов'язку до територіального органу військового управління.

9. Не призначається покарання особі, щодо якої мали місце передбачені цим Кодексом прохання надати хабар чи вимагання хабара та яка надала хабар, якщо вона сприяла розкриттю чи розслідуванню злочину щодо особи, яка просила надати чи вимагала хабар.

Положення цієї частини не застосовується, якщо пропозиція чи надання хабара були вчинені щодо іноземної публічної службової особи.

10. Не призначається покарання особі за передбачену цим Кодексом участь у конфлікті як найманця, якщо вона:

1) добровільно припинила участь у збройному конфлікті, воєнних або насильницьких діях,

2) сприяла розкриттю чи розслідуванню своєї участі в збройному конфлікті, воєнних або насильницьких діях та

3) сприяла запобіганню або виявленню участі інших осіб у збройному конфлікті, воєнних або насильницьких діях.

11. Не призначається покарання особі (крім організатора) за передбачені цим Кодексом антиконкурентні узгоджені дії, якщо ця особа:

1) добровільно та своєчасно, раніше за інших учасників антиконкурентних узгоджених дій, повідомила про вчинення злочину Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення,

2) вжила ефективних заходів щодо припинення нею антиконкурентних узгоджених дій, та

3) сприяла розкриттю чи розслідуванню кримінального правопорушення або запобіганню іншим антиконкурентним узгодженим діям.

12. Вирішення питання про непризначення покарання у зв'язку з позитивною поведінкою особи після вчинення кримінального правопорушення у випадках, передбачених частиною 1 цієї статті, здійснюється на підставі угоди про примирення, а у випадках, передбачених частинами 2–11 цієї статті – на підставі угоди про співпрацю.

Стаття 3.4.3. Непризначення покарання у зв'язку із закінченням строку давності вчинення кримінального правопорушення

1. Не призначається покарання особі, якщо з часу закінчення або припинення кримінального правопорушення і до дня, в який набрав законної сили обвинувальний вирок, минули:

1) два роки – у разі вчинення проступку;

2) строк, який дорівнює максимальному строку ув'язнення за відповідний злочин, визначений у статті 3.2.5 або 3.10.1 цього Кодексу.

3) двадцять п'ять років – у разі вчинення злочину, за який передбачене довічне ув'язнення.

2. Положення частини 1 цієї статті не застосовуються у разі вчинення злочинів, передбачених розділом 9.1, статтею 9.4.3 і книгою 11 цього Кодексу.

3. У разі вчинення кримінального правопорушення щодо дитини обчислення строку давності, передбаченого частиною 1 цієї статті, розпочинається з дня, коли потерпіла людина досягла повноліття або, у разі її смерті, мала б досягти повноліття.

4. У разі вчинення кримінального правопорушення на тимчасово окупованій території України обчислення строку давності розпочинається з дня відновлення діяльності органів влади України на деокупованій території або з'явлення особи із зізнанням до органів влади України.

5. У випадках, передбачених пунктом 3 частини 1 цієї статті, питання про непризначення покарання вирішується судом. Якщо суд не визнає за можливе не призначити покарання, довічне ув'язнення не може бути призначене і замінюється на строкове ув'язнення в межах відповідної санкції, передбаченої за вчинений злочин.

6. Перебіг строку давності переривається, якщо до закінчення зазначених у частині 1 цієї статті строків особа вчинила умисне кримінальне правопорушення. У цьому разі обчислення строку давності починається з часу вчинення нового кримінального правопорушення, а строки давності обчислюються окремо за кожне кримінальне правопорушення.

7. Перебіг строку давності, зазначеного у частині 1 цієї статті, зупиняється з дня, в який ухвалене рішення про закриття кримінального провадження або виправдувальний вирок внаслідок вчиненого в інтересах особи зловживання, поєднаного з пропозицією чи наданням хабара. У цьому разі перебіг строку давності відновлюється (з дня, в який набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо особи, яка вчинила зазначене зловживання), але покарання не призначається, якщо з часу вчинення кримінального правопорушення минуло 15 років.

Стаття 3.4.4. Непризначення покарання жертві злочину за участь у злочинній діяльності

1. Не призначається покарання особі – жертві торгівлі людьми за участь у злочинній діяльності, яку вона була змушена здійснювати як прямий наслідок того, що ця особа постраждала від злочину, передбаченого статтею 4.4.6 цього Кодексу.

2. Не призначається покарання дитині – жертві сексуального насильства чи сексуальної експлуатації за участь у злочинній діяльності, яку вона була змушена здійснювати як прямий наслідок того, що ця дитина постраждала від злочину, пов'язаного з дитячою порнографією або дитячою проституцією, передбаченого статтями 7.6.4–7.6.6 цього Кодексу.

Стаття 3.4.5. Невиконання строкового ув'язнення у зв'язку із його заміною обмеженням свободи під умовою

1. Суд може ухвалити не виконувати строкове ув'язнення у зв'язку із його заміною обмеженням свободи на строк призначеного строкового ув'язнення у разі засудження особи за злочин чи за сукупністю злочинів:

1) 4–5 ступенів тяжкості, якщо особі призначено строкове ув'язнення не більше 6 років;

2) 4–6 ступенів тяжкості, якщо особі призначено відповідно до угоди про співпрацю або про примирення з потерпілою особою строкове ув'язнення не більше 8 років;

3) 7 ступеня тяжкості, не пов'язаного із застосуванням насильства, якщо особі призначено відповідно до угоди про співпрацю строкове ув'язнення не більше 10 років.

2. Суд ухвалює не виконувати строкове ув'язнення у зв'язку із його заміною на обмеження свободи щодо засудженої особи, якщо:

1) встановлена відсутність щодо неї високого ризику вчинення нового злочину,

2) особа здійснила реституцію чи компенсацію або вжила усіх залежних від неї заходів для їх здійснення і

3) дала згоду на заміну строкового ув'язнення на обмеження свободи.

3. Заміна строкового ув'язнення на обмеження свободи не застосовується до особи, яка:

1) була організатором організованої злочинної групи, незаконного збройного формування або терористичної групи,

2) вчинила умисне кримінальне правопорушення під час виконання обмеження свободи,

3) вчинила корупційне або пов'язане з корупцією кримінальне правопорушення, за винятком особи, яка уклала угоду про співпрацю,

4) вчинила злочин, передбачений статтями 4.2.9 чи 4.2.11 цього Кодексу, під час керування транспортним засобом у стані сп'яніння, за винятком особи, яка уклала угоду про примирення або

5) вчинила злочин, передбачений статтею 9.4.3 цього Кодексу.

4. Особа звільняється від строкового ув'язнення за умови, якщо вона при відбуванні обмеження свободи:

1) виконала покладені на неї обов'язки та

2) не вчинила двох чи більше проступків або злочину, а

3) щодо особи, яка на момент заміни строкового ув'язнення обмеженням свободи не здійснила реституцію чи компенсацію – здійснила реституцію чи компенсацію або вжила усіх залежних від неї заходів для їх здійснення.

5. Суд за поданням органу пробації на підставах, передбачених частиною 9 статті 3.2.5 цього Кодексу може змінити або доповнити покладені на особу обов'язки.

6. Особа направляється судом для відбування строкового ув'язнення, якщо вона після зміни або доповнення обов'язків:

1) вчинила проступок,

2) не виконала хоча б один із покладених на неї обов'язків або

3) не вжила усіх залежних від неї заходів для здійснення реституції та компенсації.

7. Щодо особи, яка при відбуванні обмеження свободи вчинила новий злочин або два чи більше проступки, суд скасовує рішення про заміну строкового ув'язнення на обмеження свободи і за наявності підстав призначає їй покарання за сукупністю вироків.

Стаття 3.4.6. Невиконання призначеного строкового ув'язнення у зв'язку з участю особи в захисті України або в ліквідації надзвичайної ситуації

1. Засудженій особі, якій призначене строкове ув'язнення не більше 8 років (крім засудженої за злочин 6 ступеня тяжкості, пов'язаний із застосуванням насильства), щодо якої не встановлено високого ризику вчинення нового злочину, суд може ухвалити рішення не виконувати призначене строкове ув'язнення у зв'язку з її бажанням взяти участь у захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану.

2. Покарання у виді строкового ув'язнення не підлягає виконанню, якщо особа під час участі в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану:

1) була представлена до державної нагороди України або

2) отримала значний чи тяжкий розлад здоров'я.

3. У разі відсутності підстав для застосування частини 2 цієї статті участь особи в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану зараховується судом у строк невиконаного покарання з розрахунку один день такої участі особи за 5 днів строкового ув'язнення. Щодо такої особи суд ухвалює рішення про заміну незарахованої частини покарання обмеженням свободи під умовою, визначеною статтею 3.4.5 цього Кодексу.

4. Покарання у виді строкового ув'язнення підлягає виконанню, якщо особа:

1) ухилилась від участі в захисті України в особливий період або ліквідації

надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану або

2) вчинила новий умисний злочин або два чи більше умисних проступки.

5. Якщо особа, щодо якої не виконувалося строкове ув'язнення у зв'язку з її участю в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану, вчинила новий умисний злочин або два чи більше проступки, суд скасовує рішення про невиконання строкового ув'язнення і за наявності підстав призначає їй покарання за сукупністю вироків.

Стаття 3.4.7. Невиконання призначеного покарання у зв'язку із закінченням строку давності його виконання

1. Призначене покарання не виконується, якщо з дня, в який набрав законної сили обвинувальний вирок, його виконання не було розпочато у такі строки:

1) два роки – у разі призначення покарання за вчинення проступку;

2) п'ять років – у разі призначення покарання у виді штрафу, обмеження свободи або строкового ув'язнення не більше п'яти років;

3) десять років – у разі призначення покарання у виді строкового ув'язнення не більше десяти років;

4) п'ятнадцять років – у разі призначення покарання у виді строкового ув'язнення понад десять років.

2. Строки давності щодо штрафу як додаткового покарання визначаються основним покаранням, призначеним за вироком суду.

3. До строку давності не зараховується строк, протягом якого покарання не відбувалося у зв'язку із його:

1) заміною (статті 3.4.5 цього Кодексу),

2) невиконанням (статті 3.4.6, 3.4.7 цього Кодексу),

3) відстроченням (статті 3.4.8, 3.4.9 цього Кодексу) або

4) зупиненням (статті 3.4.10, 3.4.11, 3.4.12 цього Кодексу).

4. Перебіг строку давності зупиняється з дня ухилення особи від покарання.

5. У випадку, передбаченому частиною 4 цієї статті, перебіг строку давності відновлюється з дня, в який засуджений з'явився для відбування покарання або був затриманий. У цьому разі покарання не виконується, якщо з часу набрання вироком законної сили минуло 20 років.

6. Перебіг строку давності зупиняється з дня, коли вирок щодо особи повинен був бути звернений до виконання, але це не відбулося внаслідок вчиненого в її інтересах зловживання, поєднаного з пропозицією чи наданням хабара. Перебіг строку давності відновлюється з дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо особи, яка вчинила зазначене зловживання. У цьому разі покарання не виконується, якщо з часу набрання вироком законної сили минуло 25 років.

7. Перебіг строку давності переривається, якщо до закінчення строків, зазначених у частині 1 цієї статті, засуджений вчинив новий злочин. У цьому разі обчислення строку давності виконання покарання починається з часу вчинення нового злочину.

Стаття 3.4.8. Відстрочення виконання призначеного покарання у зв'язку з хворобою

1. Суд відстрочує виконання призначеного строкового ув'язнення або довічного ув'язнення особі, яка хворіє на тяжку хворобу, що перешкоджає відбуванню покарання.

2. Суд також відстрочує виконання призначеного покарання особі, якщо наявний у неї психічний розлад перешкоджає відбуванню покарання. До такої особи за рішенням суду застосовується примусова психіатрична допомога відповідно до статті 3.6.6 цього Кодексу.

3. У разі зникнення підстав для відстрочення виконання призначеного покарання, зазначених у частинах 1 або 2 цієї статті, щодо особи виконується призначене покарання.

4. Перелік тяжких хвороб, передбачених частиною 1 цієї статті, визначається законодавством України.

5. Строк, протягом якого покарання щодо особи не виконувалось, не зараховується до строку призначеного судом покарання, крім випадків, передбачених частиною 2 статті 3.6.6 цього Кодексу.

Стаття 3.4.9. Відстрочення виконання призначеного покарання у зв'язку з особливою обставиною

1. Особі, яка вчинила проступок або злочин 1–4 ступенів тяжкості, за її клопотанням, може бути відстрочено виконання призначеного судом покарання у виді громадських робіт, обмеження свободи або строкового ув'язнення, якщо:

1) виникла особлива обставина (збройний конфлікт, стихійне лихо, пожежа, надзвичайна ситуація, смерть або тяжка хвороба члена сім'ї, вагітність засудженої особи),

2) ця обставина за умови відбування особою призначеного судом покарання загрожує серйозним порушенням прав, свобод чи законних інтересів засудженої особи або члена її сім'ї та

3) для відвернення такої загрози чи зменшення її наслідків потрібна тривала (понад 30 днів) участь засудженої особи.

2. Виконання покарання може бути відстрочено на строк існування підстави, передбаченої частиною 1 цієї статті, але не більше ніж на один рік.

3. У разі відстрочення покарання у зв'язку з особливою обставиною щодо особи, яка вчинила злочин 1–4 ступенів тяжкості, суд до такої особи застосовує засоби пробації.

4. Якщо особа не вживає заходів для відвернення загрози серйозного порушення своїх або члена її сім'ї прав чи законних інтересів, чи зменшення її наслідків, або не виконує засоби пробації, суд за поданням органу пробації скасовує відстрочення виконання покарання і направляє таку особу для виконання призначеного покарання.

5. Строк, протягом якого особі було відстрочено покарання, не зараховується до строку виконання призначеного їй покарання.

6. Щодо особи, яка під час відстрочення виконання призначеного покарання вчинила новий злочин або два чи більше проступки, суд скасовує рішення про відстрочення виконання призначеного покарання і за наявності підстав призначає їй покарання за сукупністю вироків.

Стаття 3.4.10. Зупинення виконання строкового ув'язнення у зв'язку з його заміною обмеженням свободи під умовою

1. Суд зупиняє виконання щодо особи строкового ув'язнення у зв'язку із заміною його невідбутої частини обмеженням свободи після фактичного відбуття:

1) однієї третьої строку ув'язнення, призначеного за вчинення злочину з необережності або умисного злочину 1–6 ступенів тяжкості;

2) половини строку ув'язнення, призначеного за вчинення злочину 7–9 ступенів тяжкості або злочин, вчинений під час відбування обмеження свободи.

2. У разі, якщо особа відбуває строкове ув'язнення, призначене за сукупністю злочинів або сукупністю вироків, строк фактично відбутого особою покарання визначається виходячи зі встановленого в частині 1 цієї статті строку ув'язнення, призначеного судом за більш тяжкий злочин.

3. Суд зупиняє виконання строкового ув'язнення у зв'язку із заміною його невідбутої частини обмеженням свободи щодо особи, якщо:

1) встановлена відсутність щодо неї високого ризику вчинення нового злочину,

2) особа здійснила реституцію чи компенсацію або вжила усіх залежних від неї заходів для їх здійснення і

3) дала згоду на заміну строкового ув'язнення обмеженням свободи.

4. При зупиненні виконання строкового ув'язнення обмеження свободи призначається на строк невідбутої частини такого ув'язнення.

5. Особа звільняється від відбування невідбутої частини покарання у виді строкового ув'язнення за умови, якщо вона при відбуванні обмеження свободи:

1) виконала покладені на неї обов'язки та

2) не вчинила двох чи більше проступків або злочину, а

3) щодо особи, яка на момент заміни строкового ув'язнення обмеженням свободи не здійснила реституцію чи компенсацію – здійснила реституцію чи компенсацію або вжила усіх залежних від неї заходів для їх здійснення.

6. Суд за поданням органу пробації на підставах, передбачених частиною 9 статті 3.2.5

цього Кодексу може змінити або доповнити покладені на особу обов'язки.

7. Особа направляється судом для відбування невідбутої частини призначеного їй строкового ув'язнення, якщо після зміни або доповнення обов'язків вона:

1) вчинила проступок,

2) не виконала хоча б один із покладених на неї обов'язків або

3) не вжила усіх залежних від неї заходів для здійснення реституції або компенсації.

8. Щодо особи, яка при відбуванні обмеження свободи вчинила новий злочин або два чи більше проступки, суд скасовує рішення про заміну строкового ув'язнення обмеженням свободи і за наявності підстав призначає їй покарання за сукупністю вироків.

Стаття 3.4.11. Зупинення виконання строкового ув'язнення у зв'язку з участю особи в захисті України або ліквідації надзвичайної ситуації

1. Особі, яка відбуває строкове ув'язнення, призначене на строк не більше 8 років (крім засудженої особи за злочин 6 ступеня, пов'язаний із застосуванням насильства), щодо якої не встановлено високого ризику вчинення нового злочину, суд може зупинити виконання невідбутої частини строкового ув'язнення у зв'язку з бажанням такої особи взяти участь в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану.

2. Невідбута частина строкового ув'язнення не підлягає виконанню, якщо особа під час участі в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану:

1) була представлена до державної нагороди України або

2) отримала значний чи тяжкий розлад здоров'я.

3. У разі відсутності підстав для застосування частини 2 цієї статті участь особи в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану зараховується судом у строк невиконаного строкового ув'язнення з розрахунку один день такої участі особи за 5 днів строкового ув'язнення. Щодо такої особи суд ухвалює рішення про зупинення виконання незарахованої частини строкового ув'язнення під умовою за правилами, встановленими у статті 3.4.10 цього Кодексу.

4. Невідбута частина строкового ув'язнення підлягає виконанню, якщо особа:

1) ухилилась від участі в захисті України в особливий період чи ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану або

2) вчинила новий умисний злочин або два чи більше умисних проступки.

5. Якщо особа, щодо якої було зупинено виконання строкового ув'язнення у зв'язку з її участю в захисті України в особливий період або ліквідації надзвичайної ситуації в умовах надзвичайного стану, вчинила новий умисний злочин або два чи більше умисних проступки, суд скасовує рішення про зупинення виконання строкового ув'язнення і призначає покарання за наявності підстав за сукупністю вироків.

Стаття 3.4.12. Зупинення виконання довічного ув'язнення у зв'язку з його заміною обмеженням свободи під умовою

1. Суд може зупинити виконання довічного ув'язнення у зв'язку із його заміною обмеженням свободи після фактичного відбуття 25 років ув'язнення засудженою особою, здатної реінтегруватися у суспільство, якщо:

1) встановлено низький рівень ризику вчинення нею нового злочину,

2) особа вжила усіх залежних від неї заходів для здійснення реституції чи компенсації та

3) особа надала згоду на заміну ув'язнення обмеженням свободи.

2. У разі зупинення виконання довічного ув'язнення обмеження свободи призначається строком на 10 років.

3. Особа звільняється від відбування довічного ув'язнення за умови, якщо вона при відбуванні обмеження свободи:

1) виконала покладені на неї обов'язки та

2) не вчинила двох чи більше проступків або злочину, а

3) щодо особи, яка на момент заміни строкового ув'язнення обмеженням свободи

не здійснила реституцію чи компенсацію – здійснила реституцію чи компенсацію або вжила усіх залежних від неї заходів для їх здійснення.

4. Суд за поданням органу пробації на підставах, передбачених частиною 9 статті 3.2.5 цього Кодексу може змінити або доповнити покладені на особу обов'язки.

5. Суд скасовує рішення про заміну довічного ув'язнення обмеженням свободи і призначає такій особі покарання у виді 10 років строкового ув'язнення, якщо після зміни або доповнення обов'язків особа:

1) продовжує без поважної причини не виконувати хоча б один із покладених на неї обов'язків або реституцію чи компенсацію або

2) вчинить два або більше проступки.

6. Суд скасовує рішення про заміну довічного ув'язнення обмеженням свободи і призначає покарання відповідно до частини 9 або 10 статті 3.3.8 цього Кодексу, якщо під час відбування обмеження свободи особа вчинила новий злочин.

Стаття 3.4.13. Припинення виконання покарання або скорочення невідбутої його частини в зв'язку з амністією

1. Амністія відповідно до Конституції України і з урахуванням положень цього Кодексу оголошується законом України стосовно визначеної категорії засуджених осіб. Індивідуальна амністія не допускається.

2. Закон про оголошення амністії може бути прийнятий не частіше одного разу на три роки або в зв'язку з особливою подією у житті суспільства.

3. Законом про оголошення амністії особі, яка відбуває покарання у виді обмеження свободи або строкового ув'язнення, може бути передбачено:

1) припинення виконання покарання або

2) скорочення невідбутої частини покарання.

4. Амністія не звільняє особу від виконання:

1) штрафу як додаткового покарання,

2) засобів безпеки та

3) реституції чи компенсації.

5. Амністія поширюється на особу, яка на день, в який набрав чинності закон про оголошення амністії відбула не менше однієї чверті призначеного їй строку покарання.

6. Амністія не застосовується до особи, яка вироком суду визнана винною у вчиненні злочину:

1) 7–9 ступеня тяжкості;

2) 3–6 ступеня тяжкості, якщо щодо особи встановлено високий ризик вчинення нового злочину;

3) 1–6 ступеня тяжкості протягом одного року після постановлення обвинувального вироку суду, яким цій особі не було призначено покарання з підстав, передбачених статтею 3.4.2 цього Кодексу;

4) 1–6 ступеня тяжкості, якщо особа після постановлення обвинувального вироку суду, але до повного відбуття покарання, вчинила новий умисний злочин;

5) 1–5 ступеня тяжкості, якщо до цієї особи раніше застосовувалися амністія або помилування за вчинення злочину, за який судимість погашена на день набрання чинності законом про оголошення амністії.

7. До особи, яка відбуває покарання, призначене їй за сукупністю кримінальних правопорушень чи сукупністю вироків, амністія застосовується лише тоді, коли щодо жодного вчиненого нею кримінального правопорушення, що утворюють сукупність, можливість її застосування не виключається відповідно до частини 6 цієї статті.

8. Амністія застосовується за такими правилами:

1) рішення про застосування амністії суд ухвалює щодо кожної особи індивідуально та не пізніше ніж протягом трьох місяців після набрання чинності законом про оголошення амністії;

2) застосування амністії не допускається, якщо особа проти цього заперечує;

3) якщо до особи може бути застосовано кілька підстав, передбачених законом про оголошення амністії, застосовується та із них, яка найбільше поліпшує правове становище особи.

9. Питання про застосування амністії до особи, засудженої судом іноземної держави, яка була передана для відбування покарання на території України, вирішується судом України з дотриманням вимог міжнародних договорів та умов передачі цієї особи.

10. Положення закону про оголошення амністії, що не відповідають вимогам цього Кодексу, застосуванню не підлягають.

Стаття 3.4.14. Припинення виконання строкового ув'язнення або скорочення невідбутої частини покарання у зв'язку з помилуванням

1. Помилування відповідно до Конституції України і з урахуванням положень цього Кодексу здійснюється Указом Президента України стосовно індивідуально визначеної особи.

2. Помилування може бути застосоване до особи, яка відбула не менше однієї чверті призначеного судом строкового ув'язнення.

3. Указом про помилування щодо особи, яка відбуває покарання у виді строкового ув'язнення, може бути передбачено:

1) припинення виконання покарання або

2) скорочення невідбутої частини покарання.

4. Помилування не звільняє особу від виконання:

1) штрафу як додаткового покарання,

2) засобів безпеки та

3) реституції чи компенсації.

5. Під час вирішення питання про помилування враховуються:

1) ступінь тяжкості вчиненого злочину,

2) строк відбутого особою покарання,

3) ставлення особи до вчиненого злочину і стан здійснення нею реституції чи компенсації,

4) ризик вчинення особою нового злочину,

5) обставини, що доводять доцільність помилування особи,

6) позиція адміністрації установи виконання покарань, спостережної комісії, потерпілої особи про доцільність помилування особи та

7) висновок органу пробації.

6. Указ про помилування особи чи про відмову в її помилуванні підлягає офіційному оприлюдненню.

Стаття 3.4.15. Заміна довічного ув'язнення або припинення його виконання у зв'язку з помилуванням

1. Щодо особи, яка відбуває довічне ув'язнення, Указом Президента України про її помилування з дотриманням положень статті 3.4.5 цього Кодексу можуть бути передбачені:

1) заміна довічного ув'язнення після відбуття особою не менше 20 років цього покарання – строковим ув'язненням від 10 до 15 років, який обчислюється з дня заміни покарання, або

2) припинення виконання довічного ув'язнення – після відбуття особою не менше 30 років цього покарання.

Стаття 3.4.16. Помилування для обміну

1. Указом Президента України у виняткових випадках може бути передбачено помилування особи, яка є підозрюваною, обвинуваченою, засудженою чи такою, що відбуває покарання, для обміну її на:

1) особу, яка затримана чи притягується до кримінальної відповідальності або засуджена на тимчасово окупованій території України чи в іноземній державі, або

2) військовополоненого.

Стаття 3.4.17. Припинення виконання покарання або скорочення (зменшення) призначеного покарання на підставі положення Кримінального кодексу, що має зворотну дію в часі

1. Виконання покарання щодо особи, засудженої за діяння, кримінальна відповідальність за яке скасована, припиняється.

2. Якщо новий закон пом'якшує покарання за кримінальне правопорушення, то суд скорочує (зменшує) призначену засудженій особі за вчинення такого кримінального правопорушення міру покарання до максимальної межі, встановленої новим законом.

3. Якщо особа відбуває покарання, призначене їй за сукупністю кримінальних правопорушень або за сукупністю вироків, і законом, що має зворотну дію у часі, скасовано кримінальну відповідальність або пом'якшено покарання за окреме з них, суд:

1) застосовує відповідні положення частини 1 або 2 цієї статті та

2) визначає остаточне покарання, що підлягає відбуванню цією особою.

Розділ 3.5.
ЗАСОБИ ПРОБАЦІЇ

Стаття 3.5.1. Види засобів пробації

1. Наглядовими засобами пробації є покладення на особу обов'язку:

1) періодично з'являтися для реєстрації до органу пробації;

2) повідомляти орган пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання;

3) не виїжджати за межі України, а також на тимчасово окуповану територію України без погодження з органом пробації.

2. Соціально-виховними засобами пробації є покладення на особу обов'язку:

1) виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою;

2) працевлаштуватися самостійно або за направленням органу державної служби зайнятості;

3) пройти навчання чи професійну підготовку;

4) пройти курс лікування від розладу психіки або поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин чи іншого соціально небезпечного захворювання, за умови отримання згоди на це засудженої особи;

5) пройти курс консультацій у психолога;

6) забезпечувати догляд за дитиною та її виховання.

Стаття 3.5.2. Особи, до яких застосовуються засоби пробації

1. Засоби пробації застосовуються до особи:

1) яка відбуває громадські роботи як основне покарання (стаття 3.2.3 цього Кодексу);

2) обмеження свободи (стаття 3.2.5 цього Кодексу);

3) якій відстрочено виконання призначеного покарання у зв'язку з особливою обставиною (стаття 3.4.9 цього Кодексу);

4) щодо якої встановлено високий ризик вчинення нового злочину після відбуття нею покарання за умисний злочин 5–9 ступенів тяжкості.

2. Щодо особи, зазначеної в частині 1 цієї статті, застосовуються наглядові засоби пробації, а також можуть бути застосовані один або декілька соціально-виховних засобів пробації.

Стаття 3.5.3. Загальні правила застосування засобів пробації

1. Засоби пробації мають бути мінімально необхідними та достатніми для досягнення мети кримінально-правових засобів і сумісними між собою.

2. Засоби пробації застосовуються з урахуванням:

1) особливостей конкретного вчиненого кримінального правопорушення;

2) особи засудженого;

3) ризиків вчинення особою нового злочину та інших обставин, встановлених органом пробації.

3. Зміст соціально-виховних засобів пробації та строк їх виконання, а також періодичність з'явлення для реєстрації до органу пробації визначаються органом пробації.

Стаття 3.5.4. Тривалість засобів пробації

1. Тривалість засобів пробації встановлюється щодо особи, якій:

1) призначено громадські роботи як основне покарання (стаття 3.2.3 цього Кодексу) – на час виконання громадських робіт;

2) застосоване обмеження свободи – на строки, передбачені частиною 3 статті 3.2.5 цього Кодексу);

3) відстрочено виконання призначеного покарання у зв'язку з особливою обставиною (стаття 3.4.9 цього Кодексу) – на строк такого відстрочення;

4) встановлено високий ризик вчинення нового злочину після відбуття покарання за умисний злочин 5–9 ступеня, – на строк від 1 до 3 років.

2. Тривалість засобів пробації може бути збільшена на строк від 1 до 3 років із підстав, передбачених статтею 3.5.5 цього Кодексу

Стаття 3.5.5. Скасування, зміна, розширення або доповнення засобів пробації

1. Частота з'явлення для реєстрації як наглядовий засіб пробації може бути збільшена органом пробації з урахуванням ризиків вчинення нового злочину та потреб особи.

2. Соціально-виховні засоби пробації підлягають розширенню, а частота з'явлення для реєстрації як наглядовий засіб пробації – збільшенню, якщо особа:

1) не виконує хоча б один із засобів пробації чи обмежувальний засіб або не здійснює реституцію чи компенсацію, або

2) вчинила проступок під час застосування засобів пробації.

Розділ 3.6.
ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ

Стаття 3.6.1. Види засобів безпеки

1. Засобами безпеки є:

1) обмежувальні засоби;

2) примусова психіатрична допомога;

3) оприлюднення інформації про засудження особи.

2. Один або декілька засобів безпеки можуть бути застосовані до особи:

1) яка вчинила кримінальне правопорушення, при призначенні покарання або при звільненні від покарання,

2) визнаної неосудною щодо вчиненого діяння,

3) яка не досягла віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

Стаття 3.6.2. Загальні правила застосування засобів безпеки

1. До особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, може бути застосовано один чи декілька засобів безпеки при призначенні покарання, звільненні від покарання чи його зміні.

Стаття 3.6.3. Обмежувальні засоби

1. Обмежувальні засоби полягають у забороні вчинення особою певних діянь, а також в обмеженні її прав чи покладенні на неї додаткових обов'язків.

2. Суд може застосувати заборони:

1) перебувати у визначених місцях (зокрема в місці спільного проживання з потерпілою людиною, її близькою людиною або з дитиною, яка була свідком чи співучасником кримінального правопорушення, або якщо кримінальне правопорушення було вчинене з використанням дитини);

2) наближатися на визначену відстань до місця, у якому потерпіла людина або її близька людина, свідок чи співучасник кримінального правопорушення може постійно чи тимчасово перебувати у зв'язку з проживанням, роботою, навчанням, лікуванням або з інших причин;

3) переслідувати потерпілу людину або її близьку людину, зокрема фізичне слідування за ними, стеження або доведення до них факту, що за ними стежать чи будуть стежити;

4) спілкуватися з потерпілою людиною, її близькою людиною або з особою, яка була свідком чи співучасником кримінального правопорушення, особисто, через третіх осіб чи засоби зв'язку;

5) відвідувати спортивні та розважальні заходи з покладенням обов'язку перебувати під час їх проведення у певному місці або без такого.

3. Суд може обмежити права:

1) обіймати певні посади, у тому числі на громадських засадах;

2) брати участь у конкурсі на посади в органах державної влади чи органах місцевого самоврядування;

3) брати участь у виборах або референдумі;

4) здійснювати певні види діяльності;

5) використовувати транспортні засоби, механізми чи обладнання, використовувати або зберігати боєприпаси, зброю чи небезпечні предмети, утримувати диких звірів, службових собак чи собак бійцівських порід, або здійснювати іншу діяльність, що створює підвищену небезпеку для особи, яка її здійснює, чи інших осіб;

6) перебувати на території України іноземцю або особі без громадянства, яка постійно не проживає в Україні;

7) здійснювати професійну діяльність, яка передбачає безпосереднє та регулярне спілкування з дітьми.

4. Суд може покласти обов'язок:

1) видалити комп'ютерні дані, які є предметом або засобом вчинення кримінального правопорушення або

2) заблокувати доступ до таких комп'ютерних даних.

5. Обмежувальні засоби, передбачені частиною 2 цієї статті, застосовуються на строк:

1) за вчинений проступок – від 2 до 6 місяців;

2) за вчинений злочин – від 6 місяців до 2 років.

6. Обмежувальні засоби, передбачені частиною 3 цієї статті, застосовуються на строк:

1) за вчинений проступок – від 6 місяців до 2 років;

2) за вчинений злочин 1–4 ступенів тяжкості – від 2 до 5 років;

3) за вчинений злочин 5–9 ступенів тяжкості – від 5 до 15 років.

7. Обмежувальний засіб, передбачений пунктами 1 та 2 частини 3 цієї статті, суд зобов'язаний застосувати до особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією, а також кримінальне правопорушення з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей.

8. Обмежувальний засіб, передбачений пунктом 5 частини 3 цієї статті, суд зобов'язаний застосувати до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, пов'язане з порушенням спеціальних правил безпеки, яких особа зобов'язана була дотримуватися.

9. Обмежувальний засіб, передбачений пунктом 7 частини 3 цієї статті, суд зобов'язаний застосувати до особи, яка вчинила щодо дитини кримінальне правопорушення, передбачене розділом 4.5 або статтями 7.6.4–7.6.6 цього Кодексу.

Стаття 3.6.4. Загальні правила застосування обмежувальних засобів

1. Обмежувальні засоби мають бути мінімально необхідними та достатніми для досягнення мети кримінально-правових засобів і сумісними між собою.

2. Обмежувальні засоби застосовуються до осіб:

1) яким призначено покарання за вчинення кримінального правопорушення;

2) які звільнені від покарання у випадках, передбачених статтями 3.4.2, 3.4.5, 3.4.6, 3.4.8–3.4.13 цього Кодексу.

3. Суд може застосувати один чи декілька обмежувальних засобів, передбачених частиною 2 статті 3.6.3 цього Кодексу.

4. Строк обмежувальних засобів обчислюється з дня, в який набрало законної сили рішення суду, у разі:

1) призначення особі покарання у виді громадських робіт (стаття 3.2.3 цього Кодексу) штрафу (статті 3.2.2 цього Кодексу) або

2) звільнення від покарання у випадках, передбачених статтями 3.4.2, 3.4.5, 3.4.6, 3.4.8–3.4.13 цього Кодексу.

5. У разі призначення особі покарання у виді обмеження свободи чи строкового ув'язнення або довічного ув'язнення обмежувальні засоби поширюються на весь час відбування цього покарання і, крім цього, на строк, визначений судом відповідно до частин 5 або 6 статті

3.6.3 цього Кодексу. Строк обмежувальних засобів у такому разі обчислюється з дня закінчення відбування обмеження свободи, строкового ув'язнення або зупинення виконання довічного ув'язнення під умовою.

6. У разі застосування обмеження права обіймати певні посади або здійснювати певні види діяльності суд повинен точно зазначити характер та коло відповідних посад або вид відповідної діяльності. При цьому засуджений позбавляється можливості обіймати відповідні посади або займатися забороненою діяльністю в будь-якій сфері, а також обіймати такі посади або займатися такою діяльністю, які за своїм змістом і обсягом повноважень є аналогічними тим, з якими було пов'язане вчинення кримінального правопорушення.

7. Контроль за дотриманням обмежувальних засобів здійснюють орган пробації та орган Національної поліції України у межах їх компетенції.

8. Особа, яка порушила вимоги обмежувального засобу, підлягає відповідальності за вчинення проступку, передбаченого статтею 8.2.22 цього Кодексу.

Стаття 3.6.5. Примусова психіатрична допомога

1. Видами примусової психіатричної допомоги є:

1) надання амбулаторної психіатричної допомоги;

2) поміщення до спеціального закладу з надання стаціонарної психіатричної допомоги – щодо осіб, вказаних у пунктах 1 і 2 частини 1 статті 3.6.6 цього Кодексу.

2. При визначенні виду примусової психіатричної допомоги особі, яка вчинила протиправне діяння, передбачене цим Кодексом, суд враховує її психічний стан, характер вчиненого нею діяння та ймовірність вчинення нового протиправного діяння.

3. Зміст примусової психіатричної допомоги і тривалість її надання визначається законодавством України.

Стаття 3.6.6. Застосування примусової психіатричної допомоги

1. Примусова психіатрична допомога може бути застосована до особи, яка:

1) визнана неосудною або

2) після вчинення кримінального правопорушення через наявний в неї психічний розлад не здатна відбувати покарання.

2. Строк, протягом якого особа була поміщена до закладу з надання стаціонарної психіатричної допомоги відповідно до пункту 2 частини 1 статті 3.6.5 цього Кодексу, зараховується у строк призначеного покарання із розрахунку один день перебування у спеціальному закладі з надання стаціонарної психіатричної допомоги за один день обмеження свободи чи строкового ув'язнення або довічного ув'язнення.

3. Порядок продовження і припинення надання примусової психіатричної допомоги визначається законодавством України.

Стаття 3.6.7. Оприлюднення інформації про засудження особи

1. Оприлюднення інформації є засобом безпеки, що полягає у розміщенні інформації про особу, засуджену за вчинення:

1) умисного злочину 5–9 ступенів тяжкості;

2) злочину, передбаченого статтями 4.5.4–4.5.11, 7.6.4–7.6.6 цього Кодексу;

3) корупційного чи пов'язаного з корупцією злочину.

2. Оприлюднення інформації про засудження особи здійснюється у визначених судом медіа.

3. Оприлюднення інформації, крім її оприлюднення в медіа, здійснюється у разі засудження:

1) за злочини, передбачені статтями 4.5.4–4.5.11, 7.6.4–7.6.6 цього Кодексу, – в Єдиному реєстрі осіб, засуджених за злочини проти сексуальної свободи та сексуальної недоторканості дитини;

2) за корупційні та пов'язані з корупцією злочини, – в Єдиному державному реєстрів осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

4. У разі оприлюднення інформації про засудження особи не допускається розміщення відомостей про персональні дані інших учасників кримінального провадження.

Розділ 3.7.
РЕСТИТУЦІЯ ТА КОМПЕНСАЦІЯ

Стаття 3.7.1. Реституція та компенсація

1. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення або інше передбачене цим Кодексом протиправне діяння, внаслідок якого порушене особисте право потерпілої особи або спричинена шкода потерпілій особі, територіальній громаді або державі, зобов'язана здійснити реституцію або компенсацію.

2. Реституцією є:

1) поновлення порушеного особистого права потерпілої людини,

2) повернення потерпілій особі за її згодою майна, здобутого шляхом вчинення кримінального правопорушення,

3) за згодою потерпілої особи надання рівноцінного майна замість майна, здобутого шляхом вчинення кримінального правопорушення або знищеного чи пошкодженого, відновлення майна у натуральному вигляді чи відновлення властивостей пошкодженого майна, або

4) за згодою територіальної громади або держави відновлення чи поліпшення стану певної території або громадської інфраструктури.

3. Компенсацією є грошове відшкодування шкоди, спричиненої кримінальним правопорушенням або іншим передбаченим цим Кодексом протиправним діянням.

4. Добровільне здійснення особою реституції або компенсації враховується відповідно до положень цього Кодексу під час застосування чи припинення застосування інших кримінально-правових засобів.

5. У разі встановлення неможливості здійснення компенсації особою, визнаною винною у вчиненні умисного кримінального правопорушення, пов'язаного із застосуванням насильства, визначена вироком суду шкода компенсується потерпілій особі державою у випадках та в порядку, передбачених законом, за рахунок Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим.

Розділ 3.8.
КОНФІСКАЦІЯ МАЙНА ТА ВИЛУЧЕННЯ РЕЧІ

Стаття 3.8.1. Конфіскація майна

1. Конфіскація майна полягає в примусовому безоплатному відчуженні грошей, майнових прав або іншого майна, яке належить засудженій особі на праві власності, до Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим.

2. Суд застосовує конфіскацію майна, яке:

1) є предметом кримінального правопорушення,

2) підшукане, пристосоване, використане або призначене для використання як знаряддя або засіб вчинення кримінального правопорушення чи для схиляння особи до його вчинення,

3) використовувалося або було призначене для фінансування чи матеріального забезпечення вчинення кримінального правопорушення або

4) використовувалося як винагорода за вчинення кримінального правопорушення або було призначене для цього.

3. Конфіскація не застосовується щодо майна, яке:

1) є предметом кримінального правопорушення чи одержане внаслідок його вчинення і підлягає поверненню потерпілій особі, територіальній громаді або державі,

2) підлягає поверненню власнику (законному володільцю), який не знав і не міг знати про його протиправне використання, або

3) не може бути стягнене за виконавчими документами (крім знаряддя чи засобу вчинення кримінального правопорушення).

4. Конфіскація майна застосовується у випадках засудження особи за умисне кримінальне правопорушення як із призначенням покарання, так і зі звільненням від покарання.

Стаття 3.8.2. Конфіскація еквіваленту майна

1. Якщо майно, зазначене у частині 2 статті 3.8.1 цього Кодексу, було повністю або частково перетворене в інше майно, то конфіскації підлягають:

1) перетворене майно та

2) доходи від перетвореного майна.

2. Конфіскації підлягає грошова сума, що відповідає вартості майна на момент постановлення рішення суду, якщо майно, зазначене у частині 2 статті 3.8.1 цього Кодексу:

1) спожите,

2) відчужене,

3) неможливо виділити з набутого законним шляхом майна або

4) втрачене, зіпсоване, чи з інших причин його конфіскація є неможливою.

3. Конфіскація еквіваленту майна застосовується у випадках, передбачених частиною 4 статті 3.8.1 цього Кодексу.

Стаття 3.8.3. Вилучення речі

1. Вилучення речі полягає в примусовому безоплатному відчуженні речі, яка не належить засудженій особі на праві власності, до Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим.

2. Суд застосовує вилучення речі, якій властиві ознаки майна, перелічені в частині 2 статті 3.8.1 цього Кодексу, та речі, яка була одержана внаслідок вчинення кримінального правопорушення.

3. Вилучення не застосовується щодо речі, яка:

1) була предметом, знаряддям (засобом) кримінального правопорушення чи одержана внаслідок його вчинення і підлягає поверненню потерпілій особі, або

2) підлягає поверненню власнику (законному володільцю), який не знав і не міг знати про її протиправне використання.

4. Вилучення речі застосовується у випадках, передбачених частиною 4 статті 3.8.1 цього Кодексу.

Стаття 3.8.4. Особливі випадки конфіскації майна і вилучення речі

1. У випадках, визначених статтями 3.8.1–3.8.3 цього Кодексу, конфіскація майна, конфіскація еквіваленту майна і вилучення речі можуть бути застосовані щодо майна або речі, пов’язаних із вчиненням протиправного діяння, передбаченого цим Кодексом, неосудною особою чи особою, яка не досягла віку, встановленого статтею 2.3.7 цього Кодексу.

2. Майно або річ, передбачені частиною 2 статті 3.8.1, частинами 1 і 2 статті 3.8.2, частиною 2 статті 3.8.3 цього Кодексу, які перебувають у третьої особи (в тому числі в банку або іншій фінансовій установі), підлягають:

1) поверненню власнику (законному володільцю) – якщо така третя особа отримала їх безпосередньої від особи, яка вчинила кримінальне правопорушення чи інше протиправне діяння, передбачене цим Кодексом, або

2) конфіскації чи вилученню – якщо така третя особа отримала їх оплатно, однак знала чи повинна була знати, що такі майно або річ відповідають ознакам, визначеним у частині 2 статті 3.8.1, частинах 1 і 2 статті 3.8.2, частині 2 статті 3.8.3 цього Кодексу;

3) конфіскації чи вилученню – якщо така третя особа отримала їх безоплатно;

4) конфіскації чи вилученню – якщо така третя особа отримала їх внаслідок удаваного чи фіктивного правочину;

5) конфіскації чи вилученню – якщо така третя особа отримала їх від члена сім’ї або близької особи;

6) конфіскації чи вилученню – якщо така третя особа, що є юридичною особою, отримала їх від особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (є членом її сім’ї чи близькою особою) та є бенефіціаром, керівником, членом органу управління або учасником юридичної особи.

3. У разі вчинення кримінального правопорушення або іншого протиправного діяння, передбаченого цим Кодексом, коли майно або річ використовувалися як засіб підкупу, вони підлягають поверненню власнику (законному володільцю), якщо:

1) було вимагання хабара;

2) особа виконала умови, передбачені частиною 9 статті 3.4.2 цього Кодексу.

Розділ 3.9.
СУДИМІСТЬ

Стаття 3.9.1. Поняття судимості

1. Судимість – це кримінально-правовий засіб, який полягає в застосуванні до засудженої особи правових обмежень, передбачених цим Кодексом та іншими законами України.

2. Судимість за злочин, вчинений особою, яка була неповнолітньою на час його вчинення, визначається з урахуванням особливостей, передбачених статтею 3.10.9 цього Кодексу.

3. Правові обмеження судимості виникають з дня, в який обвинувальний вирок суду набрав законної сили.

4. Правові обмеження судимості:

1) передбачені цим Кодексом – припиняються з дня її погашення;

2) передбачені іншими законами України – припиняються з дня її зняття.

Стаття 3.9.2. Погашення судимості

1. Судимість погашається:

1) з дня закінчення виконання покарання, засобів пробації, а також засобів безпеки, реституції чи компенсації, конфіскації майна чи вилучення речі, застосованих до особи у зв'язку із її засудженням за кримінальне правопорушення;

2) у випадку непризначення покарання у зв'язку з позитивною поведінкою особи після вчинення кримінального правопорушення (стаття 3.4.2 цього Кодексу), – через один рік після набрання законної сили обвинувальним вироком суду, а у разі призначення такій особі засобів безпеки, реституції чи компенсації, конфіскації майна чи вилучення речі, – не раніше закінчення їх виконання.

Стаття 3.9.3. Зняття судимості

1. Зняття судимості означає скасування судом щодо особи правових обмежень, які передбачені іншими, крім цього Кодексу, законами України, і поширювались на неї у зв'язку з засудженням за кримінальне правопорушення.

2. Зняття судимості здійснюється за клопотанням засудженої особи, якщо вона після погашення судимості не вчинила іншого умисного кримінального правопорушення протягом строку, який відповідає:

1) тривалості фактично відбутого ув'язнення – щодо особи, засудженої до ув'язнення на певний строк або до довічного ув'язнення;

2) одному року – щодо іншої засудженої особи.

Розділ 3.10.
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ТА МОЛОДИХ ОСІБ

Стаття 3.10.1. Санкції за кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми особами

1. За злочин, вчинений неповнолітньою особою, залежно від ступеня його тяжкості встановлюються такі основні покарання:

1) злочин 1 ступеня тяжкості – штраф у розмірі від 100 до 200 розрахункових одиниць або ув'язнення на строк від 3 місяців до одного року;

2) злочин 2 ступеня тяжкості – штраф у розмірі від 200 до 300 розрахункових одиниць або ув'язнення на строк від одного до 2 років;

3) злочин 3 ступеня тяжкості – штраф у розмірі від 300 до 500 розрахункових одиниць або ув'язнення на строк від 2 до 3 років;

4) злочин 4 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 3 до 4 років;

5) злочин 5 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 4 до 6 років;

6) злочин 6 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 6 до 8 років;

7) злочин 7 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 8 до 10 років;
8) злочин 8 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 10 до 12 років;
9) злочин 9 ступеня тяжкості – ув'язнення на строк від 12 до 15 років.

2. За проступок, вчинений неповнолітньою особою, встановлюється основне покарання у виді громадських робіт на строк від 1 до 3 місяців або штрафу у двократному розмірі вартості предмета проступку чи спричиненої проступком майнової шкоди або у розмірі від 50 до 100 розрахункових одиниць, або обмеження свободи на строк від 15 днів до 3 місяців.

3. Додаткове покарання за злочин або проступок, вчинений неповнолітньої особою, до такої особи не застосовується.

Стаття 3.10.2. Застосування кримінально-правових засобів щодо неповнолітньої або молодої особи

1. Кримінально-правові засоби щодо неповнолітньої або молодої особи застосовуються з урахуванням:

1) віку такої особи,
2) рівня її інтелектуального розвитку,
3) умов її життя і виховання та
4) впливу на неповнолітню особу дорослих.

Стаття 3.10.3. Покарання неповнолітньої або молодої особи та його призначення

1. Штраф застосовується до неповнолітньої або молодої особи, якщо така особа має самостійний дохід, власні кошти або майно, на яке може бути звернене стягнення.

2. . У разі, якщо неповнолітній або молодій особі штраф не може бути призначений через відсутність самостійного доходу, власних коштів або майна, на яке може бути звернене стягнення, та відсутності підстав для розстрочки його виплати, суд призначає такій особі громадські роботи тривалістю:

1) 60 годин – за злочин 1 ступеня тяжкості;
2) 120 годин – за злочин 2 ступеня тяжкості;
3) 240 годин – за злочин 3 ступеня тяжкості.

3. Громадські роботи особою, яка не досягла 18 років, виконуються не більше 4 годин на день.

4. Несплачену без поважної причини у строк, передбачений частинами 5 чи 6 статті 3.2.4 цього Кодексу, суму штрафу, призначеного неповнолітній особі, суд замінює обмеженням свободи із розрахунку один день обмеження свободи за три розрахункові одиниці несплаченого штрафу.

5. Якщо неповнолітня особа без поважної причини у встановлений судом строк не відбула громадські роботи, то суд замінює невідбутий строк цього покарання строковим ув'язненням із розрахунку 1 день строкового ув'язнення за кожні 16 годин невідбутих громадських робіт.

Стаття 3.10.4. Невиконання строкового ув'язнення у зв'язку із його заміною на обмеження свободи під умовою

1. Щодо неповнолітньої особи, якій призначено строкове ув'язнення за злочин або сукупність злочинів, суд ухвалює рішення про невиконання ув'язнення на певний строк під умовою із його заміною обмеженням свободи під умовою (стаття 3.4.5 цього Кодексу), крім випадків, коли мета кримінально-правових засобів може бути досягнута лише шляхом виконання такого ув'язнення.

Стаття 3.10.5. Зупинення виконання строкового ув'язнення у зв'язку з його заміною обмеженням свободи під умовою щодо неповнолітньої або молодої особи

1. Зупинення виконання строкового ув'язнення під умовою (стаття 3.4.10 цього Кодексу) щодо неповнолітньої або молодої особи, яка не має високого ризику вчинення злочину, здійснюється після фактичного відбуття нею:

1) однієї чверті строку ув'язнення, призначеного за злочин 1–4 ступеня тяжкості;
2) однієї третини строку ув'язнення, призначеного за злочин 5–6 ступеня тяжкості;

3) половини строку ув'язнення, призначеного за злочин 7–9 ступеня тяжкості або злочин, вчинений під час відбування обмеження свободи.

Стаття 3.10.6. Скорочення невідбутої частини покарання неповнолітній та молодій особі у зв'язку з амністією

1. Обмеження, передбачені частиною 6 статті 3.4.13 цього Кодексу, не застосовуються до неповнолітньої або молодої особи у разі амністії у виді скорочення невідбутої частини покарання.

Стаття 3.10.7. Застосування пенітенціарного арешту щодо неповнолітньої особи

1. Пенітенціарний арешт стосовно неповнолітньої особи, яка вчинила злочин, встановлюється на строк від 15 днів до 3 місяців, а за вчинення злочину, пов'язаного із застосуванням насильства, – від 1 до 6 місяців.

Стаття 3.10.8. Застосування засобів безпеки щодо неповнолітньої особи

1. Неповнолітній особі, яка вчинила злочин, не може бути призначений обмежувальний засіб у виді заборони перебувати у місці її постійного проживання.

2. До неповнолітньої особи, яка вчинила злочин, не застосовується оприлюднення інформації про засудження такої особи.

Стаття 3.10.9. Судимість за злочин, вчинений неповнолітньою особою

1. Щодо неповнолітньої особи, яка була засуджена за вчинення злочину, усі правові обмеження судимості, передбачені цим Кодексом та іншими законами України, припиняються з дня погашення судимості.

Розділ 3.11.
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Стаття 3.11.1. Юридичні особи, до яких застосовуються кримінально-правові засоби

1. Кримінально-правові засоби за наявності підстав, передбачених частиною 1 статті 3.11.2 цього Кодексу, застосовуються судом до юридичних осіб, у тому числі іноземних юридичних осіб приватного права.

2. Кримінально-правові засоби не застосовуються до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та неприбуткових установ і організацій, створених ними у встановленому законом порядку, що не менше ніж на 50% фінансуються за рахунок відповідного державного чи місцевого бюджету, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також міжнародних організацій.

Стаття 3.11.2. Підстава застосування до юридичної особи кримінально-правових засобів

1. Підставою застосування до юридичної особи кримінально-правових засобів є вчинення:

1) від імені юридичної особи та в її інтересах або інтересах її асоційованої особи уповноваженою особою юридичної особи будь-якого передбаченого цим Кодексом умисного злочину 3–9 ступенів тяжкості;

2) через неналежний контроль з боку уповноваженої особи юридичної особи, підпорядкованою (підконтрольною) їй особою передбаченого цим Кодексом злочину:

проти людини – статті 4.4.6, 4.5.4–4.5.9 (вчиненого щодо дитини), 4.11.4;

проти публічного здоров'я – статті 5.1.4–5.1.8, 5.1.11, 5.2.4–5.2.9, 5.2.11–5.2.12, 5.3.3–5.3.12;

проти економіки – статті 6.1.4–6.1.12, 6.2.2–6.2.4, 6.3.5–6.3.11, 6.3.19–6.3.31, 6.5.3–6.5.12;

проти суспільства – статті 7.1.5–7.1.10, 7.2.4–7.2.10, 7.6.4–7.6.6 (вчиненого щодо дитини), 7.7.3–7.7.6, 7.9.4–7.9.7;

проти правосуддя – статті 8.1.4–8.1.6, 8.2.3–8.2.19, 8.3.2, 8.3.3, 8.3.6;

проти держави – статті 9.3.6 і 9.3.7, 9.5.4–9.5.17;

проти міжнародного правопорядку – стаття 11.5.10.

2. Уповноваженою особою юридичної особи є суб'єкт злочину, який відповідно до закону, установчих документів юридичної особи, спеціального повноваження, договору чи рішення суду:

1) діючи індивідуально чи у складі колегіального органу юридичної особи, обіймає керівну посаду, представляє юридичну особу чи приймає рішення від її імені,

2) здійснює контроль у межах цієї юридичної особи або

3) є кінцевим бенефіціарним власником (контролером) цієї юридичної особи

3. Злочин визнається вчиненим в інтересах юридичної особи, якщо цей злочин:

1) створив умови для отримання юридичною особою хабара чи призвів до набуття нею неправомірної вигоди,

2) створив умови для реалізації нематеріального інтересу юридичної особи чи призвів до його реалізації, або

3) був спрямований на її ухилення від юридичної відповідальності.

Стаття 3.11.3. Види кримінально-правових засобів, що застосовуються до юридичних осіб

1. До юридичної особи суд може застосувати такі кримінально-правові засоби:

1) штраф;

2) обмеження підтримки за рахунок публічних фінансів;

3) обмеження здійснення певної діяльності;

4) конфіскація майна чи вилучення речі;

5) ліквідація.

2. Суд також ухвалює рішення про оприлюднення інформації про застосовані до юридичної особи кримінально-правові засоби у випадках:

1) застосування засобів, передбачених пунктами 3–5 частини 1 цієї статті;

2) вчинення злочину, передбаченого статтею 9.3.8 цього Кодексу.

Стаття 3.11.4. Штраф, що накладається на юридичну особу

1. Штраф – це грошове стягнення, що підлягає сплаті юридичною особою на підставі судового рішення до Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим, у розмірі, встановленому цим Кодексом.

2. Суд призначає штраф у двократному розмірі наданого (одержаного) хабара.

3. Якщо хабар не було надано (одержано) або його розмір неможливо обчислити, суд, залежно від ступеня тяжкості злочину, вчиненого уповноваженою особою юридичної особи, призначає штраф у разі вчинення злочину:

1) 1 ступеня тяжкості – у розмірі від 500 до 1000 розрахункових одиниць;

2) 2 ступеня тяжкості – у розмірі від 1000 до 2000 розрахункових одиниць;

3) 3 ступеня тяжкості – у розмірі від 2000 до 3000 розрахункових одиниць;

4) 4 ступеня тяжкості – у розмірі від 3000 до 6000 розрахункових одиниць;

5) 5 ступеня тяжкості – у розмірі від 6000 до 12000 розрахункових одиниць;

6) 6 ступеня тяжкості – у розмірі від 12000 до 18000 розрахункових одиниць;

7) 7 ступеня тяжкості – у розмірі від 18000 до 24000 розрахункових одиниць;

8) 8 ступеня тяжкості – у розмірі від 24000 до 36000 розрахункових одиниць;

9) 9 ступеня тяжкості – у розмірі від 36000 до 48000 розрахункових одиниць.

Стаття 3.11.5. Обмеження підтримки юридичної особи за рахунок публічних фінансів

1. Обмеження підтримки юридичної особи за рахунок публічних фінансів полягає в:

1) анулюванні наданих юридичній особі раніше пільг, субсидій, кредитів, податкових переваг, квот та преференцій, для одержання яких, за допомогою яких або з

використанням яких уповноваженою особою було вчинено злочин від імені та в інтересах юридичної особи або в інтересах її асоційованої особи;

2) забороні на строк від одного року до п'яти років отримувати нові пільги, субсидії, кредити, податкові переваги, квоти та преференції.

Стаття 3.11.6. Обмеження здійснення юридичною особою певної діяльності

1. Обмеження здійснення юридичною особою певної діяльності полягає в забороні на строк від одного до п'яти років:

1) провадити певний вид господарської діяльності з анулюванням відповідного загального чи спеціального дозволу (ліцензії, концесії) або певний вид іншої діяльності;

2) вчиняти певні правочини;

3) брати участь у публічних закупівлях чи аукціонах;

4) випускати акції чи інші цінні папери;

5) утворювати нові юридичні особи;

6) функціонування філіалу, підрозділу чи закладу, який використовувався для вчинення кримінального правопорушення.

2. Обмеження здійснення юридичною особою певної діяльності застосовується щодо того виду діяльності юридичної особи, при здійсненні якого злочин було вчинено її уповноваженою особою.

Стаття 3.11.7. Конфіскація майна чи вилучення речі юридичної особи

1. Конфіскація майна та вилучення речі юридичної особи полягають у примусовому безоплатному вилученні за рішенням суду до Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим грошей, майнових прав та іншого майна, яке перебуває у власності чи фактичному володінні юридичної особи або її асоційованої особи, в інтересах яких було вчинено злочин уповноваженою особою.

2. Конфіскація майна та вилучення речі здійснюються щодо предметів, в обсязі та порядку, передбачених статтями 3.8.1–3.8.4 цього Кодексу.

Стаття 3.11.8. Ліквідація юридичної особи

1. Ліквідація юридичної особи може бути застосована у зв'язку із вчиненням її уповноваженою особою від імені юридичної особи та в її інтересах або в інтересах її асоційованої особи передбаченого цим Кодексом умисного злочину 3–9 ступенів тяжкості.

2. При ліквідації юридичної особи суд може визнати недійсними угоди, укладені такою юридичною особою у зв'язку зі злочином, вчиненим від її імені та в її інтересах або в інтересах її асоційованої особи уповноваженою особою.

3. Ліквідація не застосовується щодо іноземних юридичних осіб приватного права.

Стаття 3.11.9. Загальні правила застосування до юридичної особи кримінально-правових засобів

1. При визначенні виду і розміру кримінально-правового засобу, що застосовується до юридичної особи, враховуються такі обставини:

1) ступінь тяжкості злочину, вчиненого уповноваженою особою;

2) характер та тривалість злочинної діяльності уповноваженої особи;

3) розмір і характер неправомірної вигоди чи хабара, отриманих юридичною особою або її асоційованою особою внаслідок злочину, вчиненого уповноваженою особою;

4) сприяння уповноваженою особою або працівником юридичної особи у розкритті чи розслідуванні злочину, викритті його учасників, розшуку і знаходженні майна, отриманого внаслідок злочину, вчиненого уповноваженою особою;

5) добровільне відшкодування спричиненої шкоди;

6) майновий стан юридичної особи;

7) застосування раніше кримінально-правових засобів щодо юридичної особи;

8) заняття юридичною особою благодійністю чи іншою суспільно корисною діяльністю;

9) наявність у юридичної особи належних комплайнс-правил (правил запобігання корупційним правопорушенням), а також ефективного внутрішнього контролю, які в цілому мали забезпечувати запобігання корупційним та іншим правопорушенням.

2. При застосуванні кримінально-правового засобу юридична особа зобов'язана здійснити відшкодувати спричинену шкоду у повному обсязі.

3. З моменту винесення судом рішення про застосування кримінально-правового засобу щодо юридичної особи і до його повного виконання або скасування (звільнення від застосування) забороняються реорганізація юридичної особи та її ліквідація за рішенням засновників (учасників) або органу, уповноваженого статутом юридичної особи. Якщо юридична особа реорганізована до винесення судом рішення про застосування кримінально-правового засобу, то цей засіб застосовується до правонаступника юридичної особи.

4. Застосування кримінально-правового засобу до юридичної особи не виключає кримінальної відповідальності уповноваженої особи за вчинення нею злочину, передбаченого частиною 1 статті 3.11.2 цього Кодексу.

5. Звільнення від покарання уповноваженої особи не тягне за собою відмови від застосування кримінально-правових засобів щодо юридичної особи, від імені чи в інтересах якої або в інтересах асоційованої особи якої чи через неналежний контроль з боку уповноваженої особи якої вчинено злочин, за винятком непризначення покарання уповноваженій особі у зв'язку із закінченням строку давності.

6. Кримінально-правові засоби до юридичної особи не застосовуються, якщо потерпілою особою від злочину, вчиненого уповноваженою особою юридичної особи, є тільки ця юридична особа.

Стаття 3.11.10. Застосування до юридичної особи кримінально-правових засобів за вчинення уповноваженою особою двох або більше злочинів

1. У разі, якщо уповноважена особа від імені та в інтересах юридичної особи чи в інтересах її асоційованої особи або через неналежний контроль з боку уповноваженої особи юридичної особи вчинила два чи більше злочини, суд застосовує до юридичної особи кримінально-правові засоби за кожний злочин окремо і визначає остаточний кримінально-правовий засіб шляхом:

1) обернення до самостійного виконання кримінально-правових засобів різних видів;

2) складання кримінально-правових засобів одного виду, за винятком конфіскації усього майна хоча б за один зі злочинів;

3) поглинення ліквідацією будь-яких інших кримінально-правових засобів – якщо хоча б за один злочин призначена ліквідація юридичної особи.

2. При застосуванні до юридичної особи кримінально-правових засобів за злочин, вчинений уповноваженою особою, за наявності призначеного раніше і невиконаного кримінально-правового засобу, кожний з кримінально-правових засобів виконується самостійно, крім випадків застосування судом ліквідації юридичної особи.

<u>ОСОБЛИВА ЧАСТИНА</u>

…

Книга четверта.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ЛЮДИНИ

Розділ 4.1.
ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

Стаття 4.1.1. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на три ступеня

Ознаками, що знижують на три ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтею 4.1.5, з перевищенням меж правомірного захисту, меж

використання захисного засобу, що вражає автономно, меж спричинення шкоди особі, яка вчинила протиправне посягання, при її затриманні, або меж крайньої необхідності;

2) передбаченого статтею 4.1.5, під впливом особливого психічного стану (стаття 2.3.5 цього Кодексу);

3) передбаченого статтею 4.1.13, що полягає у перериванні жінкою власної вагітності і спричинення загибелі плоду людини після початку 22 тижня вагітності.

Стаття 4.1.2. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що знижують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтею 4.1.5, виключно з мотиву співчуття до невиліковно хворої людини (крім неповнолітньої дитини або вагітної жінки) та з метою позбавлення її нестерпних фізичних страждань за її неодноразовим, явно вираженим проханням;

2) передбаченого статтею 4.1.5, особою під час виконання нею спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої злочинної групи або терористичної групи;

3) передбаченого статтями 4.1.6 чи 4.1.14, якщо смерть людини або загибель плоду людини спричинена внаслідок неналежного виконання невідкладного професійного обов'язку медичним працівником через його фізичне, розумове або емоційне перенавантаження.

Стаття 4.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, щодо особливо уразливої людини;

2) що спричинив смерть двох чи більше людей.

Стаття 4.1.4. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

7) загальнонебезпечним способом;

8) передбаченого статтею 4.1.5, шляхом застосування до людини жорстокого, нелюдського або такого, що принижує її гідність, поводження;

9) передбаченого статтями 4.1.5, 4.1.7, 4.1.9, 4.1.11–4.1.13, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

10) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення;

11) з мотиву належності до певної соціальної групи;

12) передбаченого статтею 4.1.6, внаслідок порушення спеціальних правил безпеки, яких особа зобов'язана була дотримуватися;

13) передбаченого статтею 4.1.6, під час керування транспортним засобом особою, яка перебувала у стані сп'яніння;

14) передбаченого статтею 4.1.6, під час керування транспортним засобом особою, яка не мала права на керування відповідним транспортним засобом або була позбавлена такого права.

Стаття 4.1.5. Вбивство
Особа, яка спричинила смерть іншій людині, –
вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 4.1.6. Спричинення смерті з необережності
Особа, яка з необережності спричинила смерть іншій людині, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.1.7. Доведення до самогубства
Особа, яка:
1) жорстоко чи негуманно поводилась з іншою людиною,
2) погрожувала їй,
3) систематично принижувала її гідність або
4) систематично примушувала її до протиправних дій чи бездіяльності,
якщо внаслідок цього людина здійснила самогубство, –
вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 4.1.8. Доведення з необережності до самогубства
Особа, яка:
1) жорстоко чи негуманно поводилась з іншою людиною,
2) погрожувала їй,
3) систематично принижувала її гідність або
4) систематично примушувала її до протиправних дій чи бездіяльності,
якщо це з необережності спричинило самогубство людини, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.1.9. Доведення до спроби самогубства
Особа, яка:
1) жорстоко чи негуманно поводилась з іншою людиною,
2) погрожувала їй,
3) систематично принижувала її гідність або
4) систематично примушувала її до протиправних дій чи бездіяльності,
якщо внаслідок такого діяння ця людина здійснила спробу самогубства, не доведену до кінця з причин, що не залежали від її волі, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.1.10. Доведення з необережності до спроби самогубства
Особа, яка:
1) жорстоко чи негуманно поводилась з іншою людиною,
2) погрожувала їй,
3) систематично принижувала її гідність або
4) систематично примушувала її до протиправних дій чи бездіяльності,
якщо це з необережності спричинило спробу самогубства людини, не доведену до кінця з причин, що не залежали від її волі, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.1.11. Схилення до самогубства чи допомога у його здійсненні
Особа, яка схилила іншу людину до самогубства або допомогла їй у його здійсненні, внаслідок чого людина вчинила самогубство, –
вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 4.1.12. Невдалі схиляння до самогубства чи допомога у його здійсненні

Особа, яка схиляла іншу людину до самогубства або допомагала їй у його здійсненні, якщо самогубство не було доведене до кінця з причин, що не залежали від волі цієї людини, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.1.13. Спричинення загибелі плоду людини

Особа, яка спричинила загибель плоду людини після початку 22 тижня вагітності, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 4.1.14. Спричинення смерті плоду людини з необережності

Особа (крім вагітної жінки, яка виношувала плід), яка з необережності спричинила загибель плоду людини після початку 22 тижня вагітності, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Розділ 4.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Стаття 4.2.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *тяжке ушкодження плоду людини* – ушкодження плоду людини під час внутрішньоутробного розвитку, що є тяжкою шкодою здоров'ю, яка встановлюється після народження людини.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.2.2. Ознаки, що знижують тяжкість злочинів на три ступеня

Ознаками, що знижують на три ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтею 4.2.6, з перевищенням меж правомірного захисту, меж використання захисного засобу, що вражає автономно, меж спричинення шкоди особі, яка вчинила протиправне посягання, при її затриманні або меж крайньої необхідності;

2) передбаченого статтею 4.2.6, під впливом особливого психічного стану (стаття 2.3.5 цього Кодексу);

3) передбаченого статтею 4.2.10, що полягає у спричиненні жінкою тяжкого ушкодження плоду людини, який вона виношувала, після початку 22 тижня вагітності;

4) передбаченого статтею 4.2.12, якщо штучне переривання вагітності здійснене за добровільною попередньою та інформованою згодою вагітної жінки.

Стаття 4.2.3. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що знижують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, визнається вчинення злочину:

1) передбаченого статтями 4.2.9 чи 4.2.11, якщо тяжка шкода здоров'ю людини або тяжке ушкодження плоду людини спричинені внаслідок неналежного виконання невідкладного професійного обов'язку працівником через його фізичне, розумове або емоційне перенавантаження;

2) передбаченого статтею 4.2.6, особою під час виконання нею спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої злочинної групи або терористичної групи.

Стаття 4.2.4. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.2.5. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

7) загальнонебезпечним способом;

8) передбаченого статтею 4.2.6–4.2.8, шляхом застосування до людини жорстокого, нелюдського або такого, що принижує її гідність, поводження;

9) передбаченого статтями 4.2.6–4.2.8, 4.2.12–4.2.14, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

10) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення;

11) з мотиву належності до певної соціальної групи;

12) передбаченого статтями 4.2.9 чи 4.2.11, внаслідок порушення спеціальних правил безпеки, яких особа зобов'язана була дотримуватися;

13) передбаченого статтями 4.2.9 чи 4.2.11, під час керування транспортним засобом особою, яка перебувала у стані сп'яніння;

14) передбаченого статтями 4.2.9 чи 4.2.11, під час керування транспортним засобом особою, яка не мала права на керування відповідним транспортним засобом або була позбавлена такого права.

Стаття 4.2.6. Спричинення тяжкої шкоди здоров'ю

Особа, яка спричинила тяжку шкоду здоров'ю іншої людини, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.2.7. Спричинення значної шкоди здоров'ю

Особа, яка спричинила значну шкоду здоров'ю іншої людини, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.2.8. Спричинення істотної шкоди здоров'ю

Особа, яка спричинила істотну шкоду здоров'ю іншої людини, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.2.9. Спричинення тяжкої шкоди здоров'ю з необережності

Особа, яка з необережності спричинила тяжку шкоду здоров'ю іншої людини, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.2.10. Тяжке ушкодження плоду людини

Особа, яка спричинила тяжке ушкодження плоду людини, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.2.11. Тяжке ушкодження плоду людини з необережності

Особа, яка з необережності спричинила тяжке ушкодження плоду людини (крім жінки, яка його виношувала), –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.2.12. Штучне переривання вагітності

Особа, яка здійснила операцію чи процедуру штучного переривання вагітності:

1) не маючи права на її здійснення,

2) поза межами закладу охорони здоров'я, якому надане право на здійснення такої операції чи процедури, або

3) строк якої становить понад 12 тижнів, але до початку 22 тижня, за відсутності передбаченої законодавством підстави, що дозволяє штучне переривання вагітності протягом цього строку, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.2.13. Штучне переривання вагітності внаслідок примушування або обману

Особа, яка:

1) примушувала вагітну жінку до штучного переривання вагітності або

2) повідомила вагітній жінці завідомо неправдиві відомості,

якщо внаслідок цього було здійснено штучне переривання її вагітності, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.2.14. Статева стерилізація людини внаслідок примушування або обману

Особа, яка:

1) примушувала іншу людину до статевої стерилізації або

2) повідомила їй завідомо неправдиві відомості,

якщо внаслідок цього стерилізацію було здійснено, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.2.15. Насильство, яке завдало фізичного болю

Особа, яка вчинила насильство щодо іншої людини, яке завдало фізичного болю, –

вчинила проступок.

Стаття 4.2.16. Спричинення значної шкоди здоров'ю з необережності

Особа, яка з необережності спричинила значну шкоду здоров'ю іншої людини, –

вчинила проступок.

Розділ 4.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МЕНТАЛЬНОЇ ТА ФІЗИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ

Стаття 4.3.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо уразливої людини;

2) щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтею 4.3.3, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

7) передбаченого статтями 4.3.3 чи 4.3.6, з використанням медіа чи інформаційної

системи;

8) передбаченого статтею 4.3.3, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

9) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення;

10) з мотиву належності до певної соціальної групи.

Стаття 4.3.3. Погроза спричиненням смерті чи тяжкої шкоди

Особа, яка погрожувала іншій людині:

1) вбивством,

2) спричиненням тяжкої шкоди здоров'ю,

3) зґвалтуванням або

4) знищенням чи пошкодженням майна загальнонебезпечним способом, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.3.4. Створення небезпеки для життя чи здоров'я іншої людини

Особа, яка небезпеку настання особливо тяжкої шкоди або значної чи тяжкої шкоди здоров'ю іншої людини:

1) створила або

2) не відвернула, будучи зобов'язаною та маючи можливість її відвернути,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.3.5. Залишення в небезпеці

Особа, яка завідомо залишила без допомоги іншу людину, життю якої загрожувала реальна небезпека і яка була позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження, якщо особа:

1) була зобов'язана піклуватися про цю людину і мала змогу надати їй допомогу або

2) сама поставила цю людину в небезпечний для її життя стан, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.3.6. Пропагування самогубства

Особа, яка публічно поширила інформацію, призначену для схиляння до самогубства, сприяння самогубству або його заохочування, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Розділ 4.4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ТА ГІДНОСТІ ЛЮДИНИ

Стаття 4.4.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *експлуатація людини*:

а) сексуальна експлуатація чи залучення до участі в порнобізнесі,

б) примусова праця,

в) підкорення рабству або звичаям, подібним до рабства, уведення у підневільний стан чи примусовий шлюб,

г) залучення у боргову кабалу,

д) вилучення у неї органів,

е) проведення над нею дослідів,

є) усиновлення (удочеріння) з корисливого мотиву,

ж) примусове запліднення,

з) примусове переривання вагітності чи примусова стерилізація,

і) втягнення у зайняття жебрацтвом,

ї) втягнення у злочинну діяльність,

й) використання у збройному конфлікті;

2) *заручник* – людина, яку інша особа позбавила свободи пересування з метою змусити орган державної влади, орган місцевого самоврядування, міжнародну організацію чи представництво іноземної держави, фізичну чи юридичну особу вчинити певну дію або утриматися від вчинення певної дії як умови звільнення людини.

Стаття 4.4.2. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на два ступеня

Ознакою складу злочину, яка знижує на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, визнається вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 4.4.5, якщо людина була добровільно звільнена протягом дванадцяти годин з моменту позбавлення її особистої свободи, до неї не застосовувалось катування і не було спричинено шкоди її здоров'ю.

Стаття 4.4.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.4.4. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо уразливої людини;

2) щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтею 4.4.5, представником держави, у тому числі іноземної, або політичної організації, за їх завданням, за їх підтримки, з їх дозволу або за їх згодою;

7) передбаченого статтею 4.4.5, з поміщенням людини, позбавленої особистої свободи, у шкідливі для здоров'я умови;

8) передбаченого статтею 4.4.5, поєднаного з поміщенням в заклад з надання психіатричної допомоги людини, яка завідомо не потребує госпіталізації до такого закладу;

9) передбаченого статтею 4.4.5, поєднаного з примушуванням відповідного суб'єкта вчинити дію або утриматися від вчинення дії як умови звільнення захопленого заручника;

10) передбаченого статтею 4.4.5, з утриманням людини, позбавленої особистої свободи, понад сім днів.

Стаття 4.4.5. Позбавлення людини свободи пересування

Особа, яка:

1) захопила людину або

2) позбавила її свободи пересування в будь-якій іншій формі, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.4.6. Торгівля людьми

Особа, яка:

1) завербувала,

2) утримувала чи переміщувала,

3) збула (передала),

4) приховала або

5) одержала людину,

якщо це діяння було здійснене з метою експлуатації людини та одним із таких способів: примушування, захоплення, обман, використання довіри, зловживання владою чи службовими

повноваженнями, використання стану людини, яка є особливо уразливою чи уразливою людиною (крім дитини), або підкуп третьої особи, яка контролює людину, а щодо дитини – незалежно від мети та способу вчинення діяння, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.4.7. Примушування

Особа, яка примушувала іншу людину вчинити чи не вчинювати певну дію шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини, крім випадків примушування, передбачених іншими статтями цього Кодексу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.4.8. Примушування до співжиття у шлюбі чи без укладання шлюбу

Особа, яка примушувала іншу людину шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини до:

1) співжиття у шлюбі чи без укладання шлюбу,

2) продовження примусово укладеного шлюбу або

3) переміщення на територію іншої держави, ніж та, в якій вона проживає, для вступу в шлюб або для співжиття у шлюбі чи без укладання шлюбу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Розділ 4.5.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СЕКСУАЛЬНОЇ СВОБОДИ ТА СЕКСУАЛЬНОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ЛЮДИНИ

Стаття 4.5.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *добровільна згода* – однозначно виражена згода людини на вчинення щодо неї дії сексуального характеру, якщо ця людина досягла 14-річного віку та здатна розуміти характер і значення цієї дії;

2) *сексуальне проникнення* – вагінальне, оральне або анальне проникнення сексуального характеру будь-якою частиною тіла або будь-яким предметом в тіло іншої людини.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.7, щодо особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.7, яким було створено небезпеку для життя дитини.

Стаття 4.5.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.6, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.6, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.6, щодо людини (чи близької їй людини) у зв’язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов’язків, реалізацією її суб’єктивного права або виконанням юридичного обов’язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов’язків або пов’язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.7, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

7) передбаченого статтями 4.5.4–4.5.7, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

8) передбаченого статтею 4.5.7, якщо дія сексуального характеру була поєднана з сексуальним проникненням;

9) з мотиву расової, національної чи релігійної ворожнечі.

Стаття 4.5.4. Зґвалтування

Особа, яка щодо іншої людини за відсутності її добровільної згоди здійснила сексуальне проникнення, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 4.5.5. Дія сексуального характеру без сексуального проникнення

Особа, яка щодо іншої людини за відсутності її добровільної згоди здійснила дію сексуального характеру без сексуального проникнення, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.5.6. Примушування до дії сексуального характеру з третьою особою

Особа, яка примушувала іншу людину до вчинення нею дії сексуального характеру з третьою особою, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.5.7. Схиляння дитини віком від 14 до 18 років до дії сексуального характеру з третьою особою

Повнолітня особа, яка схилила дитину віком від 14 до 18 років до дії сексуального характеру з третьою особою, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.5.8. Розбещення дитини віком до 14 років

Повнолітня особа, яка:

1) схилила дитину віком до 14 років до споглядання за дією сексуального характеру або

2) демонструвала чи збула дитині віком до 14 років порнографічний предмет, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.5.9. Примушування або спонукання жінки до видалення чи калічення її геніталій

Особа, яка:

1) примушувала жінку до видалення у неї зовнішніх геніталій чи їх калічення або

2) спонукала неповнолітню жінку до цього, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.5.10. Сексуальне домагання

Особа, яка вчинила небажане для людини, яка досягла 14-річного віку, вербальне, невербальне або фізичне сексуальне домагання, метою або наслідком якого є порушення гідності людини, шляхом створення залякувальної, ворожої, принизливої чи образливої обстановки, –

вчинила проступок.

Розділ 4.6.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СІМ'Ї ТА ДІТЕЙ

Стаття 4.6.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *економічне насильство* – позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів, на які потерпіла людина має передбачене законом право, або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, примушування до праці або заборона працювати чи навчатися;

2) *емоційна залежність* – залежність від відносин з людиною-агресором, яка характеризується неможливістю вибору у стосунках, що є руйнівними, поєднаною зі страхом самотності;

3) *злісне ухилення від сплати коштів на утримання члена сім'ї* – ухилення від сплати коштів на утримання члена сім'ї, що призвело до виникнення заборгованості зі сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складає суму виплат за шість місяців відповідних платежів;

4) *погіршення якості життя* – стан, визначений за будь-якими двома з таких критеріїв:

а) фізичний стан: потерпіла людина втратила звичайну енергійність, у неї виникли неминаюча втома, фізичний дискомфорт, безсоння, нездатність до спокійного відпочинку або залежність від лікування, ліків чи психоактивних речовин;

б) інтелектуальні дисфункції: у потерпілої людини знизилась концентрація уваги, погіршилась пам'ять, виникли негнучкість, некритичність або вузькість мислення;

в) соціальна дезадаптація чи дезорієнтація: у потерпілої людини послабились соціальні зв'язки – поступово зникли близькі, з якими вона могла б поділитися і від яких одержати допомогу, гранично зменшились коло соціальних відносин, соціальна активність чи працездатність, виникли залежність, нездатність до самостійних рішень або відповідальних дій, посилилась безініціативність в роботі й особистому житті;

г) економічна недостатність як наслідок економічного насильства;

5) *психологічне страждання* – емоційна дезадаптація або дезорієнтація, за яких потерпіла людина внаслідок насильства відчуває хронічне почуття провини, депресію, високу тривожність та/чи песимізм, в неї знизились самооцінка чи концентрація, виникли негативні переживання, зникли позитивні емоції або виникли психосоматичні порушення – зміна ваги, алергійні реакції, виразки, непояснені болі або нервово-психічні захворювання (заїкуватість, тики, енурез, енкопрез тощо);

6) *ухилення від сплати коштів на утримання члена сім'ї* – дії чи бездіяльність боржника, що полягають у невиконанні обов'язку щодо сплати коштів на утримання свого члена сім'ї чи колишнього подружжя (зокрема приховування доходів, зміна місця проживання чи місця роботи без повідомлення державного виконавця, приватного виконавця), які призвели до виникнення заборгованості зі сплати таких коштів у розмірі, що сукупно становить суму виплат за два місяці відповідних платежів, починаючи з моменту пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.6.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.6.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.6.4, 4.6.9 чи 4.6.10, щодо уразливої людини;

2) у складі простої групи;

3) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

4) передбаченого статтею 4.6.10, з використанням медіа чи інформаційної системи;

5) передбаченого статтею 4.6.4, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

6) передбаченого статтями 4.6.4, 4.6.12 чи 4.6.14, через що виникла безпритульність людини;

7) передбаченого статтею 4.6.12, з метою зміни громадянства дитини;

8) передбаченого статтями 4.6.4, 4.6.5–4.6.7, 4.6.10–4.6.14, з корисливого мотиву;

9) передбаченого статтями 4.6.4, 4.6.5–4.6.7, щодо дитини особою, позбавленою батьківських прав.

Стаття 4.6.4. Домашнє насильство

Особа, яка систематично застосовувала фізичне, психологічне або економічне насильство щодо близької людини чи колишнього подружжя, що спричинило потерпілій людині:

1) фізичні чи психологічні страждання,

2) розлад здоров'я,

3) втрату працездатності,

4) емоційну залежність або

5) погіршення якості її життя, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.5. Зловживання опікунськими правами, що спричинило істотну майнову шкоду

Опікун чи піклувальник, який використав свої права на шкоду підопічної людини, що спричинило їй істотну майнову шкоду, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.6. Зловживання опікунськими правами, що спричинило значну майнову шкоду

Опікун чи піклувальник, який використав свої права на шкоду підопічної людини, що спричинило їй значну майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 4.6.7. Зловживання опікунськими правами, що спричинило тяжку майнову шкоду

Опікун чи піклувальник, який використав свої права на шкоду підопічної людини, що спричинило їй тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 4.6.8. Неналежне виконання обов'язків щодо підопічної людини, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка не виконала або неналежно виконала свій обов'язок стосовно дитини чи людини, щодо якої встановлена опіка або піклування, якщо це з необережності спричинило підопічній особі тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.6.9. Злісне ухилення від сплати коштів на утримання члена сім'ї

Особа, яка злісно ухилилась від сплати коштів на утримання члена своєї сім'ї чи колишнього подружжя, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.10. Розголошення таємниці усиновлення

Особа, яка розголосила таємницю усиновлення всупереч волі чи поза волею усиновителя або усиновленої особи, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.11. Незаконна посередницька діяльність щодо усиновлення дитини

Особа, яка здійснила незаконну посередницьку діяльність щодо:

1) усиновлення дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, чи дитини, народженої внаслідок застосування допоміжних репродуктивних технологій, або

2) передавання такої дитини під опіку, піклування або на виховання в сім'ю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.12. Незаконне вивезення дитини віком до 16 років за межі України

Особа, яка незаконно:

1) вивезла дитину віком до 16 років, яка є членом її сім'ї, за межі України або

2) залишила її за кордоном, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.13. Підміна малолітньої дитини

Особа, яка підмінила чужу малолітню дитину іншою чужою чи своєю дитиною, внаслідок чого була змінена сім'я дитини, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.6.14. Невжиття належних заходів щодо чужої малолітньої дитини

Особа, яка невідкладно:

1) не повідомила орган влади, батьків чи опікунів про знайдену нею завідомо підкинуту, загублену або таку, що заблукала, малолітню дитину або

2) не передала цю дитину органу влади, батькам чи опікуну, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.6.15. Домашнє насильство, що не спричинило наслідків для потерпілої людини

Особа, яка систематично застосовувала фізичне, психологічне або економічне насильство щодо близької людини чи колишнього подружжя, що не спричинило наслідків для потерпілої людини, –

вчинила проступок.

Стаття 4.6.16. Зловживання опікунськими правами, що спричинило підопічній людині неістотну майнову шкоду

Опікун чи піклувальник, який використав свої права на шкоду підопічної людини, що спричинило їй неістотну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 4.6.17. Втягнення дитини у вживання міцних алкогольних напоїв

Повнолітня особа, яка міцний алкогольний напій:

1) збула дитині,

2) набула для дитини або

3) вживала спільно з дитиною, –

вчинила проступок.

Стаття 4.6.18. Неналежне виконання обов'язку щодо підопічної людини, що з необережності спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка не виконала або неналежно виконала свій обов'язок стосовно дитини чи людини, щодо якої встановлена опіка або піклування, якщо це з необережності спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 4.6.19. Ухилення від утримання члена сім'ї

Особа, яка ухилилась від сплати коштів на утримання члена своєї сім'ї чи колишнього подружжя, –

вчинила проступок.

Розділ 4.7.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРИВАТНОСТІ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.7.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.7.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо уразливої людини;

2) щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) щодо людини (чи її близької людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтею 4.7.3, з використанням спеціального технічного засобу негласного отримання інформації;

7) передбаченого статтями 4.7.3, 4.7.5–4.7.6, з використанням медіа чи інформаційної системи;

8) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 4.7.3. Дії щодо інформації про особисте чи сімейне життя

Особа, яка конфіденційну інформацію про особисте чи сімейне життя іншої людини незаконно:

1) зібрала,

2) зберігала,

3) використала або

4) поширила, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.7.4. Порушення недоторканності житла або іншого володіння

Особа, яка всупереч або з ігноруванням волі власника, законного користувача чи їх уповноваженої особи:

1) проникла до житла або іншого володіння,

2) відмовилася залишити його або

3) отримала доступ до осіб, майна чи інформації, що знаходилися у такому житлі або іншому володінні, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.7.5. Порушення таємниці кореспонденції

Особа, яка поштове відправлення, повідомлення чи розмову іншої людини незаконно:

1) перехопила,

2) підслухала або

3) розголосила їх зміст, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.7.6. Розголошення інформації про стан здоров'я та лікарської таємниці

Особа, яка, будучи зобов'язаною зберігати інформацію про стан здоров'я іншої людини або лікарську таємницю, всупереч або з ігноруванням її волі розголосила таку інформацію чи таємницю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.7.7. Знищення чи приховування конфіденційної інформації щодо людини

Особа, яка незаконно:

1) не надала іншій людині інформацію про стан її здоров'я, стан здоров'я її дитини чи підопічної людини, або

2) приховала інформацію про причину смерті людини від члена її сім'ї чи іншої фізичної особи, уповноваженої членом сім'ї, –

вчинила проступок.

Стаття 4.7.8. Незаконне використання чужого цифрового образу

Особа, яка незаконно використала чужий цифровий образ, тобто дані профілю на інформаційній платформі у вигляді візуального або аудіовізуального зображення, що ідентифікують певну людину, –

вчинила проступок.

Стаття 4.7.9. Незаконне обмеження інформаційних прав людини

Особа, яка незаконно:

1) обмежила людину в її праві вільно збирати, зберігати, використовувати чи поширювати інформацію, у тому числі праві на вільний доступ до інформації про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, або

2) встановила цензуру процесу творчості чи результатів творчої діяльності, –

вчинила проступок.

Стаття 4.7.10. Порушення вимог щодо презумпції невинуватості

Публічна службова особа, яка обнародувала ім'я чи іншу інформацію, що дозволяє ідентифікувати людину, про затриману або таку, що підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення людину, як про винувату, до набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо неї, –

вчинила проступок.

Розділ 4.8.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.8.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо особливо уразливої людини.

Стаття 4.8.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтею 4.8.3, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) передбаченого статтями 4.8.3 чи 4.8.8, щодо людини (чи близької їй людини), у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

4) передбаченого статтею 4.8.4, щодо одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює, що виховує дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю;

5) у складі простої групи;

6) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

7) передбаченого статтею 4.8.3, що спричинило позбавлення людини можливості понад сім днів користуватися своїм житлом.

Стаття 4.8.3. Порушення права на житло

Особа, яка незаконно позбавила власника чи законного користувача можливості користуватися житлом, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.8.4. Порушення трудових прав викривача

Службова особа, яка обмежила трудові права викривача або його близької особи у зв'язку з повідомленням ним про вчинення іншою особою корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення, а саме незаконно:

1) звільнила з роботи чи примусила до звільнення,

2) притягнула до дисциплінарної відповідальності,

3) здійснила переведення чи переміщення,

4) погіршила умови праці,

5) відмовила у призначенні на іншу посаду чи відсторонила від посади,

6) зменшила заробітну плату (винагороду),

7) позбавила права підвищити кваліфікацію (пройти перепідготовку),

8) позбавила права на відпочинок,

9) використала працю жінки чи дитини на небезпечній для її здоров'я роботі або

10) відмовила в оформленні чи продовженні з ним (нею) трудових відносин, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.8.5. Невиплата заробітної плати

Керівник юридичної особи або фізична особа-підприємець, який не виплатив працівникові заробітну плату (винагороду) у тримісячному чи більшому розмірі, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 4.8.6. Невиплата установленої законом чи договором виплати

Службова особа, яка не виплатила людині стипендію, пенсію чи іншу встановлену законом чи договором виплату, що має бути виплачена на регулярній основі, у тримісячному чи більшому розмірі, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.8.7. Обмеження права на отримання загальної середньої освіти

Службова особа, яка незаконно:

1) відмовила у зарахуванні дитини до закладу загальної середньої освіти або

2) відрахувала її з такого закладу, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 4.8.8. Порушення права на користування об'єктом права власності народу

Особа, яка:

1) порушила право на безперешкодний чи безоплатний доступ до узбережжя моря, морської затоки, лиману чи острова у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони або до берегу річки, водойми чи острова для загального природокористування або

2) створила перешкоду в праві користування відповідно до закону природним ресурсом, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.8.9. Порушення права на соціальне забезпечення

Службова особа, яка незаконно:

1) відмовила людині в призначенні соціальної виплати чи зменшила її розмір, або

2) припинила надання людині соціальної послуги, –

вчинила проступок.

Стаття 4.8.10. Перешкоджання участі у страйку

Особа, яка незаконно перешкодила іншій людині взяти участь у страйку, –

вчинила проступок.

Стаття 4.8.11. Порушення права на користування об'єктом державної чи комунальної власності

Особа, яка створила перешкоду в користуванні людиною відповідно до закону для задоволення своїх потреб об'єктом права державної чи комунальної власності, –

вчинила проступок.

Розділ 4.9.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СВОБОДИ СВІТОГЛЯДУ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ ЛЮДИНИ

Стаття 4.9.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *утримування релігійної святині* – самоправні діяння щодо збереження під своїм контролем предмету або місця релігійного поклоніння чи паломництва вірян, які особа зобов'язана передати релігійній чи іншій організації або звільнити на її користь згідно з рішенням відповідного державного органу.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.9.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

3) передбаченого статтею 4.9.3, із застосуванням зброї або небезпечного предмета.

Стаття 4.9.3. Захоплення, утримання або осквернення релігійної споруди чи святині

Особа, яка релігійну споруду чи святиню (за винятком визначеної у статті 7.6.9 цього Кодексу):

1) захопила,

2) утримувала або

3) осквернила, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.9.4. Порушення права на свободу віросповідання

Особа, яка примушувала іншу людину сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої релігії, –

вчинила проступок.

Стаття 4.9.5. Зруйнування чи пошкодження релігійної споруди або святині, що спричинило неістотну майнову шкоду

Особа, яка зруйнувала чи пошкодила релігійну споруду або святиню, що спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Розділ 4.10.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ ТА РЕФЕРЕНДУМНОГО ПРАВА

Стаття 4.10.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *виборча документація* – списки виборців, виборчі бюлетені, постанови, протоколи, акти виборчих комісій, заяви та подання членів виборчої комісії, суб'єктів виборчого процесу, інші документи, що приймаються (складаються) виборчими комісіями або подаються до виборчих комісій під час виборчого процесу та підлягають зберіганню після проведення виборів у Центральній виборчій комісії або в державних архівних установах;

2) *документація референдуму* – списки учасників референдуму, бюлетені для голосування на референдумі, контрольні талони бюлетенів для голосування на референдумі, постанови, протоколи, акти, заяви та подання членів комісій з референдуму, інші документи, що приймаються (складаються) комісіями з референдуму або подаються до комісій з референдуму під час проведення референдуму, та підлягають зберіганню після проведення референдуму в Центральній виборчій комісії або в державних архівних установах;

3) *предмети непрямого підкупу* – товари, пільги, переваги, послуги, роботи, цінні папери, кредити, лотерейні білети, інші матеріальні чи нематеріальні активи, що надаються виборцям чи учасникам референдуму. Товарами не є матеріали передвиборної агітації, надання яких у певних розмірах дозволено Виборчим кодексом України[1].

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.10.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище;

2) передбаченого статтями 4.10.4–4.10.6, що завідомо спричинило визнання голосування на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму недійсним або неможливість проведення підрахунку голосів чи встановлення результатів голосування на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму, або неможливість встановлення

---

[1] Див.: Частина 6 статті 57 Виборчого кодексу України: виготовлені за рахунок виборчого фонду, що містять візуальні зображення партійної символіки та брендування виборчої кампанії, згадування імені або зображення кандидата, який балотується на виборах, такі як плакати, листівки, календарі, блокноти, ручки, запальнички, сірники, значки, бейджі, USB-флешки, вимпели, прапори, книги, пакети, футболки, кепки, шарфи, парасолі та інші матеріали передвиборної агітації, вартість яких не перевищує 6 відсотків неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

підсумків голосування у відповідному виборчому окрузі чи окрузі з референдуму, або неможливість встановлення результатів виборів чи референдуму.

Стаття 4.10.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.10.11, 4.10.13 чи 4.10.14, щодо протоколу про підсумки голосування в межах відповідного виборчого округу на виборах чи референдумі;

2) передбаченого статтями 4.10.11, 4.10.13 чи 4.10.14, щодо протоколу про результати виборів чи референдуму;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 4.10.4 чи 4.10.5, з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей членом виборчої комісії або комісії з референдуму, уповноваженим представником кандидата на пост Президента України, представником партії, представником суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою політичної партії, представником організації політичної партії у виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, членом ініціативної групи референдуму, кандидатом чи довіреною особою кандидата;

5) передбаченого статтею 4.10.6, з використанням медіа чи інформаційної системи.

Стаття 4.10.4. Перешкоджання здійсненню виборчих прав або референдумного права

Особа, яка шляхом обману чи примушування шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини перешкодила:

1) вільному здійсненню виборцем своїх виборчих прав чи учасником референдуму права брати участь у референдумі або

2) діяльності іншого суб'єкта виборчого процесу, процесу референдуму, ініціативної групи референдуму, комісії з референдуму, члена виборчої комісії, члена ініціативної групи референдуму, члена комісії з референдуму або офіційного спостерігача при виконанні ними своїх повноважень чи здійсненні своїх прав, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.5. Незаконний вплив на члена виборчої комісії, комісії з референдуму

Особа, яка незаконно вплинула на члена виборчої комісії чи комісії з референдуму з метою не допустити вчинення ним дії, ухвалення ним рішень або змінити його дії чи рішення, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.6. Подання до Державного реєстру виборців неправдивих відомостей або втручання в його роботу

Особа, яка:

1) подала до органу ведення Державного реєстру виборців завідомо неправдиві відомості про виборців,

2) внесла завідомо неправдиві відомості до бази даних Державного реєстру виборців або

3) несанкціоновано втрутилася в роботу бази даних Державного реєстру виборців, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.7. Незаконне фінансування політичної партії або передвиборної агітації чи агітації референдуму

Особа, яка внесок на підтримку політичної партії або здійснення передвиборної агітації чи агітації референдуму:

1) зробила за відсутності права на це або

2) зробила чи отримала, якщо розмір внеску або розмір перевищення дозволеного законом розміру внеску перевищує встановлений законом загальний розмір (суму) внеску (внесків) на підтримку політичної партії від громадянина України протягом одного року, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.8. Прийняття пропозиції або одержання хабара суб'єктом виборчого процесу чи процесу референдуму

Виборець, учасник референдуму, член виборчої комісії чи комісії з референдуму, кандидат або офіційний спостерігач, який:

1) прийняв пропозицію хабара для себе чи іншої особи за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним своїх виборчих прав, права на участь у референдумі або права на участь у виборчому процесі чи процесі референдуму, або

2) одержав хабар для себе чи третьої особи, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.9. Пропозиція або надання хабара суб'єкту виборчого процесу чи процесу референдуму

Особа, яка виборцю чи учаснику референдуму, члену виборчої комісії чи комісії з референдуму, кандидату або офіційному спостерігачу за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним своїх виборчих прав, права на участь у референдумі або права на участь у виборчому процесі чи процесі референдуму:

1) запропонувала хабар або

2) надала його, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.10. Дії з виборчими бюлетенями чи бюлетенями для голосування на референдумі

Особа, яка виборчі бюлетені чи бюлетені для голосування на референдумі:

1) надала особам, які не мали законного права їх отримувати,

2) надала виборцям чи учасникам референдуму заповненими або

3) незаконно опустила до виборчої скриньки чи додала їх до бюлетенів, призначених для підрахунку, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.11. Фальшування виборчої документації, документації референдуму

Особа, яка:

1) включила до виборчої документації чи документації референдуму завідомо недостовірні відомості,

2) іншим способом підробила таку документацію,

3) незаконно виготовила виборчу документацію чи документацію референдуму,

4) зберігала таку підроблену чи незаконно виготовлену документацію або

5) використала її, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.12. Знищення, пошкодження чи приховування виборчих бюлетенів, бюлетенів для голосування на референдумі або заволодіння ними

Особа, яка виборчі бюлетені або бюлетені для голосування на референдумі, які не були законно видані виборцям чи учасникам референдуму:

1) знищила,

2) пошкодила,

3) приховала або

4) заволоділа ними, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.13. Знищення, пошкодження або приховування печатки виборчої комісії чи комісії з референдуму, виборчої скриньки, виборчої документації чи документації референдуму або заволодіння ними

Особа, яка печатку виборчої комісії чи комісії з референдуму, виборчу скриньку з бюлетенями, виборчу документацію чи документацію референдуму незаконно:

1) знищила,
2) пошкодила,
3) приховала або
4) заволоділа нею (ними), –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.10.14. Знищення, пошкодження або приховання виборчої документації чи документації референдуму після проведення виборів чи референдуму

Особа, яка після проведення виборів чи референдуму:

1) незаконно знищила виборчу документацію або документацію референдуму,
2) пошкодила або
3) приховала її, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.10.15. Перешкоджання участі у виборчому процесі чи процесі референдуму

Особа, яка незаконно перешкодила іншій людині реалізувати право на участь у виборчому процесі чи процесі референдуму, а саме:

1) бути членом виборчої комісії чи комісії з референдуму, які організовують підготовку та проведення відповідних виборів чи референдуму,
2) бути членом ініціативної групи з проведення виборів чи референдуму,
3) брати участь у проведенні передвиборчої агітації чи агітації щодо проведення референдуму,
4) бути офіційним спостерігачем на виборах чи референдумі,
5) оскаржувати порушення прав виборця чи учасника референдуму або
6) здійснювати опитування виборців чи учасників референдуму щодо їх волевиявлення під час голосування, –

вчинила проступок.

Стаття 4.10.16. Саботаж роботи виборчої комісії чи комісії з референдуму

Член виборчої комісії чи комісії з референдуму, який ухилився від виконання своїх обов’язків у відповідній комісії, –

вчинив проступок.

Стаття 4.10.17. Голосування більше одного разу під час виборів чи референдуму

Виборець чи учасник референдуму, який проголосував більше одного разу на тих самих виборах або тому самому референдумі, –

вчинив проступок.

Стаття 4.10.18. Незаконна участь у голосуванні на виборах або референдумі

Особа, який проголосувала на виборах або референдумі, не маючи права на таке голосування, –

вчинила проступок.

Стаття 4.10.19. Незаконне підписання протоколу членом виборчої комісії, комісії з референдуму

Голова, заступник голови, секретар чи інший член виборчої комісії або комісії з референдуму, який підписав протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму або протокол про підсумки голосування в межах відповідного виборчого округу чи округу з референдуму, або про результати виборів чи референдуму:

1) до остаточного заповнення протоколу або

2) не на засіданні виборчої комісії чи комісії з референдуму, –

вчинив проступок.

Стаття 4.10.20. Розголошення таємниці голосування

Особа, яка розголосила зміст волевиявлення іншого виборця або учасника референдуму під час проведення голосування, –

вчинила проступок.

Стаття 4.10.21. Подання недостовірних відомостей у звіті політичної партії

Особа, яка подала завідомо недостовірні відомості:

1) у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру або

2) у фінансовому звіті про надходження та використання коштів виборчого фонду політичної партії, місцевої організації політичної партії чи кандидата на виборах, –

вчинила проступок.

Стаття 4.10.22. Передвиборна агітація, поєднана з непрямим підкупом виборців

Особа, яка надала предмети непрямого підкупу фізичним чи юридичним особам, що супроводжувалося закликами або пропозицією голосувати чи не голосувати за певного кандидата (кандидатів), згадуванням імені такого кандидата (кандидатів) або партійної символіки, –

вчинила проступок.

Розділ 4.11.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ РІВНОПРАВНОСТІ ТА ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ

Стаття 4.11.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *мирне зібрання* – збори, мітинг, похід, демонстрація, конференція, засідання, фестиваль тощо, що проводяться їх учасниками без зброї; ексцес одного чи кількох учасників зібрання, що виник попри волю організаторів та не підтриманий іншими учасниками заходу, не перетворює зібрання у немирне;

2) *регіональна належність* – належність людини за народженням чи проживанням до регіону – частини території України або території компактного проживання українців за межами України, якій властиві певні історичні, географічні, мовні чи інші особливості.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 4.11.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.11.4 чи 4.11.5, щодо особливо уразливої людини;

2) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище.

Стаття 4.11.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 4.11.4 чи 4.11.5, щодо уразливої людини;

2) у складі простої групи;

3) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

4) передбаченого статтями 4.11.4 або 4.11.5 цього Кодексу, з використанням медіа чи інформаційної системи;

5) передбаченого статтями 4.11.4 чи 4.11.5, в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 4.11.4. Розпалювання ворожнечі чи ненависті

Особа, яка:

1) розпалювала чи пропагувала національну, расову або релігійну ворожнечу чи ненависть або ворожнечу чи ненависть за ознакою належності до певної соціальної групи,

2) принижувала національну честь чи гідність,

3) ображала почуття людини в зв'язку з її приналежністю до певної раси чи її релігійними переконаннями,

4) публічно виправдовувала, заперечувала або явно применшувала злочин геноциду, злочини проти людяності чи воєнні злочини, як вони визначені у статтях 6, 7 та 8 Статуту Міжнародного кримінального суду, спрямовані проти групи людей або члена такої групи, яка визначається за ознакою раси, кольору шкіри, релігії, родового чи національного чи етнічного походження, або

5) публічно виправдовувала, заперечувала або явно применшувала будь-який зі злочинів, як вони визначені у статті 6 Статуту Міжнародного військового трибуналу, доданого до Лондонської угоди від 8 серпня 1945 року, спрямованих проти групи осіб або члена такої групи, яка визначається за ознакою раси, кольору шкіри, релігії, родового, національного чи етнічного походження, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.5. Дискримінація

Особа, яка прямо чи опосередковано з мотиву належності до певної соціальної групи:

1) обмежила рівне право на доступ до державної служби чи служби в органах місцевого самоврядування,

2) порушила рівність прав жінки і чоловіка,

3) обмежила інше конституційне право людини чи громадянина або

4) встановила для людини прямі чи непрямі привілеї, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.6. Перешкоджання мирному зібранню

Особа, яка шляхом насильства чи погрози перешкоджала організації або проведенню мирного зібрання, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.7. Порушення права на об'єднання

Особа, яка:

1) незаконно перешкодила створенню, реєстрації чи діяльності політичної партії або неурядової організації чи членству людини в ній, або

2) примусила людину шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини до вступу в таке об'єднання, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.8. Утворення забороненої політичної партії, громадської організації або керування ними

Особа, яка:

1) утворила політичну партію чи громадську організацію або

2) керувала діяльністю політичної партії чи громадської організації,

програмні цілі або дії якої спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, захоплення державної влади, пропаганду війни,

насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини чи здоров'я населення, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.9. Обмеження свободи пересування чи прав громадянства
Особа, яка:
1) незаконно обмежила свободу пересування іншої людини, вільний вибір нею місця проживання чи право вільно залишати територію України,
2) позбавила громадянина України права в будь-який час повернутися в Україну,
3) незаконно позбавила громадянина України громадянства чи права змінити громадянство,
4) вигнала громадянина України за межі України або
5) видала його іншій державі, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 4.11.10. Перешкоджання законній професійній діяльності журналіста
Особа, яка перешкоджала законній професійній діяльності журналіста шляхом:
1) насильства,
2) вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених матеріалів,
3) тимчасового вилучення технічних засобів, якими він користується у зв'язку з професійною діяльністю,
4) відмови у доступі до інформації,
5) заборони критикувати публічну службову особу або
6) недопущення до певного місця чи території, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 4.11.11. Створення організаційної структури політичної партії в державному органі або керування нею
Особа, яка:
1) створила організаційну структуру політичної партії в органі виконавчої, судової влади, виконавчому органі місцевого самоврядування, військовому формуванні, на державному підприємстві, у навчальному закладі чи іншій юридичній особі публічного права або
2) керувала нею, –
вчинила проступок.

Стаття 4.11.12. Обмеження місця перебування
Особа, яка видворила іншу людину з обраного нею місця перебування, доступ до якого не заборонений законом, договором, адміністративним актом чи рішенням суду, –
вчинила проступок.

Книга п'ята.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Розділ 5.1.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ

Стаття 5.1.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі
У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:
1) *медична продукція:*
а) лікарський засіб;
б) ветеринарний препарат;

в) допоміжна речовина, призначена для використання при виробництві лікарського засобу або ветеринарного препарату;

г) медичний виріб;

д) допоміжний засіб до медичного виробу, частина або матеріал, розроблені та призначені для використання у виробництві й експлуатації медичного виробу та які є важливими для його цілісності;

е) програмне забезпечення для медичного виробу;

є) реагент для лабораторного дослідження;

ж) харчовий продукт для спеціальних медичних цілей;

2) *небезпечна продукція* – виріб (товар), робота чи послуга, що не відповідає вимогам безпечності та за звичайних умов використання, зберігання, транспортування, виготовлення або утилізації становить небезпеку для:

а) життя людини або

б) здоров'я людини чи довкілля;

3) *підроблена медична продукція* – медична продукція, щодо якої здійснене підроблення її:

а) ідентичності,

б) пакування,

в) маркування,

г) назви,

д) складу,

е) джерела походження, у тому числі даних про виробника, державу виробництва, державу походження чи державу, в якій зареєстрований власник маркетингового дозволу на медичне застосування, або

є) історії створення, у тому числі даних чи документів про використані шляхи поставок;

4) *просування медичної продукції* – призначення чи рекомендація такої продукції пацієнту або оптова чи роздрібна торгівля нею;

5) *розмір підробленої медичної продукції* – її вартість (великий і особливо великий розмір), яка визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 5.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 5.1.4, щодо особливо уразливої людини;

2) щодо предмета, передбаченого статтею 5.1.8, в особливо великому розмірі.

Стаття 5.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 5.1.4, щодо уразливої людини;

2) щодо предмета, передбаченого статтею 5.1.8, у великому розмірі;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 5.1.4–5.1.8 чи 5.1.11, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) передбаченого статтями 5.1.7, 5.1.8 чи 5.1.11, з використанням медіа чи інформаційної системи;

6) передбаченого статтями 5.1.8, 5.1.11 чи 5.1.12, шляхом переміщування через митний кордон України;

7) передбаченого статтями 5.1.9–5.1.12, особою, яка уповноважена контролювати дотримання відповідних норм чи правил іншими особами.

Стаття 5.1.4. Примушування до надання згоди на вилучення анатомічних матеріалів людини

Особа, яка примушувала іншу людину шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини до надання згоди на вилучення в неї або її близької людини:

1) крові чи її компонентів для подальшого використання або

2) іншого анатомічного матеріалу для трансплантації чи виготовлення біоімплантата, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.5. Пропозиція або надання хабара за просування медичної продукції

Особа, яка за просування іншою особою медичної продукції:

1) запропонувала хабар або

2) надала його, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.6. Одержання, прохання або вимагання хабара за просування медичної продукції

Особа, яка за просування нею медичної продукції:

1) прийняла пропозицію хабара,

2) одержала хабар,

3) просила або

4) вимагала його, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.7. Діяльність у сфері охорони здоров'я без належного дозволу

Особа, яка без належного дозволу здійснювала діяльність у сфері охорони здоров'я з:

1) медичної практики,

2) виготовлення чи виробництва лікарського засобу,

3) ввезення в Україну лікарського засобу з метою його продажу або

4) продажу лікарського засобу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.8. Підроблення медичної продукції та поводження з нею

Особа, яка підроблену медичну продукцію:

1) виготовила,

2) набула,

3) зберігала,

4) переміщувала,

5) збула або

6) використала при наданні медичної послуги, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.9. Порушення санітарно-протиепідемічних норм та правил, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка порушила санітарні або санітарно-протиепідемічні норми чи правила, що створило реальну небезпеку поширення масового захворювання об'єктів рослинного або тваринного світу, значної чи тяжкої майнової шкоди, значної чи тяжкої шкоди здоров'ю, масового інфекційного чи неінфекційного захворювання людей або особливо тяжкої шкоди, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.1.10. Порушення санітарно-протиепідемічних норм та правил, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка порушила санітарні або санітарно-протиепідемічні норми чи правила, що з необережності спричинило масове інфекційне чи неінфекційне захворювання людей або тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.11. Незаконне поводження з небезпечною для життя людини продукцією

Особа, яка небезпечну для життя людини продукцію з метою збуту незаконно:

1) виготовила,
2) переробила,
3) набула,
4) випустила на ринок,
5) зберігала,
6) переміщувала або
7) збула її, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.12. Порушення правил поводження з інфекційними агентами, токсинами чи продуктами біотехнологій, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка при поводженні з інфекційним агентом, токсином чи продуктом біотехнології порушила правила їх:

1) виготовлення,
2) виробництва,
3) зберігання,
4) використання,
5) обліку,
6) переміщення або
7) утилізації,

що створило реальну небезпеку масового захворювання об'єктів тваринного чи рослинного світу, спричинення значної чи тяжкої майнової шкоди, значної чи тяжкої шкоди здоров'ю, масового інфекційного чи неінфекційного захворювання людей або особливо тяжкої шкоди, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.1.13. Порушення правил поводження з інфекційними агентами, токсинами чи продуктами біотехнологій, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка при поводженні з інфекційним агентом, токсином чи продуктом біотехнології порушила правила їх:

1) виготовлення,
2) виробництва,
3) зберігання,
4) використання,
5) обліку,
6) переміщення або
7) утилізації,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило масове інфекційне чи неінфекційне захворювання людей або тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.1.14. Клонування людини або незаконні біомедичні досліди щодо людини чи ембріона людини

Особа, яка

1) клонувала людину або
2) проводила незаконні біомедичні досліди щодо людини чи ембріона людини, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 5.1.15. Порушення порядку здійснення діяльності щодо анатомічних матеріалів

Особа, яка:

1) порушила порядок вилучення, зберігання, обміну чи транспортування анатомічного матеріалу людини,

2) пропонувала укласти чи уклала договір щодо такого матеріалу або

3) незаконно його рекламувала, –

вчинила проступок.

Стаття 5.1.16. Порушення права на безоплатну медичну допомогу

Медичний працівник, який, маючи обов'язок та можливість надати безоплатну медичну допомогу, звернувся з проханням або вимогою оплатити таку допомогу, а саме:

1) сплатити кошти, у тому числі благодійний чи членський внесок, або надати товар, послугу чи виконати роботу на користь певної особи як умову надання медичної допомоги,

2) набути необхідну для лікування медичну продукцію,

3) сплатити кошти за проведення медичного дослідження або

4) пройти таке дослідження у закладі охорони здоров'я, який здійснює його за плату, –

вчинив проступок.

Стаття 5.1.17. Незаконне поводження з продукцією, небезпечною для здоров'я людини чи довкілля

Особа, яка небезпечну для здоров'я людини чи довкілля продукцію з метою збуту незаконно:

1) виготовила,

2) виробила,

3) набула,

4) випустила на ринок,

5) зберігала,

6) переміщувала або

7) збула її, –

вчинила проступок.

Стаття 5.1.18. Порушення санітарно-протиепідемічних норм та правил, що з необережності спричинило значну шкоду

Особа, яка порушила санітарні або санітарно-протиепідемічні норми чи правила, що з необережності спричинило масове захворювання об'єктів рослинного чи тваринного світу або значну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 5.1.19. Порушення правил поводження з інфекційними агентами, токсинами чи продуктами біотехнологій, що з необережності спричинило значну шкоду

Особа, яка при поводженні з інфекційним агентом, токсином чи продуктом біотехнології, порушила правила їх:

1) виготовлення,

2) виробництва,

3) зберігання,

4) використання,

5) обліку,

6) переміщення або

7) утилізації,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило масове захворювання об'єктів рослинного чи тваринного світу або значну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Розділ 5.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ОБІГУ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

Стаття 5.2.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *допінг* – засіб чи метод, які належать до переліку заборонених Всесвітнім антидопінговим кодексом;

2) *значний розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів* – такий, що перевищує невеликий розмір і є меншим ніж великий розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;

3) *немедичне вживання наркотичного або одурманюючого засобу, психотропної речовини* – вживання наркотичного засобу чи психотропної речовини без призначення лікаря або одурманюючого засобу не за цільовим призначенням;

4) *одурманюючий засіб* – вид психоактивної речовини: синтетична речовина, препарат, засіб (що не є наркотичним засобом або психотропною речовиною) лікарського, промислового, побутового чи іншого призначення;

5) *прекурсор* – речовина, яка використовується для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини та включена до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого в установленому законом порядку;

6) *розмір наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів* – кількість предмета окремих злочинів (значний, великий, особливо великий розмір), передбачених цим Розділом, який визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, протидії їх незаконному обігу. Розмір аналогу наркотичного засобу чи психотропної речовини визначається відповідно до розміру того засобу чи речовини, аналогом якого він є;

7) *специфікація для виробництва чи виготовлення психоактивної речовини* – технічний документ, в якому визначено конкретні складові та умови, необхідні для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 5.2.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 5.2.9, 5.2.10, 5.2.13 чи 5.2.14, щодо особливо уразливої людини;

2) щодо предмета, передбаченого статтями 5.2.4–5.2.9, в особливо великих розмірах;

3) передбаченого статтями 5.2.4, 5.2.9 чи 5.2.10, щодо особливо небезпечного наркотичного засобу або психотропної речовини;

4) передбаченого статтями 5.2.4, 5.2.6, 5.2.9, 5.2.13 чи 5.2.14, із залученням малолітньої дитини.

Стаття 5.2.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 5.2.9, 5.2.10, 5.2.13 чи 5.2.14, щодо уразливої людини;

2) щодо предмета, передбаченого статтями 5.2.4–5.2.9, у великих розмірах;

3) передбаченого статтею 5.2.11, щодо прекурсора, обладнання, технології або специфікації, призначених для виробництва чи виготовлення особливо небезпечного наркотичного засобу або психотропної речовини;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) передбаченого статтями 5.2.4, 5.2.6, 5.2.9, 5.2.13 чи 5.2.14, із залученням неповнолітньої дитини;

7) передбаченого статтями 5.2.9 чи 5.2.14, з використанням медіа чи інформаційної системи;

8) передбаченого статтею 5.2.9 чи 5.2.14, у публічному місці;

9) передбаченого статтями 5.2.4–5.2.11 чи 5.2.14, в установі виконання покарання;

10) передбаченого статтями 5.2.4–5.2.7 чи 5.2.11, шляхом переміщування через митний кордон України;

11) передбаченого статтями 5.2.9, 5.2.10, 5.2.13 чи 5.2.14, особою, на яку покладено обов'язки щодо навчання, виховання чи піклування стосовно дитини або людини, яка перебуває під опікою чи піклуванням.

Стаття 5.2.4. Незаконний обіг наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу з метою збуту

Особа, яка наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналог з метою збуту незаконно:

1) виробила,
2) виготовила,
3) набула,
4) зберігала або
5) переміщувала, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.2.5. Незаконний обіг наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу без мети збуту

Особа, яка наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналог, в значних розмірах, без мети збуту незаконно:

1) виробила,
2) виготовила,
3) набула,
4) зберігала або
5) переміщувала, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.6. Незаконний обіг рослини або гриба, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, з метою збуту

Особа, яка рослину або гриб (частину рослини чи гриба), що містить наркотичний засіб чи психотропну речовину, з метою збуту незаконно:

1) посіяла,
2) вирощувала,
3) набула,
4) зберігала або
5) переміщувала, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.2.7. Незаконний обіг рослини або гриба, що містять наркотичний засіб чи психотропну речовину у значних розмірах, без мети збуту

Особа, яка рослину, гриб (частину рослини чи гриба), що містить наркотичний засіб чи психотропну речовину у значних розмірах, без мети збуту незаконно:

1) посіяла,
2) вирощувала,
3) набула,
4) зберігала або
5) переміщувала, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.8. Заволодіння наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом, рослиною чи грибом, що містить наркотичний засіб або психотропну речовину, прекурсором або обладнанням, призначеними для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналога

Особа, яка незаконно заволоділа:

1) наркотичним засобом,

2) психотропною речовиною,

3) їх аналогом,

4) рослиною або грибом (частиною рослини чи гриба), що містить наркотичний засіб чи психотропну речовину, або

5) прекурсором чи обладнанням, призначеними для виробництва або виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини чи їх аналога, −

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.9. Збут наркотичного засобу, психотропної речовини, їх аналога чи рослини або гриба, що містять наркотичний засіб чи психотропну речовину

Особа, яка збула:

1) наркотичний засіб,

2) психотропну речовину,

3) їх аналог,

4) рослину (її частину), що містить наркотичний засіб, психотропну речовину чи прекурсор, або

5) гриб (його частину), що містить наркотичний засіб або психотропну речовину, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.2.10. Незаконне введення психоактивної речовини чи допінгу в організм іншої особи

Особа, яка незаконно ввела наркотичний засіб, психотропну речовину, їх аналог, одурманюючий засіб чи допінг в організм іншої людини без її добровільної згоди, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.2.11. Незаконний обіг прекурсора, обладнання, технології або специфікації, призначених для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналога

Особа, яка прекурсор, обладнання, технологію або специфікацію, призначені для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналога незаконно:

1) виробила,

2) виготовила,

3) набула,

4) зберігала,

5) переміщувала або

6) збула,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.12. Надання або утримування приміщення для незаконного виробництва чи виготовлення психоактивних речовин

Особа, яка приміщення чи інше місце для незаконного виробництва або виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини чи їх аналога або обладнання для їх виробництва чи виготовлення:

1) надала, або

2) утримувала,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.13. Надання або утримування місця для немедичного вживання психоактивних речовин

Особа, яка для немедичного вживання наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу чи одурманюючого засобу:

1) надала приміщення чи інше місце для такого вживання або

2) утримувала його,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.14. Популяризація немедичного вживання психоактивних речовин чи допінгу

Особа, яка популяризувала немедичне вживання наркотичного засобу, психотропної речовини, їх аналога, одурманюючого засобу чи допінгу, а саме незаконно:

1) рекламувала такий засіб, речовину, аналог чи допінг,

2) поширила інформацію про пропозицію щодо набуття такого засобу, речовини, їх аналога чи допінгу,

3) у публічному місці вживала такий засіб, речовину, їх аналог чи допінг, або

4) схиляла до їх вживання,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.2.15. Порушення правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів

Особа, яка порушила правила обігу:

1) наркотичних засобів або психотропних речовин, крім тих, обіг яких обмежено і щодо яких допускаються виключення окремих заходів контролю,

2) рослин або грибів, що містять наркотичний засіб чи психотропну речовину,

3) прекурсорів, крім тих, обіг яких не обмежено, або

4) обладнання, призначеного для виробництва (виготовлення) наркотичного засобу або психотропної речовини,

що створило реальну небезпеку їх незаконного обігу,–

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 5.2.16. Незаконний обіг наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу в невеликих розмірах без мети збуту

Особа, яка наркотичний засіб, психотропну речовину або їх аналог у невеликих розмірах без мети збуту незаконно:

1) виробила,

2) виготовила,

3) набула,

4) зберігала або

5) переміщувала, –

вчинила проступок.

Стаття 5.2.17. Незаконний обіг рослини або гриба, що містять наркотичний засіб чи психотропну речовину у невеликих розмірах, без мети збуту

Особа, яка рослину або гриб (частину рослини чи гриба), що містить наркотичний засіб чи психотропну речовину у невеликих розмірах, без мети збуту незаконно:

1) посіяла,

2) вирощувала,

3) набула,

4) зберігала або

5) переміщувала, –

вчинила проступок.

Стаття 5.2.18. Незаконний обіг рослин, що містять прекурсор

Особа, яка рослину (її частину), що містить прекурсор, незаконно:

1) посіяла,
2) вирощувала,
3) набула,
4) зберігала,
5) переміщувала або
6) заволоділа нею, –

вчинила проступок.

Розділ 5.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ДОВКІЛЛЯ

Стаття 5.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *забруднення* – надходження у довкілля радіоактивних матеріалів, хімічних речовин, біологічних організмів або енергії, що призвело до негативних змін у стані біосфери, літосфери, гідросфери чи атмосфери. Забрудненням моря з суден є надходження в нього речовини, визначеної Додатками I (нафта) і II (шкідливі рідкі речовини наливом) до Міжнародної конвенції про запобігання забрудненню з суден 1973 року;

2) *засмічення* – розміщення сміття, відходів чи вторинної сировини у місцях, що не призначені для цього, яке не призвело до забруднення довкілля.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 5.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознакою складу злочину, яка підвищує на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;
2) з використанням службових повноважень чи професійних обов’язків або пов’язаних із ними можливостей;
3) на територіях чи об’єктах, що належать до природно-заповідного фонду України, чи інших територіях, що знаходяться під особливою охороною держави;
4) в місцевостях, оголошених зоною надзвичайної екологічної ситуації.

Стаття 5.3.3. Порушення правил убезпечення довкілля, що спричинило тяжку шкоду

Особа, яка порушила:

1) правила оцінки впливу на довкілля господарської чи іншого виду діяльності,
2) правила встановлення чи використання обов'язкових інженерних систем захисту довкілля або
3) інші правила убезпечення довкілля під час здійснення господарської чи підприємницької діяльності,

якщо таке діяння спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 5.3.4. Порушення правил убезпечення довкілля, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка порушила:

1) правила оцінки впливу на довкілля господарської чи іншого виду діяльності,
2) правила встановлення чи використання обов'язкових інженерних систем захисту довкілля або
3) інші правила убезпечення довкілля під час здійснення господарської чи підприємницької діяльності,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.3.5. Порушення правил убезпечення довкілля, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка порушила:

1) правила оцінки впливу на довкілля господарської чи іншого виду діяльності,

2) правила встановлення чи використання обов'язкових інженерних систем захисту довкілля або

3) інші правила убезпечення довкілля під час здійснення господарської чи підприємницької діяльності,

що створило реальну небезпеку спричинення смерті людини, тяжкої шкоди здоров'ю, тяжкої майнової шкоди або тяжкої шкоди довкіллю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.3.6. Забруднення довкілля, що спричинило тяжку шкоду

Особа, яка забруднила довкілля, що спричинило йому тяжку шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 5.3.7. Забруднення довкілля, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка забруднила довкілля, що з необережності спричинило йому тяжку шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.3.8. Забруднення довкілля, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка забруднила довкілля, що створило реальну небезпеку спричинення смерті людини, тяжкої шкоди здоров'ю, тяжкої майнової шкоди або тяжкої шкоди довкіллю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.3.9. Поводження з відходами або вторинною сировиною, що спричинило тяжку шкоду

Особа, яка незаконно:

1) збирала,

2) ввезла на територію України,

3) переміщувала транзитом через територію України,

4) зберігала,

5) захоронила,

6) утилізувала відходи чи вторинну сировину,

7) відновлювала місце утилізації відходів чи вторинної сировини або

8) здійснювала щодо відходів чи вторинної сировини дилерську, брокерську або наглядову діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 5.3.10. Поводження з відходами або вторинною сировиною, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка незаконно:

1) збирала,

2) ввезла на територію України,

3) переміщувала транзитом через територію України,

4) зберігала,

5) захоронила,

6) утилізувала відходи чи вторинну сировину,

7) відновлювала місце утилізації відходів чи вторинної сировини або

8) здійснювала щодо відходів чи вторинної сировини дилерську, брокерську або наглядову діяльність,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.3.11. Поводження з відходами або вторинною сировиною, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка незаконно:

1) збирала,

2) ввезла на територію України,

3) переміщувала транзитом через територію України,

4) зберігала,

5) захоронила,

6) утилізувала відходи чи вторинну сировину,

7) відновлювала місце утилізації відходів чи вторинної сировини або

8) здійснювала щодо відходів чи вторинної сировини дилерську, брокерську або наглядову діяльність,

що створило реальну небезпеку спричинення смерті людини, тяжкої шкоди здоров'ю, тяжкої майнової шкоди або тяжкої шкоди довкіллю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 5.3.12. Невжиття заходів щодо очищення довкілля, що спричинило тяжку шкоду

Особа, яка не вжила належних заходів щодо очищення забрудненого довкілля, що спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 5.3.13. Невжиття заходів щодо очищення довкілля, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка не вжила належних заходів щодо очищення забрудненого довкілля, що з необережності спричинило тяжку шкоду довкіллю, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 5.3.14. Невжиття заходів щодо очищення довкілля, що створило небезпеку спричинення шкоди

Особа, яка не вжила належних заходів щодо очищення забрудненого довкілля, що створило реальну небезпеку спричинення смерті людини, тяжкої шкоди здоров'ю, тяжкої майнової шкоди або тяжкої шкоди довкіллю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 5.3.15. Поводження з інформацією про стан довкілля

Службова особа, яка інформацію про стан забруднення довкілля:

1) знищила,

2) приховала або

3) спотворила, –

вчинила проступок.

Стаття 5.3.16. Порушення правил скидання та поховання у морських водах небезпечних матеріалів, речовин або відходів

Особа, яка:

1) порушила правила скидання або поховання у морських водах матеріалів чи речовин, шкідливих для життя або здоров'я людей, чи відходів, або

2) не повідомила спеціально відповідальній за те особі, уповноваженому органу чи організації, яка видає дозволи на скидання, інформацію про підготовлене або здійснене внаслідок крайньої потреби скидання чи невідворотні втрати шкідливих речовин або сумішей, що містять такі речовини понад встановлені норми, інших відходів, –

вчинила проступок.

Стаття 5.3.17. Перевищення допустимого рівня шуму

Особа, яка перевищила державні санітарні норми допустимих рівнів шуму, – вчинила проступок.

Книга шоста.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЕКОНОМІКИ

Розділ 6.1.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Стаття 6.1.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі.

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *чуже майно* – речі, готівкові та безготівкові гроші, цінні папери, цифрові речі, майнові права, які:

а) мають власника чи законного володільця та не знаходяться у власності чи законному володінні винної особи або

б) мають власника та знаходяться у законному володінні винної особи.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 6.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, щодо особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, з використанням викраденого або підробленого платіжного засобу чи інструменту;

3) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, поєднаного з насильством;

4) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, із застосуванням зброї або небезпечного предмета.

Стаття 6.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) передбаченого статтею 6.1.13–6.1.15, щодо людини (чи близької їй людини), у зв’язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов’язків, реалізацією її суб’єктивного права або виконанням юридичного обов’язку в публічних інтересах;

4) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.12, щодо гуманітарної допомоги чи благодійної пожертви;

5) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.12, щодо чужого майна, яка була ввірена особі чи перебувала в її віданні;

6) у складі простої групи;

7) з використанням службових повноважень чи професійних обов’язків або пов’язаних із ними можливостей;

8) передбаченого статтями 6.1.4–6.1.9, поєднаного з погрозою;

9) передбаченого статтею 6.1.13–6.1.15, загальнонебезпечним способом;

10) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 6.1.4. Викрадення чужої рухомої речі, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка викрала чуже рухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або
4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.1.5. Викрадення чужої рухомої речі, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка викрала чуже рухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або
4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило значну майнову шкоду, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.1.6. Викрадення чужої рухомої речі, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка викрала чуже рухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або
4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.1.7. Незаконне заволодіння чужим нерухомим майном або правом на майно, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа чужим нерухомим майном або правом на чуже рухоме чи нерухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або
4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.1.8. Незаконне заволодіння чужим нерухомим майном або правом на майно, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа чужим нерухомим майном або правом на чуже рухоме чи нерухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або
4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило значну майнову шкоду, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.1.9. Незаконне заволодіння чужим нерухомим майном або правом на майно, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа чужим нерухомим майном або правом на чуже рухоме чи нерухоме майно:

1) таємно,
2) відкрито,
3) з обманом потерпілої або іншої особи чи зловживанням їх довірою, або

4) шляхом примушування,

якщо таке діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.1.10. Незаконне використання чужого майна чи енергії або отримання послуги, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно та безоплатно:

1) використала чуже майно, не вилучаючи його,

2) використала електричну чи теплову енергію або

3) отримала послугу,

якщо таке діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.1.11. Незаконне використання чужого майна чи енергії або отримання послуги, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка незаконно та безоплатно:

1) використала чуже майно, не вилучаючи його,

2) використала електричну чи теплову енергію або

3) отримала послугу,

якщо таке діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.1.12. Незаконне використання чужого майна чи енергії або отримання послуги, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка незаконно та безоплатно:

1) використала чуже майно, не вилучаючи його,

2) використала електричну чи теплову енергію або

3) отримала послугу,

якщо таке діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.1.13. Знищення чи пошкодження чужого майна, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка знищила чи пошкодила чуже майно, що спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.1.14. Знищення чи пошкодження чужого майна, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка знищила чи пошкодила чуже майно, що спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.1.15. Знищення чи пошкодження чужого майна, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка знищила чи пошкодила чуже майно, що спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.1.16. Необережне знищення чи пошкодження чужого майна, що спричинило тяжку шкоду

Особа, яка з необережності знищила чи пошкодила чуже майно, що спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 6.1.17. Дрібне викрадення

Особа, яка викрала чуже рухоме майно, що спричинило неістотну майнову шкоду, –
вчинила проступок.

Стаття 6.1.18. Незаконне заволодіння знахідкою

Особа, яка незаконно заволоділа знайденим чи таким, що випадково опинилося в неї, чуже майно, вартість якого становить понад п'ятсот розрахункових одиниць, –
вчинила проступок.

Стаття 6.1.19. Незаконне використання чужого майна чи енергії або отримання послуги, що спричинило неістотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно та безоплатно:

1) використала чуже майно, не вилучаючи її,
2) використала електричну чи теплову енергію або
3) отримала послугу,

якщо таке діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –
вчинила проступок.

Розділ 6.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 6.2.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;
2) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;
3) з використанням медіа чи інформаційної системи;
4) з корисливого мотиву.

Стаття 6.2.2. Порушення майнового права інтелектуальної власності, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) відтворила, використала, поширила літературний чи художній твір, комп'ютерну програму, базу даних чи інший твір,
2) відтворила, використала чи поширила виконання, фонограму, відеограму чи програму організації мовлення, тиражувала чи поширила їх на носіях інформації або здійснила камкординг чи кардшейрінг,
4) використала наукове відкриття, винахід, корисну модель, промисловий зразок, компонування напівпровідникового виробу, сорт рослин чи породу тварин, раціоналізаторську пропозицію або привласнила авторство на них,
5) використала комерційне (фірмове) найменування, торговельну марку чи географічне зазначення,
6) використала відомості, що становлять комерційну таємницю, або, будучи особою, якій такі відомості відомі у зв'язку з професійною чи службовою діяльністю, розголосила їх, або
7) іншим способом порушила майнове право інтелектуальної власності,

якщо це спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.2.3. Порушення майнового права інтелектуальної власності, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) відтворила, використала, поширила літературний чи художній твір, комп'ютерну програму, базу даних чи інший твір,

2) відтворила, використала чи поширила виконання, фонограму, відеограму чи програму організації мовлення, тиражувала чи поширила їх на носіях інформації або здійснила камкординг чи кардшейрінг,

4) використала наукове відкриття, винахід, корисну модель, промисловий зразок, компонування напівпровідникового виробу, сорт рослин чи породу тварин, раціоналізаторську пропозицію або привласнила авторство на них,

5) використала комерційне (фірмове) найменування, торговельну марку чи географічне зазначення,

6) використала відомості, що становлять комерційну таємницю, або, будучи особою, якій такі відомості відомі у зв'язку з професійною чи службовою діяльністю, розголосила їх, або

7) іншим способом порушила майнове право інтелектуальної власності,

якщо це спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.2.4. Порушення майнового права інтелектуальної власності, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) відтворила, використала, поширила літературний чи художній твір, комп'ютерну програму, базу даних чи інший твір,

2) відтворила, використала чи поширила виконання, фонограму, відеограму чи програму організації мовлення, тиражувала чи поширила їх на носіях інформації або здійснила камкординг чи кардшейрінг,

4) використала наукове відкриття, винахід, корисну модель, промисловий зразок, компонування напівпровідникового виробу, сорт рослин чи породу тварин, раціоналізаторську пропозицію або привласнила авторство на них,

5) використала комерційне (фірмове) найменування, торговельну марку чи географічне зазначення,

6) використала відомості, що становлять комерційну таємницю, або, будучи особою, якій такі відомості відомі у зв'язку з професійною чи службовою діяльністю, розголосила їх, або

7) іншим способом порушила майнове право інтелектуальної власності,

якщо це спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 6.2.5. Порушення майнового права інтелектуальної власності, що спричинило неістотну майнову шкоду

Особа, яка порушила майнове право інтелектуальної власності, якщо це спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 6.2.6. Порушення майнового права інтелектуальної власності, що не спричинило майнової шкоди

Особа, яка порушила майнове право інтелектуальної власності, якщо це не спричинило майнової шкоди, –

вчинила проступок.

Стаття 6.2.7. Порушення особистого немайнового права інтелектуальної власності

Особа, яка з корисливого мотиву:

1) здійснила плагіат або

2) іншим способом порушила особисте немайнове право інтелектуальної

власності, –
вчинила проступок.

Розділ 6.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ФІНАНСІВ

Стаття 6.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *великий розмір підроблених грошей, цінних паперів або активів (доходів), одержаних злочинним шляхом,* – номінальна вартість підроблених грошей або цінних паперів, що в п'ятсот і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

2) *виготовлення підроблених грошей* – виготовлення таких грошей особою, яка не уповноважена на виготовлення грошових знаків, або особою, яка, будучи уповноваженою на виготовлення грошових знаків, виготовила їх з порушенням встановленого порядку;

3) *гроші* – грошові знаки грошової одиниці України, грошові знаки грошових одиниць іноземних держав, які:

а) перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної держави чи групи держав;

б) вилучені або вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

в) ще не випущені, але призначені для обігу як законний платіжний засіб;

4) *особливо великий розмір підроблених грошей, цінних паперів або активів (доходів), одержаних злочинним шляхом,* – номінальна вартість підроблених грошей або цінних паперів, що в п'ять тисяч і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

5) *предикатне діяння щодо легалізації (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхо*м, – вчинене на території України або території іншої держави посягання, яке має ознаки злочину, передбаченого цим Кодексом, внаслідок якого було отримано активи (доходи), незалежно від того, чи була особа засуджена за нього та чи встановлені всі фактичні ознаки цього посягання, включаючи особу, яка його вчинила;

6) *фінансові інтереси Європейського Союзу* – інтереси, визначені Директивою (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту і Ради від 5 червня 2017 року про боротьбу з шахрайством щодо фінансових інтересів Союзу за допомогою кримінального права.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 6.3.2. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що знижують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого пунктами 2–5 статті 6.3.6, щодо підроблених грошей, які особа на момент їх набуття сприймала як справжні.

Стаття 6.3.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтями 6.3.5, 6.3.6, 6.3.7, 6.3.8, 6.3.31 чи 6.3.32, в особливо великому розмірі.

Стаття 6.3.4. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) передбаченого статтями 6.3.5, 6.3.6, 6.3.7, 6.3.8, 6.3.31 чи 6.3.32, у великому розмірі;

2) передбаченого статтями 6.3.23–6.3.29, на оптовому енергетичному ринку;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 6.3.5–6.3.17, 6.3.19–6.3.22, 6.3.28–6.3.32, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) з використанням медіа чи інформаційної системи;

6) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

7) передбачених статтями 6.3.6, 6.3.8, 6.3.10, 6.3.11 шляхом переміщування через митний кордон України.

Стаття 6.3.5. Підроблення грошей

Особа, яка підробила гроші, тобто незаконно їх:

1) виготовила або

2) змінила, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.6. Поводження з підробленими грошима

Особа, яка підроблені гроші:

1) набула,

2) зберігала,

3) переміщувала,

4) збула,

5) розмістила або

6) ввела в обіг, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.7. Підроблення цінного паперу

Особа, яка цінний папір незаконно:

1) виготовила або

2) змінила, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.8. Поводження з підробленим цінним папером

Особа, яка підроблений цінний папір:

1) випустила,

2) набула,

3) зберігала,

4) переміщувала,

5) розмістила або

6) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.9. Викрадення платіжного засобу чи інструменту або його підроблення

Особа, яка платіжний засіб чи інструмент:

1) викрала,

2) незаконно створила або

3) незаконно змінила, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.10. Поводження з викраденим або підробленим платіжним засобом чи інструментом

Особа, яка викрадений або підроблений платіжний засіб чи інструмент:

1) набула,

2) зберігала,

3) переміщувала або

4) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.11. Виготовлення засобу, призначеного для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу або інструменту чи поводження з ним

Особа, яка предмет, у тому числі елемент захисту або компонент для захисту від підробки, комп'ютерну програму, дані або іншій засіб, спеціально призначений для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу чи інструменту:

1) виготовила,
2) набула,
3) зберігала,
4) переміщувала або
5) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.12. Несплата податку, збору чи єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка не сплатила:

1) податок чи збір, що входить у систему оподаткування і введений у встановленому законом порядку, або
2) єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування,

якщо таке діяння спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.3.13. Несплата податку, збору чи єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка не сплатила:

1) податок чи збір, що входить у систему оподаткування і введений у встановленому законом порядку, або
2) єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування,

якщо таке діяння спричинило значну майнову шкоду, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.14. Несплата податку, збору чи єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка не сплатила:

1) податок чи збір, що входить у систему оподаткування і введений у встановленому законом порядку, або
2) єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування,

якщо таке діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.15. Непогашення податкового боргу, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка не погасила борг зі сплати податку або збору шляхом:

1) незаконного використання майна, яке перебуває у податковій заставі чи під адміністративним арештом,
2) розпорядження ним без належного дозволу або
3) приховування такого майна,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.3.16. Непогашення податкового боргу, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка не погасила борг зі сплати податку або збору шляхом:

1) незаконного використання майна, яке перебуває у податковій заставі чи під адміністративним арештом,
2) розпорядження ним без належного дозволу або
3) приховування такого майна,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.17. Непогашення податкового боргу, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка не погасила борг зі сплати податку або збору шляхом:

1) незаконного використання майна, яке перебуває у податковій заставі чи під адміністративним арештом,

2) розпорядження ним без належного дозволу або

3) приховування такого майна,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.18. Несплата податку, збору чи єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка не сплатила:

1) податок чи збір, що входить у систему оподаткування і введений у встановленому законом порядку, або

2) єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування,

якщо таке діяння з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.19. Кредитне шахрайство, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка не повернула повністю або частково кредит, одержаний внаслідок подання нею завідомо неправдивої інформації банку чи іншій фінансовій установі, що спричинило істотну майнову шкоду кредитору, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.3.20. Кредитне шахрайство, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка не повернула повністю або частково кредит, одержаний внаслідок подання нею завідомо неправдивої інформації банку чи іншій фінансовій установі, що спричинило значну майнову шкоду кредитору, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.21. Кредитне шахрайство, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка не повернула повністю або частково кредит, одержаний внаслідок подання нею завідомо неправдивої інформації банку чи іншій фінансовій установі, що спричинило тяжку майнову шкоду кредитору, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.22. Використання інсайдерської інформації

Особа, яка, володіючи інсайдерською інформацією, до моменту її оприлюднення:

1) використала її для набуття за власний рахунок або за рахунок іншої особи фінансового інструменту, якого ця інформація стосується, чи для розпорядження таким інструментом, або

2) надала будь-якій особі рекомендації стосовно фінансового інструменту, щодо якого вона володіє інсайдерською інформацією, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.23. Розголошення інсайдерської інформації, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка розголосила інсайдерську інформацію, що спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.3.24. Розголошення інсайдерської інформації, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка розголосила інсайдерську інформацію, що спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.25. Розголошення інсайдерської інформації, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка розголосила інсайдерську інформацію, що спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.26. Маніпулювання на ринку капіталу та організованому товарному ринку

Особа, яка здійснила маніпулювання на ринку капіталу або організованому товарному ринку, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.27. Приховування інформації про діяльність емітента, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка інвестору в цінні папери:

1) не надала інформацію про діяльність емітента або

2) надала недостовірну інформацію про таку діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.3.28. Приховування інформації про діяльність емітента, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка інвестору в цінні папери:

1) не надала інформацію про діяльність емітента або

2) надала недостовірну інформацію про таку діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.29. Приховування інформації про діяльність емітента, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка інвестору в цінні папери:

1) не надала інформацію про діяльність емітента або

2) надала недостовірну інформацію про таку діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.30. Зловживання щодо фінансових інтересів Європейського Союзу

Особа, яка вчинила зловживання щодо фінансових інтересів Європейського Союзу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.31. Легалізація (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхом

Особа, яка:

1) набула чи використала активи (доходи), щодо яких фактичні обставини свідчать про їх одержання, прямо чи опосередковано, повністю чи частково, шляхом вчинення предикатного діяння, або володіла ними, крім особи, яка вчинила предикатне діяння,

2) перетворила або передала такі активи (доходи) з метою приховування чи маскування їх злочинного походження,

3) допомогала уникнути відповідальності особі, залученій до здійснення легалізації (відмивання), або

4) приховала чи маскувала справжній характер таких активів (доходів), джерела їх походження, місцезнаходження, розпорядження ними, переміщення або права на них, – вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.32. Легалізація (відмивання) активів (доходів), одержаних злочинним шляхом, вчинена з необережності

Особа, яка не знала, але повинна була і могла знати, що активи (доходи) одержані, прямо чи опосередковано, повністю чи частково, шляхом вчинення предикатного діяння, та:

1) набула їх,

2) використала їх або

3) володіла ними, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 6.3.33. Поводження з підробленими марками акцизного податку

Особа, яка підроблені марки акцизного податку:

1) виготовила,

2) використала при продажі товару,

3) набула,

4) зберігала,

5) переміщувала або

6) збула, –

вчинила проступок.

Стаття 6.3.34. Розголошення інсайдерської інформації

Особа, яка розголосила інсайдерську інформацію, –

вчинила проступок.

Стаття 6.3.35. Неналежне інформування про операції, які підлягають фінансовому моніторингу

Особа, яка спеціально уповноваженому органу:

1) не подала інформацію про операції, які підлягають фінансовому моніторингу,

2) несвоєчасно подала таку інформацію або

3) подала недостовірну інформацію про зазначені операції, –

вчинила проступок.

Стаття 6.3.36. Розголошення таємниці фінансового моніторингу

Особа, яка розголосила таємницю фінансового моніторингу, –

вчинила проступок.

Розділ 6.4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 6.4.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *значний розмір контрабанди* – вартість предмету контрабанди, яка в п’ятсот і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

2) *великий розмір контрабанди* – вартість предмету контрабанди, яка в п’ять тисяч і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці

3) *особливо великий розмір контрабанди* – вартість предмету контрабанди, яка в п’ятдесят тисяч і більше разів перевищує розмір розрахункової одиниці;

4) *фіктивні юридичні інструменти* – завідомо незаконні чи підроблені:

а) позов чи заява,
б) судове рішення,
в) акт органу державної влади чи органу місцевого самоврядування,
г) договір чи інший документ.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 6.4.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 6.4.4, щодо товарів в особливо великому розмірі.

Стаття 6.4.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 6.4.4, щодо підакцизних товарів;

2) передбаченого статтею 6.4.4, щодо товарів у великому розмірі;

3) передбачених статтями 6.4.8–6.4.13, щодо суб'єкта господарювання, який здійснює банківську діяльність чи діяльність з надання фінансових послуг;

4) передбаченого статтею 6.4.5, щодо банківської діяльності чи діяльності з надання фінансових послуг;

5) передбаченого статтею 6.4.5, щодо діяльності на ринку азартних ігор або випуску чи проведення лотерей;

6) передбаченого статтею 6.4.5, щодо виробництва підакцизних товарів і торгівлі ними;

7) передбаченого статтею 6.4.5, щодо будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками;

8) передбаченого статтею 6.4.4–6.4.13, 6.4.17, у складі простої групи;

9) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей.

Стаття 6.4.4. Контрабанда

Особа, яка товари у значному розмірі переміщувала через митний кордон України:

1) без передбаченого законом декларування,

2) поза митним контролем або

3) з приховуванням від митного контролю, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.4.5. Здійснення господарської діяльності без ліцензії

Особа, яка здійснила господарську діяльність без ліцензії на провадження такої господарської діяльності, яка відповідно до закону підлягає ліцензуванню, крім випадків, передбачених іншими статтями цього Кодексу, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.4.6. Фіктивне господарювання

Особа, яка створила чи використала суб'єкт господарської діяльності завідомо для:

1) приховування діяльності, за здійснення якої законом передбачена кримінальна чи адміністративна відповідальність,

2) незаконного одержання кредиту, платежу чи відшкодування або

3) несплати податку, збору чи єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.4.7. Встановлення контролю над суб'єктом господарювання (рейдерство)

Особа, яка встановила незаконний контроль над суб'єктом господарювання – юридичною особою шляхом використання завідомо фіктивних юридичних інструментів, а саме:

1) заблокувала чи обмежила фактичний доступ до голосування акціонера, учасника, члена виконавчого чи іншого органу суб'єкта господарювання,

2) спотворила рішення такого органу,

3) порушила чи обмежила переважне право на набуття цінних паперів цього суб'єкта господарювання, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.4.8. Доведення до неплатоспроможності, що спричинило істотну майнову шкоду

Власник, у тому числі кінцевий бенефіціарний власник (контролер), службова особа суб'єкта господарської діяльності або фізична особа-підприємець, яка вчинила дії у власних інтересах або інтересах третіх осіб, що завідомо призвели до неплатоспроможності суб'єкта господарської діяльності та спричинили істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.4.9. Доведення до неплатоспроможності, що спричинило значну майнову шкоду

Власник, у тому числі кінцевий бенефіціарний власник (контролер), службова особа суб'єкта господарської діяльності або фізична особа-підприємець, яка вчинила дії у власних інтересах або інтересах третіх осіб, що завідомо призвели до неплатоспроможності суб'єкта господарської діяльності та спричинили значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.4.10. Доведення до неплатоспроможності, що спричинило тяжку майнову шкоду

Власник, у тому числі кінцевий бенефіціарний власник (контролер), службова особа суб'єкта господарської діяльності або фізична особа-підприємець, яка вчинила дії у власних інтересах або інтересах третіх осіб, що завідомо призвели до неплатоспроможності суб'єкта господарської діяльності та спричинили тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.4.11. Дії у разі неплатоспроможності, що спричинили істотну майнову шкоду

Особа, яка під час здійснення щодо боржника процедури розпорядження майном, санації, ліквідації, реструктуризації або погашення боргів незаконно:

1) приховала, відчужила чи знищила майно або

2) знищила, пошкодила, приховала або підробила документи, що відображають фінансову чи господарську діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.4.12. Дії у разі неплатоспроможності, що спричинили значну майнову шкоду

Особа, яка під час здійснення щодо боржника процедури розпорядження майном, санації, ліквідації, реструктуризації або погашення боргів незаконно:

1) приховала, відчужила чи знищила майно або

2) знищила, пошкодила, приховала або підробила документи, що відображають фінансову чи господарську діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.4.13. Дії у разі неплатоспроможності, що спричинили тяжку майнову шкоду

Особа, яка під час здійснення щодо боржника процедури розпорядження майном, санації, ліквідації, реструктуризації або погашення боргів незаконно:

1) приховала, відчужила чи знищила майно або

2) знищила, пошкодила, приховала або підробила документи, що відображають фінансову чи господарську діяльність,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.4.14. Антиконкурентні узгоджені дії, що спричинили істотну майнову шкоду

Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, заборонені законодавством про захист економічної конкуренції, що спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.4.15. Антиконкурентні узгоджені дії, що спричинили значну майнову шкоду

Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, заборонені законодавством про захист економічної конкуренції, що спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.4.16. Антиконкурентні узгоджені дії, що спричинили тяжку майнову шкоду

Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, заборонені законодавством про захист економічної конкуренції, що спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.4.17. Порушення права на підприємницьку діяльність

Особа, яка створила незаконну перешкоду в реалізації права на підприємницьку діяльність, що призвело до неможливості її здійснення або до її обмеження, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 6.4.18. Незаконне поводження з комерційною чи банківською таємницею

Особа, яка відомості, що становлять комерційну чи банківську таємницю, незаконно:

1) зібрала,

2) розголосила або

3) використала, –

вчинила проступок.

Стаття 6.4.19. Приховування неплатоспроможності

Власник, у тому числі кінцевий бенефіціарний власник (контролер), службова особа суб'єкта господарської діяльності або фізична особа-підприємець, яка завідомо приховала неплатоспроможність суб'єкта господарської діяльності, –

вчинила проступок.

Стаття 6.4.20. Фіктивне банкрутство

Службова особа суб'єкта господарської діяльності або фізична особа-підприємець, яка надала кредитору (кредиторам) або державі завідомо неправдиву офіційну інформацію про неплатоспроможність, –

вчинила проступок.

Стаття 6.4.21. Порушення правил бухгалтерського обліку

Особа, відповідальна за організацію або здійснення бухгалтерського обліку суб'єкта господарської діяльності, яка:

1) не організувала бухгалтерський облік відповідно до законодавства або

2) не забезпечила його ведення у порядку, встановленому законодавством,

якщо внаслідок таких діянь неможливо встановити діяльність суб'єкта господарювання, її результати, фінансовий стан або оцінити майно, –

вчинила проступок.

Розділ 6.5.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Стаття 6.5.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *природні ресурси* – компоненти довкілля, природні об'єкти і природно-антропогенні об'єкти, у тому числі види дикої фауни, флори та грибів або їхні частини чи похідні, що використовуються або можуть бути використані при здійсненні господарської чи іншої діяльності як джерело енергії, продукт виробництва чи предмет споживання.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 6.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознакою складу злочину, яка підвищує на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 6.5.3–6.5.8, 6.5.10–6.5.12, 6.5.14, щодо видів рослинного чи тваринного світу, занесених до Червоної книги України, або видів дикої фауни, флори чи грибів, що перебувають під особливою охороною відповідно до актів Європейського Союзу;

2) передбаченого статтями 6.5.3–6.5.5 чи 6.5.14, щодо бурштину;

3) у складі простої групи;

4) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) на територіях чи об'єктах, що належать до природно-заповідного фонду України або є особливо цінними землями чи особливо охоронюваними лісами.

Стаття 6.5.3. Незаконне заволодіння природним ресурсом, який перебуває в природному стані, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа природним ресурсом, що перебуває в природному стані, а саме:

1) поверхневим шаром земель,

2) водами,

3) корисною копалиною,

4) деревом чи чагарником у лісі чи лісовому насадженні або

5) дикою твариною, що належить до хребетних,

якщо таке діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.5.4. Незаконне заволодіння природним ресурсом, який перебуває в природному стані, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа природним ресурсом, що перебуває в природному стані, а саме:

1) поверхневим шаром земель,

2) водами,

3) корисною копалиною,

4) деревом чи чагарником у лісі чи лісовому насадженні або

5) дикою твариною, що належить до хребетних,

якщо таке діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.5.5. Незаконне заволодіння природним ресурсом, який перебуває в природному стані, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа природним ресурсом, що перебуває в природному стані, а саме:

1) поверхневим шаром земель,
2) водами,
3) корисною копалиною,
4) деревом чи чагарником у лісі чи лісовому насадженні або
5) дикою твариною, що належить до хребетних,

якщо таке діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.5.6. Знищення або пошкодження рослинного чи тваринного природного ресурсу, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) знищила або пошкодила дерево чи чагарник у лісі чи лісовому насадженні,
2) умертвила або скалічила дику тварину, що належить до хребетних, за відсутності ознак жорстокого поводження з твариною,
3) порушила фітосанітарні правила чи правила щодо боротьби зі шкідниками рослин або
4) порушила ветеринарні правила чи інші правила охорони диких тварин,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.5.7. Знищення або пошкодження рослинного чи тваринного природного ресурсу, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) знищила або пошкодила дерево чи чагарник у лісі чи лісовому насадженні,
2) умертвила або скалічила дику тварину, що належить до хребетних, за відсутності ознак жорстокого поводження з твариною,
3) порушила фітосанітарні правила чи правила щодо боротьби зі шкідниками рослин або
4) порушила ветеринарні правила чи інші правила охорони диких тварин,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.5.8. Знищення або пошкодження рослинного чи тваринного природного ресурсу, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) знищила або пошкодила дерево чи чагарник у лісі чи лісовому насадженні,
2) умертвила або скалічила дику тварину, що належить до хребетних, за відсутності ознак жорстокого поводження з твариною,
3) порушила фітосанітарні правила чи правила щодо боротьби зі шкідниками рослин або
4) порушила ветеринарні правила чи інші правила охорони диких тварин,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.5.9. Необережне знищення або пошкодження рослинного чи тваринного природного ресурсу

Особа, яка:

1) знищила або пошкодила дерево чи чагарник у лісі чи лісовому насадженні,
2) умертвила або скалічила дику тварину, що належить до хребетних,
3) порушила фітосанітарні правила чи правила щодо боротьби зі шкідниками

рослин або

4) порушила ветеринарні правила чи інші правила охорони диких тварин,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.5.10. Порушення правил використання природного ресурсу, що спричинило істотну майнову шкоду

Особа, яка порушила правила використання:

1) земель,

2) вод або

3) надр,

що спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 6.5.11. Порушення правил використання природного ресурсу, що спричинило значну майнову шкоду

Особа, яка порушила правила використання:

1) земель,

2) вод або

3) надр,

що спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.5.12. Порушення правил використання природного ресурсу, що спричинило тяжку майнову шкоду

Особа, яка порушила правила використання:

1) земель,

2) вод або

3) надр,

що спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.5.13. Необережне порушення правил використання природного ресурсу

Особа, яка порушила правила використання:

1) земель,

2) вод або

3) надр,

що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.5.14. Збут або вивезення з України незаконно здобутого природного ресурсу

Особа, яка незаконно здобутий природний ресурс:

1) збула або

2) вивозила з України, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 6.5.15. Набуття або збут завідомо незаконно добутого природного ресурсу

Особа, яка, заздалегідь не обіцяючи, завідомо незаконно добутий природний ресурс:

1) набула або

2) збула, –

вчинила проступок.

Стаття 6.5.16. Незаконне заволодіння природним ресурсом, що спричинило

неістотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно заволоділа природним ресурсом, що перебуває у природному стані, а саме:

1) ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель,
2) поверхневим (ґрунтовим) шаром земель водного фонду,
3) водами,
4) корисною копалиною,
5) деревом чи чагарником у лісі чи лісовому насадженні або
6) дикою твариною, що належить до хребетних,

якщо таке діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –
вчинила проступок.

Стаття 6.5.17. Порушення правил полювання чи риболовлі

Особа, яка полювала чи рибалила:

1) заборонених до вполювання чи вилову диких тварин, що належать до хребетних,
2) у заборонений час,
3) у забороненому місці,
4) з використанням заборонених знарядь чи засобів,
5) забороненим способом або
6) без належного дозволу, –

вчинила проступок.

Стаття 6.5.18. Знищення або пошкодження природного ресурсу, що спричинило неістотну майнову шкоду

Особа, яка незаконно:

1) знищила чи пошкодила дерево або чагарник у лісі чи лісовому насадженні,
2) умертвила або скалічила дику тварину, що належить до хребетних,
3) порушила фітосанітарні правила чи правила щодо боротьби зі шкідниками рослин або
4) порушила ветеринарні правила чи інші правила охорони диких тварин,

якщо відповідне діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –
вчинила проступок.

Стаття 6.5.19. Виснаження природного ресурсу, що спричинило неістотну майнову шкоду

Особа, яка порушила правила використання:

1) земель,
2) вод або
3) надр,

якщо таке діяння призвело до їхнього виснаження, що спричинило неістотну майнову шкоду, –
вчинила проступок.

Стаття 6.5.20. Незаконні дії на континентальному шельфі України

Особа, яка природні ресурси на континентальному шельфі України незаконно:

1) досліджувала або
2) розвідувала, –

вчинила проступок.

Книга сьома.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА

Розділ 7.1.

ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВІД ОРГАНІЗОВАНОЇ
ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 7.1.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *координація злочинної діяльності організованих злочинних груп* – дії, які полягають у:

а) розподілі сфер впливу організованих злочинних груп;

б) забезпеченні взаємозв'язку між ними;

в) плануванні спільного вчинення злочинів такими групами;

г) скликанні злочинних зібрань;

2) *убезпечення злочинної діяльності організованої злочинної групи* – дії, які полягають у протидії:

а) загрозі виявлення та притягнення до кримінальної відповідальності учасників такої групи або

б) діяльності конкуруючих організованих злочинних груп.

Стаття 7.1.2. Ознака, що знижує тяжкість злочину на три ступеня

Ознакою, що знижує на три ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого пунктами 1 і 2 статті 7.1.5, пунктами 1 і 2 статті 7.1.9 цього Кодексу, якщо особа відмовилась від продовження дій, спрямованих на створення організованої злочинної групи, незаконного збройного формування чи його частини або від керівництва організованою злочинною групою, незаконним збройним формуванням чи їх частиною та надала органам правопорядку інформацію, яку вони інакше не могли б отримати, допомогла виявити, притягнути до кримінальної відповідальності інших учасників такої групи чи формування та запобігти їх подальшій злочинній діяльності.

Стаття 7.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.1.5 чи 7.1.9, якщо учасники організованої злочинної групи чи незаконного збройного формування володіють вогнепальною стрілецькою зброєю у кількості 10 чи більше одиниць або артилерійською зброєю, ракетою чи торпедою, радіоактивним матеріалом чи бойовою отруйною речовиною;

2) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище.

Стаття 7.1.4. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 7.1.5, якщо хоча б один учасник організованої злочинної групи володіє вогнепальною зброєю;

2) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

3) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 7.1.5. Створення організованої злочинної групи, керування нею, участь у ній або сприяння її діяльності

Особа, яка:

1) створила організовану злочинну групу,

2) керувала нею чи її структурною частиною,

3) керувала вчиненням злочину учасниками такої групи,

4) була учасником організованої злочинної групи,

5) сприяла діяльності організованої злочинної групи шляхом фінансування, надання інформації чи матеріальних засобів або

6) залучила нового учасника до організованої злочинної групи або до злочину, вчинюваного такою групою, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.1.6. Участь у злочинному зібранні

Особа, яка, будучи учасником організованої злочинної групи, взяла участь у зібранні з метою:

1) координації злочинної діяльності організованих злочинних груп,

2) розподілу доходів, одержаних ними злочинним шляхом,

3) фінансування, інформаційного чи матеріального забезпечення злочинної діяльності таких груп або

4) убезпечення їхньої злочинної діяльності, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.1.7. Злочинний вплив

Особа, яка встановлює або поширює злочинний вплив (злочинний лідер):

1) висунула вимогу, пов'язану з діяльністю організованої злочинної групи, щодо поведінки її учасників або поширенні цієї вимоги на інших осіб,

2) примушувала шляхом застосування насильства чи погрози до виконання такої вимоги,

3) представляла організовану злочинну групу у перемовинах з іншою особою щодо злочинної діяльності,

4) організувала зібрання представників організованих злочинних груп,

5) розпорядилася спільними активами однієї чи кількох організованих злочинних груп,

6) організувала, координувала злочинну діяльність на певній території чи в певній сфері або сприяє такій діяльності,

7) розв'язувала конфлікт між учасниками організованих злочинних груп з приводу їх злочинної діяльності або

8) надала допомогу іншій особі у розв'язанні протиправним способом проблем, обумовлених вчиненням кримінального правопорушення нею або щодо неї, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.1.8. Звернення для застосування злочинного впливу

Особа, яка звернулась до злочинного лідера щодо забезпечення законних чи незаконних інтересів шляхом використання ним злочинного впливу, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.1.9. Створення незаконного збройного формування, участь у ньому або сприяння його діяльності

Особа, яка:

1) створила незаконне збройне формування,

2) керувала ним чи частиною такого формування,

3) була його учасником,

4) сприяла діяльності збройного формування шляхом фінансування, надання інформації чи матеріальних засобів або

5) залучила нового учасника до збройного формування, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.1.10. Потурання організованій злочинній діяльності

Службова особа, яка не виконала покладеного на неї обов'язку щодо припинення злочину, передбаченого статтями 7.1.5–7.1.9 цього Розділу, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Розділ 7.2.
ЗЛОЧИНИ

ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВІД ТЕРОРИЗМУ

Стаття 7.2.1. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на три ступеня

Ознакою, що знижує на три ступеня тяжкість злочину, передбаченого пунктами 1 і 2 статті 7.2.7 цього Кодексу, є відмова особи від продовження керівництва терористичною групою і надання органам правопорядку інформації, яку вони інакше не могли б отримати, допомагаючи їм запобігти або пом'якшити наслідки злочину, виявити або притягнути до кримінальної відповідальності інших терористів, знайти докази або запобігти подальшій діяльності терористичної групи та вчиненню нею злочинів.

Стаття 7.2.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 7.2.7, якщо учасники терористичної групи володіють вогнепальною стрілецькою зброєю у кількості 10 чи більше одиниць або артилерійською зброєю, ракетою чи торпедою, радіоактивним матеріалом чи бойовою отруйною речовиною;

2) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище.

Стаття 7.2.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

2) передбаченого статтею 7.2.7, якщо терористична група є структурованою;

3) передбаченого статтями 7.2.4–7.2.9, із залученням неповнолітньої дитини;

4) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

5) передбаченого статтями 7.2.5, 7.2.6 чи 7.2.9, з використанням медіа чи інформаційної системи.

Стаття 7.2.4. Терористичний акт

Особа, яка з метою залякати населення або перешкодити діяльності органу державної влади, органу місцевого самоврядування, міжнародної організації, представництва іноземної держави чи юридичної особи, або примусити їх вчинити яку-небудь дію чи утриматися від її вчинення:

1) здійснила дії, спрямовані на заподіяння смерті чи тяжкої шкоди здоров'ю людини або порушення особистої свободи людини,

2) застосувала зброю чи небезпечний предмет,

3) застосувала або розпилила радіоактивний матеріал,

4) загальнонебезпечним способом знищила чи пошкодила майно,

5) захопила, утримувала, знищила чи пошкодила об'єкт критичної інфраструктури або порушила його належне функціонування,

6) захопила повітряне, морське судно, стаціонарну платформу, розташовану на континентальному шельфі, або засіб пасажирського чи вантажного транспорту,

7) заблокувала рух транспорту,

8) припинила постачання ресурсу, що має життєво важливе значення для населення (вода, електроенергія, газ, тепло, продукти харчування, лікарські засоби), чи перешкодила такому постачанню або

9) незаконно втрутилася в роботу інформаційної (автоматизованої), електронної комунікаційної, інформаційно-комунікаційної системи, електронної комунікаційної мережі із застосуванням шкідливих програмних чи технічних засобів, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.2.5. Погроза терористичним актом

Особа, яка погрожувала вчинити терористичний акт, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.2.6. Публічні заклики до тероризму або його виправдовування

Особа, яка публічно:

1) закликала до вчинення терористичного акту чи до поширення тероризму,

2) закликала до підтримки діяльності терористичної групи,

3) закликала до протидії антитерористичній діяльності,

4) виправдовувала терористичний акт, терористичну діяльність чи окремого терориста або

5) поширювала матеріали з такими закликами чи виправдуванням, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.2.7. Створення терористичної групи, участь у ній або сприяння її діяльності

Особа, яка:

1) створила терористичну групу,

2) керувала її діяльністю,

3) була учасником такої групи або

4) сприяла діяльності такої групи чи вчиненню злочину її учасником або іншою особою на виконання завдання терористичної групи, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.2.8. Фінансування та інша підтримка тероризму

Особа, яка надала кошти, матеріальні засоби чи інформацію або зібрала їх завідомо для:

1) вчинення злочину, передбаченого іншими статтями цього розділу,

2) приховування діяльності терористичної групи або злочину, вчиненого її учасником чи на виконання завдання терористичної групи,

3) поширення тероризму,

4) протидії антитерористичної діяльності або

5) підкупу службової особи з метою схилити її до потурання діяльності терористичної групи, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.2.9. Підготовка до терористичної діяльності

Особа, яка з метою здійснення терористичного акту, участі в діяльності терористичної групи чи фінансування тероризму:

1) проходила навчання,

2) проводила навчання,

3) вербувала іншу особу,

4) прибула до України чи держави-члена Європейського Союзу або переміщувалась транзитом через територію України,

5) залишила територію України чи держави-члена Європейського Союзу,

6) заволоділа матеріальними засобами, коштами чи інформацією або

7) склала чи використала підроблений офіційний документ, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 7.2.10. Потурання тероризму

Службова особа, яка не виконала покладеного на неї обов’язку щодо припинення злочину, передбаченого іншими статтями цього розділу, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Розділ 7.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗАГАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття 7.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *автоматична вогнепальна стрілецька зброя* – вогнепальна стрілецька зброя, яка може здійснювати кілька пострілів при одному натисканні на спусковий гачок;

2) *гладкоствольна мисливська зброя* – вогнепальна зброя, що має гладкий (без нарізів) канал ствола довжиною не менше 450 мм при загальній довжині зброї не менше 800 мм та конструкція якої призначена для здійснення одного пострілу за одне натискання спускового гачка. До такої зброї не належать мисливські карабіни, гладкоствольні рушниці зі свердловиною «парадокс» або «сюпра», комбіновані рушниці з одним чи кількома нарізними стволами, а також обрізи;

3) *незаконне зберігання зброї, її складових частин і компонентів чи боєприпасів* – володіння (незалежно від тривалості) без належного дозволу зброєю, її складовою частиною чи компонентом або боєприпасом, що знаходиться не при особі, а у визначеному цією особою місці (крім випадків зберігання зброї особою, яка мала (або член сім'ї якої мав) відповідний дозвіл, із простроченням їх дії);

4) *незаконне виготовлення зброї* – вчинені без належного дозволу дії зі створення чи перероблення зброї або створення зброї без передбаченого законодавством маркування;

5) *незаконне виготовлення боєприпасів* – вчинені без належного дозволу дії зі створення чи перероблення боєприпасів, придатних до здійснення пострілу;

6) *незаконний ремонт зброї, боєприпасів* – відновлення без належного дозволу характерних властивостей зброї чи боєприпасу шляхом заміни або реставрації зношеної чи непридатної частини, механізму, усунення дефекту, поломки чи пошкодження, налагодження нормального функціонування частин і механізмів, внаслідок якого зброя чи боєприпас стають придатними для використання за цільовим призначенням;

7) *складова частина (компонент) вогнепальної зброї* – елемент чи запасна деталь, спеціально призначені для вогнепальної стрілецької, артилерійської або ракетної зброї, без використання яких неможливе здійснення пострілу зі стрілецької, артилерійської зброї чи пуску ракети (ствол, корпус або ствольна коробка, затвор або барабан, вісь затвору або казенник, а також пристрій, призначений або адаптований для зменшення звуку, спричиненого пострілом);

8) *травматичний засіб* – вилучений з цивільного обігу або такий, що є предметом дозвільної системи, засіб, призначений для спричинення несмертельних уражень людині шляхом здійснення пострілу гумовою чи пластиковою кулею, електричного розряду або поширення сильнодійної хімічної речовини.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) з вогнепальною стрілецькою зброєю у кількості 10 чи більше одиниць або артилерійською зброєю, ракетою, торпедою, радіоактивним матеріалом чи бойовою отруйною речовиною;

2) з радіоактивними матеріалами у кількості, достатній, щоб викликати захворювання хоча б однієї людини на променеву хворобу 2, 3 або 4 ступеня чи достатній для виготовлення ядерного вибухового пристрою;

3) передбаченого статтею 7.3.8, щодо об'єкта критичної інфраструктури I категорії критичності.

Стаття 7.3.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) з автоматичною вогнепальною стрілецькою зброєю;

2) у складі простої групи;

3) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

4) передбаченого статтями 7.3.8 чи 7.3.9, з використанням медіа чи інформаційної системи;

5) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 7.3.4. Незаконний обіг зброї чи боєприпасів

Особа, яка боєприпаси до вогнепальної стрілецької зброї у кількості десять і більше одиниць або таку зброю незаконно:

1) набула,
2) виготовила,
3) відремонтувала,
4) зберігала,
5) переміщувала або
6) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.5. Незаконний обіг складових частин і компонентів зброї

Особа, яка пристрій, призначений чи адаптований для зменшення гучності звуку від пострілу або іншу складову частину чи компонент зброї (крім складової частини і компоненту гладкоствольної мисливської вогнепальної зброї) незаконно:

1) переміщувала через митний кордон України або
2) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.6. Незаконний обіг радіоактивних матеріалів чи небезпечних предметів

Особа, яка радіоактивний матеріал чи небезпечний предмет незаконно:

1) набула,
2) виготовила,
3) видозмінила,
4) зберігала,
5) використала,
6) розпилила,
7) переміщувала,
8) знищила,
9) захоронила або
10) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.7. Порушення правил обігу радіоактивних матеріалів чи небезпечних предметів, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Особа, яка радіоактивний матеріал чи небезпечний предмет з порушенням встановлених правил:

1) зберігала,
2) видозмінила,
3) розпилила,
4) використала,
5) переміщувала,
6) знищила,
7) захоронила або
8) збула,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило радіоактивне чи хімічне забруднення або тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.8. Посягання на об’єкт критичної інфраструктури

Особа, яка об’єкт критичної інфраструктури чи його устаткування, необхідне для функціонування цього об’єкта:

1) захопила,
2) утримувала,
3) знищила,
4) пошкодила або
5) порушила належне функціонування такого об’єкта, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.9. Неправдиве повідомлення про небезпеку для життя людей

Особа, яка повідомила органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, міжнародній організації або представництву іноземної держави, юридичній чи фізичній особі завідомо неправдиву інформацію про небезпеку:
1) для життя невизначеної кількості людей або
2) об’єкту критичної інфраструктури, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.3.10. Недотримання вимог щодо убезпечення від діяльності, яка становить підвищену небезпеку

Особа, яка не дотрималась вимог щодо:
1) охорони праці,
2) пожежної безпеки,
3) ядерної чи радіаційної безпеки на виробництві,
4) безпечного використання промислової продукції,
5) експлуатації будівель і споруд,
6) експлуатації електричних мереж чи електричного обладнання,
7) використання мереж газопостачання чи газового обладнання,
8) експлуатації обладнання чи устаткування з підвищеним тиском газів чи рідини,
9) експлуатації високочастотного обладнання,
10) експлуатації ліфтів, ескалаторів, канатних, канатно-крісельних доріг чи гірськолижних витягів,
11) експлуатації атракціонів,
12) зберігання зброї, боєприпасів чи інших небезпечних предметів або
13) утримання тварин,
що створило реальну небезпеку спричинення значної, тяжкої чи особливо тяжкої шкоди, –
вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.3.11. Незаконний обіг предметів, що перебували у зоні посиленого радіаційного контролю

Особа, яка предмет, що завідомо для неї перебував у зоні посиленого радіаційного контролю, незаконно:
1) переміщувала за межі такої зони,
2) набула або
3) збула, –
вчинила проступок.

Стаття 7.3.12. Порушення правил поведінки на об’єкті критичної інфраструктури

Особа, яка на об’єкті критичної інфраструктури:
1) перебувала без належного дозволу або
2) не виконала правомірну вимогу щодо дотримання правил безпеки на вказаному об’єкті, –
вчинила проступок.

Стаття 7.3.13. Незаконний обіг боєприпасів до вогнепальної стрілецької зброї у незначній кількості, гладкоствольної мисливської зброї

Особа, яка боєприпаси до вогнепальної стрілецької зброї у кількості до десяти одиниць, гладкоствольну мисливську зброю незаконно:

1) набула,
2) виготовила,
3) відремонтувала,
4) зберігала,
5) переміщувала або
6) збула, –

вчинила проступок.

Стаття 7.3.14. Незаконний обіг травматичних засобів, холодної або метальної зброї

Особа, яка травматичний засіб або холодну чи метальну зброю незаконно:

1) переміщувала в стані, який надає можливість негайного застосування, або
2) збула, –

вчинила проступок.

Стаття 7.3.15. Поширення завідомо неправдивої суспільно необхідної інформації

Особа, яка, будучи відповідальною за випуск новини в медіа, допустила до ефіру, тиражу або допису редакції в соціальній мережі завідомо неправдиву суспільно необхідну інформацію, –

вчинила проступок.

Розділ 7.4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.4.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;
2) передбаченого статтями 7.4.2, 7.4.3 чи 7.4.6, з використанням службових повноважень чи професійних обов’язків або пов’язаних із ними можливостей;
3) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 7.4.2. Створення небезпеки для польоту або плавання

Особа, яка:

1) привела у стан непридатності для експлуатації устаткування, споруду аеропорту, морського чи річкового порту,
2) привела у стан непридатності для експлуатації повітряне, морське чи річкове судно, що знаходиться в експлуатації,
3) привела у стан непридатності для експлуатації навігаційне обладнання,
4) незаконно втрутилася в експлуатацію навігаційного обладнання,
5) порушила роботу служби аеропорту, морського чи річкового порту або
6) повідомила завідомо неправдиву інформацію щодо польоту або плавання,

якщо таке діяння створило реальну небезпеку спричинення значної, тяжкої чи особливо тяжкої шкоди, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.4.3. Небезпечні дії у повітряному просторі

Особа, яка:

1) незаконно здійснила вибух або пуск ракети, піротехнічного засобу чи безпілотного літального апарату у повітряному просторі в межах встановлених повітряної траси, місцевої повітряної лінії, коридору, ешелону чи маршруту,

2) звела споруду у зоні повітряної лінії понад дозволену висоту чи не обладнала її сигнальними вогнями, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.4.4. Небезпечні дії на борту судна

Особа, яка під час перебування на борту повітряного, морського чи річкового судна, що перебуває у польоті чи плаванні:

1) застосувала насильство до особи, яка перебуває на борту судна,

2) привела у стан непридатності для експлуатації повітряне, морське чи річкове судно,

3) незаконно втрутилася в експлуатацію навігаційного обладнання,

4) привела у стан непридатності для експлуатації вантаж, розміщений на такому судні або

5) незаконно помістила на борт судна небезпечний предмет,

якщо таке діяння створило реальну небезпеку спричинення значної, тяжкої чи особливо тяжкої шкоди, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.4.5. Ненадання допомоги людям, що зазнали лиха в морі, або постраждалим від корабельної аварії

Капітан судна, який, маючи можливість надати допомогу без серйозної небезпеки для свого судна, його екіпажу і пасажирів, не надав її:

1) людині, що зазнала лиха, яку судно зустріло в морі чи на іншому водному шляху, або

2) екіпажу чи пасажирам іншого судна, з яким відбулося зіткнення судна, керованого цим капітаном, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 7.4.6. Пошкодження підводного трубопроводу або кабелю

Особа, яка пошкодила у відкритому морі підводний:

1) трубопровід,

2) високовольтний кабель або

3) кабель зв’язку, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.4.7. Порушення правил польотів

Особа, яка керуючи повітряним судном, не додержала встановлених маршруту, повітряної траси, коридору, ешелону або місця посадки, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.8. Неповідомлення капітаном відомостей про судно в разі зіткнення з іншим судном

Капітан, який не повідомив членам екіпажу чи пасажирам судна, з яким зіткнулося кероване ним судно, його назву, порт приписки, місце відправлення чи призначення, –

вчинив проступок.

Стаття 7.4.9. Небезпечне водіння

Особа, яка, будучи учасником наземного дорожнього руху або керуючи повітряним чи водним транспортним засобом, завідомо:

1) взяла участь в перегонах, які не є офіційними змаганнями,

2) змусила іншого учасника руху різко змінити швидкість, напрямок або вжити інших заходів щодо убезпечення руху, або

3) перешкодила руху в дозволеному для іншого учасника руху місці,

якщо це спричинило зіткнення, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.10. Порушення правил руху через залізничний переїзд

Особа, яка, керуючи наземним транспортним засобом, в'їхала на залізничний переїзд під час заборони руху через переїзд, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.11. Управління рухом транспорту або керування транспортним засобом особою, яка перебуває у стані сп'яніння

Особа, яка здійснювала управління рухом транспорту або керувала транспортним засобом та:

1) перебувала у стані сп'яніння під час управління рухом або руху транспорту,

2) відмовилась від проходження в установленому порядку огляду на стан сп'яніння або

3) вжила психоактивну речовину до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану сп'яніння, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.12. Допуск до керування транспортним засобом особи, яка не має права ним керувати

Власник, законний володілець транспортного засобу або уповноважена ними особа, що допустила до керування транспортним засобом іншу особу, яка завідомо:

1) не мала дозволу на керування таким засобом,

2) не могла керувати таким засобом за станом здоров'я або

3) перебувала у стані сп'яніння, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.13. Блокування руху транспорту

Особа, яка завідомо незаконно заблокувала рух транспорту:

1) з увімкненим проблисковим маячком чи спеціальним звуковим сигналом або

2) загального користування більше ніж на одну годину, –

вчинила проступок.

Стаття 7.4.14. Приховування дорожньо-транспортної події

Особа, яка, будучи учасником дорожньо-транспортної події, внаслідок якої спричинено шкоду здоров'ю або смерть людини:

1) знищила чи змінила сліди такої події за відсутності ознак кримінального правопорушення, передбаченого статтями 8.2.4 чи 8.2.8 цього Кодексу,

2) приховала номерний знак транспортного засобу або

3) відмовилася повідомити дані про себе чи керований нею транспортний засіб іншому учаснику події, –

вчинила проступок.

Розділ 7.5.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.5.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 7.5.3, щодо особливо уразливої людини.

Стаття 7.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим

Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 7.5.3, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтею 7.5.3, щодо близької людини або колишнього подружжя;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтею 7.5.3, із застосуванням зброї або небезпечного предмета чи іншого предмета, спеціально призначеного або заздалегідь підготовленого для спричинення шкоди життю чи здоров'ю людини;

5) передбаченого статтею 7.5.3, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

6) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

7) передбаченого статтями 7.5.5 чи 7.5.6 цього Кодексу, з використанням медіа чи інформаційної системи;

8) передбаченого статтею 7.5.3, під час засідання в суді, Верховній Раді України чи місцевій раді, під час голосування на виборчій дільниці чи дільниці з референдуму, під час проведення занять у навчальному закладі, під час руху в пасажирському літаку, пасажирському поїзді чи громадському транспорті.

Стаття 7.5.3. Агресивна поведінка

Особа, яка порушила публічний порядок чи спокій та виявила агресію щодо іншої людини чи групи людей, виражену в:

1) насильстві або

2) погрозі негайного спричинення шкоди здоров'ю або істотної, значної чи тяжкої майнової шкоди, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.5.4. Застосування зброї під час участі у масовому заході

Особа, яка застосувала зброю під час участі у мітингу, демонстрації чи іншому масовому заході, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.5.5. Пропаганда тоталітаризму

Особа, яка:

1) пропагувала, заперечувала або виправдовувала комуністичний, російський нацистський чи націонал-соціалістичний (нацистський, рашистський) тоталітарний режим,

2) виготовила матеріали із символікою комуністичного, російського нацистського чи націонал-соціалістичного (нацистського, рашистського) тоталітарного режиму або

3) поширила чи публічно використала такі матеріали, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.5.6. Публічні заклики до вчинення злочинів або їх виправдовування

Особа, яка:

1) публічно закликала інших осіб до вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину,

2) публічно виправдовувала вчинення іншою особою такого злочину або

3) поширила матеріали з такими закликами чи виправдуванням,

крім випадків публічних закликів, пропаганди або виправдовування, передбачених статтями 7.2.6, 7.5.5, 7.5.10, 7.6.18, 9.1.10, 11.3.3 цього Кодексу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.5.7. Бешкет

Особа, яка бешкетувала, порушивши публічний порядок чи спокій, а саме:

1) образливо та настирливо чіплялася до іншої людини всупереч її ясно вираженому небажанню спілкуватися,

2) брутально та гучно лаялася в публічному місці,

3) у нічний час галасувала або використовувала звуковідтворювальну, звукопідсилювальну апаратуру чи транспортний засіб без передбаченого його конструкцією глушника, або застосовувала звуковий сигнал транспортного засобу без крайньої потреби,

4) використовувала піротехнічний засіб,

5) перешкоджала учасникам весілля, церковної церемонії, похорону, культурного, мистецького, наукового чи освітнього заходу дією звукових, світлових, механічних чи хімічних факторів,

6) вторглася чи намагалася вторгнутися в тимчасово зачинене публічне місце всупереч забороні особи, яка слідкує за порядком,

7) знищила, пошкодила, забруднила чи іншим чином привела у непридатний для використання стан чуже майно чи об'єкт, що перебуває у публічному місці,

8) демонструвала статевий орган чи перебувала в повністю оголеному вигляді в публічному місці, крім спеціально визначеного місця для відпочинку нудистів,

9) публічно та у не відведеному для цього місці вчинила акт сечовипускання чи дефекації або

10) публічно здійснила дію сексуального характеру чи, перебуваючи в оголеному вигляді, її імітацію, –

вчинила проступок.

Стаття 7.5.8. Участь у бійці між трьома або більше особами

Особа, яка взяла участь у бійці між трьома або більше особами, –

вчинила проступок.

Стаття 7.5.9. Булінг

Особа, яка здійснила булінг (цькування) учасника освітнього процесу, –

вчинила проступок.

Стаття 7.5.10. Неповідомлення про випадки булінгу

Керівник закладу освіти, який не повідомив адміністративний орган у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку про випадки булінгу учасника освітнього процесу, –

вчинив проступок.

Стаття 7.5.11. Поводження з символікою тоталітарних режимів

Особа, яка на території України символіку воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, комуністичного, російського нацистського чи націонал-соціалістичного (нацистського, рашистського) тоталітарного режиму, у тому числі як сувенір, незаконно:

1) виготовила,

2) набула,

3) збула,

4) зберігала або

5) переміщувала, –

вчинила проступок.

Стаття 7.5.12. Публічні заклики до вчинення нетяжких злочинів чи їх виправдовування

Особа, яка:

1) публічно закликала інших осіб до вчинення злочину, який не є тяжким чи особливо тяжким,

2) публічно виправдовувала вчинення іншою особою такого злочину або

3) поширила матеріали з такими закликами чи виправдуванням, –

вчинила проступок.

Розділ 7.6.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 7.6.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *дитяча порнографія* – зображення у будь-який спосіб дитини чи особи, яка виглядає як дитина, у реальному чи змодельованому відверто сексуальному образі або задіяної у реальній чи змодельованій відверто сексуальній поведінці, або будь-яке зображення статевих органів дитини в сексуальних цілях;

2) *дитяча проституція* – дія сексуального характеру, вчинювана дитиною за винагороду, що надається або обіцяється за це їй або третій особі;

3) *експлуатація дитячої проституції* – систематичне отримання доходу від дитячої проституції;

4) *місце пам'яті* – визнане державою або органом місцевого самоврядування місце в знак пам'яті про померлу людину (групу людей) або про подію, пов'язану з загибеллю людини (людей);

5) *порнографічний показ* – спрямована на аудиторію демонстрація статевого органу, дій сексуального характеру або порнографічного предмета, у тому числі за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій;

6) *предмет дитячої порнографії* – фотографія, кіно- чи відеозапис, твір образотворчого мистецтва, матеріал або повідомлення, спеціальним змістом якого є зображення статевого органу або статевого акту у грубо натуралістичній, вульгарній формі із реальним чи змодельованим зображенням дитини;

7) *унікальна культурна цінність України* – культурна цінність, що належить до об'єктів національного культурного надбання, об'єктів культурної спадщини національного значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, унікальних пам'яток Музейного фонду України, особливо цінних, рідкісних документів чи колекцій.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.6.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.6.4 чи 7.6.5, щодо особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 7.6.8–7.6.11, щодо матеріального об'єкта Світової спадщини ЮНЕСКО.

Стаття 7.6.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.6.4 чи 7.6.5, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 7.6.8–7.6.11, щодо унікального документа Національного архівного фонду України або унікальної культурної цінності України;

3) передбаченого статтями 7.6.8–7.6.11, щодо культурної цінності чи об'єкта археологічної спадщини, що перебуває на тимчасово окупованій території України;

4) передбаченого статтею 7.6.8, щодо пам'ятника, місця поховання чи місця пам'яті, спорудженого на честь борців проти комуністичного, російського нацистського чи націонал-соціалістичного (нацистського, рашистського) тоталітарного режиму;

5) передбаченого статтею 7.6.8, щодо братської могили, декількох пам'ятників чи місця поховання або місця пам'яті масових жертв;

6) передбаченого статтею 7.6.12, щодо двох чи більше тварин;

7) у складі простої групи;

8) передбаченого статтею 7.6.12, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

9) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

10) передбаченого статтею 7.6.10 чи 7.6.11, поєднаного з вивезенням культурної цінності за межі території України з тимчасово окупованої території України;

11) передбаченого статтями 7.6.8–7.6.11, в особливий період чи в умовах надзвичайного стану.

Стаття 7.6.4. Дії, пов'язані з дитячою проституцією

Повнолітня особа, яка:

1) завербувала дитину для проституції,

2) схилила чи примусила дитину шляхом застосування насильства чи погрози щодо неї або її близької людини до проституції,

3) вчинила дію сексуального характеру з дитиною, яка займається проституцією, або

4) отримала дохід чи іншу вигоду від дитячої проституції, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.5. Залучення дитини до виготовлення дитячої порнографії

Повнолітня особа, яка дитину:

1) завербувала для виготовлення предмету дитячої порнографії або участі в порнографічному показі чи порнографічному видовищному заході,

2) схилила чи примусила шляхом застосування насильства чи погрози щодо дитини або її близької людини до виготовлення предмету дитячої порнографії або участі в порнографічному показі чи порнографічному видовищному заході або

3) використала під час такого виготовлення, показу чи заходу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.6. Дії, пов'язані з предметом дитячої порнографії

Повнолітня особа, яка предмет, що завідомо належить до дитячої порнографії:

1) набула,

2) зберігала,

3) переміщувала,

4) використала для отримання доходу чи іншої вигоди внаслідок будь-якого з діянь, передбачених пунктами 1–3 цієї статті, або

5) систематично переглядала чи прослуховувала або за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій отримувала доступ до такого предмета, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.7. Поширення предмета дитячої порнографії

Особа, яка предмет, що завідомо належить до дитячої порнографії:

1) пропонувала або зробила доступним для перегляду чи прослуховування іншою особою або

2) збула, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.8. Наруга над померлою людиною

Особа, яка:

1) осквернила тіло (останки, прах) померлої людини,

2) незаконно розкопала могилу чи здійснила доступ до місця поховання,

3) незаконно заволоділа тілом (останками, прахом) померлої людини або розчленувала його,

4) незаконно заволоділа предметом, який перебуває в могилі, іншому місці поховання чи на тілі (останках, праху) померлої людини,

5) незаконно знищила або пошкодила місце поховання померлої людини чи місце пам'яті або

6) осквернила місце поховання померлої людини чи місце пам'яті, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.9. Вандалізм

Особа, яка культурну цінність або документ Національного архівного фонду:

1) знищила, пошкодила, забруднила чи привела у непридатний для використання стан або

2) осквернила, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.10. Незаконне поводження з культурною цінністю (культурним об'єктом) або документом Національного архівного фонду

Особа, яка культурну цінність (культурний об'єкт) або документ Національного архівного фонду:

1) приховала,

2) вивезла з території України без належного дозволу,

3) набула чи отримала безоплатно таку цінність (об'єкт) або документ, що завідомо протиправно були вилучені у власника чи законного володільця,

4) не повернула їх після закінчення строку правомірного користування чи володіння ними або

5) незаконно заволоділа такою цінністю (об'єктом) чи документом, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.11. Незаконне заволодіння археологічним предметом

Особа, яка під час археологічних розвідок, розкопок, інших земляних чи підводних робіт із пошуку об'єктів археологічної спадщини виявила археологічний предмет та незаконно:

1) заволоділа ним або

2) збула його особі, яка не мала права володіти таким предметом, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 7.6.12. Жорстоке поводження з твариною

Особа, яка тварину, що належить до хребетних, незаконно:

1) умертвила,

2) ушкодила чи скалічила,

3) виснажила шляхом обмеження життєвого простору або доступу до їжі, води, повітря чи тепла,

4) піддала досліду або

5) нацькувала на іншу тварину, що належить до хребетних, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.6.13. Незаконне заволодіння ритуальним предметом, що знаходиться на могилі, місці поховання або місці пам'яті

Особа, яка незаконно заволоділа ритуальним предметом, що знаходиться на могилі, місці поховання або місці пам'яті, –

вчинила проступок.

Стаття 7.6.14. Втрата унікального документу Національного архівного фонду з необережності

Особа, яка з необережності втратила унікальний документ Національного архівного фонду, –

вчинила проступок.

Стаття 7.6.15. Ввезення культурних цінностей без посвідчення

Особа, яка ввезла на територію України культурну цінність без посвідчення, що підтверджує законність її набуття, –

вчинила проступок.

Стаття 7.6.16. Незаконні роботи на об'єкті археологічної спадщини

Особа, яка на об'єкті археологічної спадщини незаконно:

1) здійснила археологічну розвідку,

2) провела розкопку,

3) провела будівельні роботи,

4) здійснила випасання тварин чи інші сільськогосподарські роботи або

5) складувала вантаж чи засмітила відходами об'єкт археологічної спадщини, –

вчинила проступок.

Стаття 7.6.17. Незаконне заволодіння скарбом чи археологічним предметом

Особа, яка незаконно заволоділа:

1) знайденим скарбом, який має культурну цінність, або

2) археологічним предметом, який випадково опинився у неї, –

вчинила проступок.

Стаття 7.6.18. Пропаганда жорстокого поводження з тваринами

Особа, яка:

1) публічно закликала до жорстокого поводження з тваринами,

2) поширила матеріали із закликами до вчинення таких дій,

3) створила твір, що пропагує жорстоке поводження з тваринами, або

4) збула, поширила чи продемонструвала такий твір, –

вчинила проступок.

Розділ 7.7.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Стаття 7.7.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *інформаційна система* – інформаційна (автоматизована), електронна комунікаційна, інформаційно-комунікаційна система, електронна комунікаційна мережа;

2) *несанкціоноване діяння щодо інформаційної системи* – дія або бездіяльність в інформаційній системі, вчинена без належного дозволу власника інформації, уповноваженої ним особи або за відсутності інших передбачених законом підстав;

3) *шкідливий програмний засіб* – комп'ютерна програма, розроблена або пристосована для вчинення кримінального правопорушення, передбаченого цим Розділом;

4) *шкідливий технічний засіб* – пристрій, розроблений або пристосований для вчинення кримінального правопорушення, передбаченого цим Розділом;

5) *шкідливі дані (дані доступу)* – комп'ютерні паролі, коди доступу або інші дані, за допомогою яких здійснюється доступ до інформаційної системи, розроблені або пристосовані для вчинення кримінального правопорушення, передбаченого цим Розділом.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.7.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або

пов'язаних із ними можливостей;

3) передбаченого статтями 7.7.3–7.7.5, з використанням шкідливого програмного чи технічного засобу або шкідливих даних (даних доступу);

4) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

5) передбаченого статтями 7.7.3 чи 7.7.5, особою, яка має правомірний доступ до інформаційних систем або інформації з обмеженим доступом;

6) передбаченого статтями 7.7.3, 7.7.4 чи 7.7.5, з метою здійснення переказу грошей, майнових цінностей або віртуальної валюти.

Стаття 7.7.3. Незаконний доступ до інформаційної системи

Особа, яка незаконно отримала доступ до інформаційної системи або її частини, – вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.7.4. Незаконне перехоплення комп'ютерних даних

Особа, яка незаконно перехопила непублічну передачу комп'ютерних даних:

1) при їх виході з інформаційної системи,

2) при їх надходженні до інформаційної системи або

3) при операції з ними всередині інформаційної системи, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.7.5. Незаконне поводження з комп'ютерними даними

Особа, яка в інформаційній системі незаконно:

1) знищила комп'ютерні дані,

2) пошкодила комп'ютерні дані,

3) заблокувала комп'ютерні дані,

4) порушила цілісність комп'ютерних даних,

5) порушила порядок маршрутизації комп'ютерних даних або

6) спотворила процес обробки комп'ютерних даних, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.7.6. Незаконні діяння зі шкідливим програмним чи технічним засобом або шкідливими даними (даними доступу)

Особа, яка шкідливий програмний чи технічний засіб або шкідливі дані (дані доступу) незаконно:

1) виготовила,

2) набула,

3) переміщувала,

4) збула або

5) поширила, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Розділ 7.8.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО МІСТИТЬСЯ НА РЕЧОВИХ НОСІЯХ

Стаття 7.8.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *важливий особистий документ* – офіційний документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство або спеціальний статус особи, передбачений законами України «Про єдиний державний демографічний реєстр», «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»;

2) *офіційний документ* – документ, який складається, видається чи посвідчується з метою:

а) надання права чи звільнення від обов'язку або

б) підтвердження чи посвідчення певної події, явища, обставини або факту, що спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.8.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.8.4–7.8.7, щодо судового рішення.

Стаття 7.8.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.8.4–7.8.7, щодо важливого особистого документа;

2) передбаченого статтями 7.8.4–7.8.7, щодо документа на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або інших предметів, обіг яких відповідно до цього Кодексу є кримінальним правопорушенням;

3) передбаченого статтями 7.8.4–7.8.7, щодо документа для використання його як доказу під час досудового розслідування у кримінальному провадженні або в суді;

4) у складі простої групи;

5) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

6) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 7.8.4. Підроблення офіційного документа, його видання, збут чи використання

Особа, яка:

1) підробила офіційний документ з метою його використання ним чи іншою особою,

2) видала підроблений офіційний документ,

3) збула підроблений офіційний документ або

4) використала його, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.8.5. Незаконне заволодіння офіційним документом

Особа, яка незаконно заволоділа офіційним документом, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.8.6. Знищення, пошкодження чи приховання офіційного документа

Особа, яка незаконно:

1) знищила офіційний документ,

2) пошкодила або

3) приховала його, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.8.7. Використання чужого важливого особистого документа

Особа, яка незаконно використала завідомо чужий важливий особистий документ, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.8.8. Порушення вимог щодо маркування зброї чи вибухової речовини

Особа, яка на порушення встановлених законодавством вимог щодо маркування вогнепальної зброї чи вибухової речовини:

1) знищила,

2) видалила або

3) замінила чи підробила таке маркування, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.8.9. Незаконне виготовлення немаркованої зброї чи вибухової речовини або її переміщування через митний кордон України

Особа, яка немарковану зброю чи вибухову речовину:

1) виготовила або

2) переміщувала через митний кордон України, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.8.10. Знищення, підроблення або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу

Особа, яка ідентифікаційний номер, номер двигуна, шасі чи кузова або без належного дозволу панель з ідентифікаційним номером транспортного засобу:

1) знищила,

2) підробила або

3) замінила, –

вчинила проступок.

Розділ 7.9.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРИВАТНІЙ ТА СПОРТИВНІЙ СФЕРАХ

Стаття 7.9.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *функціонер чи працівник приватної сфери:*

а) службова особа юридичної особи приватного права – службова особа, яка у юридичній особі приватного права виконує організаційно-розпорядчі, адміністративно-господарські чи контрольно-ревізійні обов'язки на підставі закону, статуту, договору або рішення суду;

б) фізична особа, яка має найманих працівників;

в) штатний працівник юридичної особи приватного права;

г) особа, яка виконує роботу чи надає послугу відповідно до договору з такою юридичною особою;

д) особа, яка є найманим працівником фізичної особи;

2) *особа, яка здійснює діяльність у сфері спорту:*

а) спортсмен,

б) особа допоміжного спортивного персоналу,

в) власник, акціонер, керівник чи працівник юридичної особи, що організовує спортивне змагання чи сприяє його проведенню,

г) особа, уповноважена на проведення офіційного спортивного змагання, або

д) керівник чи працівник міжнародної спортивної організації, іншої компетентної спортивної організації, яка визнає змагання.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 7.9.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.9.6 чи 7.9.7, якщо їх предметом чи засобом був хабар у великому розмірі.

Стаття 7.9.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 7.9.4–7.9.7, у складі простої групи;

2) передбаченого статтями 7.9.4 чи 7.9.5, якщо їх предметом або засобом був хабар у великому розмірі;

3) передбаченого статтями 7.9.6 чи 7.9.7, якщо їх предметом або засобом був хабар у значному розмірі.

Стаття 7.9.4. Надання функціонеру чи працівнику приватної сфери хабара у значному розмірі

Особа, яка надала функціонеру чи працівнику приватної сфери хабар в значному розмірі, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.9.5. Одержання функціонером чи працівником приватної сфери хабара у значному розмірі

Функціонер чи працівник приватної сфери, який хабар в значному розмірі:

1) одержав,

2) просив надати або

3) вимагав, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 7.9.6. Підкуп з метою впливу на результати офіційного спортивного змагання

Особа, яка надала хабар особі, що здійснює діяльність у сфері спорту, з метою вплинути на результати офіційного спортивного змагання, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 7.9.7. Одержання хабара за вплив на результати офіційного спортивного змагання або маніпулювання офіційним спортивним змаганням

Особа, що здійснює діяльність у сфері спорту, яка одержала хабар:

1) за вплив на результати офіційного спортивного змагання або

2) у розмірі, що перевищує 250 розрахункових одиниць, внаслідок розміщення нею ставки на спорт щодо результатів офіційного спортивного змагання, в якому вона або її команда беруть участь, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 7.9.8. Надання функціонеру чи працівнику приватної сфери хабара в розмірі, що не є значним

Особа, яка надала функціонеру чи працівнику приватної сфери хабар в розмірі, що не є значним, –

вчинила проступок.

Стаття 7.9.9. Одержання хабара функціонером чи працівником приватної сфери в розмірі, що не є значним

Функціонер чи працівник приватної сфери, який хабар в розмірі, що не є значним:

1) одержав,

2) просив надати або

3) вимагав, –

вчинив проступок.

Стаття 7.9.10. Змова з метою впливу на результати офіційного спортивного змагання

Особа, яка вступила у змову щодо забезпечення певного результату офіційного спортивного змагання, –

вчинила проступок.

Книга восьма.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Розділ 8.1.
ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ ОСНОВ ПРАВОСУДДЯ

Стаття 8.1.1. Значення термінів, вжитих у Розділах 8.1–8.3 цього Кодексу

У Розділах 8.1–8.3 цього Кодексу відповідні терміни мають таке значення:

1) *суд* – державний орган, що входить до визначеної законом судової системи України та ухвалює загальнообов'язкові судові рішення;

2) *суддя* – громадянин України, який відповідно до Конституції України та закону призначений суддею, займає штатну суддівську посаду, а також присяжний.

Стаття 8.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 8.1.4, щодо особливо уразливої людини.

Стаття 8.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 8.1.4, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтею 8.1.4, щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 8.1.5 чи 8.1.6, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення;

6) передбаченого статтями 8.1.5 чи 8.1.6, з корисливого мотиву.

Стаття 8.1.4. Ухвалення свавільного судового рішення

Суддя, який ухвалив свавільне, тобто завідомо незаконне та необґрунтоване судове рішення, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 8.1.5. Незаконний вплив на суддю

Особа, яка здійснила незаконний вплив на суддю (чи його близьку людину) у зв'язку зі здійсненням правосуддя, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 8.1.6. Втручання в Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему

Особа, яка втрутилась в Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему з метою незаконно вплинути на:

1) об'єктивний і неупереджений розподіл матеріалів кримінального провадження між суддями з додержанням принципів черговості та однакової кількості проваджень для кожного судді;

2) визначення присяжних для судового розгляду з числа осіб, які внесені до списку присяжних, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Розділ 8.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

ПРОТИ СПРИЯННЯ ПРАВОСУДДЮ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 8.2.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 8.2.5, 8.2.7–8.2.11, щодо особливо уразливої людини.

Стаття 8.2.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 8.2.5, 8.2.7–8.2.11, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 8.2.5, 8.2.7–8.2.11, щодо людини (чи близької їй людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах;

3) у складі простої групи;

4) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) передбаченого статтями 8.2.3, 8.2.5, 8.2.6, 8.2.7, щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину;

6) передбаченого статтями 8.2.16–8.2.19, у разі надання показань, висновку або перекладу під присягою у суді;

7) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 8.2.3. Потурання вчиненню злочину

Службова особа державного органу, що здійснює правоохоронні функції, яка на порушення вимог закону:

1) не запобігла вчиненню злочину, про вчинення якого їй достовірно відомо,

2) не припинила злочин, що вчиняється в її присутності чи про вчинення якого їй достовірно відомо, або

3) не вжила заходів для затримання особи при вчиненні чи безпосередньо після вчинення нею злочину, –

вчинила злочин 1 ступеня

Стаття 8.2.4. Приховування злочину

Особа, яка заздалегідь не обіцяючи, переховувала іншу особу, крім члена своєї сім'ї або близького родича, яка завідомо вчинила злочин 5–9 ступеня тяжкості, або знаряддя, засіб чи слід вчинення такого злочину, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.5. Перешкоджання встановленню факту та обставин вчинення кримінального правопорушення

Особа, яка:

1) подала прокурору чи органу правопорядку завідомо неправдиву заяву (повідомлення) про вчинення кримінального правопорушення,

2) будучи підозрюваним чи обвинуваченим, обмовила іншу людину у вчиненні кримінального правопорушення,

3) примушувала учасника кримінального провадження до надання певних пояснень чи показань під час допиту, пред'явлення для впізнання або слідчого експерименту чи відмови від їх надання, або примушувала перекладача до завідомо неправильного перекладу, або

4) підробила, знищила чи зіпсувала доказ у кримінальному провадженні, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.6. Незаконний початок досудового розслідування

Прокурор, слідчий, детектив або дізнавач, який:

1) вніс завідомо для нього неправдиві відомості про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань або

2) незаконно здійснював досудове розслідування до внесення чи без внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.7. Безпідставне притягнення до кримінальної відповідальності

Прокурор, слідчий або детектив, який без визначених законом підстав:

1) повідомив особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення або

2) звернувся до суду з обвинувальним актом чи клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.8. Порушення права на захист

Суддя, прокурор, слідчий, детектив, дізнавач або співробітник оперативного підрозділу, який:

1) безпідставно не допустив захисника до участі у кримінальному провадженні,

2) своєчасно не залучив захисника для здійснення захисту за призначенням або

3) здійснив процесуальну дію без обов'язкової участі захисника, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.9. Розголошення службовою особою відомостей оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування або про заходи безпеки

Прокурор, слідчий, детектив, дізнавач, співробітник оперативного підрозділу або інша службова особа, яка розголосила відомості оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування або про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист, якщо такі відомості були довірені або стали відомі їй у зв'язку із її службовим становищем, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.10. Розголошення відомостей про заходи безпеки

Особа, яка розголосила відомості про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист, після письмового попередження прокурором, слідчим, детективом, дізнавачем або співробітником оперативного підрозділу про недопустимість їх розголошення, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.11. Неубезпечення особи, взятої під захист

Службова особа органу, на який покладено функції убезпечення особи, взятої під захист, яка не вжила передбачених законом заходів для убезпечення такої особи, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.12. Незаконний вплив на прокурора, слідчого, детектива, дізнавача, захисника, представника особи, судового експерта

Особа, яка здійснила незаконний вплив на прокурора, слідчого, детектива, дізнавача, співробітника оперативного підрозділу, захисника, представника особи, судового експерта (чи їх близьких людей) у зв'язку з виконанням ними службових повноважень чи професійних обов'язків, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.13. Підкуп учасника кримінального провадження або учасника судового процесу

Особа, яка учаснику кримінального провадження або учаснику судового процесу в суді будь-якої юрисдикції, який не є службовою особою, з метою домогтися надання певних пояснень, показань чи завідомо неправильного перекладу:

1) запропонувала хабар або

2) надала його, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.14. Прийняття пропозиції або одержання хабара учасником кримінального провадження або учасником судового процесу

Учасник кримінального провадження або учасник судового процесу в суді будь-якої юрисдикції, що не є службовою особою, який у зв'язку з наданням певних пояснень, показань чи завідомо неправильного перекладу:

1) прийняв пропозицію хабара,

2) одержав хабар,

3) просив надати або

4) вимагав його, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.15. Відмова свідка давати показання

Свідок, який відмовився без поважної причини надати показання під час досудового розслідування або в суді будь-якої юрисдикції, крім відмови давати показання щодо себе, членів своєї сім'ї чи близьких родичів, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.16. Неправдиві показання

Особа, яка надала завідомо неправдиві показання під час досудового розслідування або в суді будь-якої юрисдикції, крім підозрюваного або обвинуваченого, за винятків випадку, передбаченого пунктом 2 статті 8.2.4 цього Кодексу, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.17. Незаконні діяння щодо доказів

Особа, яка підробила, приховала, знищила чи зіпсувала доказ, що використовується у цивільному, господарському, адміністративному провадженні чи провадженні у справі про адміністративне правопорушення, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.18. Ненадання висновку або надання неправдивого висновку судовим експертом

Судовий експерт , який всупереч закону:

1) не надав висновок без поважної причини,

2) надав завідомо неправдивий висновок або

3) відмовився роз'яснити наданий ним висновок чи завідомо неправдиво роз'яснив його, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 8.2.19. Неправдивий переклад

Перекладач, який здійснив завідомо неправдивий переклад для органу, що здійснює досудове розслідування, або в суді будь-якої юрисдикції, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 8.2.20. Потурання вчиненню проступку

Службова особа державного органу, що здійснює правоохоронні функції, яка на порушення вимог закону:

1) не припинила проступок, що вчиняється в її присутності чи про вчинення якого їй достовірно відомо, або

2) не вжила заходів для затримання особи при вчиненні чи безпосередньо після вчинення нею проступку, –

вчинила проступок.

Стаття 8.2.21. Саботаж початку досудового розслідування

Службова особа, яка:

1) не вжила передбачених законом заходів за заявою (повідомленням) про вчинення кримінального правопорушення,

2) здійснила незаконний вплив на людину, яка звернулась із заявою (повідомленням) про вчинення кримінального правопорушення з метою відмовити її від подання такої заяви (повідомлення), або

3) не вжила передбачених законом заходів щодо виявленого нею кримінального проступку чи злочину 1–4 ступеня тяжкості), –

вчинила проступок.

Стаття 8.2.22. Розголошення слідчої таємниці

Особа, яка після письмового попередження прокурором, слідчим, детективом, дізнавачем або співробітником оперативного підрозділу про недопустимість розголошення відомостей оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування, розголосила такі відомості, –

вчинила проступок.

Стаття 8.2.23. Відмова судового експерта чи перекладача від виконання обов'язків

Судовий експерт чи перекладач, який без поважної причини відмовився від виконання покладених на нього обов'язків під час досудового розслідування, в суді або при здійсненні виконавчого провадження, крім випадків, передбачених статтею 8.2.18 цього Кодексу, –

вчинив проступок.

Стаття 8.2.4. Ненадання висновку або надання неправдивого висновку спеціалістом

Спеціаліст, який всупереч закону:

1) не надав висновок без поважної причини або

2) надав завідомо неправдивий висновок, –

вчинив проступок**.**

Стаття 8.2.25. Перешкоджання виконанню обов'язаів присяжного

Службова особа, яка перешкодила іншій особі виконати обов'язок присяжного, –

вчинила проступок.

Стаття 8.2.26. Злісне нез'явлення до суду

Присяжний, обвинувач або захисник, який без поважної причини не з'явився до суду, що три або більше разів спричинило відкладення судового засідання у кримінальному провадженні, –

вчинив проступок.

Стаття 8.2.27. Злісне ухилення від явки на виклик

Підозрювана чи обвинувачена особа, яка без поважної причини три або більше рази не прибув на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик судді або суду, –

вчинила проступок.

Розділ 8.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 8.3.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) передбаченого статтею 8.3.2 чи 8.3.3, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

3) передбаченого статтями 8.3.2, 8.3.3 чи 8.3.6, з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 8.3.2. Невиконання або перешкоджання виконанню судового рішення

Особа, яка, крім випадків, передбачених іншими статтями цього Кодексу:

1) не виконала ухвалене судом чи слідчим суддею судове рішення, що набрало законної сили, або

2) перешкоджала його виконанню, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.3.3. Незаконні діяння щодо майна, на яке накладено арешт, та майна, яке описане, підлягає конфіскації чи вилученню

Особа, яка:

1) відчужила, приховала, підмінила, пошкодила, знищила або здійснила інші незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, або майна, яке описане, якщо це майно було їй ввірене,

2) порушила обмеження (обтяження) права користуватися таким майном, якщо це майно було їй ввірене,

3) здійснила банківську операцію з коштами (вкладами), на які накладено арешт, будучи представником фінансової установи, або

4) вчинила дії, передбачені пунктами 1–3 цієї статті, щодо майна, яке підлягає конфіскації, або речі, яка підлягає вилученню, за рішенням суду, що набрало законної сили, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.3.4. Ухилення від відбування покарання у виді строкового ув'язнення

Особа, що відбуває покарання у виді строкового ув'язнення, якій було дозволено короткочасний виїзд і яка не повернулася без поважної причини до місця відбування покарання після закінчення строку виїзду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.3.5. Втеча затриманого або втеча з-під варти чи з місця ув'язнення

Особа, яка втекла від затримання, з-під варти або з місця ув'язнення, будучи:

1) затриманою за підозрою у вчиненні злочину,

2) взятою під варту або

3) такою, що відбуває арешт, строкове чи довічне ув'язнення, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 8.3.6. Невиконання рішення Європейського суду з прав людини або Міжнародного кримінального суду

Службова особа, яка не виконала:

1) рішення Європейського суду з прав людини або

2) вирок, постанову чи рішення з основоположного питання Міжнародного кримінального суду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 8.3.7. Ухилення від відбування засобу пробації

Особа, яка ухилилась від відбування засобу пробації, застосованого до неї на підставі пункту 4 частини 1 статті 3.5.2 цього Кодексу, –

вчинила проступок.

Стаття 8.3.8. Порушення вимог обмежувального засобу

Особа, яка без поважної причини порушила вимоги обмежувального засобу, призначеного судом, –

вчинила проступок.

Книга дев'ята.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДЕРЖАВИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розділ 9.1.
ЗЛОЧИНИ ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Стаття 9.1.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *військове формування держави-агресора* – збройні сили чи будь-яке інше військове формування, у тому числі іррегулярне збройне чи воєнізоване формування, кероване та фінансоване державою-агресором;

2) *держава-агресор:* держава, яка здійснює збройну агресію проти України; збройне чи воєнізоване формування держави-агресора; окупаційна адміністрація держави-агресора; підконтрольний державі-агресору самопроголошений орган, який узурпував виконання владних функцій на тимчасово окупованій території України; незаконне збройне чи воєнізоване формування, кероване та фінансоване державою-агресором;

3) *захід політичного характеру* – з'їзд, збори, мітинг, похід, демонстрація, конференція, круглий стіл тощо з питань внутрішньої чи зовнішньої політики;

4) *здійснення інформаційної діяльності* – створення, збирання, одержання, зберігання, використання чи поширення інформації з метою забезпечити підтримку державі-агресору та спричинити шкоду України;

5) *колабораційна та окупаційна діяльність* – діяння, визначені, відповідно, у статтях 9.1.8 та 9.1.9 цього Кодексу. Не вважається колабораційною або окупаційною діяльністю співпраця з державою-агресором, яка була:

а) вимушеною, тобто здійснюваною проти волі особи, яка вжила можливих за конкретних умов заходів, щоби не спричинити чи мінімізувати шкоду національній безпеці України, або

б) спрямованою виключно на забезпечення життєдіяльності населення чи інтересів громади, що не суперечать законам України і міжнародному праву.

Стаття 9.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.1.9, щодо об'єкта критичної інфраструктури I категорії критичності;

2) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище;

3) передбаченого статтями 9.1.4–9.1.5, 9.1.8–9.1.12, в умовах воєнного стану.

Стаття 9.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.1.8, щодо інформації, яка містить державну чи розвідувальну таємницю, або службової інформації у сфері оборони країни;

2) передбаченого статтею 9.1.9, щодо об'єкта критичної інфраструктури II чи III категорії критичності;

3) у складі простої групи;

4) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) передбаченого статтями 9.1.4, 9.1.5 чи 9.1.11, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

6) передбаченого статтями 9.1.10 чи 9.1.11, з використанням медіа або інформаційної системи;

7) передбаченого статтею 9.1.5, поєднаного з участю у бойових діях проти України;

8) передбаченого статтями 9.1.4–9.1.5, 9.1.8–9.1.12, в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

9) передбаченого статтею 9.1.4, якщо це спричинило захоплення державної влади в Україні, тимчасову втрату контролю над певною територією України чи іншу зміну основ конституційного ладу України;

10) передбаченого статтями 9.1.4–9.1.6, 9.1.8–9.1.12, особою, яка присягнула на вірність Україні чи народу України.

Стаття 9.1.4. Діяння, спрямовані на зміну чи повалення конституційного ладу України або на захоплення державної влади в Україні

Особа, яка вчинила діяння, спрямоване на:

1) насильницьку зміну конституційного ладу України,

2) повалення конституційного ладу України,

3) зміну територіальної цілісності України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, або

4) захоплення державної влади в Україні, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.5. Зрада Україні

Громадянин України, який зрадив Україні, а саме:

1) вступив у військове формування держави-агресора,

2) взяв участь у здійсненні акту агресії проти України,

3) надав державі-агресору допомогу у здійсненні акту агресії проти України або

4) надав допомогу іноземній державі чи її представнику у підривній діяльності проти національної безпеки України або

5) ініціював перед представником іноземної держави, іноземної організації або незаконного збройного формування вчинення ним діяння, передбаченого пунктами 1-4 цієї статті, чи погодився з його пропозицією вчинити таке діяння, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.6. Колабораційна діяльність

Громадянин України, який на тимчасово окупованій території України підтримав державу-агресора, добровільно співпрацюючи з нею, а саме:

1) організував чи проводив незаконні вибори або референдум,

2) організував чи проводив захід політичного характеру щодо реалізації або підтримки рішень чи дій держави-агресора, або брав активну участь у такому заході,

3) впроваджував стандарти освіти держави-агресора у закладах освіти, обіймаючи посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих функцій,

4) здійснював інформаційну діяльність,

5) передав активи, надав послуги чи виконав роботи для задоволення військових потреб держави-агресора,

6) зайняв посаду в окупаційній адміністрації держави-агресора або підконтрольному державі-агресору самопроголошеному органі, який узурпував

виконання владних функцій на тимчасово окупованій території України, або в установі чи організації, створеній такою адміністрацією чи таким органом, –
вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.7. Окупаційна діяльність

Іноземець або особа без громадянства, яка на тимчасово окупованій території України:

1) надала державі-агресору допомогу в здійсненні акту агресії проти України або в підривній діяльності проти України,

2) організовувала чи проводила незаконні вибори або референдум,

3) організовувала чи проводила захід політичного характеру щодо реалізації або підтримки рішень чи дій держави-агресора, або брала активну участь у такому заході,

4) впроваджувала стандарти освіти держави-агресора у закладах освіти, обіймаючи посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих функцій або здійснювала освітню діяльність за такими стандартами в закладах освіти України,

5) здійснювала інформаційну діяльність,

6) передала активи, надала послуги чи виконала роботи для задоволення військових потреб держави-агресора,

7) зайняла посаду, пов'язану з виконанням владних, організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських, контрольно-ревізійних чи реєстраційних обов'язків, в окупаційній адміністрації держави-агресора або підконтрольному державі-агресору самопроголошеному органі, який узурпував виконання владних функцій на тимчасово окупованій території України, або в установі чи організації, створеній такою адміністрацією чи таким органом, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.8. Шпигунство

Особа, яка:

1) ініціювала або погодилась виконати завдання іноземної держави, іноземної організації, незаконного збройного формування чи їх представника щодо збирання інформації, яка може бути використана на шкоду національній безпеці України,

2) зібрала для передавання або

3) передала таку інформацію іноземній державі, іноземній організації, незаконному збройному формуванню чи їх представнику, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.9. Диверсія

Особа, яка завідомо на шкоду національній безпеці України вчинила дії, спрямовані на:

1) знищення, пошкодження чи порушення режиму функціонування об'єкта критичної інфраструктури,

2) радіоактивне забруднення,

3) масове знищення людей чи спричинення шкоди їхньому здоров'ю,

4) масове захворювання об'єктів тваринного чи рослинного світу,

5) підняття бунту у військовій частині, військовій установі чи на військовому кораблі або

6) здійснення збройного нападу на військову частину, військову установу, військовий підрозділ чи військовий корабель, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.1.10. Публічні заклики до вчинення злочину проти національної безпеки України

Особа, яка:

1) публічно закликала до вчинення злочину, передбаченого статтями 9.1.4–9.1.9 чи 9.1.11, або

2) поширювала матеріали із такими закликами, –
вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.1.11. Виправдовування збройної агресії проти України

Особа, яка:

1) публічно виправдовувала збройну агресію проти України або тимчасову окупацію частини території України,

2) публічно заперечувала таку агресію чи окупацію, зокрема шляхом представлення збройної агресії проти України як внутрішнього конфлікту,

3) публічно вихваляла чи звеличувала державу-агресора, її органи влади чи осіб, які виконують їхні функції, або

4) розповсюджувала матеріали, що містять таке виправдовування, заперечення, вихваляння чи звеличування, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Розділ 9.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ РЕЖИМУ ТАЄМНИЦІ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДЕРЖАВІ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.2.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) щодо державної таємниці із ступенем секретності «особливої важливості»;

2) особою, якій відповідна інформація була довірена або стала відома у зв'язку з виконанням службових повноважень чи професійних обов'язків;

3) в умовах воєнного стану;

4) передбаченого статтями 9.2.2, 9.2.3 чи 9.2.4, з використанням медіа або інформаційної системи;

5) передбаченого статтями 9.2.3 чи 9.2.4, з корисливого мотиву.

Стаття 9.2.2. Незаконне розголошення державної чи розвідувальної таємниці або службової інформації

Особа, яка, крім випадків, передбачених статтею 9.1.8 цього Кодексу, незаконно розголосила відомості, що завідомо становлять:

1) державну чи розвідувальну таємницю або

2) службову інформацію у сфері оборони країни, зокрема створену або отриману під час оперативно-розшукової чи контррозвідувальної діяльності, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.2.3. Несанкціоноване поширення інформації про направлення чи переміщення товарів військового призначення

Особа, яка, крім випадків, передбачених статтею 9.1.8 цього Кодексу, в особливий період поширила раніше не розміщену у відкритому доступі Генеральним штабом Збройних Сил України, Міністерством оборони України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України чи Службою безпеки України або в офіційному джерелі країни-партнера інформацію про:

1) направлення в Україну або з України озброєння чи інших товарів військового призначення або

2) їх переміщення територією України чи за кордоном, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.2.4. Несанкціоноване поширення інформації про переміщення або розміщення військових формувань України

Особа, яка, крім випадків, передбачених статтею 9.1.8 цього Кодексу, в особливий період поширила раніше не розміщену у відкритому доступі Генеральним штабом Збройних

Сил України, Міністерством оборони України або іншим уповноваженим державним органом інформацію про:

1) розташування підрозділу Збройних Сил України чи іншого утвореного відповідно до законів України військового формування, за можливості його ідентифікації на місцевості, або

2) переміщення такого підрозділу, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.2.5. Необережне розголошення державної таємниці

Особа, яка з необережності розголосила відомості, що становлять державну чи розвідувальну таємницю, якщо такі відомості були довірені або стали відомі їй у зв'язку з її службовим становищем, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.2.6. Необережна втрата носія інформації, що містить державну таємницю

Особа, яка з необережності через порушення порядку поводження з ними втратила:

1) довірений їй документ чи інший речовий носій секретної інформації, що містить державну таємницю, або

2) довірений їй предмет, відомості про який становлять державну чи розвідувальну таємницю, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.2.7. Незаконні знищення або зміна відомостей, що становлять державну, розвідувальну таємницю чи службову інформацію у сфері оборони країни

Особа, яка відомості, що становлять державну, розвідувальну таємницю чи службову інформацію у сфері оборони країни, незаконно:

1) знищила або

2) змінила, –

вчинила проступок.

Розділ 9.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ПЕРЕТИНАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ ТА МІГРАЦІЙНОГО РЕЖИМУ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *особливо експлуататорські умови праці* – умови праці, зокрема обумовлені гендерною чи іншою дискримінацією, за яких спостерігається різка невідповідність умов праці нелегального працівника умовам праці легально найнятого працівника, що впливає на здоров'я чи безпеку людини або принижує людську гідність;

2) *незаконне перетинання державного кордону* – його перетинання:

а) поза пунктами пропуску через державний кордон України або

б) у пункті пропуску через державний кордон України без відповідного документа або з використанням документа, що містить недостовірні відомості.

Не вважаються незаконним перетинанням державного кордону випадки, коли іноземці чи особи без громадянства з наміром отримати притулок чи бути визнаними в Україні біженцями або особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, під час в'їзду в Україну незаконно перетнули державний кордон України і перебувають на території України протягом часу, необхідного для звернення із заявою про надання притулку чи заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує або тимчасового

додаткового захисту, відповідно до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Стаття 9.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.3.7, щодо особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 9.3.5–9.3.7, щодо ста чи більше громадян третьої країни.

Стаття 9.3.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.3.7, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 9.3.5–9.3.7, щодо десятьох чи більше громадян третьої країни;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 9.3.5 чи 9.3.7, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

5) вчинення злочину, передбаченого статтею 9.3.7, якщо нелегальна зайнятість супроводжувалась особливо експлуататорськими умовами праці;

6) передбаченого статтями 9.3.5–9.3.6, способом, небезпечним для життя людини, яку незаконно переміщували через державний кордон України;

7) передбаченого статтею 9.3.7, роботодавцем, який, хоч і не був звинувачений або засуджений за злочин, передбачений статтею 4.4.6 цього Кодексу, але використовував роботу чи послуги громадянина третьої країни, що незаконно перебуває на території України чи держави-члена Європейського Союзу, розуміючи, що він чи вона є жертвою торгівлі людьми;

8) в особливий період чи в умовах надзвичайного стану;

9) передбаченого статтями 9.3.5–9.3.6, з корисливого мотиву.

Стаття 9.3.4. Незаконне перетинання державного кордону України особою, якій заборонено перебувати на території України

Іноземець чи особа без громадянства, якій заборонено в'їзд на територію України, що незаконно перетнула державний кордон України, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.3.5. Переміщення особи через державний кордон України

Особа, яка незаконно переміщувала іншу особу через державний кордон України, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.3.6. Сприяння незаконному перетинанню державного кордону України, проїзду через територію України чи держави-члена Європейського Союзу або проживанню в ній

Особа, яка сприяла:

1) іншій особі в незаконному перетинанні нею державного кордону України,

2) особі, яка не є громадянином України чи держави-члена Європейського Союзу, в'їхати або проїхати через територію України чи держави-члена Європейського Союзу з порушенням їх законів про в'їзд чи транзит іноземців, або

3) особі, яка не є громадянином України чи держави-члена Європейського Союзу, у проживанні на території України чи держави-члена Європейського Союзу з порушенням їх законів про проживання іноземців, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.3.7. Забезпечення нелегальної зайнятості двох чи більше працівників

Роботодавець, який забезпечив нелегальну зайнятість двом чи більше громадянам третьої країни, що незаконно перебувають на території України чи держави-члена Європейського Союзу, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.3.8. Незаконне перетинання державного кордону України

Особа, крім громадянина України, що повертається в Україну, яка незаконно перетнула державний кордон України, –

вчинила проступок.

Стаття 9.3.9. Самовільна зміна демаркації державного кордону України

Особа, яка після демаркації державного кордону України прикордонний знак:

1) вилучила,
2) переміщувала або
3) знищила, –

вчинила проступок.

Стаття 9.3.10. Забезпечення нелегальної зайнятості працівника

Роботодавець, який забезпечив нелегальну зайнятість громадянину третьої країни, що незаконно перебуває на території України чи держави-члена Європейського Союзу, –

вчинив проступок.

Розділ 9.4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.4.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.4.3, щодо особливо уразливої людини;
2) в умовах воєнного стану.

Стаття 9.4.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину, передбаченого статтею 9.4.3:

1) щодо уразливої людини;
2) щодо людини (чи близької їй людини) у зв’язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов’язків, реалізацією її суб’єктивного права або виконанням юридичного обов’язку в публічних інтересах;
3) у складі простої групи;
4) із застосуванням зброї або небезпечного предмета;
5) у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;
6) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану;
7) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення;
8) з мотиву належності до певної соціальної групи.

Стаття 9.4.3. Катування

Публічна службова особа або інша особа, що виступає як офіційна, або особа, що діє з підбурювання офіційної особи, з її відома чи за її мовчазної згоди, яка спричинила потерпілій

людині сильний біль або фізичне чи моральне страждання шляхом застосування насильства або погрози з метою:

1) примусити потерпілу чи іншу людину вчинити дії, що суперечать їх волі,

2) отримати від потерпілої чи іншої людини відомості або зізнання,

3) покарати потерпілу чи іншу людину за дії, скоєні нею чи іншою людиною або в скоєнні яких потерпіла чи інша людина підозрюється, або

4) залякати чи дискримінувати потерпілу чи іншу людину, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.4.4. Спричинення публічною службовою особою тяжкої майнової шкоди з необережності

Публічна службова особа, яка не виконала або неналежно виконала свої службові повноваження, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.4.5. Спричинення публічною службовою особою значної майнової шкоди з необережності

Публічна службова особа, яка не виконала або неналежно виконала свої службові повноваження, що з необережності спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 9.4.6. Неособисте голосування народного депутата України

Народний депутат України, який на пленарному засіданні Верховної Ради України:

1) проголосував замість іншого народного депутата України або

2) надав можливість іншому народному депутату України проголосувати замість себе, –

вчинив проступок.

Розділ 9.5.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ

Стаття 9.5.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *законні активи (доходи) особи* – активи (доходи), правомірно отримані особою, уповноваженою на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, із законних джерел, зокрема визначених пунктами 7 і 8 частини першої статті 46 Закону України «Про запобігання корупції», протягом часу виконання нею цих функцій. При визначенні різниці між вартістю набутих активів та законними активами особи не враховуються ті, які є предметом провадження у справах про визнання активів необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави, а також стягнуті в дохід держави в рамках такого провадження;

2) *набуття активів (доходів)* – їх набуття у власність:

а) особою, уповноваженою на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування,

б) іншою фізичною чи юридичною особою, якщо доведено, що таке набуття було здійснено за дорученням особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, або

в) іншою фізичною чи юридичною особою, якщо доведено, що особа, уповноважена на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, може прямо чи опосередковано вчиняти щодо таких активів дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;

3) *працівник публічної сфери:*

а) штатний працівник юридичної особи публічного права, який не є публічною службовою особою;

б) особа, яка виконує роботу чи надає послугу відповідно до договору з такою юридичною особою.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 9.5.13–9.5.16, якщо його предметом чи засобом був хабар у великому розмірі;

2) передбаченого статтею 9.5.17, щодо активів, вартість яких більше ніж на триста тисяч розрахункових одиниць перевищує законні активи особи;

3) передбаченого статтями 9.5.4–9.5.12 чи 9.5.14, з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище.

Стаття 9.5.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 9.5.13–9.5.16, якщо його предметом чи засобом був хабар у значному розмірі;

2) передбаченого статтею 9.5.17, щодо активів, вартість яких більше ніж на сто тисяч розрахункових одиниць перевищує законні активи особи;

3) передбаченого статтею 9.5.14, за вчинення чи невчинення в інтересах іншої особи незаконної дії;

4) у складі простої групи;

5) в особливий період чи під час надзвичайного стану.

Стаття 9.5.4. Зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, що спричинило істотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка вчинила зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, а саме незаконно:

1) надала майно, що перебуває в державній чи комунальній власності, в користування (оренду, лізинг) іншій особі або сприяла такому наданню,

2) одержала кредит, субсидію, субвенцію, дотацію, пільгу чи сприяла іншій особі в їх одержанні,

3) звільнила себе чи іншу особу від обов'язкового платежу, кредитного зобов'язання або погашення заборгованості чи зменшила його (її), або сприяла такому звільненню чи зменшенню,

4) встановила чи збільшила собі або іншій особі надбавку, доплату, премію, винагороду, іншу заохочувальну, компенсаційну чи гарантійну виплату, чи сприяла такому встановленню чи збільшенню,

5) надала перевагу іншій особі у здійсненні нею господарської діяльності або

6) передала іншій особі чуже приватне майно, що знаходиться у віданні цієї публічної службової особи (перебуває під арештом, заставою, митним контролем, є неприйнятою спадщиною, безхазяйним майном тощо), або сприяла такій передачі,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.5.5. Зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, що спричинило значну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка вчинила зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, а саме незаконно:

1) надала майно, що перебуває в державній чи комунальній власності, в користування (оренду, лізинг) іншій особі або сприяла такому наданню,

2) одержала кредит, субсидію, субвенцію, дотацію, пільгу чи сприяла іншій особі в їх одержанні,

3) звільнила себе чи іншу особу від обов'язкового платежу, кредитного зобов'язання або погашення заборгованості чи зменшила його (її), або сприяла такому звільненню чи зменшенню,

4) встановила чи збільшила собі або іншій особі надбавку, доплату, премію, винагороду, іншу заохочувальну, компенсаційну чи гарантійну виплату, чи сприяла такому встановленню чи збільшенню,

5) надала перевагу іншій особі у здійсненні нею господарської діяльності або

6) передала іншій особі чуже приватне майно, що знаходиться у віданні цієї публічної службової особи (перебуває під арештом, заставою, митним контролем, є неприйнятою спадщиною, безхазяйним майном тощо), або сприяла такій передачі,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.6. Зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, що спричинило тяжку майнову шкоду

Публічна службова особа, яка вчинила зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, а саме незаконно:

1) надала майно, що перебуває в державній чи комунальній власності, в користування (оренду, лізинг) іншій особі або сприяла такому наданню,

2) одержала кредит, субсидію, субвенцію, дотацію, пільгу чи сприяла іншій особі в їх одержанні,

3) звільнила себе чи іншу особу від обов'язкового платежу, кредитного зобов'язання або погашення заборгованості чи зменшила його (її), або сприяла такому звільненню чи зменшенню,

4) встановила чи збільшила собі або іншій особі надбавку, доплату, премію, винагороду, іншу заохочувальну, компенсаційну чи гарантійну виплату, чи сприяла такому встановленню чи збільшенню,

5) надала перевагу іншій особі у здійсненні нею господарської діяльності або

6) передала іншій особі чуже приватне майно, що знаходиться у віданні цієї публічної службової особи (перебуває під арештом, заставою, митним контролем, є неприйнятою спадщиною, безхазяйним майном тощо), або сприяла такій передачі,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.5.7. Набуття товару, роботи, послуги чи їх оплата без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням, що спричинило істотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням від імені замовника:

1) набула товар, роботу чи послугу або

2) здійснила оплату товару, роботи чи послуги,

якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.5.8. Набуття товару, роботи, послуги чи їх оплата без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням, що спричинило значну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням від імені замовника:

1) набула товар, роботу чи послугу або

2) здійснила оплату товару, роботи чи послуги,

якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.9. Набуття товару, роботи, послуги чи їх оплата без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням, що спричинило тяжку майнову шкоду

Публічна службова особа, яка без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням від імені замовника:

1) набула товар, роботу чи послугу або

2) здійснила оплату товару, роботи чи послуги,

якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.5.10. Використання бюджетних коштів не за їх цільовим призначенням, що спричинило істотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка використала бюджетні кошти не за їх цільовим призначенням, якщо відповідне діяння спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.5.11. Використання бюджетних коштів не за їх цільовим призначенням, що спричинило значну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка використала бюджетні кошти не за їх цільовим призначенням, якщо відповідне діяння спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.12. Використання бюджетних коштів не за їх цільовим призначенням, що спричинило тяжку майнову шкоду

Публічна службова особа, яка використала бюджетні кошти не за їх цільовим призначенням, якщо відповідне діяння спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 9.5.13. Підкуп публічної службової особи або працівника публічної сфери

Особа, яка хабар публічній службовій особі або працівнику публічної сфери:

1) запропонувала або

2) надала, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.14. Прийняття пропозиції хабара, його одержання від іншої особи, прохання чи вимагання його надати

Публічна службова особа або працівник публічної сфери, який від іншої особи:

1) прийняв пропозицію хабара,

2) одержав хабар,

3) просив надати або

4) вимагав його, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.15. Підкуп особи за здійснення нею впливу

Особа, яка:

1) запропонувала хабар іншій особі, яка за його надання погодилась вплинути на прийняття рішення публічною службовою особою, або

2) надала хабар такій іншій особі, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.16. Торгівля впливом

Особа, яка від іншої особи:

1) прийняла пропозицію хабара,

2) просила надати хабар або

3) одержала хабар за реальний чи удаваний вплив на прийняття рішення публічною службовою особою, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 9.5.17. Незаконне збагачення

Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яка набула активи, вартість яких більше ніж на тридцять п'ять тисяч розрахункових одиниць перевищує її законні активи, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.5.18. Зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, що спричинило неістотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка вчинила зловживання службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями, а саме незаконно:

1) одержала кредит, субсидію, субвенцію, дотацію, пільгу чи сприяла іншій особі в їх одержанні,

2) звільнила себе чи іншу особу від обов'язкового платежу, кредитного зобов'язання або погашення заборгованості чи зменшила його (її), або сприяла такому звільненню чи зменшенню,

3) встановила чи збільшила собі або іншій особі надбавку, доплату, премію, іншу заохочувальну, компенсаційну чи гарантійну виплату чи сприяла такому встановленню чи збільшенню,

4) надала перевагу іншій особі у здійсненні нею господарської діяльності або

5) передала іншій особі чуже приватне майно, що знаходиться у віданні цієї публічної службової особи (перебуває під арештом, заставою, митним контролем, є неприйнятою спадщиною, безхазяйним майном тощо), або сприяла такій передачі,

якщо відповідне діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 9.5.19. Набуття товару, роботи, послуги чи їх оплата без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням, що спричинило неістотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка без проведення встановленої законом процедури або з її порушенням:

1) набула товар, роботу чи послугу або

2) здійснила оплату товару, роботи чи послуги,

якщо відповідне діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 9.5.20. Використання бюджетних коштів не за їх цільовим призначенням, що спричинило неістотну майнову шкоду

Публічна службова особа, яка використала бюджетні кошти не за їх цільовим призначенням, якщо відповідне діяння спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Стаття 9.5.21. Незаконне розпорядження державним чи комунальним майном

Службова особа державного чи комунального або прирівняного до них підприємства, установи чи організації, яка незаконно:

1) визначила ціну (тариф, ставку тощо) реалізації, набуття товару, надання, отримання послуги чи виконання роботи або

2) безоплатно надала майно, послугу чи забезпечила виконання роботи державним або комунальним коштом, –

вчинила проступок.

Розділ 9.6.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ДЕКЛАРУВАННЯ

Стаття 9.6.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) суб'єкт декларування – особа, яка відповідно до частин 1 та 2 статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» зобов'язана подавати декларацію.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.6.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.6.4, якщо різниця між недостовірними відомостями, поданими в порядку декларування, та достовірними відомостями становить понад тридцять п'ять тисяч розрахункових одиниць;

2) передбаченого статтею 9.6.3, з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 9.6.3. Неподання декларації суб'єктом декларування

Суб'єкт декларування, який всупереч вимогам закону не подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 9.6.4. Недостовірне декларування на велику суму

Суб'єкт декларування, який подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, що містить завідомо недостовірні відомості, різниця між якими та достовірними відомостями становить понад десять тисяч розрахункових одиниць, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.6.5. Недостовірне декларування на невелику суму

Суб'єкт декларування, який подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, що містить завідомо недостовірні відомості, різниця між якими та достовірними відомостями становить від п'яти тисяч до десяти тисяч розрахункових одиниць, –

вчинив проступок.

Розділ 9.7.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Стаття 9.7.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *представник громадськості* – член неурядової організації, який з метою захисту прав, свобод людини і громадянина, задоволення законних суспільних інтересів добровільно контролює порядок підготовки державними органами або органами місцевого самоврядування нормативно-правових чи індивідуально-правових актів, їх прийняття або виконання.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.7.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 9.7.6, 9.7.7 або 9.7.8, щодо публічної службової особи, яка займає особливо відповідальне становище;

2) з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище.

Стаття 9.7.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.7.6, якщо опір здійснюється поліцейському або військовослужбовцеві Національної гвардії України чи Державної прикордонної служби України під час виконання ним службових обов'язків з охорони громадського порядку чи державного кордону, або члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону під час їхньої законної діяльності в публічних інтересах;

2) у складі простої групи;

3) з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

4) передбаченого статтями 9.7.6–9.7.7, із застосуванням зброї або небезпечного предмета;

5) передбаченого статтями 9.7.4–9.7.7, у присутності малолітньої дитини, яка розуміла обставини та значення вчиненого діяння;

6) в особливий період чи під час надзвичайного стану;

7) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 9.7.4. Осквернення державного символу України

Особа, яка публічно осквернила Державний Прапор України, Державний Герб України або Державний Гімн України, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.7.5. Осквернення державного символу іноземної держави

Особа, яка публічно осквернила офіційно піднятий чи встановлений прапор або герб іноземної держави, крім прапору чи герба держави-агресора, або офіційно піднятий чи встановлений прапор Європейського Союзу, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.7.6. Опір

Особа, яка здійснила опір:

1) представникові влади або військовослужбовцеві, який виконує службові обов'язки чи здійснює свої повноваження,

2) особі, яка здійснює професійну діяльність з надання публічних послуг, або

3) представникові громадськості під час його законної діяльності в публічних інтересах, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.7.7. Насильство у зв'язку з виконанням особою службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією суб'єктивного права чи виконанням юридичного обов'язку

Особа, яка застосувала насильство, що завдало фізичного болю, щодо людини (чи її близької людини) у зв'язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов'язків, реалізацією її суб'єктивного права або виконанням юридичного обов'язку в публічних інтересах, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.7.8. Вплив на особу, яка виконує службові повноваження чи професійні обов'язки

Особа, яка здійснила вплив на особу, що виконує службові повноваження чи професійні обов'язки в публічних інтересах, з метою перешкодити виконанню таких повноважень чи обов'язків (крім випадків незаконного впливу та перешкоджання, передбачених іншими статтями цього Кодексу), –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.7.9. Використання привласнених владних повноважень працівника органу правопорядку, прокурора чи судді

Особа, яка для вчинення кримінального або адміністративного правопорушення використала привласнені нею:

1) владні повноваження працівника органу правопорядку, прокурора чи судді,

2) його службове посвідчення, формений одяг чи відзнаку або

3) найменування органу правопорядку на транспортному засобі, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.7.10. Незаконне підняття Державного Прапора України на морському чи річковому судні

Особа, яка незаконно підняла Державний Прапор України на морському чи річковому судні, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.11. Злісна непокора владі

Особа, яка, будучи зобов'язаною та маючи можливість виконати законну вимогу представника влади:

1) не виконала тричі виголошену таку вимогу або

2) закликала іншу особу до непокори такій вимозі, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.12. Захоплення публічної будівлі, споруди чи приміщення, їх утримування або блокування доступу до них

Особа, яка:

1) захопила будівлю, споруду чи приміщення, що забезпечує діяльність органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, політичної партії чи неурядової організації,

2) шляхом насильства чи погрози утримувала їх або блокувала доступ до них, що упродовж двох чи більше годин перешкоджало нормальній діяльності відповідного органу, політичної партії чи неурядової організації, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.13. Використання привласнених владних повноважень публічної службової особи

Особа, яка для вчинення кримінального або адміністративного правопорушення використала привласнені нею владні повноваження публічної службової особи, крім особи, передбаченої статтею 9.7.9 цього Кодексу, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.14. Самоправство

Особа, яка самовільно та всупереч установленому законом порядку:

1) здійснила своє дійсне або гадане право шляхом вчинення дії, правомірність якої оспорюється іншою особою, або

2) виконала прийняте на її користь рішення суду чи адміністративного органу, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.15. Незаконні набуття, використання або збут спеціального технічного засобу негласного отримання інформації

Особа, яка спеціальний технічний засіб негласного отримання інформації незаконно:

1) набула,

2) використала або

3) збула, –

вчинила проступок.

Стаття 9.7.16. Збут забороненого предмета особі, яку тримають у слідчому ізоляторі чи установі виконання покарань

Особа, яка збула заборонений предмет особі, яку тримають у слідчому ізоляторі чи установі виконання покарань, –

вчинила проступок.

Розділ 9.8.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ ВІЙСЬКОВОГО, МОБІЛІЗАЦІЙНОГО ОБОВ'ЯЗКІВ, ПРОХОДЖЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ СЛУЖБИ ЧИ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 9.8.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 9.8.4–9.8.6, в умовах воєнного стану.

Стаття 9.8.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 9.8.7, у складі простої групи.

Стаття 9.8.3. Ухилення від строкової військової служби або військової служби за призовом осіб офіцерського складу

Особа, яка ухилилась:

1) від строкової військової служби або

2) від військової служби за призовом осіб офіцерського складу, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.8.4. Ухилення від військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період

Громадянин України, зарахований до військового оперативного резерву, який ухилився від військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 9.8.5. Ухилення від військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період

Особа, яка ухилилася від військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.8.6. Ухилення від проходження служби цивільного захисту

Особа, яка ухилилася від проходження служби цивільного захисту в особливий період (крім відбудовного періоду) чи у разі проведення цільової мобілізації, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Стаття 9.8.7. Невиконання обов'язків під час мобілізації

Службова особа державного органу, органу місцевого самоврядування, закладу освіти чи іншої юридичної особи, яка під час мобілізації всупереч закону:

1) не забезпечила своєчасне прибуття працівника, який залучається до виконання обов'язку щодо мобілізації, на збірний пункт чи до військової частини,

2) не виконала військово-транспортний обов'язок,

3) не забезпечила доставку техніки на збірний пункт чи у військову частину згідно з мобілізаційними завданнями (замовленнями),

4) не здійснила заходи щодо підготовки до розгортання спеціальних формувань, призначених для передачі в разі мобілізації до Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, розгортання чи передачі їх в особливий період згідно з мобілізаційними планами,

5) не забезпечила поставку продукції згідно з укладеними договорами (контрактами) або не надала будівлю, споруду, транспортний чи інший матеріально-технічний засіб Збройним Силам України, іншому військовому формуванню чи Оперативно-рятувальній службі згідно з мобілізаційним планом або

6) не взяла участь у здійсненні заходу цивільного захисту, –

вчинила злочин 1 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 9.8.8. Ухилення від проходження альтернативної служби

Особа, направлена для проходження альтернативної служби, яка без поважної причини ухилилась від її проходження, –

вчинила проступок.

Стаття 9.8.9. Ухилення від проходження навчальних або спеціальних зборів

Військовозобов'язаний чи резервіст, який ухилився від проходження навчальних або спеціальних зборів, –

вчинив проступок.

Стаття 9.8.10. Невиконання громадянином України обов'язків під час мобілізації

Громадянин України, який під час мобілізації всупереч встановленому законом порядку:

1) не надав будівлю, споруду, транспортний засіб чи інше майно, власником якого він є, Збройним Силам України, іншому військовому формуванню чи Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту України для виконання мобілізаційного плану або

2) будучи не призваним на військову службу або не залученим до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, ухилився від виконання робіт, які мають оборонний характер, –

вчинив проступок.

Книга десята.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Розділ 10.1.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ПІДЛЕГЛОСТІ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ЧЕСТІ

Стаття 10.1.1. Значення термінів, вжитих у розділах 10.1–10.6 цього Кодексу

У розділах 10.1–10.6 цього Кодексу відповідні терміни мають таке значення:

1) *бойова обстановка* – обстановка застосування військової зброї і техніки

військовим супротивником або стосовно нього, що розпочинається з отримання наказу про вступ у бій або з фактичного початку бою і закінчується з отримання наказу про припинення бою або з фактичного завершення бою;

2) *військова публічна службова особа* – командир (начальник) чи інший військовослужбовець, який:

а) обіймає постійно або тимчасово посаду, пов'язану з виконанням владних, організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських чи контрольно-ревізійних обов'язків, або

б) спеціально уповноважений виконувати такі обов'язки повноважним органом, повноважною службовою особою, судом або законом;

3) *військовий злочин (проступок)* – передбачений розділами 10.1–10.6 цього Кодексу злочин (проступок) проти встановленого законодавством порядку несення військової служби, вчинений:

а) військовозобов'язаним або резервістом – виключно під час проходження ними навчальних чи спеціальних зборів або

б) військовослужбовцем;

4) *військовослужбовець* – особа, яка у визначеному законом України порядку проходить військову службу у військовому формуванні, Державній спеціальній службі транспорту чи Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України або будучи відрядженою для виконання завдань в інтересах оборони держави й її безпеки до іншого державного органу, закладу освіти чи іншої юридичної особи;

5) *ворог*:

а) держава, з якою Україна перебуває у стані війни чи збройного конфлікту (ворожа держава),

б) держава, визнана державою-агресором або державою-окупантом по відношенню до України, або

в) формування, фінансове, військове, матеріально-технічне, кадрове та інше забезпечення якого здійснює ворожа держава;

6) *засоби ведення бою* – всі види військової зброї і засоби, що забезпечують її застосування (озброєння), військова техніка та укріплення;

7) *командир (начальник)* – військова публічна службова особа, яка наділена організаційно-розпорядчими обов'язками, тобто для виконання певних завдань має у своєму розпорядженні підлеглих, має право віддавати їм накази, розпорядження та інші обов'язкові вимоги і застосовувати щодо них дисциплінарну владу;

8) *самокалічення* – порушення анатомічної цілості або функціональної придатності тканини чи органу власного тіла, що унеможливлює постійне чи тимчасове виконання військовослужбовцем усіх чи окремих обов'язків військової служби.

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 10.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в умовах воєнного стану;

2) у бойовій обстановці.

Стаття 10.1.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) передбаченого статтями 10.1.7–10.1.11, із застосуванням зброї або небезпечного предмету;

3) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану.

Стаття 10.1.4. Публічна непокора

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який публічно відмовився виконати наказ командира (начальника), –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.5. Невиконання наказу, що з необережності спричинило смерть людини

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який не виконав наказ командира (начальника), що з необережності спричинило смерть людини, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.1.6. Невиконання наказу, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який не виконав наказ командира (начальника), що з необережності спричинило тяжку шкоду здоров'ю чи тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.7. Опір командиру (начальнику) чи особі, яка підтримує військовий правопорядок

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який вчинив опір:

1) командиру (начальнику) або

2) вартовому, патрульному чи іншій особі, яка виконує покладені на неї обов'язки щодо підтримання військового правопорядку, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.8. Примушування командира (начальника) чи особи, яка підтримує військовий правопорядок

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який шляхом застосування насильства чи погрози примушував командира (начальника), вартового, патрульного чи іншу особу, яка виконує покладені на неї обов'язки щодо підтримання військового правопорядку, до порушення цих обов'язків, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.9. Насильство щодо командира (начальника)

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який щодо командира (начальника) у зв'язку з виконанням обов'язків військової служби вчинив насильство, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.10. Погроза спричиненням смерті або тяжкої шкоди здоров'ю командиру (начальнику)

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який погрожував спричинити смерть чи тяжку шкоду здоров'ю командиру (начальнику) у зв'язку з виконанням ним обов'язків військової служби, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.11. Насильство за відсутності відносин підлеглості

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який щодо іншого військовослужбовця, військовозобов'язаного чи резервіста, за відсутності між ними відносин підлеглості, вчинив насильство, що завдало фізичного болю, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.1.12. Осквернення Бойового Прапора військової частини або його втрата

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який:

1) осквернив Бойовий Прапор військової частини,

2) не перешкодив його оскверненню або

3) позбувся Бойового Прапору військової частини, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 10.1.13. Невиконання наказу

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який не виконав наказ командира (начальника), –

вчинив проступок.

Стаття 10.1.14. Невиконання наказу, що з необережності спричинило значну шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який не виконав наказ командира (начальника), що з необережності спричинило значну шкоду здоров'ю чи значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 10.1.15. Погроза командиру (начальнику)

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який виразив погрозу командиру (начальнику) у зв'язку з виконанням обов'язків військової служби, крім випадків, передбачених статтею 10.1.10 цього Кодексу, –

вчинив проступок.

Стаття 10.1.16. Перебування у стані сп'яніння під час виконання обов'язків військової служби

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який виконував обов'язки військової служби, зокрема керував бойовою машиною чи іншим засобом ведення бою, у стані сп'яніння, –

вчинив проступок.

Стаття 10.1.17. Потурання з боку військової публічної службової особи приведенню підлеглим себе у стан сп'яніння

Військова публічна службова особа, яка:

1) разом з підлеглим військовослужбовцем, військовозобов'язаним або резервістом під час виконання ними обов'язків військової служби привела себе у стан сп'яніння,

2) не припинила приведення підлеглим себе у стан сп'яніння,

3) допустила до виконання обов'язків військової служби чи не вжила заходів для відсторонення від виконання обов'язків військової служби підлеглого, який перебував у стані сп'яніння або

4) приховала перебування у стані сп'яніння підлеглого військовослужбовця, військовозобов'язаного чи резервіста на території військової частини, –

вчинила проступок.

Розділ 10.2.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 10.2.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в умовах воєнного стану;

2) у бойовій обстановці.

Стаття 10.2.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану;

2) передбаченого статтею 10.2.3, шляхом самокалічення, симуляції хвороби, підроблення документа чи іншого обману;

3) передбаченого статтею 10.2.3, поєднаного із закликом до іншого військовослужбовця вчинити дезертирство;

4) передбаченого статтею 10.2.3, з метою назавжди ухилитися від військової служби (дезертирство).

Стаття 10.2.3. Самовільне залишення місця служби або ухилення від виконання обов'язків військової служби

Військовослужбовець, який на строк понад сім днів самовільно:

1) залишив місце служби,

2) ухилився від виконання обов'язків військової служби або

3) не з'явився вчасно без поважної причини на службу у разі його призначення, переведення, відрядження, відпустки, лікування або звільнення з розташування військової частини, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.2.4. Залишення військового корабля, що гине

Військовослужбовець, який залишив корабель, що гине, будучи:

1) командиром корабля – до повного виконання своїх службових обов'язків, або

2) членом команди корабля – до отримання відповідного наказу, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 10.2.5. Самовільне залишення місця служби або ухилення від виконання обов'язків військової служби тривалістю до семи днів

Військовослужбовець, який на строк від однієї до семи днів самовільно:

1) залишив місце служби,

2) ухилився від виконання обов'язків військової служби або

3) не з'явився вчасно без поважної причини на службу у разі його призначення, переведення, відрядження, відпустки, лікування або звільнення з розташування військової частини, –

вчинив проступок.

Розділ 10.3.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ КОРИСТУВАННЯ ВІЙСЬКОВИМ МАЙНОМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЗАСОБІВ ВЕДЕННЯ БОЮ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 10.3.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в умовах воєнного стану;

2) у бойовій обстановці.

Стаття 10.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного

стану.

Стаття 10.3.3. Самовільне використання засобів ведення бою

Військовослужбовець, який використав засоби ведення бою:

1) всупереч наказу командира (начальника) або

2) всупереч забороні, передбаченій законодавством, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.3.4. Знищення або пошкодження засобів ведення бою, що спричинило істотну майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний чи резервіст, який знищив або пошкодив засоби ведення бою, якщо це спричинило істотну майнову шкоду, –

вчинив злочин 1 ступеня.

Стаття 10.3.5. Знищення або пошкодження засобів ведення бою, що спричинило значну майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний чи резервіст, який знищив або пошкодив засоби ведення бою, якщо це спричинило значну майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.3.6. Знищення або пошкодження засобів ведення бою, що спричинило тяжку майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний чи резервіст, який знищив або пошкодив засоби ведення бою, якщо це спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.3.7. Втрата, знищення чи пошкодження засобів ведення бою, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який втратив, знищив чи пошкодив ввірені йому для службового користування засоби ведення бою, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.3.8. Порушення правил поводження із засобами ведення бою, що з необережності спричинило смерть людини

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який порушив:

1) правила водіння бойової, спеціальної чи транспортної машини, кораблеводіння чи польотів,

2) правила експлуатації бойової, спеціальної чи транспортної машини, військового корабля чи літального апарату, або

3) інші правила поводження із засобом ведення бою,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило смерть людини, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.3.9. Порушення правил поводження із засобами ведення бою, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який порушив:

1) правила водіння бойової, спеціальної чи транспортної машини, кораблеводіння чи польотів,

2) правила експлуатації бойової, спеціальної чи транспортної машини, військового корабля чи літального апарату, або

3) інші правила поводження із засобом ведення бою,

якщо таке діяння з необережності спричинило тяжку шкоду здоров'ю чи тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 10.3.10. Знищення або пошкодження засобів ведення бою, що спричинило неістотну майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний чи резервіст, який знищив або пошкодив засоби ведення бою, що спричинило неістотну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 10.3.11. Втрата, знищення чи пошкодження засобів ведення бою, що з необережності спричинило значну майнову шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який втратив, знищив чи пошкодив ввірені йому для службового користування засоби ведення бою, що з необережності спричинило значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 10.3.12. Порушення правил поводження із засобами ведення бою, що з необережності спричинило значну шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який порушив:

1) правила водіння бойової, спеціальної чи транспортної машини, кораблеводіння чи польотів,

2) правила експлуатації бойової, спеціальної чи транспортної машини, військового корабля чи літального апарату, або

3) інші правила поводження із засобом ведення бою,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило значну шкоду здоров'ю чи значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Розділ 10.4.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 10.4.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) в умовах воєнного стану;

2) у бойовій обстановці.

Стаття 10.4.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення злочину:

1) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану.

Стаття 10.4.3. Порушення правил несення спеціальної служби, що з необережності спричинило смерть людини

Військовослужбовець, який порушив правила:

1) несення вартової (вахтової) служби,

2) патрулювання,

3) прикордонної служби або

4) бойового чергування (бойової служби),

якщо відповідне діяння з необережності спричинило смерть людини, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.4.4. Порушення правил несення спеціальної служби, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Військовослужбовець, який порушив правила:

1) несення вартової (вахтової) служби,
2) патрулювання,
3) прикордонної служби або
4) бойового чергування (бойової служби),

якщо відповідне діяння з необережності спричинило тяжку шкоду здоров'ю чи тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.4.5. Порушення правил несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило смерть людини

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який входив у добовий наряд частини (крім варти, вахти і патрулю), та порушив правила несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило смерть людини, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.4.6. Порушення правил несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який входив у добовий наряд частини (крім варти, вахти і патрулю), та порушив правила несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило тяжку шкоду здоров'ю чи тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.4.7. Порушення правил несення військової служби з охорони об'єктів чи громадського порядку, що з необережності спричинило смерть людини

Військовослужбовець Національної гвардії України, який порушив:

1) порядок несення військової служби з охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів чи спеціальних вантажів або
2) правила охорони громадського порядку,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило смерть людини, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.4.8. Порушення правил несення військової служби з охорони об'єктів чи громадського порядку, що з необережності спричинило тяжку шкоду

Військовослужбовець Національної гвардії України, який порушив:

1) порядок несення військової служби з охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів чи спеціальних вантажів або
2) правила охорони громадського порядку,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило тяжку шкоду здоров'ю чи тяжку майнову шкоду, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 10.4.9. Порушення правил несення спеціальної служби, що з необережності спричинило значну шкоду

Військовослужбовець, який порушив правила:

1) несення вартової (вахтової) служби,
2) патрулювання,
3) прикордонної служби або
4) бойового чергування (бойової служби),

якщо відповідне діяння з необережності спричинило значну шкоду здоров'ю чи значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 10.4.10. Порушення правил несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило значну шкоду

Військовослужбовець, військовозобов'язаний або резервіст, який входив у добовий наряд частини (крім варти, вахти і патрулю) та порушив правила несення внутрішньої служби, що з необережності спричинило значну шкоду здоров'ю чи значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Стаття 10.4.11. Порушення правил несення військової служби з охорони об'єктів чи громадського порядку, що з необережності спричинило значну шкоду

Військовослужбовець Національної гвардії України, який порушив:

1) порядок несення військової служби з охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів чи спеціальних вантажів або

2) правила охорони громадського порядку,

якщо відповідне діяння з необережності спричинило значну шкоду здоров'ю чи значну майнову шкоду, –

вчинив проступок.

Розділ 10.5.
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ВІЙСЬКОВОЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Підрозділ 1. ЗЛОЧИНИ

Стаття 10.5.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в умовах воєнного стану;

2) у бойовій обстановці.

Стаття 10.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 10.5.3, щодо вагітної жінки;

2) у складі простої групи;

3) передбаченого статтею 10.5.3, із застосуванням зброї або небезпечного предмету;

4) передбаченого статтею 10.5.4, щодо тяжкого чи особливо тяжкого злочину;

5) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану.

Стаття 10.5.3. Насильство щодо підлеглого

Командир (начальник), який застосував щодо підлеглого не обумовлене його повноваженнями насильство, що завдало фізичного болю, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.5.4. Потурання командира (начальника) вчиненню підлеглим злочину або неповідомлення про його вчинення

Командир (начальник), який, на порушення вимог військових статутів:

1) не запобіг вчиненню підлеглим злочину, про вчинення якого йому достовірно відомо,

2) не припинив злочину, що вчиняється підлеглим у його присутності чи про вчинення якого йому достовірно відомо,

3) не вжив заходів для затримання підлеглого при вчиненні чи безпосередньо після вчинення ним злочину або

4) не повідомив про його вчинення орган досудового розслідування, –

вчинив злочин 3 ступеня.

Стаття 10.5.5. Спричинення військовою публічною службовою особою тяжкої майнової шкоди з необережності

Військова публічна службова особа, яка не виконала або неналежно виконала свої службові повноваження, що з необережності спричинило тяжку майнову шкоду, –

вчинила злочин 3 ступеня.

Підрозділ 2. ПРОСТУПКИ

Стаття 10.5.6. Використання військовослужбовця, військовозобов'язаного або резервіста для виконання завдань, не пов'язаних з військовою службою

Військова публічна службова особа, яка незаконно, в особистих інтересах чи інтересах третіх осіб, використала військовослужбовця, військовозобов'язаного або резервіста для виконання завдань, не пов'язаних з військовою службою, –

вчинила проступок.

Стаття 10.5.7. Потурання командира (начальника) вчиненню підлеглим кримінального проступку або неповідомлення про його вчинення

Командир (начальник), який, на порушення вимог військових статутів:

1) не припинив кримінального проступку, що вчиняється підлеглим у його присутності чи про вчинення якого йому достовірно відомо,

2) не вжив заходів для затримання підлеглого при вчиненні чи безпосередньо після вчинення ним кримінального проступку, або

3) не повідомив про його вчинення орган досудового розслідування, –

вчинив проступок.

Стаття 10.5.8. Спричинення військовою публічною службовою особою значної майнової шкоди з необережності

Військова публічна службова особа, яка не виконала або неналежно виконала свої службові повноваження, що з необережності спричинило значну майнову шкоду, –

вчинила проступок.

Розділ 10.6.
ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Стаття 10.6.1. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) в умовах воєнного стану.

Стаття 10.6.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) у складі простої групи;

2) передбаченого статтями 10.6.3, 10.6.4 чи 10.6.6, з використанням службових повноважень чи пов'язаних із ними можливостей;

3) передбаченого статтею 10.6.4, із застосуванням зброї або небезпечного предмету;

4) передбаченого статтею 10.6.4, з використанням медіа чи інформаційної системи;

5) в особливий період (крім умов воєнного стану) або в умовах надзвичайного стану;

6) з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 10.6.3. Здача ворогові засобів ведення бою

Військовослужбовець, який здав ворогові засіб ведення бою, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.6.4. Підрив волі до перемоги

Військовослужбовець, який схиляв іншого військовослужбовця:

1) здати ворогові засоби ведення бою,

2) ухилитися від виконання бойового наказу або

3) здатися в полон, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.6.5. Добровільна здача в полон

Військовослужбовець, який добровільно здався в полон за наявності можливості продовжувати бій та без належного наказу командування,–

вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 10.6.6. Сепаратні переговори з ворогом

Військовослужбовець, який вів переговори з представником ворога без наказу чи належного дозволу командування, –

вчинив злочин 5 ступеня.

Книга одинадцята.
ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Розділ 11.1.
ЗЛОЧИН ГЕНОЦИДУ

Стаття 11.1.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі, а також Розділах 11.2 і 11.4 цього Кодексу відповідні терміни, якщо не визначено інше, застосовуються у такому значенні:

1) *тяжке насильство* – спричинення тяжкої шкоди здоров'ю, зґвалтування чи інша дія сексуального характеру, здійснена за відсутності добровільної згоди потерпілої людини, катування або інше нелюдське чи таке, що принижує гідність, поводження.

Стаття 11.1.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 11.1.5, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

2) передбаченого статтею 11.1.5, з використанням медіа чи інформаційної системи.

Стаття 11.1.3. Злочин геноциду

Особа, яка з метою знищити повністю або частково національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку:

1) вбила людину, що належить до однієї з таких груп,

2) заподіяла тяжке насильство щодо людей, які належать до однієї з таких груп,

3) завідомо створила для однієї з таких груп умови життя, розраховані на її повне або часткове фізичне знищення,

4) вжила заходів, спрямованих на запобігання дітонародженню в одній з таких груп, або

5) здійснила насильницьку передачу дитини з однієї з таких груп до іншої, –

вчинила злочин 9 ступеня.

Стаття 11.1.4. Керівництво вчиненням злочину геноциду

Особа, яка, фактично здійснювала керівництво політичною чи військовою діяльністю держави чи контролювала таку діяльність та яка особисто або спільно з іншою особою чи через іншу особу:

1) розробила план вчинення злочину геноциду,

2) взяла участь в ухваленні політичного рішення щодо його вчинення,

3) наказала вчинити злочин геноциду,

4) спонукала до вчинення такого злочину або

5) керувала діями, що утворюють злочин геноциду, –

вчинила злочин 9 ступеня.

Стаття 11.1.5. Публічні заклики до злочину геноциду або його виправдовування чи заперечення

Особа, яка публічно:

1) закликала інших осіб до вчинення злочину геноциду,

2) виправдовувала вчинення іншою особою такого злочину,

3) заперечувала його вчинення іншою особою або

4) поширила матеріали з такими закликами, виправдуванням чи заперечуванням, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Розділ 11.2.
ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ

Стаття 11.2.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі та Розділі 11.3

У цьому Розділі, а також Розділі 11.3 цього Кодексу відповідні терміни мають таке значення:

1) *апартеїд* – інституціоналізований режим системного гноблення і домінування однієї расової групи над іншою расовою групою чи групами, в контексті якого або з метою збереження якого вчиняються діяння, зазначені у статтях 11.2.2–11.2.3 цього Кодексу;

2) *винищування* – позбавлення доступу до продуктів харчування, ліків чи інше умисне створення умов життя з метою знищити частину населення;

3) *депортація* – насильницьке переміщення особи, групи осіб чи населення шляхом їх виселення з території, на якій вони законно перебувають, за відсутності підстав, дозволених міжнародним правом;

4) *катування* – умисне спричинення сильного болю або страждання, фізичного чи психічного, особі, яка перебуває під вартою або під контролем обвинуваченого. Катуванням не вважається біль чи страждання, що виникають лише в результаті законних санкцій, є невід'ємними від цих санкцій чи спричинені ними випадково;

5) *напад, спрямований проти цивільного населення,* – вчинення проти цивільного населення діянь, зазначених у цьому Розділі, як свідома політика держави чи організації, зокрема в рамках режиму апартеїду або з метою винищення населення чи його частини;

6) *переслідування* – умисне і грубе позбавлення основних прав, усупереч міжнародному праву, за ознакою належності до тієї чи іншої групи або спільності;

7) *поневолення* – здійснення щодо людини повноважень, подібних до реалізації права власності щодо речей, у тому числі під час торгівлі людьми;

8) *примусова вагітність* – незаконне позбавлення волі жінки, яка стала вагітною у примусовому порядку, з метою зміни етнічного складу населення або здійснення інших порушень міжнародного права, що мають характер воєнного злочину або злочину проти людяності.

Стаття 11.2.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 11.2.4, щодо уразливої чи особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтею 11.2.4, з метою приховати інший злочин чи полегшити його вчинення.

Стаття 11.2.3. Злочин проти людяності у формі вбивства

Особа, яка в рамках нападу, завідомо спрямованого проти цивільного населення, вбила людину, –

вчинила злочин 9 ступеня.

Стаття 11.2.4. Злочин проти людяності в інших формах, крім вбивства

Особа, яка в рамках нападу, завідомо спрямованого проти цивільного населення, вчинила:

1) депортацію або насильницьке переміщення населення,

2) поневолення,

3) торгівлю людьми, як вона визначена у статті 4.4.6 цього Кодексу,

4) ув'язнення чи інше жорстке позбавлення фізичної свободи на порушення основоположних норм міжнародного права,

5) насильницьке зникнення,

6) катування,

7) зґвалтування, сексуальне рабство, примушення до проституції, примусову вагітність, примусову стерилізацію чи іншу форму сексуального насильства, що становить серйозне порушення статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій,

8) переслідування групи чи спільноти людей, за політичними, расовими, національними, етнічними, культурними, релігійними, гендерними чи іншими дискримінаційними мотивами, які визнані неприпустимими згідно з міжнародним правом,

9) ув'язнення примусово заплідненої жінки з метою зміни етнічного складу населення,

10) проведення політики апартеїду або

11) інше нелюдське діяння, що полягає в заподіянні сильних страждань чи тяжкому насильстві, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Розділ 11.3.
ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ

Стаття 11.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *акт агресії* – застосування державою збройних сил будь-яким чином, відверто несумісним зі Статутом Організації Об'єднаних Націй, проти суверенітету, територіальної недоторканності або політичної незалежності іншої держави, ознаки якого визначені в резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 14 грудня 1974 року.

Стаття 11.3.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 11.3.4, з використанням службових повноважень чи професійних обов'язків або пов'язаних із ними можливостей;

2) передбаченого статтею 11.3.4, з використанням медіа чи інформаційної системи.

Стаття 11.3.3. Злочин агресії

Особа, яка, маючи можливість фактично здійснювати керівництво політичною чи військовою діяльністю держави чи контролювати таку діяльність та яка особисто або спільно з іншою особою чи через іншу особу:

1) розробила план акту агресії, якщо у подальшому такий акт агресії відбувся,

2) керувала діями, спрямованими на створення умов для реалізації розробленого плану акту агресії, якщо у подальшому такий акт агресії відбувся,

3) взяла участь в ухваленні політичного рішення щодо акту агресії, якщо у подальшому такий акт агресії відбувся,

4) наказала розпочати акт агресії або

5) керувала діями, що утворюють акт агресії, –

вчинила злочин 9 ступеня.

Стаття 11.3.4. Пропаганда акту агресії

Особа, яка:

1) публічно закликала до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту,

2) виготовила матеріали із закликами до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту,

3) поширила чи публічно використала такі матеріали,

4) заперечувала ведення агресивної війни чи виправдовувала її або

5) вихваляла чи звеличувала державу-агресора чи її представника, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Розділ 11.4.
ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Стаття 11.4.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни мають таке значення:

1) *відмітні емблеми і розпізнавальні знаки, встановлені міжнародним гуманітарним правом,* – емблеми та знаки, визначені у Конвенції про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях та Конвенції про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 року, Додатковому протоколі до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III) від 8 грудня 2005 року та Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 року;

2) *військові об'єкти* – об'єкти, які в силу свого характеру, розташування, призначення чи використання є ефективним внеском у військові дії, руйнування, захоплення чи нейтралізація яких за конкретних умов надає військової переваги;

3) *військові сили* – сили, які перебувають під фактичним командуванням і контролем командира, або, залежно від обставин, під фактичною владою і контролем особи, яка фактично діє як військовий командир;

4) *віроломство* – викликання довіри в особи, яка бере участь у бойових діях і належить до протилежної сторони конфлікту, з метою змусити її повірити, що вона має право на захист міжнародного гуманітарного права або зобов'язана надати захист згідно з нормами міжнародного права, та обманути її у цьому;

5) *заволодіння власністю* – встановлення контролю над чужою власністю або цінністю, що перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, проти волі власника, через що він позбавлений прав власника чи обмежений у можливості їх реалізації;

6) *засоби ведення війни, заборонені міжнародним гуманітарним правом,* – зокрема:

а) отрута чи отруйна зброя;

б) задушливі, отруйні чи інші подібні гази або аналогічні рідини, матеріали чи засоби;

в) кулі, які легко розриваються або сплющуються в тілі людини, зокрема оболонкові кулі, тверда оболонка яких не покриває всього осердя чи має надрізи;

г) хімічна зброя;

д) зброя, основна дія якої полягає в заподіянні ушкоджень уламками, що не виявляються в тілі людини за допомогою рентгенівських променів;

е) лазерна зброя, спеціально призначена для використання у бойових діях виключно або зокрема для того, щоб спричинити постійну сліпоту незахищених органів зору людини;

ж) зброя, яка використовує мікробіологічні чи інші біологічні агенти чи токсини;

7) *заява, що пощади не буде,* – заява, адресована особам, які беруть участь у бойових діях на боці протилежної сторони конфлікту, що після припинення участі в бойових діях такі особи не зможуть скористатися гарантіями, передбаченими нормами міжнародного гуманітарного права, та будуть позбавлені життя або залишені в небезпечному для життя становищі;

8) *збройний конфлікт неміжнародного характеру* – тривалі збройні зіткнення на території держави між урядовими збройними силами чи іншими державними військовими формуваннями та одним чи декількома збройними формуваннями (групами), або між такими формуваннями (групами). До збройного конфлікту неміжнародного характеру не належать випадки порушення громадського порядку та ситуації внутрішньої напруженості (масові заворушення, терористичні акти, окремі акти насильства тощо);

9) *злочин, вчинений у зв'язку зі збройним конфліктом,* – злочин, вчинений за обставин, коли існування збройного конфлікту значним чином впливало на здатність особи вчинити інкриміноване їй діяння, на її рішення вчинити це діяння, на спосіб, у який діяння було вчинене, або на мету, з якою воно було вчинено;

10) *міжнародний збройний конфлікт*:

а) застосування двома чи більше державами своїх збройних сил одна проти одної,

б) часткова чи повна окупація території держави, навіть якщо цій окупації не чиниться збройний опір, або

в) вторгнення організованого збройного формування (групи), іррегулярних сил чи найманців, направлених іншою державою чи від її імені або підконтрольних їй, на територію іншої держави;

11) *напад* – акт застосування сили незалежно від того, здійснюється сила під час наступу чи оборони;

12) *начальник* – особа, яка має повноваження щодо керівництва та контролю над регулярними урядовими силами, такими як озброєні підрозділи поліції, або іррегулярними (неурядовими) силами, такими як повстанські групи, парамілітарні підрозділи, включаючи, з-поміж іншого, збройні рухи опору та ополчення, які слідують структурі військової ієрархії чи ланцюгу командування;

13) *особи, що перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права*:

а) у контексті міжнародного збройного конфлікту – особа, яка перебуває під захистом відповідно до Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 року і Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року, включаючи хворих, поранених, осіб, які потерпіли корабельну аварію, військовополонених, медичний та духовний персонал і цивільних осіб;

б) у контексті збройного конфлікту неміжнародного характеру – особа, яка перебуває під захистом відповідно до статті 3, спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 року, і Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року, включаючи хворих, поранених, осіб, які потерпіли корабельну аварію, осіб, які не беруть безпосередню участь у воєнних діях і перебувають під владою

сторони конфлікту, зокрема осіб, що раніше брали участь у бойових діях на боці протилежної сторони конфлікту;

в) у контексті міжнародного збройного конфлікту чи збройного конфлікту неміжнародного характеру – представники збройних сил або особи, що беруть безпосередню участь у бойових діях, які склали зброю чи з іншої причини не мають більше засобів захисту (особи, що залишили з парашутом збитий літак, затримані тощо) і не перебувають під владою протилежної сторони конфлікту;

14) *опосередковане переміщення осіб* – створення особою, яка здійснює владні чи управлінські функції від імені держави-окупанта, таких життєвих умов, які заохотили чи примусили особу з числа цивільного населення держави-окупанта переселитися на окуповану територію або особу з числа населення окупованої території переселитися у межах цієї території чи за її межі;

15) *особа, яка фактично діє як військовий командир,* – особа, яка не призначена у законному порядку виконувати роль військового командира, проте виконує її, здійснюючи фактичний контроль над групою осіб за допомогою командного ланцюга;

16) *підлеглий* – особа, яка перебуває під фактичною владою та контролем начальника;

17) *пряме переміщення осіб* – переселення особи з числа цивільного населення держави-окупанта на окуповану територію, незалежно від її згоди, що організовується, координується чи контролюється особою, яка здійснює владні або управлінські функції від імені держави-окупанта;

18) *установки та споруди, які містять небезпечні сили,* – гребля, дамба, хімічний чи нафтопереробний завод, атомна електростанція, навіть якщо вони є військовими об'єктами;

19) *цінність, що перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права,* – рухома або нерухома цінність, будівля чи центр, передбачені статтею 1 Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 року, що перебуває під загальним, спеціальним або посиленим захистом за міжнародним гуманітарним правом;

20) *цінність, що перебуває під посиленим захистом міжнародного гуманітарного права,* – рухома чи нерухома цінність, будівля чи центр, включена до Міжнародного списку культурних цінностей, яким надається посилений захист;

21) *цивільні об'єкти* – об'єкти, що не є військовими об'єктами (зокрема будівлі, призначені для релігійних, освітніх, мистецьких, наукових чи благодійних цілей, історична пам'ятка, шпиталь чи місце зосередження хворих і поранених);

22) *чужа власність*:

а) у контексті міжнародного збройного конфлікту – власність, що не належить особі, яка її захоплює чи знищує, та водночас є публічною власністю протилежної сторони конфлікту, приватною власністю громадян протилежної сторони конфлікту, підконтрольних їм юридичних осіб чи представників збройних сил протилежної сторони конфлікту, які не є громадянами останньої;

б) у контексті збройного конфлікту неміжнародного характеру – власність, що не належить особі, яка її захоплює чи знищує, та водночас є публічною власністю протилежної сторони конфлікту, приватною власністю осіб, що беруть безпосередню участь у бойових діях на боці протилежної сторони конфлікту, підконтрольних їм юридичних осіб або осіб, що не беруть безпосередню участь у бойових діях чи підконтрольних їм юридичних осіб.

Стаття 11.4.2. Серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права у формі вбивства

Особа, яка вбила людину, серйозно порушивши норми міжнародного гуманітарного права, застосовувані в міжнародних збройних конфліктах або збройних конфліктах неміжнародного характеру, встановлені у статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, зокрема людину, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, або із віроломством людину, яка належить до ворожої нації чи армії (у

разі міжнародного збройного конфлікту) чи бере участь у бойових діях (у разі збройного конфлікту неміжнародного характеру),–

вчинила злочин 9 ступеня.

Стаття 11.4.3. Серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом, не пов'язане зі вбивством

Особа, яка серйозно порушила норми міжнародного гуманітарного права, застосовувані в міжнародних збройних конфліктах, а саме:

1) примусила особу, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, до служби у збройних силах ворожої держави,

2) примусила громадянина ворожої сторони до участі у воєнних діях проти його власної країни, навіть якщо він перебував на службі воюючої сторони до початку війни,

3) здійснила депортацію або пряме чи опосередковане переміщення осіб,

4) позбавила особу, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, права на справедливе і належне судочинство,

5) оголосила скасованими, призупиненими або недопустимими в суді права чи позови громадян ворожої сторони,

6) неналежно використала прапор парламентера, прапор чи військовий знак розрізнення або форму ворога чи Організації Об'єднаних Націй чи розпізнавальних емблем, встановлених Женевськими конвенціями, що спричинило тяжку шкоду здоров'ю людини, або

7) необґрунтовано затримала репатріацію осіб, зазначених у підпункті (а) пункту 13 статті 11.4.1 цього Кодексу, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 11.4.4. Серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку зі збройним конфліктом неміжнародного характеру, не пов'язане зі вбивством

Особа, яка серйозно порушила норми міжнародного гуманітарного права, застосовувані у збройних конфліктах неміжнародного характеру, винесла вирок чи привела його до виконання без попереднього рішення, ухваленого створеним у встановленому порядку судом, який забезпечує дотримання всіх судових гарантій, що визнані обов'язковими згідно з міжнародним правом, –

вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 11.4.5. Серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру, не пов'язане зі вбивством

Особа, яка серйозно порушила норми міжнародного гуманітарного права, застосовувані як в міжнародних збройних конфліктах, так і в збройних конфліктах неміжнародного характеру, а саме:

1) катувала людину чи здійснила інше нелюдське поводження щодо неї, що полягає в заподіянні сильних страждань,

2) заподіяла тяжке насильство щодо людини,

3) посягнула на людську гідність, зокрема образила, принизила іншу людину, що перебувала під захистом міжнародного гуманітарного права, чи вчинила щодо неї чи щодо померлої людини інше діяння, що з урахуванням культурної приналежності потерпілої людини завдало шкоди людській гідності,

4) захопила заручника,

5) здійснила незаконну депортацію, переміщення чи незаконне ув'язнення цивільних осіб з причин, пов'язаних з конфліктом, якщо необхідність у цьому не була викликана вимогами безпеки цивільних осіб чи причинами воєнного характеру,

6) зґвалтувала, звернула в сексуальне рабство, примусила до проституції, примусової вагітності, примусової стерилізації чи іншої форми сексуального насильства, що становить серйозне порушення статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій,

7) набрала чи завербувала дітей віком до п’ятнадцяти років до складу національних збройних сил або груп чи використала таких дітей для активної участі в бойових діях,

8) спричинила людині, яка перебуває під владою протилежної сторони конфлікту, фізичне каліцтво або здійснила щодо неї медичний (біологічний) чи науковий експеримент, не обґрунтований ні потребою в її медичному, стоматологічному лікуванні чи лікарняному догляді, ні її інтересами,

9) використала голод цивільного населення як метод ведення війни шляхом позбавлення населення предметів, необхідних для виживання, у тому числі створила перешкоди для надання допомоги, передбаченої в Женевських конвенціях,

10) спрямувала напад на цивільне населення чи на окремих цивільних осіб, що не беруть безпосередньої участі у воєнних діях,

10) спрямувала напад на цивільний об’єкт,

11) спрямувала напад на незахищені і такі, що не є воєнними цілями, місто, село, помешкання чи будівлю або обстріляла їх,

12) спрямувала напад з розумінням того, що він призведе до загибелі чи поранення цивільних осіб або завдасть шкоди цивільному об’єкту чи масштабної, тривалої і серйозної шкоди навколишньому природному середовищу, яка буде явно надмірною порівняно з конкретною та безпосередньо очікуваною загальною військовою перевагою,

13) застосувала засоби ведення війни, заборонені міжнародним гуманітарним правом,

14) спрямувала напад на установку чи споруду, яка містить небезпечну силу, що завідомо могло призвести до загибелі або поранення осіб, які належать до цивільного населення, чи завдати надмірної шкоди цивільному об’єкту,

15) заявила про те, що пощади не буде,

16) віроломно поранила особу, зазначену в підпункті (в) пункту 13 статті 11.4.1 цього Кодексу,

17) використала присутність цивільної особи чи іншої особи, що перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, для захисту певного пункту, району чи збройних сил від воєнних дій,

18) використала рухому чи нерухому цінність, яка перебуває під посиленим захистом міжнародного гуманітарного права, чи прилеглі до неї місця для підтримки бойових дій,

19) застосувала зброю, боєприпаси чи матеріали або методи ведення війни, які спричиняють надмірні ушкодження чи непотрібні страждання або є невибірковими за своєю суттю,

20) спрямувала напад на будівлю, матеріал, медичну установу, транспортний засіб або персонал, що використовують згідно з міжнародним правом емблему чи розпізнавальний знак, встановлені міжнародним гуманітарним правом, або позначені такою емблемою чи знаком,

21) неналежно використала зазначені відмітну емблему чи розпізнавальний знак, піддавши небезпеці особу чи осіб,

22) незаконно, безглуздо та в широких масштабах знищила чужу власність, якщо це не було викликано воєнною необхідністю,

23) заволоділа чужою власністю у місті чи іншому населеному пункті, якщо це не було викликано воєнною необхідністю,

24) заволоділа цінністю, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права,

25) спрямувала напад на цінність, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права,

26) вчинила акт вандалізму щодо цінності, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, або

28) спрямувала напад на персонал, об’єкт, матеріал, підрозділ чи транспортний засіб, задіяний в наданні гуманітарної допомоги або в місії з підтримання миру відповідно до Статуту Організації Об’єднаних Націй, доки вони мають право на захист

міжнародного гуманітарного права, яким користуються цивільні особи чи цивільні об'єкти, –
вчинила злочин 7 ступеня.

Стаття 11.4.6. Відповідальність командира (начальника) за злочин проти міжнародного гуманітарного права

Особа, а саме:

1) військовий командир чи особа, яка фактично діє як військовий командир, який знав або за обставин, що склалися, повинен був знати, що військові сили вчинили чи мали намір вчинити злочин, передбачений розділами 11.1, 11.2, 11.3. чи 11.4 цього Кодексу, внаслідок його нездатності здійснювати належний контроль над такими силами, але не вжив всіх необхідних і розумних заходів в межах своїх повноважень для запобігання чи припинення вчинення зазначеного злочину або для передачі цього питання в компетентні органи для розслідування і кримінального переслідування, або

2) начальник, який знав чи свідомо припускав, що підлеглий вчинив або мав намір вчинити злочин, передбачений розділами 11.1, 11.2 або 11.4 цього Кодексу, внаслідок його нездатності здійснювати належний контроль над таким підлеглим, але не вжив всіх необхідних і розумних заходів в межах своїх повноважень для запобігання чи припинення вчинення зазначеного злочину або для передачі цього питання в компетентні органи для розслідування і кримінального переслідування, –
вчинив злочин 7 ступеня.

Розділ 11.5.
ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Стаття 11.5.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

У цьому Розділі відповідні терміни, якщо не визначено інше, застосовуються у такому значенні:

1) *конфлікт* – збройний конфлікт, воєнні дії або насильницькі дії, спрямовані на зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади в Україні;

2) *міжнародна санкція* – санкція щодо замороження активів, пов'язаних з тероризмом чи його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення чи його фінансуванням, або обмеження будь-якого доступу до них чи заборони проведення фінансових операцій, що у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, визнається Україною відповідно до міжнародних договорів або рішень міждержавних об'єднань, міжнародних, міжурядових організацій, участь у яких бере Україна, або іноземних держав;

3) *найманець* – особа (крім тієї, що бере участь в збройному конфлікті чи воєнних діях на боці держави Україна), яка відповідає сукупності таких ознак:

а) спеціально завербована в Україні чи за її межами для того, щоб на території України чи території інших держав брати участь у конфлікті,

б) безпосередньо бере участь у конфлікті,

в) має за мету одержання особистої вигоди і якій дійсно було обіцяно стороною або за дорученням сторони, що перебуває в конфлікті, матеріальну винагороду, що істотно перевищує винагороду, яка обіцяна чи сплачується комбатантам такого ж рангу і функцій, які входять до особового складу збройних сил цієї сторони,

г) не є ні громадянином (підданим) сторони, що перебуває у конфлікті, ні особою, яка постійно на законних підставах проживає на території, яка контролюється стороною, що перебуває у конфлікті,

д) не входить до особового складу збройних сил держави, що перебуває у конфлікті, та

е) не послана державою, яка не є стороною, що перебуває у конфлікті, для виконання офіційних обов'язків як особи, що входить до складу її збройних сил (зокрема обов'язків спостерігача);

4) *представник держави* – публічна службова особа або особа, яка діє з дозволу, за підтримки, за згодою чи за наказом держави;

5) *представник іноземної держави* – особа, яка:

а) діє як державний службовець іноземної держави,

б) проходить військову службу в її збройних силах, органах поліції, органах державної безпеки, розвідувальних органах,

в) займає посаду в зазначених або будь-яких інших державних органах чи органах місцевого самоврядування іноземної держави, утворених відповідно до її законодавства,

г) діє з дозволу, за підтримки, за згодою чи за наказом осіб, перелічених у підпунктах (а) – (в) цього пункту,

д) є представником іррегулярного незаконного збройного формування, створеного, підпорядкованого, керованого чи фінансованого державою, визнаною державою-агресором або державою-окупантом щодо України,

е) є представником окупаційної адміністрації держави, визнаної державою-агресором або державою-окупантом щодо України, яку становлять її державні органи чи інші структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, або

є) є представником підконтрольних державі, визнаної державою-агресором або державою-окупантом щодо України, самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Стаття 11.5.2. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що підвищують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтями 11.5.11 чи 11.5.12, щодо особливо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 11.5.4–11.5.7, 11.5.9–11.5.11, з використанням службових повноважень чи пов’язаних із ними можливостей публічною службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, у тому числі іноземною;

3) передбаченого статтею 11.5.6, що спричинив довгострокову та масштабну шкоду довкіллю.

Стаття 11.5.3. Ознаки, що підвищують тяжкість злочину на один ступінь

Ознаками, що підвищують на один ступінь тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину:

1) передбаченого статтею 11.5.12, щодо уразливої людини;

2) передбаченого статтями 11.5.10 чи 11.5.11, щодо людини (чи близької їй людини) у зв’язку з виконанням нею службових повноважень чи професійних обов’язків, реалізацією її суб’єктивного права або виконанням юридичного обов’язку в публічних інтересах;

3) у складі простої групи;

4) передбаченого статтями 11.5.4–11.5.7, 11.5.9–11.5.11, з використанням службових повноважень чи професійних обов’язків або пов’язаних із ними можливостей;

5) передбаченого статтею 11.5.12, із застосуванням зброї або небезпечного предмета.

Стаття 11.5.4. Застосування зброї масового знищення

Особа, яка (крім випадків, передбачених розділами 11.2, 11.4 цього Кодексу), застосувала зброю масового знищення, заборонену міжнародним договором, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.5. Поводження зі зброєю масового знищення

Особа, яка зброю масового знищення, заборонену міжнародним договором:

1) набула,

2) збула,
3) зберігала,
4) переміщувала,
5) розробила чи виготовила,
6) відремонтувала або
7) переробила, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.6. Екоцид

Особа, яка з метою спричинити довгострокову та масштабну шкоду використала будь-які засоби для зміни динаміки, складу чи структури довкілля, включаючи біосферу, літосферу, гідросферу і атмосферу, або для зміни космічного простору, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.7. Забезпечення найманства та використання найманця

Особа, яка іншу особу з метою її використання у конфлікті:
1) завербувала,
2) навчала,
3) фінансувала чи матеріально забезпечила або
3) використала у конфлікті як найманця, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.8. Участь найманця у конфлікті

Особа, яка взяла участь у конфлікті як найманець, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.9. Невиконання санкцій або перешкоджання їх виконанню

Особа, яка не виконала:
1) спеціальний економічний чи інший обмежувальний захід, рішення про застосування якого прийняте Радою національної безпеки та оборони України, введене в дію указом Президента України та затверджене постановою Верховної Ради України,
2) захід у вигляді примусового вилучення в Україні об’єктів права власності держави-агресора та її резидентів, рішення про застосування якого прийняте Радою національної безпеки та оборони України і введене в дію указом Президента України,
3) вимогу міжнародної санкції або
4) перешкоджала виконанню заходу, передбаченого пунктами 1 або 2 цієї статті, чи вимоги міжнародної санкції, –
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.10. Насильницьке зникнення

Представник держави, у тому числі іноземної, який з метою позбавлення правового захисту людини, яка є законно або незаконно затриманою чи ув’язненою, приховав:
1) факт її затримання чи ув’язнення,
2) відомості про долю цієї людини або
3) місце її перебування, –
вчинив злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.11. Незаконне вилучення дитини

Особа, яка незаконно вилучила дитину, в якої батько, мати чи опікун завідомо є потерпілою людиною від насильницького зникнення,–
вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 11.5.12. Піратство

Особа, яка:
1) будучи членом екіпажу або пасажиром морського, річкового чи повітряного судна, у відкритому морі або місці, що знаходиться за межами юрисдикції будь-якої

держави, вчинила насильство чи інші ворожі дії проти іншого судна або людей чи майна, що знаходяться на його борту, або

2) добровільно взяла участь у використанні судна, яке завідомо для неї є піратським, з метою застосування таких ворожих дій, –

вчинила злочин 5 ступеня.

Усього – 11 книг, поділених на 75 розділів (763 статті):
Загальна частина – 25 розділів
Особлива частина 50 розділів.

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА РОЗДІЛИ
Книга перша. ПРО КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ	
Розділ 1.1. Вихідні положення	Баулін Ю.В., Хавронюк М.І.
Розділ 1.2. Принципи Кримінального кодексу України	Хавронюк М.І., Баулін Ю.В.
Розділ 1.3. Дія Кримінального кодексу України в часі та просторі	Пономаренко Ю.А.
Розділ 1.4. Глосарій	Хавронюк М.І.
Книга друга. ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ	
Розділ 2.1. Поняття кримінального правопорушення та його склад	Хавронюк М.І., Гуторова Н.О., Баулін Ю.В.
Розділ 2.2. Об'єкт і об'єктивна сторона	Хавронюк М.І., Гуторова Н.О., Баулін Ю.В.
Розділ 2.3. Суб'єкт	Бурдін В.М.
Розділ 2.4. Суб'єктивна сторона	Навроцький В.О.
Розділ 2.5. Тяжкість кримінального правопорушення. Шкода та її види	Хавронюк М.І., Гуторова Н.О., Баулін Ю.В.
Розділ 2.6. Незакінчений злочин	Хавронюк М.І.
Розділ 2.7. Співучасть, причетність та необережне спільне спричинення наслідку	Гуторова Н.О.
Розділ 2.8. Множинність	Хавронюк М.І.
Розділ 2.9. Обставини, що виключають протиправність діяння	Баулін Ю.В.
Розділ 2.10. Кримінально-правова кваліфікація	Навроцький В.О.
Книга третя. ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ	
Розділ 3.1. Загальні положення про кримінально-правові засоби	Пономаренко Ю.А.
Розділ 3.2. Покарання	Пономаренко Ю.А.
Розділ 3.3. Призначення покарання	Гуторова Н.О.
Розділ 3.4. Звільнення від покарання. Зміна призначеного покарання	Горох О.П.
Розділ 3.5. Засоби пробації	Горох О.П.
Розділ 3.6. Засоби безпеки	Бурдін В.М., Хавронюк М.І.
Розділ 3.7. Реституція та компенсація	Горох О.П.
Розділ 3.8. Конфіскація майна та вилучення речі	Бурдін В.М., Хавронюк М.І.
Розділ 3.9. Судимість	Навроцький В.О.
Розділ 3.10. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх та молодих осіб	Навроцький В.О.
Розділ 3.11. Кримінально-правові засоби щодо юридичної особи	Стрельцов Є.Л., Хавронюк М.І.
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА	
Книга четверта. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЛЮДИНИ	
Розділ 4.1. Кримінальні правопорушення проти життя людини	Стрельцов Є.Л., Гуторова Н.О.
Розділ 4.2. Кримінальні правопорушення проти здоров'я людини	Гуторова Н.О.
Розділ 4.3. Кримінальні правопорушення проти ментальної та фізичної безпеки людини	Гуторова Н.О.
Розділ 4.4. Кримінальні правопорушення проти особистої свободи та гідності людини	Хавронюк М.І.
Розділ 4.5. Кримінальні правопорушення проти сексуальної свободи та сексуальної недоторканості людини	Пономаренко Ю.А.
Розділ 4.6. Кримінальні правопорушення проти сім'ї та дітей	Хавронюк М.І.
Розділ 4.7. Кримінальні правопорушення проти приватності людини	Хавронюк М.І.
Розділ 4.8. Кримінальні правопорушення проти соціально-економічних прав людини	Хавронюк М.І.
Розділ 4.9. Кримінальні правопорушення проти свободи світогляду та віросповідання людини	Хавронюк М.І.
Розділ 4.10. Кримінальні правопорушення проти виборчих прав та референдумного права	Хавронюк М.І., Андрушко П.П.
Розділ 4.11. Кримінальні правопорушення проти рівноправності та політичних прав	Хавронюк М.І.
Книга п'ята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ЗДОРОВ'Я	
Розділ 5.1. Кримінальні правопорушення проти порядку охорони здоров'я людей	Гуторова Н.О.
Розділ 5.2. Кримінальні правопорушення проти порядку обігу психоактивних речовин	Горох О.П.
Розділ 5.3. Кримінальні правопорушення проти безпеки довкілля	Пономаренко Ю.А.
Книга шоста. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЕКОНОМІКИ	
Розділ 6.1. Кримінальні правопорушення проти власності	Стрельцов Є.Л., Гуторова Н.О.
Розділ 6.2. Кримінальні правопорушення проти інтелектуальної власності	Хавронюк М.І.
Розділ 6.3. Кримінальні правопорушення проти фінансів	Гуторова Н.О.
Розділ 6.4. Кримінальні правопорушення проти порядку господарювання	Гуторова Н.О., Стрельцов Є.Л.
Розділ 6.5. Кримінальні правопорушення проти порядку використання і захисту природних ресурсів	Пономаренко Ю.А.
Книга сьома. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА	
Розділ 7.1. Злочини проти безпеки від організованої злочинної діяльності	Навроцький В.О.

Розділ 7.2. Злочини проти безпеки від тероризму	Навроцький В.О.
Розділ 7.3. Кримінальні правопорушення проти загальної безпеки	Навроцький В.О.
Розділ 7.4. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	Гуторова Н.О., Навроцький В.О.
Розділ 7.5. Кримінальні правопорушення проти публічного порядку	Навроцький В.О.
Розділ 7.6. Кримінальні правопорушення проти моральності та культурної спадщини	Навроцький В.О.
Розділ 7.7. Кримінальні правопорушення проти безпеки інформаційних систем	Горох О.П., Гуторова Н.О.
Розділ 7.8. Кримінальні правопорушення проти достовірності інформації, що міститься на речових носіях	Хавронюк М.І., Андрушко П.П.
Розділ 7.9. Кримінальні правопорушення проти доброчесності у приватній та спортивній сферах	Хавронюк М.І.
Книга восьма. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ	
Розділ 8.1. Злочини проти основ правосуддя	Баулін Ю.В.
Розділ 8.2. Кримінальні правопорушення проти сприяння правосуддю	Баулін Ю.В.
Розділ 8.3. Кримінальні правопорушення проти порядку виконання судового рішення	Баулін Ю.В.
Книга дев'ята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДЕРЖАВИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
Розділ 9.1. Злочини проти національної безпеки України	Стрельцов Є.Л., Хавронюк М.І.
Розділ 9.2. Кримінальні правопорушення проти режиму таємниці інформації, що належить державі	Хавронюк М.І.
Розділ 9.3. Кримінальні правопорушення проти порядку перетинання державного кордону України та міграційного режиму	Хавронюк М.І.
Розділ 9.4. Кримінальні правопорушення проти порядку публічної служби	Хавронюк М.І.
Розділ 9.5. Кримінальні правопорушення проти доброчесності у публічній сфері	Хавронюк М.І.
Розділ 9.6. Кримінальні правопорушення проти порядку декларування	Хавронюк М.І.
Розділ 9.7. Кримінальні правопорушення проти порядку публічного управління	Хавронюк М.І., Андрушко П.П.
Розділ 9.8. Кримінальні правопорушення проти порядку виконання військового, мобілізаційного обов'язків, проходження альтернативної служби чи служби цивільного захисту	Хавронюк М.І.
Книга десята. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ	
Розділ 10.1. Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі	Хавронюк М.І.
Розділ 10.2. Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби	Хавронюк М.І.
Розділ 10.3. Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та експлуатації засобів ведення бою	Хавронюк М.І.
Розділ 10.4. Кримінальні правопорушення проти порядку несення спеціальних служб	Хавронюк М.І.
Розділ 10.5. Кримінальні правопорушення проти порядку військової публічної служби	Хавронюк М.І.
Розділ 10.6. Злочини проти порядку несення військової служби в умовах збройного конфлікту	Хавронюк М.І.
Книга одинадцята. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ	
Розділ 11.1. Злочин геноциду	Хавронюк М.І.
Розділ 11.2. Злочини проти людяності	Хавронюк М.І.
Розділ 11.3. Злочин агресії	Хавронюк М.І.
Розділ 11.4. Воєнні злочини	Хавронюк М.І.
Розділ 11.5. Злочини проти міжнародної безпеки	Хавронюк М.І.
Відповідальний за ведення контрольного примірника проєкту КК України	Хавронюк М.І.